

Datganiad Cyfrifon

DRAFFT

2024-25

CYNNWYS

Tudalen

Cyngor Sir y Fflint:

Adroddiad Naratif	1 – 9
Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon	10
Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	11
Datganiadau Ariannol Craidd:	
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2025	12
Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2025	13
Y Fantolen ar 31 Mawrth 2025	14 – 15
Datganiad Llif Arian ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2025	16
Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol Craidd:	
1. Nodyn l'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	17 – 18
2. Incwm a Gwariant Segmentol	19
3. Incwm a Gwariant Wedi'u Dadansoddi yn Ol Natur	19
4. Gwariant Gweithredol Arall	20
5. Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	20
6. Trethiant Lleol ac Incwm Grant Amhenodol	20 – 21
7. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	22 – 23
8. Eiddo, Peiriannau ac Offer	23 – 26
9. Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol	27 – 28
10. Asedau i'w Gwerthu	29 – 30
11. Buddsoddiadau Hirdymor	30
12. Dyledwyr Hirdymor	30
13. Dyledwyr Byrdymor	31
14. Buddsoddiadau Byrdymor	31
15. Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	32
16. Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis	32
17. Credydwyr	32
18. Incwm Grant	33 – 34
19. Darpariaethau	34 - 35
20. Benthycia Hirdymor	35
21. Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio	35 – 37
22. Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio	38 – 40
23. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Gweithredol	41
24. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Buddsoddi	41
25. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Ariannu	41
26. Taliadau Swyddogion (gan gynnwys Pecynnau Ymadael)	42 – 43
27. Lwfansau Aelodau	44
28. Partïon Cysylltiedig	44 - 47
29. Ffioedd Archwilio Deddf Gwasanaethau Iechyd Cenedlaethol (Cymru) 2006	48
30. Ffioedd Archwilio	48
31. Cyllidebau cyfun ar gyfer lechyd a Gofal Cymdeithasol	49

32. Gwasanaethau Asiantaeth	50 - 51
33. Cronfeydd eraill a Weinyddir Gan Y Cyngor	51
34. Dyled Ddigwyddiadol	52 – 53
35. Ased Digwyddiadol	53
36. Dyfarniadau Beirniadol a Rhagdybiaethau	53 – 55
37. Darpariaeth ar gyfer Ad-dalu Benthyciadau Allanol	55
38. Ymrwymïadau Cyfalaf yn y Dyfodol	55
39. Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf	56
40. Prydlesu	56 – 58
41. Safonau Cyfrifo Sydd Wedi'u Cyflwyno Ond Heb Eu Mabwysiadu Eto	58
42. Offerynnau Ariannol	59 – 64
43. Pensiynau	64 – 69

Datganiadau Ariannol Atodol:

Cyfrif Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y Flwyddyn yn Diweddu 31 Mawrth 2025	70
Symudiadau Datganiad y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn yn Diweddu 31 Mawrth 2025	71
Nodiadau ar y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn yn Diweddu 31 Mawrth 2025	71 – 73
Polisiau Cyfrifo	74 - 89

Cyfrifon Grŵp:

Datganiadau ariannol un endid Cyngor Sir y Fflint ynghyd â'i is-gwmnïau	90 – 98
---	---------

Cyngor Sir y Fflint:

Adroddiad archwilydd annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Cyngor Sir y Fflint	99 – 102
--	----------

Datganiad Llywodraethu Blynyddol	103 – 144
---	-----------

ADRODDIAD NARATIF

CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad naratif hwn yn crynhoi Datganiad Cyfrifon Cyngor Sir y Fflint ar gyfer 2024/25 ac yn rhoi manylion incwm a gwariant ar ddarpariaeth gwasanaeth ar gyfer y flwyddyn ariannol 1 Ebrill 2024 i 31 Mawrth 2025 a gwerth asedau a dyledion y Cyngor hyd at 31 Mawrth 2025. Mae Cyfrifon y Grŵp yn cynnwys Datganiad Ariannol y Cyngor â rhai ei is-gwmnïau mae'n berchen llwyr arnynt sef North East Wales Homes Ltd (NEW Homes), Llyfrgelloedd a Hamdden Sir y Fflint Cyf (Gwella) ac Arlwygo a Glanhau Newydd Cyf.

Paratowyd y Cyfrifon yn unol â Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol 2024/25 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (SAARh).

Fel bob amser, mae cynhyrchu'r set gynhwysfawr a chymhleth hon o Gyfrifon wedi gofyn am ymdrech enfawr gan lawer o bobl ar draws y Cyngor, nid yn unig yn yr adran gyllid ond o fewn meysydd portffolio gwasanaethau hefyd. Yn debyg iawn i'r rhan fwyaf o gynghorau Cymru yn ystod yr ychydig flynyddoedd diwethaf, oherwydd nifer o faterion hanesyddol, nid yw'r Cyngor wedi llwyddo i gwblhau'r cyfrifon o fewn y terfyn amser deddfwriaethol cynharach, sef 31 Mai 2025. Fodd bynnag, llwyddodd y Cyngor i baratoi a chyflwyno'r Cyfrifon i archwilwyr allanol y Cyngor cyn y dyddiad fframwaith a bennwyd gan Lywodraeth Cymru sef 30 Mehefin 2025.

Gosododd y Cyngor ei gyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol 2024/25 yng nghyd-destun galw cynyddol parhaus am ei wasanaethau a chynnydd mewn chwyddiant. Oherwydd y costau cynyddol hyn a chynnydd parhaus yn y galw am wasanaethau hanfodol, roedd gorwariant sylweddol o fewn rhai meysydd portffolio. Fodd bynnag, oherwydd cyllid grant ychwanegol a mesurau lliniaru eraill a roddwyd ar waith, mae cyfanswm y gwariant cyffredinol wedi'i gyfyngu i £0.296 miliwn yn fwy na'r gyllideb a gymeradwywyd. Roedd maint y pwysau ar gyllidebau wedi'i lliniaru'n rhannol, trwy gyfuniad o arbedion untro a dulliau rheoli arian da, a oedd yn cynnwys moratoriwm penodol o wariant dianghenraid yn ystod y flwyddyn. Er gwaethaf yr heriau sylweddol hyn, llwyddodd y Cyngor i gyflawni 99% o'i ostyngiadau cost a gyllidebwyd yn ystod y flwyddyn.

Mae'r sefyllfa refeniw derfynol, a eglurir isod, yn bwysig i drigolion a thalwyr rhent, gan ei bod yn cofnodi dim ond y gwariant hynny y mae statud yn caniatáu ei osod yn erbyn cyllideb flynyddol y Cyngor a symiau a gesglir o Dreth y Cyngor a rhenti. Mae'r sefyllfa refeniw derfynol yn wahanol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod y datganiad incwm a gwariant yn cynnwys taliadau ar gyfer eitemau fel dibrisiant, amhariad, grantiau cyfalaf a thaliadau pensiwn sy'n addasiadau cyfrifo heb eu cynnwys yn y canlyniad.

Mae'r gwasanaeth cyllid yn gobeithio datblygu Datganiad Cyfrifon sydd yn fwy hygyrch i ddefnyddwyr. Mae Cyngor Sir y Fflint yn sefydliad mawr ac amrywiol ac mae'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Cyfrifon hyn yn dechnegol a chymhleth. Nod y datganiad naratif hwn yw darparu canllaw cyffredinol ar yr eitemau o ddiddordeb ac amlygu rhai o'r materion mwy arwyddocaol sydd wedi cyfrannu at y sefyllfa derfynol ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2025.

PERFFORMIAD Y CYNGOR YN YSTOD Y FLWYDDYN

Cynllun y Cyngor yw'r ddogfen drosfwaol sy'n helpu'r Cyngor i ganolbwyntio ei adnoddau ar y meysydd cywir a chymell gwelliannau. Mae Cynllun y Cyngor 2023/28 yn amlinellu blaenoriaethau'r Cyngor a'r pethau sylweddol y mae'r Cyngor yn gobeithio eu cyflawni dros gyfnod y Cynllun. Mae Sir y Fflint yn ymfalchïo mewn bod yn Gyngor sy'n perfformio'n dda ar ran ei gymunedau lleol, ac un sy'n cael ei arwain a'i gymell gan gyfres o werthoedd cymdeithasol cadarn.

Mae Cynllun y Cyngor ar gyfer 2023/28 yn gosod blaenoriaethau'r Cyngor am y pum mlynedd, gyda phwyslais mawr ar gefnogi'r mwyaf diamddiffyn, ynghyd ag ymrwymïadau i fod yn Gyngor Gwyrdd a lleihau ein hól-troed carbon. Mae gan Gynllun y Cyngor saith o flaenoriaethau lefel uchel ac mae gan bob un ohonynt nifer o is-flaenoriaethau a chymau penodol, ble mae'r Cyngor yn ceisio gwneud effaith cadarnhaol eleni ac yn y tymor hir. Mae'r blaenoriaethau wedi'u dewis fel y meysydd y gall y Cyngor ychwanegu y gwerth mwyaf iddynt a gwneud gwahaniaeth cadarnhaol a pharhaol.

ADRODDIAD NARATIF

Cyhoeddir Cynllun y Cyngor ar wefan y Cyngor ac mae'n ddogfen hawdd i'w ddefnyddio sy'n egluro'n glir y rhesymeg y tu ôl i bob blaenoriaeth. Mae dogfen ategol ar wahân yn cael ei adolygu bob blwyddyn sy'n disgrifio mewn mwy o fanylder, y camau a gytnwyd, y mesurau a'r risgiau i ddarparu gwelliannau a/neu newid drwy gydol y flwyddyn.

Mae adroddiadau cyhoeddus sy'n mesur cynnydd yn erbyn y ddogfen hon yn cael eu cyhoeddi bob hanner blwyddyn, gydag adroddiad ar sefyllfa derfynol y flwyddyn 2024/25 yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ym mis Medi 2025.

Ym mis Awst 2024, cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus wyth wythnos ynghylch Cynllun y Cyngor, i sicrhau bod barn poblogaeth amrywiol Sir y Fflint yn cael ei hystyried a bod y cynllun yn cael ei lywio gan safbwyntiau cymunedau Sir y Fflint. Mae canlyniad yr ymgynghoriad wedi arwain at ymgynghoriadau pellach gyda phortffolios, Aelodau a Sir y Fflint Ifanc, ac mae cynllun newydd yn cael ei ddrafftio ar gyfer 2025/30, a fydd yn cael ei gymeradwyo'n ffurfiol gan y Cyngor ar 2 Gorffennaf 2025.

PERFFORMIAD ARIANNOL YN YSTOD Y FLWYDDYN

Mae'r gyllideb refeniw'n trafod gwariant ac incwm dydd i ddydd y Cyngor ar eitemau fel cyflogau a thâl, costau rhedeg gwasanaethau a chostau cyllido gwariant cyfalaf. Mae'r rhaglen gyfalaf yn trafod gwariant ar gaffael asedau sylweddol a fydd yn ddefnyddiol neu'n fuddiol i'r Cyngor wrth ddarparu ei wasanaethau y tu hwnt i flwyddyn y cyfrifon, megis gwella neu adeiladu ffyrdd, adeiladau ac adeileddau eraill newydd.

Caiff y gyllideb ei monitro'n fanwl drwy gydol y flwyddyn gydag adroddiadau misol ar y sefyllfa refeniw ac adroddiadau chwarterol ar y sefyllfa gyfalaf. Craffir ar bob adroddiad gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol cyn iddo fynd at Gabinet y Cyngor.

Mae oddeutu 70% o'r gofyniad cyllideb ar gyfer gwasanaethau'r Cyngor yn dod gan Lywodraeth Cymru drwy Gyllid Allanol Cyfansymiol (Grant Cynnal Refeniw a chyfran o'r Gronfa Ardrethi Annomestig). Yn 2024/25, gwelwyd cynnydd o 2.5% yn y cyllid (cynnydd o 3.3% yng nghyfarfartaledd Cymru). Er gwaethaf y cynnydd, roedd y Cyngor yn dal i wynebu pwysau costau sylweddol oherwydd ffactorau y tu hwnt i reolaeth y Cyngor megis chwyddiant a chyfarwyddyd polisi neu ddeddfwriaeth newydd gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU. Gwelir goblygiadau sylweddol pan nad yw cyllid yn cyd-fynd â chostau cynyddol a disgwylir mai dyma fydd y sefyllfa yn y blynyddoedd i ddod, felly bydd angen i'r ffordd y mae'r Cyngor yn mynd i'r afael â'r her hon fod yn ystyriaeth allweddol yn ein Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.

Er gwaethaf yr her ariannol hon, drwy gynlluniau busnes y portffolios a'r opsiynau lleihau costau corfforaethol fe'm galluogwyd i gynllunio ar gyfer gostyngiadau cost newydd gwerth £14.873 miliwn yng nghyllideb 2024/25, gan alluogi'r Cyngor i fuddsoddi ymhellach mewn blaenoriaethau fel gofal cymdeithasol, ysgolion, lleoliadau y tu allan i'r sir a'r galw am wasanaethau digartrefedd.

Mae'r sefyllfa ariannol derfynol gyffredinol a'r effeithiau ar lefelau'r cronfeydd wrth gefn wedi'i nodi isod.

Sefyllfa refeniw derfynol o'i chymharu â'r gyllideb a gymeradwywyd ar gyfer 2024/25

Cafodd cyllideb Cronfa'r Cyngor ar gyfer 2024/25 ei gosod ar £368.106 miliwn a chafodd ei chymeradwyo gan y Cyngor ar 20 Chwefror 2024. Cyflwynwyd gwybodaeth monitro cyllideb i'r Cabinet yn fisol drwy gydol y flwyddyn, gyda'r sefyllfa ariannol derfynol i fod i gael ei hadrodd yn ei chylch ar 15 Gorffennaf 2025.

Seiliwyd strategaeth y gyllideb ar gyfer 2024/25 ar strategaeth drefniadol i leihau costau lle bo hynny'n bosibl er mwyn diogelu a gwarchod gwasanaethau lleol. Roedd yn cynnwys pecyn o fesurau a chynigion a oedd yn cyfuno opsiynau ariannu corfforaethol, cynigion cynlluniau busnes ar lefel portffolio, adolygiad o bwysau yn ogystal â chynhyrchu cymaint o incwm â phosibl ac adolygu cronfeydd wrth gefn a balansau.

ADRODDIAD NARATIF

	2024/25 Cyllideb	2024/25 Gwirioneddol	Amrywiad
	£000	£000	£000
Gwasanaethau Corfforaethol:			
Prif Weithredwr	1,674	1,648	(26)
Pobl ac Adnoddau	4,507	4,335	(172)
Llywodraethu	12,375	12,357	(18)
Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	11,471	11,553	82
	<u>30,027</u>	<u>29,893</u>	<u>(134)</u>
Gwasanaethau Cymdeithasol	107,362	114,417	7,055
Tai a Chymunedau	18,355	20,521	2,166
Strydlun a Thrafnidiaeth	43,570	45,939	2,369
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	7,998	7,767	(231)
Addysg a Ieuencid	133,437	132,519	(918)
Gwariant net ar wasanaethau	340,749	351,056	10,307
Cyfrif buddsoddi a benthychiadau canolog	13,763	12,078	(1,685)
Cyllid Canolog a Chorfforaethol	13,328	5,308	(8,020)
Cyfanswm gwariant net	367,841	368,443	602
 Cyfraniad o'r cronfeydd wrth gefn	 265	 265	 0
Gofyniad Cyllideb	368,106	368,708	602
 Ariannwyd gan			
Y dreth gyngor (namyn gwariant praespetau cynghorau	109,579	109,885	(306)
Grantiau cyffredinol	202,163	202,163	0
Aiddosbarthiad ardrethi annomestig	56,364	56,364	0
Cyfanswm adnoddau	368,106	368,412	(306)
 Amrywiad net - gorwariant	0	296	296

Cyfunwyd y gorwariant net o £0.296 miliwn, gyda throsglwyddiadau cyllid eraill y cytunwyd arnynt i greu cronfeydd refeniw wrth gefn diwedd blwyddyn o £15.193 miliwn yng Nghronfa'r Cyngor.

Symudiadau Sylweddol Refeniw

Bu i sawl gwasanaeth o fewn y portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol fynd i orwariant sylweddol yn ystod y flwyddyn. Cafwyd gorwariant o £2.091 miliwn mewn costau gofal preswyl i bobl hŷn, a gorwariant o £1.150 miliwn mewn costau gofal yn y cartref. Yn y Gwasanaeth Adnoddau a Rheoleiddio, roedd gorwariant o £1.194 miliwn ar becynnau gofal a ddarperir yn annibynnol ar gyfer y gwasanaeth Anableddau Dysgu, a gorwariant o £0.816 miliwn yn y gwasanaeth Byw â Chymorth mewnol oherwydd oriau gofal a chostau asiantaeth. Roedd gorwariant o £1.247 miliwn ar leoliadau y tu allan i'r sir, yn dilyn cynnydd yn nifer y lleoliadau newydd a gytunwyd arnynt yn ystod y flwyddyn a ffioedd darparwyr allanol.

Yn y portffolio Gwasanaethau Stryd a Thrafnidiaeth roedd nifer o amrywiadau sylweddol, yn cynnwys costau cynnal a chadw priffyrdd a gostyngiad cyllidebol nas cyflawnwyd o £0.400 miliwn mewn perthynas â chanolfannau ailgylchu gwastraff y cartref (ffioedd a gwastraff masnachol) a chlodiant ysgol oherwydd cynnydd yng nghostau contractwyr cludiant yn sgil chwyddiant a chostau byw.

Mae'r Gwasanaeth Datrysiadau Tai wedi gorwario £2.153 miliwn yn sgil cynnydd mewn costau cysylltiedig â digartrefedd.

ADRODDIAD NARATIF

O fewn Cyllid Canolog a Chorfforaethol gor-adferwyd £1.063 miliwn o incwm o fewn y Cyfrif Benthyciadau Canolog a Buddsoddi ar ôl i'r Cyngor gomisiynu benthycia tymor byr/ hirdymor newydd a pharhau i fuddsoddi mewn swm sylweddol o arian tymor byr ar sail ddyddiol. O ganlyniad i ail-gyllido Enfinium Group Ltd i greu Enfinium Parc Adfer Ltd roedd modd rhannu enillion rhwng bob awdurdod partner ym Mhartneriaeth Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru, gyda chyfran Sir y Fflint o'r enillion net yn £2.108 miliwn. Cafodd dyfarniadau cyflog 2024 eu cytuno ar lefel a arweiniodd at symudiad ffafriol o £0.755 miliwn o gymharu â'r gyllideb, wedi'u cefnogi gan gyllid ychwanegol ar gyfer pwysau cyflogau gan Lywodraeth Cymru o £3.333 miliwn. Cafodd y Cyngor hefyd wybod ddiwedd mis Mawrth bod yna gyllid refeniw ychwanegol (£2.109 miliwn) gan Lywodraeth Cymru i gefnogi costau amrywiol.

Cyd-bwyllgor Corfforedig Gogledd Cymru

Sefydlwyd Cyd-bwyllgor Corfforedig Gogledd Cymru yn 2021/22 ac mae'n cynnwys chwe awdurdod lleol y gogledd a Pharc Cenedlaethol Eryri. Mae'r Cyd-bwyllgor yn gyfrifol am ddatblygu strategol, cynllunio, cynllunio cludiant rhanbarthol a hyrwyddo lles economaidd gogledd Cymru. Cyfraniad Cyngor Sir y Fflint yn 2024/25 oedd £0.173 miliwn (£0.171 miliwn yn 2023/24).

Y Cyd-bwyllgor yw'r grŵp noddedig a'r corff llywodraeth leol sy'n gwneud penderfyniadau ar gyfer Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. Fel aelod o Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, mae'n rhaid i'r Cyngor ddangos ei gyfran (12.5%) o falansau, incwm a gwariant y Cyd-bwyllgor ym Mantolen a Chyfriflen Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Cyngor. Mae cyfran y Cyngor o'r balansau sydd wedi'u cynnwys yn natganiadau ariannol 2024/25 yn £1.017 miliwn (£0.687 miliwn yn 2023/24).

Mae rhagor o wybodaeth am hyn ar gael yn <https://uchelgaisgogledd.cymru>

Y Cyfrif Refeniw Tai

Mae'r tabl isod yn dangos sefyllfa derfynol y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) ar gyfer y flwyddyn:

	2024/25 Cyllideb	2024/25 Gwirioneddol	Amrywiad
	£000	£000	£000
Rheoli ystadau	3,206	2,369	(837)
Gwasanaethau landlordiaid	1,798	1,764	(34)
Atgyweirio a Chynnal a Chadw	12,741	21,447	8,706
Prosiectau CRT	130	255	125
Cyllid a Chymorth	1,655	1,600	(55)
Gyfraniadau refeniw i ariannu Gwariant Cyfalaf	14,467	8,601	(5,866)
Gwariant net ar wasanaethau	33,996	36,036	2,040
Benthyciadau Canolog a cyfrif buddsoddi	6,848	7,191	343
Gwasanaethau Cefnogi	1,041	975	(66)
Cyfanswm y gwariant net	41,885	44,201	2,316
Cyfraniad gan gronfeydd wrth gefn	281	(1,237)	(1,518)
Gofyniad cyllideb	42,166	42,964	799
A ariennir gan			
Rhenti	(42,025)	(42,364)	(339)
Grantiau ac incwm arall	(141)	(600)	(459)
Cyfanswm yr adnoddau	(42,166)	(42,964)	(799)
Amrywiant net	0	0	0

ADRODDIAD NARATIF

Mae'r Cyngor ar gam gweithredu Safonau Ansawdd Tai Cymru 2. Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i wneud gwelliannau parhaus i'r stoc ac mae wedi datblygu rhaglen gyfalaf sy'n cynnwys gwaith i elfennau mewnol ac allanol, fel ceginau, ystafelloedd ymolchi, gorchuddion to, ffenestri a drysau ynghyd â gwelliannau pellach i'r mesuryddion perfformiad thermol. Mae Llywodraeth Cymru wedi dyfarnu £1.4 miliwn arall dan y Lwfans Atgyweiriadau Mawr, i gyfrannu at y ffrydiau gwaith hyn.

Mae Safon Ansawdd Tai Cymru 2 yn cynnig lleihau allyriadau carbon o dai cymdeithasol ac wrth wneud hynny, cyfrannu at darged allyriadau carbon sero net Cymru. I gefnogi'r targed, mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn i bob awdurdod lleol asesu cyflwr eu stoc ac wedi darparu £0.516 miliwn yn ychwanegol i'n cynorthwyo ni gyda'r asesiadau hyn. Mae'r llywodraeth hefyd wedi gofyn am lwybrau ynni targed ar gyfer yr holl stoc i weld pa waith sydd ei angen i gyflawni Tystysgrif Perfformiad Ynni (EPC) 'A', ac y dylid cwblhau'r rhain erbyn 2027. Mae'r safon yn nodi sut y gellir cyflawni hyn drwy gydbwysu perfformiad cartrefi gydag ôl-troed carbon uchel yn erbyn cartrefi mwy effeithlon. Argymhellir y dull hwn gan nad yw pob cartref yn gallu cyrraedd y safonau carbon gofynnol. Cafodd ail flwyddyn cyllid grant Llywodraeth Cymru – y Rhaglen Ôl-osod er mwyn Optimeiddio, ei ddiogelu yn 2024/25 gan ddod i £6.472 miliwn.

Yn 2024/25 roedd ymgyrch i leihau'r ôl-groniad o eiddo gwag a darparodd y llywodraeth gyllid grant drwy'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer Llety Dros Dro. Roedd hyn yn galluogi aildefnyddio eiddo a oedd wedi bod yn wag ers peth amser, gan leihau nifer y bobl ddigartref.

Mae'r Cyngor yn parhau i gymryd camau rhagweithiol i fonitro dyledion rhent oherwydd costau byw cynyddol sy'n effeithio ar allu tenantiaid i dalu rhent ar amser a'r potensial o golli incwm o rent tai. O ganlyniad i ymyrraeth gynnar a chefnogaeth i denantiaid, mae ôl-ddyledion rhent net wedi gostwng o £2.263 miliwn yn 2023/24 i £1.984 miliwn yn 2024/25. Mae'r Cyfrif Refeniw Tai yn cynnal lefel ddarbodus o gronfeydd wrth gefn a darpariaeth ar gyfer dyledion drwg a ddylai fod yn ddigon i liniaru unrhyw golled yn y dyfodol.

Cyllideb, Canlyniad a Chyllido'r Rhaglen Gyfalaf

Bob blwyddyn mae'r Cyngor yn cymeradwyo rhaglen o waith cyfalaf sy'n darparu ar gyfer buddsoddi mewn asedau fel tir, adeiladau a gwella'r ffyrdd. Cymeradwywyd Rhaglen Gyfalaf o £54.824 miliwn ar gyfer 2024/25 (Cyfrif Refeniw Tai £29.498 miliwn a Chronfa'r Cyngor £25.326 miliwn); newidiodd y ffigwr hwn yn ystod y flwyddyn a chyfanswm terfynol y rhaglen oedd £101.588 miliwn, (Cyfrif Refeniw Tai £26.519 miliwn a Chronfa'r Cyngor £75.069 miliwn). Cyflwynwyd gwybodaeth monitro cyllideb y Rhaglen Gyfalaf i'r Cabinet a'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol bob chwarter drwy gydol y flwyddyn, gyda'r sefyllfa ariannol derfynol i fod i gael ei hadrodd ar 15 Gorffennaf 2025.

Mae gwariant cyfalaf a ysgwyddir yn ystod y flwyddyn ariannol wedi'i osod yn y tabl isod. Mae cynlluniau a phrosiectau'n cynnwys buddsoddiad yn stoc tai'r Cyngor fel rhan o'r cynllun i gynnal Safon Ansawdd Tai Cymru, datblygu cartref gofâl preswyl newydd, ailddatblygu Theatr Clwyd a buddsoddiad mewn ysgolion sy'n cynnwys y rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu.

	2024/25 Cyllideb £000	2024/25 Gwirioneddol £000	Amrywiad £000
Pobl ac Adnoddau	16	0	(16)
Llywodraethu	2,698	2,218	(480)
Addysg a Ieuencid	16,363	15,961	(402)
Gwasanaethau Cymdeithasol	19,077	19,077	0
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	2,723	2,691	(32)
Strydlun a Thrafnidiaeth	6,366	6,313	(53)
Tai a Chymunedau	2,947	2,947	0
Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	24,879	24,064	(815)
Cyfrif Refeniw Tai	26,519	26,519	0
Cyfanswm y Rhaglen	101,588	99,790	(1,798)

ADRODDIAD NARATIF

Ariannwyd y rhaglen fel a ganlyn –

	2024/25 £000
Benthyca â Chymorth	4,017
Dulliau Eraill o Fenthyca (yn cynnwys benthyciadau Salix)	13,852
Derbyniadau cyfalaf	1,838
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf	71,030
Cronfeydd wrth gefn/Cyllid o'r cyfrif refeniw	9,053
Ariannu craidd	99,790

Cyfarwyddyd Cyfalafu – Model Teulu Mockingbird

Mae'r Cyngor yn trawsnewid ei wasanaeth maethu i gwrdd ag anghenion lleoli plant sy'n derbyn gofal ac i osgoi costau cynyddol darpariaeth gofal allanol drwy ddatblygu 'Model Teulu Mockingbird'. Mae'r model yn atgynhyrchu 'teulu estynedig' o amgylch plant a phobl ifanc, gan hyrwyddo eu hymdeimlad o berthyn ac atal lleoliadau rhag chwalu. Bydd y gost o drawsnewid y gwasanaeth yn raddol dros gyfnod o chwe blynedd yn cael ei hariannu gan 'fenthyciad arloesi i arbed' di-log gan Lywodraeth Cymru a fydd yn cael ei ad-dalu. Yn ystod y flwyddyn cafwyd gwariant refeniw gwerth £0.187 miliwn a chaniatawyd cyfarwyddyd cyfalafu ar ei gyfer gan Lywodraeth Cymru fel sy'n ofynnol dan ymarfer cyfrifeg ar gyfer gwariant refeniw i'w ariannu drwy fenthyca. Dechreuwyd tynnu'r benthyciad 'arloesi i arbed' i lawr yn 2020/21.

Rhaglen Tai ac Adfywio Strategol

Blaenoriaeth y Cyngor yw parhau i dyfu'r stoc tai trwy'r Rhaglen Tai ac Adfywio Strategol (SHARP). Bwriad y dull hwn yw bodloni anghenion sy'n dod i'r amlwg ac yn newid ym mhoblogaeth Sir y Fflint a'r heriau a wynebwyd wrth i'r nifer sydd ar y gofrestr tai, Un Llwybr Mynediad at Dai (SARTH), gynyddu ac wrth i farchnad y sector rhentu preifat leihau. Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor ym mlwyddyn 9 o'r SHARP. Mae'r cynllun uchelgeisiol hwn yn anelu at adeiladu 500 o dai newydd a fydd yn cael eu codi ar amryw o safleoedd ar draws y sir, cymysgedd o dai cyngor newydd a chartrefi fforddiadwy, ochr yn ochr â chomisiynu ystod o gynlluniau adfywio cysylltiedig a buddion cymunedol.

Yn ystod y flwyddyn, mae 12 eiddo wedi'u prynu yn defnyddio cyllid grant Rhaglen Gyfalaf ar gyfer Llety Dros Dro Llywodraeth Cymru. Mae cartrefi fforddiadwy'n cael eu datblygu drwy is-gwmni dan berchnogaeth lwyr y Cyngor sef NEW Homes mewn partneriaeth â'r Cyngor. Mae NEW Homes ar hyn o bryd yn berchen ar, ac yn rheoli, 187 o unedau ar draws Sir y Fflint. Mae'r rhain yn cynnwys cyfuniad o gynlluniau adeiladu newydd a ddarperir drwy gynllun SHARP y Cyngor ac eiddo a gaffaelir gan ddatblygwyr drwy gytundebau Adran 106.

Bwriad Cynllun Busnes Strategol y Cwmni yw darparu 60 o unedau ychwanegol dros y ddwy flynedd nesaf a fydd yn codi cyfanswm yr eiddo sy'n berchen i, ac a reolir gan NEW Homes i 247 erbyn 2026/27. Mae'r Cyngor eisoes wedi cymeradwyo benthyciadau o hyd at £30.000 miliwn i NEW Homes, yn ychwanegol at fenthyciad blaenorol o £7.530 miliwn a ganiatawyd. O'r cyllid hwn, mae £14.882 miliwn wedi'i ddefnyddio hyd yma, gyda'r £22.648 miliwn sy'n weddill ar gael i'w dynnu i lawr ar gyfer cynlluniau yn y dyfodol.

ADRODDIAD NARATIF

Benthyca

Cymerodd y Cyngor fenthyciad hirdymor gwerth £25.861 miliwn gan y Bwrdd Benthyca Gwaith Cyhoeddus yn 2024/25 i ariannu cynlluniau gwariant cyfalaf, yn cynnwys adeiladu cartrefi newydd drwy SHARP, datblygu cartref gofal preswyl newydd a'r rhaglen adeiladu Cymunedau Dysgu Cynaliadwy. Mae cyfanswm benthyca'r Fantolen (hirdymor) o £319.792 miliwn yn cynnwys swm o £2.118 miliwn yn ymwneud â benthyciadau di-log gan Salix Finance Ltd (cwmni annibynnol a ariennir gan yr Ymddiriedolaeth Garbon er mwyn helpu i wella effeithlonrwydd ynni yn adeiladau'r sector cyhoeddus), benthyciad arall gwerth £0.212 miliwn gan Salix gyda llog ar 2.05% a benthyciadau o £1.810 miliwn gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cynlluniau adfywio dan y Cynllun Lleuedd Llewyrchus Llawn Addewid a'r benthyciad ar gyfer Model Teulu Mockingbird.

Mae gan y Cyngor ofyniad benthyca i'r dyfodol i ariannu'r Rhaglen Gyfalaf a gymeradwywyd. Bydd yn rhaid cadw hyn dan adolygiad parhaus yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf a thu hwnt gyda chwyddiant y DU a'r twf cyflogau yn parhau i fod yn uchel, er y bydd yn debygol o ostwng yn ystod 2025.

Y Sefyllfa Ariannol ar 31 Mawrth 2025

Cronfeydd wrth Gefn a Darpariaethau

Mae'r Cyngor yn rhoi cyllid o'r neilltu i gwrdd ag ymrwymadau'r dyfodol a datblygiadau gwasanaeth mewn darpariaethau a chronfeydd wrth gefn a gedwir ar y Fantolen ar 31 Mawrth 2025.

Mae darpariaethau'n seiliedig ar ddigwyddiadau'r gorffennol sy'n gosod rhwymedigaeth ar y Cyngor sy'n debyg o arwain at atebolrwydd ariannol yn y dyfodol, ond mae ansicrwydd ynghylch amseriad ac union werth y rhwymedigaeth. Datgelir y darpariaethau yn Nodyn 19.

Mae'r Cyngor wedi sefydlu nifer o gronfeydd refeniw wrth gefn, sydd y tu allan i'r diffiniad o ddarpariaeth, sydd wedi'u crynhoi yn y tabl isod. Mae balans Cronfa'r Cyngor yn fesur o gronfeydd wrth gefn heb eu hymrwymo sy'n cael eu dal yn ddarbodus gan y Cyngor i gwrdd â gofynion llif arian a digwyddiadau na ellir eu rhagweld yn y dyfodol.

	31 Mawrth 2025 £000	Tanwariant Net £000	Arall £000	31 Mawrth 2024 £000
Balans cronfa'r Cyngor (heb ei glustnodi)	15,193	(296)	218	15,271
Cronfeydd wrth gefn y cyngor a glustnodwyd	18,510	0	(1,161)	19,671
Ysgolion dan reolaeth leol	(599)	0	(3,935)	3,336
Cronfeydd Wrth Gefn y Cyfrif Refeniw Tai	6,064	(1,216)	(21)	7,301
Cyfanswm Refeniw Wrth Gefn	39,168	(1,512)	(4,899)	45,579

Mae gan y Cyngor bolisi o gynnal lefel sylfaenol o gronfeydd wrth gefn o £8.985 miliwn i ddiogelu'r Cyngor yn erbyn amgylchiadau heb eu cynllunio ac nad oes modd eu rhagweld, ac mae hyn wedi'i gynnwys o fewn balans Cronfa'r Cyngor (heb ei glustnodi) yn y tabl uchod. Mae cronfeydd uwch na'r £8.985 miliwn, a elwir yn gronfeydd hapddigwyddiad ac yn deillio o danwariant blynyddol blaenorol, ar gael i'w hystyried drwy'r Cabinet. Cafwyd cynnydd o £3.216 miliwn yn y cronfeydd sylfaenol, o £5.769 miliwn ym mlwyddyn ariannol 2024/25, fel y cymeradwywyd gan y Cyngor wrth osod y gyllideb.

Rheoli Llif Arian

Mae'r Cyngor yn defnyddio meddalwedd pwrpasol i ragweld llif arian er mwyn pennu'r cyfnod hiraf y gellir ymrwymo cyllid yn ddarbodus. Llunnir y rhagolygon yn ddarbodus i leihau'r risg y gorfodir y Cyngor i fenthycia ar delerau anffafriol i gwrdd â'i ymrwymadau ariannol. Gosodir terfynau ar fuddsoddiadau drwy gyfeirio at Gynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor a rhagolygon llif arian yn Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor. Adolygir y rhagolygon llif arian yn ddyddiol at ddibenion buddsoddi ac yn wythnosol a misol at ddibenion benthyca.

Cafodd trefniadau monitro'r llif arian eu monitro'n fanwl drwy gydol y flwyddyn, gyda'r Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth â sefydliadau sector cyhoeddus eraill fel Llywodraeth Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, i sicrhau bod llif arian y Cyngor yn aros yn sefydlog. Bydd y gwaith yn parhau ym mlwyddyn ariannol newydd 2025/26.

ADRODDIAD NARATIF

Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae'r diffyg o £25.186 miliwn a gofnodwyd ar y fantolen wedi gostwng £3.525 miliwn yn ystod y flwyddyn, o ganlyniad i newidiadau yn y rhagdybiaethau ariannol a ddefnyddir gan actiwari'r gronfa bensiynau. Mae'r prif newid mewn rhagdybiaethau ariannol yn ymwneud â chynnydd yn rhagdybiaeth y gyfradd ddisgownt ers y llynedd, sydd yn lleihau'r rhwymedigaeth. Pennir y rhagdybiaethau hyn gan yr actiwari ac maent yn adlewyrchu eu barn am amodau'r farchnad ar ddyddiad y fantolen. Dan reolau cyfrifeg (IFRIC 14), nid yw'r Cyngor yn cael dangos ased pensiwn net. O ganlyniad, mae'r Cyngor wedi cymhwyso addasiad terfyn asedau o £92.502 miliwn (yn cynnwys llog o £0.538 miliwn), a fydd yn dod ag ased buddion a ariennir ar y fantolen i ddim. Nid yw hyn yn gymwys i fuddion nad ydynt yn cael eu hariannu.

Mae'r Cyngor yn dibynnu ar ac yn gosod sicrwydd ar farn broffesiynol actiwari Cronfa Bensiynau Clwyd a'r rhagdybiaethau a ddefnyddir i gyfrifo'r diffyg. Mae datgeliadau yn Nodyn 43 yn unol â Safon Cyfrifo Rhyngwladol 19 (IAS 19), gan gyfrif yn llawn ar gyfer yr ymrwymiad pensiwn, sef cyfanswm y diffyg a ragamcanir dros oes y gronfa. Nid yw IAS 19 yn cael unrhyw effaith ar lefelau Treth y Cyngor na chyllid tai, ond mae'r rhwymedigaeth yn cael effaith ar werth net y Cyngor fel y caiff ei adlewyrchu yng nghyfanswm y fantolen sef £861.297 miliwn (£784.009 miliwn ar 31 Mawrth 2024).

Ailbrisio Asedau Anghyfredol

Mae'n rhaid ailbrisio pob ased anghyfredol o leiaf bob pum mlynedd. Mae'r Cyngor yn bodloni'r gofyniad hwn drwy ailbrisio cyfran o'r portffolio asedau bob blwyddyn ac yn ystod 2024/25 (pumed flwyddyn y cylch presennol a ddechreuodd ar 1 Ebrill 2020), cafodd 22% o asedau gweithredol nad ydynt yn anheddau eu hailbrisio. Yr eithriad i'r trefniant hwn yw anheddau'r Cyngor a gafodd eu hailbrisio i gyd yn 2020/21.

Mae'r Cyngor wedi ystyried effaith yr economi ar amryw o farchnadoedd eiddo a phrisiad ei asedau ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r mwyafrif o asedau anghyfredol y Cyngor yn asedau gweithredol a ddefnyddir i ddarparu gwasanaeth ac maent yn cael eu prisio yn seiliedig ar eu costau ailadeiladu. Yn ystod 2024/25, ni phrisiwyd yr holl asedau sydd i'w prisio ar sail y Gost Amnewid Dibrisiedig (CAD), dim ond y rhai yn y cylch presennol sydd wedi'u hailbrisio yn unol â'n polisi cyfrifo. Mae'r asedau hynny heb eu hailbrisio wedi'u cynnwys yn y cyfrifon yn ôl eu gwerth presennol h.y. prisiad ar y dyddiad ailbrisio diwethaf llai na'r dibrisiad dilynol. Mae symudiadau sylweddol wedi bod mewn costau adeiladu yn ystod y flwyddyn, sydd wedi cael effaith ar werth cario asedau. Mae mynegeo wedi'i gymhwyso i brisiadau asedau presennol i sicrhau nad yw'r Cyfrifon yn cael eu camddatgan yn sylweddol ar 31 Mawrth 2025. Cynhaliwyd yr ymarfer hwn ar asedau ac anheddau CAD y Cyngor gan ddefnyddio data a gafwyd gan y Gwasanaeth Gwybodaeth am Gostau Adeiladu a'r Gofrestrfa Tir.

RHAGOLYCON ARIANNOL AR GYFER Y CYNGOR

Mae'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig yn rhagweld faint o adnoddau sy'n debygol o fod ym meddiant y Cyngor dros y tair blynedd nesaf ac yn nodi unrhyw fwlch o ran cyllid, sy'n galluogi camau penodol i gael eu nodi i gydbwysu'r gyllideb a rheoli adnoddau.

Mae'r rhagolygon ariannol presennol ar gyfer y Cyngor, o safbwynt cyllid Llywodraeth Cymru a chefnogaeth ar gyfer gwariant refeniw a chyfalaf, yn parhau i fod yn ansicr yn y tymor canolig. Disgwylir i gyfraddau chwyddiant godi uwchlaw 3% yn y dyfodol agos oherwydd effeithiau sylfaenol anffafriol, yn enwedig ar gyfer prisiau ynni manwerthu, gyda'r gyfradd CPI yn debygol o gyrraedd 3.7% ganol 2025. Cafodd cyfradd sylfaenol y banc ei leihau i 4.25% ym mis Mai a rhagwelir y bydd yn lleihau'n raddol i tua 3.75% erbyn diwedd 2025. Mae'r Cyngor hefyd yn rhagweld y bydd y pwysau a'r galw yn parhau i gynyddu ar draws yr holl wasanaethau.

Disgwylir y bydd diwygiad o'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ar gyfer 2026/27 a thu hwnt yn cael ei roi gerbron y Cabinet fis Gorffennaf. Nod y diwygiad yw sefydlu llinell sylfaen gadarn o bwysau costau a fydd yn llywio gofyniad ychwanegol y gyllideb y bydd yn rhaid ei fodloni o ffynonellau cyllid cenedlaethol a lleol. Roedd setliad drafft 2025/26 y llywodraeth leol yn siomedig i'r Cyngor, gyda chynnydd o 3.3% (llai na chynnydd cyfartalog Cymru o 4.3%). Oherwydd y setliad dros dro siomedig bu i'r Cyngor (ochr yn ochr â chynghorau eraill a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru) anfon sylwadau at Lywodraeth Cymru i gynnwys Cyllid Gwaelodol sylweddol yn y setliad terfynol. Cafodd hyn ei gynnwys a chafwyd cynnydd diwygiedig o 3.8% (cynyddodd y cyfartaledd ar draws Cymru i 4.5%), sy'n dal yn sylweddol is na'r pwysau y mae'r Cyngor yn eu hwynebu o ran costau.

ADRODDIAD NARATIF

Ni wnaeth Llywodraeth Cymru gynnwys unrhyw arwydd o ddyraniadau refeniw Cymru gyfan ar gyfer 2026/27 ymlaen sy'n darparu ansicrwydd pellach. Mae rhagolygon Wales Institute of Fiscal Studies yn cynghori bod cyllideb Llywodraeth Cymru yn cael ei wario ar gamau cynnar 2024/25 a 2025/26, ac felly mae'n amlwg bod y sefyllfa ariannol yn mynd i barhau i fod yn heriol ar y gorau. Felly mae'n hanfodol bod y Cyngor yn blaenoriaethu gwaith i fynd i'r afael â'r gwahaniaeth mawr rhwng y cynnydd disgwyledig mewn costau gweithredu a'r cynnydd disgwyledig mewn ffrydiau incwm, yn bennaf drwy ddatblygu'r Rhaglen Drawsnewid Strategol.

Ceir ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru i geisio darparu dyraniadau cyllid dangosol fel rhan o setliad 2026/27, a fyddai'n rhoi mwy o sicrwydd ar gyfer trefniadau cynllunio cyllidebau'r llywodraeth leol. Heb y sicrwydd hwn, mae'n anodd iawn gwneud asesiad cywir o sefydlogrwydd ariannol y sector, yn lleol ac yn genedlaethol. Bydd y Cyngor yn parhau i gynllunio mewn modd amserol a gwneud trefniadau ar gyfer y broses o osod y gyllideb yn seiliedig ar y wybodaeth ddiweddaraf sydd ar gael er mwyn bod mewn sefyllfa i gwrdd â'r ddyletswydd statudol i bennu cyllideb fanteoledig a chyfreithiol bob blwyddyn.

PRIF RISGIAU AC ANSICRWYDD

Mae gan y Cyngor Fframwaith Rheoli Risg cynhwysfawr. Mae nifer o risgiau wedi'u nodi ar gyfer blaenoriaethau Cynllun y Cyngor a all atal neu amharu ar ddarpariaeth lwyddiannus. Mae'r risgiau hyn yn cael eu hasesu a'u monitro'n barhaus ar lefel briodol drwy gydol y flwyddyn. Mae rheoli risgiau hefyd yn cael ei ymgorffori yn ein ffyrdd o weithio – er enghraifft, drwy bartneriaethau, adroddiadau effeithlonrwydd cynllun busnes ac o fewn pob adroddiad a gyflwynir i'r Cabinet neu'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.

Yn 2024/25 datblygwyd Cofrestr Risgiau Corfforaethol a oedd yn eiddo i Dîm y Prif Swyddogion a'r Cabinet. Defnyddir cofrestr risgiau corfforaethol i gofnodi risgiau sylweddol a all effeithio ar amcanion strategol a dulliau gweithredu sefydliad. Mae'r gofrestr risgiau corfforaethol yn nodi datblygiadau posibl neu ddigwyddiadau sy'n gallu peryglu gallu'r Cyngor i gyflawni ei flaenoriaethau, darparu gwasanaethau ac ymgymryd â'i ddyletswyddau statudol yn iawn. Rhain yw'r risgiau a ystyrir yn angenrheidiol eu rheoli ar lefel gorfforaethol yn hytrach na lefel portffolio/gwasanaeth.

Ers mis Ionawr 2025 mae'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu yn derbyn crynodeb o gofrestr Risgiau Corfforaethol y Cyngor (risgiau strategol gynt) ar ganol y flwyddyn ac ar ddiwedd y flwyddyn. Yn unol â'r Fframwaith Rheoli Risgiau, rhennir adroddiadau proffil risgiau gyda thîm y Prif Weithredwr, ac ers mis Ionawr 2025 mae'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn destun adroddiadau monitro chwarterol i'r Cabinet a'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu, gyda Phwyllgorau Trosolwg a Chraffu unigol yn herio manylion y risgiau sy'n berthnasol i'w swyddogaethau craffu hwy.

Mae'r risgiau ariannol yn cynnwys argaeledd cyllid i sicrhau cynaliadwyedd y Cyngor a'i is-gwmnïau megis NEW Homes, Gwella a Newydd a sefydliadau partner fel Ymddiriedolaeth Theatr Clwyd a Throsglwyddiadau Asedau Cymunedol.

NEWIDIADAU A NEWIDIADAU I DDOD I'R DATGANIAD CYFRIFON

Bu i'r Cyngor fabwysiadu SAARh 16 (Prydlesi) i ddod i rym ar 1 Ebrill 2024. At gyfer trefniadau a gyfrifwyd amdanynt yn flaenorol fel prydlesi gweithredu (h.y. heb gydnabod y cerbydau, peiriannau, offer, eiddo a thir ar brydles fel ased a rhenti yn y dyfodol fel atebolrwydd), prif effaith gofynion SAARh yw cynnwys asedau hawl-i-ddefnyddio ac atebolrwydd prydles ar y fantolen. Yn unol â'r cod ymarfer ni fydd y prydlesai yn ailddatgan gwybodaeth gymharol. Nid oes unrhyw newid sylweddol arall wedi'i gyflwyno i Ddatganiad Cyfrifon y Cyngor yn ystod y flwyddyn.

NEWID YN Y POLISIÂU CYFRIFO

Newidiadau cyfrifo ar gyfer asedau hawl-i-ddefnyddio, fel y trafodwyd uchod. Gwnaed mân newidiadau i bolisiau cyfrifo yn ystod 2024/25 i adlewyrchu newidiadau yn y Cod Ymarfer.

RHAGOR O WYBODAETH

Mae'r Datganiad Cyfrifon ar gael ar y rhyngwrdd (www.sirryfflint.gov.uk), ac mae rhagor o wybodaeth am y cyfrifon a'r cyllidebau ar gael ar gais gan y Rheolwr Cyllid Corfforaethol, Cyngor Sir y Fflint, Tŷ Dewi Sant, Parc Dewi Sant, Ewlo, CH5 3FF.

DATGANIAD CYFRIFOLDEBAU AR GYFER Y DATGANIAD CYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R CYNGOR

Mae'n ofynnol i'r Cyngor:-

- wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Cyngor hwn, y Rheolwr Cyllid Corfforaethol yw hwn, fel y Prif Swyddog Cyllid;
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o'r adnoddau a diogelu ei asedau;
- cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon.

Llofnodwyd :

Brian Harvey
Cadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Dyddiad :

CYFRIFOLDEBAU'R PRIF SWYDDOG CYLLID

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yr Cyngor yn unol â'r arferion priodol a nodwyd yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig ('y Cod').

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:-

- dewis polisiau cyfrifo addas a'u cymhwyso'n gyson;
- gwneud dyfarniadau a rhagamcanion a oedd yn rhesymol ac yn ddarbodus;
- cydymffurfio â'r Cod.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:-

- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir a'u diweddarau;
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

Mae'r datganiad cyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Cyngor ar 31 Mawrth 2025, a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnodwyd :

Gary Ferguson CPFA
Rheolwr Cyllid Corfforaethol (Prif Swyddog Cyllid)

Dyddiad :

DADANSODDIAD GWARIANT A CHYLLIDO

Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido'n dangos sut y defnyddir ac y cyllidir y gwariant blynyddol o adnoddau (grantiau llywodraeth, rhenti, treth y cyngor ac ardrethi busnes) gan awdurdodau lleol, o'i gymharu â'r adnoddau hynny a dreuliodwyd neu a enillwyd gan awdurdodau, yn unol â'r arferion cyfrifo a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut y dyrennir y gwariant hwn ar gyfer dibenion gwneud penderfyniadau rhwng portffolios gwasanaeth y Cyngor. Mae incwm a gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifon a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno'n fwy llawn yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2024/25	Portffolio Net	Addasiadau ar gyfer	Gwariant Net a godir ar	Addasiadau	Gwariant Net
	Alldro	Symudiadau (i)/o	Gronfeydd wrth	rhwng Sail	Datganiad
	Terfynol a	Gronfeydd wrth	gefn Cronfa'r	Cyllid a Chyfrifo	Incwm a
	Adroddwyd	gefn wedi'u	Cyngor/Cronfeydd		Gwariant
	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	1,648	0	1,648	(53)	1,595
Addysg ac leuencid	132,441	3,943	136,384	8,167	144,551
Llywodraethu	12,051	(103)	11,948	1,943	13,891
Tai a Chymunedau	20,515	(9)	20,506	(11,446)	9,059
Pobl ac Adnoddau	4,335	275	4,610	(209)	4,401
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	7,762	(292)	7,470	588	8,057
Gwasanaethau Cymdeithasol	114,416	302	114,718	22	114,740
Strydlun a Thrafnidiaeth	45,939	1,225	47,164	4,402	51,565
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	17,651	710	18,361	(17,423)	938
Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	11,644	(1,172)	10,472	1,731	12,203
Cyfrif Refeniw Tai (CRT)	1,216	22	1,238	9,365	10,603
Cost gwasanaethau	369,618	4,901	374,519	(2,913)	371,603
Incwm a gwariant arall	(368,106)	0	(368,106)	(33,193)	(401,299)
(Gwarged)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	1,512	4,901	6,413	(36,106)	(29,696)
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth Gefn CRT Agoriadol			45,578		
Gwarged / (Diffyg) Refeniw yn y flwyddyn					
Cronfa'r Cyngor			(5,174)		
CRT			(1,237)		
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth gefn yr CRT wrth gau			39,167		

2023/24	Portffolio Net	Addasiadau ar gyfer	Gwariant Net a godir ar	Addasiadau	Gwariant Net
	Alldro	Symudiadau (i)/o	Gronfeydd wrth	rhwng Sail	Datganiad
	Terfynol a	Gronfeydd wrth	gefn Cronfa'r	Cyllid a Chyfrifo	Incwm a
	Adroddwyd	gefn wedi'u	Cyngor/Cronfeydd		Gwariant
	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	1,660	0	1,660	(72)	1,588
Addysg ac leuencid	129,267	5,895	135,162	(5,152)	130,010
Llywodraethu	11,567	(212)	11,355	1,302	12,657
Tai a Chymunedau	18,600	(347)	18,253	(9,906)	8,346
Pobl ac Adnoddau	4,488	304	4,792	(269)	4,523
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	6,775	71	6,846	571	7,416
Gwasanaethau Cymdeithasol	103,658	1,272	104,930	(1,750)	103,180
Strydlun a Thrafnidiaeth	43,477	721	44,198	5,535	49,733
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	23,407	1,150	24,557	(19,932)	4,625
Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	10,688	1,122	11,810	5,754	17,564
Cyfrif Refeniw Tai (CRT)	274	(1,098)	(824)	(11,245)	(12,069)
Cost gwasanaethau	353,861	8,878	362,739	(35,164)	327,573
Incwm a gwariant arall	(352,121)	0	(352,121)	(5,129)	(357,250)
(Gwarged)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	1,740	8,878	10,618	(40,293)	(29,677)
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth Gefn CRT Agoriadol			56,196		
Gwarged / (Diffyg) Refeniw yn y flwyddyn					
Cronfa'r Cyngor			(11,442)		
CRT			824		
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth gefn yr CRT wrth gau			45,578		

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos cost cyfrifyddu yn ystod y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant lleol. Mae Awdurdodau yn codi trethi i dalu am wariant yn unol â'r rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i gost cyfrifyddu. Mae'r sefyllfa trethiant wedi'i dangos yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

	Nodyn	2024/25		Gwariant Net	2023/24		Gwariant Net
		Gwariant Gros	Incwm Gros		Gwariant Gros	Incwm Gros	
Service Expenditure Analysis		£000	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr		1,667	(73)	1,594	1,676	(89)	1,587
Addysg ac Ieuenctid		187,527	(42,976)	144,551	167,373	(37,362)	130,011
Llywodraethu		16,421	(2,530)	13,891	14,764	(2,108)	12,656
Tai a Chymunedau		46,506	(37,447)	9,059	45,802	(37,455)	8,347
Pobl ac Adnoddau		4,964	(562)	4,402	5,162	(639)	4,523
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi		16,099	(8,041)	8,058	13,781	(6,364)	7,417
Gwasanaethau Cymdeithasol		151,215	(36,476)	114,739	137,359	(34,179)	103,180
Strydlun a Thrafnidiaeth		90,130	(38,563)	51,567	78,018	(28,285)	49,733
Cyllid Corfforaethol a Chanolog		7,099	(6,161)	938	5,468	(843)	4,625
Rhaglen Gyfalaf ac Asedau		19,263	(7,060)	12,203	21,202	(3,638)	17,564
CRT		55,207	(44,606)	10,601	30,704	(42,774)	(12,070)
Cost Gwasanaethau		596,098	(224,495)	371,603	521,309	(193,736)	327,573
Gwariant Gweithredol Arall	4			37,791			35,609
(Incwm) a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	5			11,273			11,515
Trethiant ac (Incwm) Grant Amhenodol	6			(450,364)			(404,374)
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth	3			(29,697)			(29,677)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbrisió asedau anghyfredol				(45,114)			(40,359)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbrisió asedau ariannol ar gael i'w gwerthu				0			0
(Enillion) neu golledion actiwaraid ar asedau a rhwymedigaethau pensiwn				(2,480)			(46,884)
Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr				(77,291)			(116,920)

DATGANIAD SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn yn amrywiol gronfeydd wrth gefn y Cyngor, wedi'u dadansoddi yn 'gronfeydd y gellir eu defnyddio' (h.y. y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethi lleol) a chronfeydd eraill.

Mae'r llinell Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Cyngor - mae mwy o fanylion i'w gweld yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sy'n berthnasol i Falans Cronfa'r Cyngor a'r CRT at ddibenion sefydlu treth y cyngor a rhent.

Mae'r Cynnydd/Lleihad yn y flwyddyn yn dangos Balans Cronfa'r Cyngor Statudol a'r Balans CRT cyn unrhyw drosgrwyddiadau dewisol i neu o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd.

	Nodyn	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Balans CRT £000	Cronfa Wrth Gefn		Cronfa Wrth Gefn Derbyniada u Cyfalaf £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor £000
				Derbynia dau £000	Derbyniada u Cyfalaf £000				
Ar 31st Mawrth 2024		38,278	7,301	15,013	12,435	73,027	710,982	784,009	
Yn Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Flwyddyn									
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		28,988	707	0	0	29,695	47,594	77,289	
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	7	(34,162)	(1,944)	(37)	(499)	(36,642)	36,642	0	
Cynnydd /(gostyngiad) yn y flwyddyn		(5,174)	(1,237)	(37)	(499)	(6,947)	84,236	77,289	
Ar 31st Mawrth 2025		33,104	6,064	14,976	11,936	66,080	795,217	861,297	

	Nodyn	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Balans CRT £000	Cronfa Wrth Gefn		Cronfa Wrth Gefn Derbyniada u Cyfalaf £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor £000
				Derbynia dau £000	Derbyniada u Cyfalaf £000				
Ar 31st Mawrth 2023		49,720	6,477	19,149	15,142	90,488	576,600	667,088	
Yn Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Flwyddyn									
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		14,535	15,141	0	0	29,676	87,244	116,920	
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	7	(25,977)	(14,317)	(4,136)	(2,707)	(47,137)	47,137	0	
Cynnydd /(gostyngiad) yn y flwyddyn		(11,442)	824	(4,136)	(2,707)	(17,461)	134,382	116,920	
Ar 31st Mawrth 2024		38,278	7,301	15,013	12,435	73,027	710,982	784,009	

MANTOLEN

		31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2024	
	Nodyn	£000	£000	£000	£000
ASEDAU ANGHYFREDOL					
Eiddo, Peiriannau ac Offer	8				
Anheddau'r Cyngor		332,226		328,606	
Tir ac Adeiladau Eraill		532,867		499,539	
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer		18,046		19,768	
Asedau dros ben		3,359		3,327	
Asedau Isadeiledd		155,370		156,361	
Asedau Cymunedol		5,831		5,524	
Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd		94,551		44,705	
Asedau Hawl i Ddefnyddio		15,127		0	
Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer			1,157,377		1,057,830
Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol	9		29,356		29,340
Buddsoddiadau Hirdymor	11		3,664		3,659
Dyledwyr Hirdymor	12		12,440		11,802
CYFANSWM ASEDAU ANGHYFREDOL			1,202,837		1,102,631
ASEDAU CYFREDOL					
Rhestrau Eiddo		930		833	
Dyledwyr Byrdymor (darpariaeth lleihad mewn gwerth r	13	109,314		77,775	
Buddsoddiadau Byrdymor	14	0		5,083	
Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	15	14,979		31,099	
Asedau i'w Gwerthu	10	513		513	
CYFANSWM ASEDAU CYFREDOL			125,736		115,303
DYLEDION CYFREDOL					
Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis	16	(53,999)		(44,204)	
Credydwyr Byrdymor	17	(52,934)		(48,798)	
Darpariaeth ar gyfer absenoldebau cronedig	19	(5,872)		(4,151)	
Dyledion gohiriedig	40	(4,032)		(654)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	18	(5,604)		(5,097)	
Darpariaethau	19	(150)		(58)	
CYFANSWM DYLEDION CYFREDOL			(122,591)		(102,962)
DYLEDION ANGHYFREDOL					
Credydwyr Hirdymor	17	(1,120)		(1,185)	
Benthycia Hirdymor	20	(311,132)		(294,364)	
Dyledion gohiriedig	40	(4,417)		(1,474)	
Darpariaethau	19	(1,096)		(1,106)	
Dyledion Hirdymor Eraill	43	(25,186)		(28,711)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	18	(1,734)		(4,123)	
CYFANSWM DYLEDION ANGHYFREDOL			(344,685)		(330,963)
ASEDAU NET			861,297		784,009

MANTOLEN

		31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2024	
	Nodyn	£000	£000	£000	£000
CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO					
Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf		14,976		15,013	
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso		11,936		12,435	
Cronfa'r Cyngor		15,194		15,271	
Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi	21	17,910		23,007	
CRT		6,064		7,301	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO			66,080		73,027
CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO					
Y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn	22	266,911		231,312	
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	22	563,248		516,775	
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	22	(3,933)		(4,292)	
Y Gronfa Bensignau Wrth Gefn	22	(25,186)		(28,711)	
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig		49		49	
Cyfrif Absenoldebau Cronedig	22	(5,872)		(4,151)	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO			795,217		710,982
			861,297		784,009

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r dyledion sy'n cael eu cydnabod gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai dyledion) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd wrth gefn y mae'r Awdurdod yn eu dal. Adroddir ynglŷn â chronfeydd wrth gefn mewn dau gategori.

- Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy h.y. y cronfeydd wrth gefn hynny y gall yr awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gadw lefel ddarbodus o gronfeydd wrth gefn ac ar unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd er enghraifft y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn na ellir ei defnyddio ond i gyllido gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled.
- Cronfeydd andefnyddiadwy - y cronfeydd hynny na all y Cyngor eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion sydd heb eu gwireddu er enghraifft y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn, ble y deuai symiau ar gael i ddarparu gwasanaeth dim ond os gwerthir yr asedau; a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a gaiff eu dangos yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail gyfrifo a'r sail gyllido o dan reoliadau'

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos newidiadau mewn arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod sy'n perthyn i'r Cyngor yn ystod y cyfnod yr adroddir yn ei gylch. Mae'r datganiad yn dangos sut y mae'r Cyngor yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, drwy ddosbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o ran y graddau y caiff gweithrediadau'r Cyngor eu cyllido drwy drethi ac incwm grant neu gan y sawl sy'n derbyn gwasanaethau'r Cyngor. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r graddau y darparwyd all-lifoedd arian ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at y modd y bydd y Cyngor yn darparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu'n ddefnyddiol o ran rhagweld hawliadau ar lifoedd arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. arian a fenthyciwyd) i'r Cyngor.

Adroddir y datganiad llif arian gan ddefnyddio'r dull anuniongyrchol, lle mae gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau yn cael ei addasu ar gyfer effeithiau trafodion o natur nad yw'n arian parod, unrhyw ohiriadau neu groniadau o dderbyniadau arian parod gweithredu yn y gorffennol neu yn y dyfodol neu daliadau, ac eitemau o reffeniw neu gost sy'n gysylltiedig â buddsoddi neu ariannu llif arian.

	Nodyn	2024/25		2023/24	
		£000	£000	£000	£000
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau		29,697		29,677	
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol		16,652		12,630	
Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu		<u>(82,218)</u>		<u>(42,798)</u>	
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu	23		(35,869)		(491)
Llif arian parod net o weithgareddau buddsoddi	24	(16,053)		(20,505)	
Llif arian parod net o weithgareddau ariannu	25	<u>35,802</u>		<u>24,488</u>	
			19,749		3,983
Cynnydd / (Gostyngiad) net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod			<u>(16,120)</u>		<u>3,492</u>
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	15		31,099		27,607
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd	15		14,979		31,099

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

CYFLWYNIAD I'R NODIADAU

Mae'r datganiadau ariannol wedi cael eu paratoi'n unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2024/25 (y Cod) a pholisïau cyfrifo'r Cyngor. Mae'r nodiadau canlynol yn amlinellu'r wybodaeth ategol i gynorthwyo darllenwyr y cyfrifon.

1. NODYN I'R DADANSODDIAD GWARIANT A CHYLLIDO

Mae'r addasiadau rhwng y sail cyllido a chyfrifo o fewn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllido'n cael ei egluro mewn mwy o fanylder isod:

Addasiadau o Gronfa'r Cyngor / CRT i gyrraedd Symiau Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2024/25			
	Addasiad ar gyfer	Addasiad ar gyfer	Addasiadau	Cyfanswm
	Dibenion Cyfalaf	Dibenion Budd	Eraill	Addasiadau
	£000	Gweithwyr	£000	£000
Nodyn	a	b	c	
Prif Weithredwyr	0	(53)	0	(53)
Addysg ac Ieuenctid	10,327	(783)	(1,377)	8,167
Llywodraethu	1,968	(207)	184	1,945
Tai a Chymunedau	2,420	(133)	(13,734)	(11,447)
Pobl ac Adnoddau	11	(211)	(10)	(210)
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	2,210	(272)	(1,350)	588
Gwasanaethau Cymdeithasol	1,917	(1,126)	(768)	23
Strydlun a Thrafnidiaeth	8,456	(482)	(3,571)	4,403
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	504	2,466	(20,394)	(17,424)
Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	1,074	(53)	710	1,731
CRT	25,431	(240)	(15,825)	9,366
Cost gwasanaethau	54,318	(1,094)	(56,135)	(2,911)
Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	(67,512)	1,769	32,550	(33,193)
Gwahaniaethau rhwng Gronfa'r Cyngor / CRT a Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr dros ben / diffyg	(13,194)	675	(23,585)	(36,104)

2023/24				
Addasiadau o Gronfa'r Cyngor / CRT i gyrraedd Symiau Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	Addasiad ar gyfer Dibenion Cyfalaf £000	Addasiad ar gyfer Dibenion Budd Gweithwyr £000	Addasiadau Eraill £000	Cyfanswm Addasiadau £000
Nodyn	a	b	c	
Prif Weithredwyr	0	(72)	0	(72)
Addysg ac Ieuenctid	339	(5,061)	(429)	(5,152)
Llywodraethu	1,693	(238)	(154)	1,302
Tai a Chymunedau	2,697	(159)	(12,445)	(9,906)
Pobl ac Adnoddau	0	(269)	0	(269)
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	1,478	(352)	(556)	571
Gwasanaethau Cymdeithasol	958	(1,360)	(1,348)	(1,750)
Strydlun a Thrafnidiaeth	7,054	(565)	(954)	5,535
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	578	(299)	(20,211)	(19,932)
Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	4,677	(52)	1,128	5,754
CRT	8,562	(272)	(19,534)	(11,245)
Cost gwasanaethau	28,036	(8,699)	(54,503)	(35,164)
Incwm a gwariant arall o'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	(39,879)	4,000	30,751	(5,128)
Gwahaniaethau rhwng Gronfa'r Cyngor / CRT a Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr dros ben / diffyg	(11,843)	(4,699)	(23,752)	(40,292)

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

a. Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf

Mae'r golofn hon yn ychwanegu addasiadau cyfrifo cyfalaf heb eu hadrodd yn alldro terfynol y portffolio, ond sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer ac yn cynnwys; dibrisiad, lleihad, colledion ailbriso, amorteiddiad a gwariant cyfalaf a gyllidir o gyfalaf o dan statud (REFCUS).

Mae enillion a cholledion net wrth waredu asedau nad ydynt yn gyfredol (a gynhwysir o fewn gwariant gweithredu eraill) a grantiau cyfalaf a chyfraniadau (a gynhwysir o fewn trethiant ac incwm grant a gwariant amhenodol), yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ond nid yn yr adroddiad alldro terfynol, ac felly'n cael eu cynnwys yn yr addasiadau cyfrifo cyfalaf.

b. Addasiadau ar gyfer Dibenion Buddion Gweithwyr

Mae'r golofn hon yn ychwanegu addasiadau cyfrifo'n gysylltiedig â Buddion Gweithwyr IAS 19 nad ydynt yn cael eu hadrodd yn alldro terfynol y portffolio, ond sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer ac yn cynnwys; addasiadau pensiwn - cael gwared ar gyfraniadau pensiwn gweithwyr a wnaed i gronfeydd pensiwn yn ystod y flwyddyn, a'i ddisodli gyda chostau'r gwasanaeth cyfredol a'r gorffennol (sef y budd a gyfrifwyd a enillwyd yn ystod y flwyddyn), a symudiad darpariaeth absenoldebau a gasglwyd (sef y gost gyfrifo o hawliadau absenoldeb a enillir gan weithwyr, ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn, sy'n cael eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf).

Mae'r treuliau gweinyddol a'r llog net ar yr ymrwymiad budd net a ddiffinnir (wedi'u cynnwys o fewn gwariant a chyllido gweithredu arall ac incwm a gwariant buddsoddi yn eu tro) yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ond nid yn yr adroddiad alldro terfynol, ac felly'n cael eu cynnwys o fewn addasiadau cyfrifo budd gweithwyr.

c. Addasiadau Eraill

Mae'r golofn hon yn cynnwys yr holl addasiadau cyfrifo eraill sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer, nad ydynt yn cael eu hadrodd mewn alldro terfynol portffolio ac yn cynnwys; grantiau cyfalaf a dderbyniwyd i gyllido REFCUS, cael gwared ar daliadau i refeniw i gyllido cynlluniau cyfalaf, cael gwared ar ddyletswydd statudol i ariannu gwariant cyfalaf (Darpariaeth Isafswm Refeniw) ac aildrefnu dyledion.

Yn ogystal, mae'r golofn hefyd yn cynnwys addasiadau i drafodion a adroddwyd o fewn alldro terfynol y portffolio, y mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol i gael eu hadrodd o dan y llinell Cost Gwasanaethau o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac yn cynnwys; incwm a gwariant yn gysylltiedig ag eiddo buddsoddi (wedi'u cynnwys o fewn cyllido ac incwm buddsoddi a gwariant), llog yn daladwy a'r llog a'r incwm buddsoddi (a gynhwysir o fewn incwm cyllido a buddsoddi a gwariant).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

2. INCWM A GWARIANT SEGMENTOL

Mae'r incwm a gwariant a adroddir ar sail segmentol yn cael eu cynnwys yn y golofn 'Alldro Terfynol Portffolio Net' yn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllido a ddadansoddir isod:

	Refeniw gan		Refeniw o Drafodion gyda Segmentau		Refeniw llog		Traul llog	
	Gwsmeriaid Allanol		Gweithredu Eraill					
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	(68)	(84)	0	0	0	0	0	0
Addysg ac Ieuencid	(4,502)	(4,969)	(2,653)	(2,059)	0	0	0	0
Llywodraethu	(2,400)	(1,737)	(1,000)	(1,062)	0	0	0	0
Tai a Chymunedau	(3,252)	(2,058)	(3)	(20)	0	0	0	0
Pobl ac Adnoddau	(367)	(302)	(687)	(684)	0	0	0	0
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r	(2,718)	(2,539)	(213)	(231)	0	0	0	0
Gwasanaethau Cymdeithasol	(15,920)	(13,512)	(216)	(147)	0	0	0	0
Strydlun a Thrafnidiaeth	(36,420)	(26,592)	(1,663)	(1,011)	0	0	0	0
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	(2,687)	(676)	0	0	(2,819)	(3,010)	9,596	8,788
Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	(8,806)	(5,738)	(786)	(573)	0	0	0	0
CRT	(43,774)	(40,051)	0	0	0	0	5,414	5,121
	(120,914)	(98,258)	(7,221)	(5,787)	(2,819)	(3,010)	15,010	13,909

3. INCWM A GWARIANT WEDI'U DADANSODDI YN ÔL NATUR

Mae Incwm a Gwariant a adroddir o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael eu dadansoddi fel a ganlyn -

Natur y treuliau	2024/25	2023/24
	£000	£000
Gwariant		
Treuliau Bddion gweithwyr	240,604	227,955
Treuliau gwasanaeth eraill	304,170	270,178
Dibrisiad, amorteiddiad ac amhariad	54,949	28,559
Taliadau llog	15,520	14,129
Archebion ac ardollau	37,668	35,280
(Elw) neu golled wrth waredu asedau sefydlog	(792)	(553)
(Elw) neu golled wrth waredu eiddo buddsoddi	(264)	(374)
	651,855	575,174
Incwm		
Ffioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth arall	(118,327)	(95,538)
Grantiau a chyfraniadau	(376,988)	(338,309)
Llog ac incwm buddsoddi	(6,599)	(6,738)
Incwm o dreth y cyngor a chyfraddau annomestig	(179,636)	(164,266)
	(681,550)	(604,851)
Gwarged neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	(29,695)	(29,677)

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

4. GWARIANT GWEITHREDOL ARALL

	2024/25 £000	2023/24 £000
Praesept – Mae Heddlu Gogledd Cymru a Chomisiynydd Trosedd	23,105	21,922
Praeseptau eraill – cynghorau cymuned	3,606	3,421
Tâl - Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	10,957	9,936
Enillion net ar waredu asedau sefydlog	(793)	(553)
Treuliau gweinyddu ar y ddyled buddiannau diffiniedig net	916	882
	37,791	35,608

5. INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

	2024/25 £000	2023/24 £000
Llog yn daladwy a thaliadau tebyg	15,521	14,129
Colledion buddsoddi a Gwariant Buddsoddi	1,588	1,197
Llog net ar y ddyled buddiannau diffiniedig net	853	3,118
Llog ac Incwm buddsoddi	(6,599)	(6,739)
Enillion net ar waredu eiddo buddsoddi	(264)	(374)
Symudiad yn y golled credyd disgwylidig ar asedau ariannol	175	182
	11,274	11,513

6. TRETHI AC INCWM AMHENODOL O GRANTIAU

	2024/25 £000	2023/24 £000
Incwm Treth y Cyngor	(123,272)	(113,426)
Cyfraddau annomestig	(56,364)	(50,840)
Grantiau llywodraeth heb eu neilltuo	(204,273)	(201,154)
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau	(66,455)	(38,953)
	(450,364)	(404,373)

Treth y Cyngor

Mae pob eiddo domestig wedi'i gynnwys yn Rhestr Brisio Treth y Cyngor a gyhoeddir ac a gynhelir gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio sy'n rhan o Gyllid a Thollau ei Mawrhydi. Mae pob eiddo wedi'i osod mewn un o naw band eiddo (Band A i Band I) yn dibynnu ar werth yr annedd yn y farchnad agored ar 1 Ebrill 2003 (a elwir fel arall fel y dyddiad prisio). Mae degfed band (A-) ar gael i'r trethdalwyr hynny sy'n byw mewn eiddo band 'A' ac yn gymwys i dderbyn gostyngiad ar sail anabledd.

Mae Treth y Cyngor yn daladwy yn seiliedig ar fand prisio'r eiddo a bennir gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio. Cyfrifir costau gros drwy rannu cyfanswm gofynion incwm y Cyngor Sir, Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a'r Cynghorau Tref/Cymuned yn unol â sylfaen Treth y Cyngor.

Y sylfaen dreth yw cyfanswm yr eiddo ym mhob band sydd wedi'u haddasu i droi'r rhif yn gyfwerth â Band 'D', a'i addasu ar gyfer eithriadau, gostyngiadau ac anwybyddiadau. Yn ogystal, rhoddir ystyriaeth o fewn y sylfaen dreth i ddyledion drwg neu amheus. Y sylfaen dreth ar gyfer 2024/25 oedd 66,081 eiddo a gyfatebir i fand 'D' (65,815 yn 2023/24).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Praesept Cyngor Sir y Fflint ar gyfer eiddo band 'D' yn 2024/25 oedd £1,658.25 (£1,521.33 yn 2023/24). Roedd biliau Treth y Cyngor yn seiliedig ar y lluosyddion canlynol ar gyfer bandiau A- i I:-

Band	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Lluosydd	5/9	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9
Nifer o anheddau Band 'D' cyfatebo	7.08	2,355.33	6,375.44	16,288.22	11,993.80	12,324.89	10,395.67	4,982.50	1,104.50	446.83

Mae ychwanegiadau praeseptau eraill i hysbysiadau Treth y Cyngor 2024/25 yn cynnwys praesept yr Heddlu a Throseddau Cymru Comisiynydd Gogledd o £23.105 miliwn (£21.922 miliwn yn 2023/24) a 34 Cyngor Tref a Chymuned sydd, gyda'i gilydd, â phraeseptau gwerth £3.606 miliwn (£3.421 miliwn yn 2023/24).

Dadansoddiad o'r enillion net o Dreth y Cyngor:

	2024/25 £000	2023/24 £000
Treth y Cyngor a gasglwyd	137,233	126,211
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y ddarpariaeth drwgddyledion	26	(10)
Cynllun Lleihau Treth Cyngor	(13,324)	(12,298)
Llai - Symiau wedi'u dileu	(663)	(477)
	<u>123,272</u>	<u>113,426</u>
Llai - Daladwy I Heddlu Cymru a Throseddau Chomisiynydd Gogledd	(23,105)	(21,922)
Llai - Taladwy i Gynghorau Tref a Chymuned	(3,606)	(3,421)
	<u>96,561</u>	<u>88,083</u>

Trethi Annomestig

Trefnir Ardrethi Annomestig yn genedlaethol. Mae'r llywodraeth yn gosod y lluosydd, sef 56.2c ar gyfer pob eiddo yn 2024/25 (53.5c yn 2023/24). Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gasglu'r trethi yn ei ardal ac fe'u telir wedyn i'r gronfa Ardrethi Annomestig a weinyddir gan Lywodraeth Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn dosbarthu derbyniadau cronfa'r Ardrethi Annomestig i awdurdodau lleol yn seiliedig ar swm sefydlog y pen o'r boblogaeth. Incwm Ardrethi Annomestig 2024/25 a dalwyd i'r pwll oedd £66.696 miliwn ar ôl rhyddhad a darpariaethau (£58.736 miliwn yn 2023/24), yn seiliedig ar werth trethadwy diwedd blwyddyn o £147.354 miliwn (£149.654 miliwn yn 2023/24).

Dadansoddiad o'r enillion net o Dreth y Cyngor:

	2024/25 £000	2023/24 £000
Trethi Annomestig wedi'u casglu	64,642	55,098
Llai - wedi'i dalu i mewn i'r gronfa Trethi Annomestig	(66,696)	(58,736)
Llai - Cost casglu	(451)	(430)
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y ddarpariaeth drwgddyledion	(57)	(21)
Cynlluniau rhyddhad	2,562	4,089
	<u>0</u>	<u>0</u>
Derbyniadau o'r gronfa	56,364	50,840
	<u>56,364</u>	<u>50,840</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

7. NEWIDIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFO A'R SAIL GYLLIDO O DAN REOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn manylu'r addasiadau a wneir i'r cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan y Cyngor yn ystod y flwyddyn, yn unol ag arfer cyfrifa priodol, i gyrraedd yr adnoddau a nodir gan ddarpariaethau statudol sydd ar gael i'r Cyngor fodloni gwariant refeniw a chyfalaf yn y dyfodol.

	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio				
	Balans Cronfa'r Cyngor £000	CRT £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cronfeydd Wrth Gefn Na Ellir eu Defnyddio £000
2024/25					
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf:					
<i>Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</i>					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	20,975	25,076	0	0	(46,051)
Colledion ailbriso Eiddo, Peiriannau ac Offer	2,125	37	0	0	(2,162)
Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi	(699)	0	0	0	699
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	0	0	0	(71,031)	71,031
REFCUS	5,787	318	0	0	(6,105)
Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal	(103)	0	0	0	103
Symiau'r asedau anghyfredol a ddiddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	607	23	0	0	(630)
Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	(7,569)	(1,729)	0	0	9,298
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r CRT	(451)	(8,601)	0	0	9,052
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso:					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(53,698)	(16,835)	0	70,533	0
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf:					
Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(1,617)	(70)	2,009	0	(322)
Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu ad-dalu dyled	0	0	(2,046)	0	2,046
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol:					
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(359)	0	0	0	359
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Bensiynau					
Gwrthdroad eitemau yn ymwneud â buddiannau ymddeol sydd wedi eu debydu neu'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	20,461	1,187	0	0	(21,648)
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(21,341)	(1,352)	0	0	22,693
Addasiad yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig:					
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	1,719	2	0	0	(1,721)
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	(34,163)	(1,944)	(37)	(498)	36,642

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio				
	Balans Cronfa'r Cyngor £000	CRT £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniada u Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cronfeydd Wrth Gefn Na Ellir eu Defnyddio £000
2023/24					
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf:					
<i>Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:</i>					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	9,840	8,473	0	0	(18,313)
Colledion ailbrisio Eiddo, Peiriannau ac Offer	3,226	89	0	0	(3,315)
Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi	(686)	0	0	0	686
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	0	0	0	(44,038)	44,038
REFCUS	6,407	0	0	0	(6,407)
Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal	(103)	0	0	0	103
Symiau'r asedau anghyfredol a ddiddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	453	55	0	0	(508)
Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	(4,704)	(1,681)	0	0	6,385
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r CRT	(1,087)	(12,752)	0	0	13,839
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso:					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(33,063)	(8,268)	0	41,331	0
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf:					
Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(1,264)	(171)	1,736	0	(301)
Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu ad-dalu dyled	0	0	(5,872)	0	5,872
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol:					
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(359)	0	0	0	359
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Bensiynau					
Gwrthdroad eitemau yn ymwneud â buddiannau ymddeol sydd wedi eu debydu neu'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	22,492	1,337	0	0	(23,829)
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(24,549)	(1,408)	0	0	25,957
Addasiad yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig:					
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(2,581)	10	0	0	2,571
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	(25,978)	(14,316)	(4,136)	(2,707)	47,137

8. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Mae eiddo, peiriannau ac offer yn cynnwys anheddau cyngor, tir ac adeiladau eraill, cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer a asedau hawl i ddefnyddio sy'n cael eu dal, meddiannu, eu defnyddio neu eu contractio i'w defnyddio ar ran y Cyngor, neu eu defnyddio wrth ddarparu gwasanaethau. Mae'r rhain yn cynnwys anheddau ac eiddo tai eraill, adeiladau swyddfeydd, ysgolion, llyfrgelloedd, canolfannau chwaraeon a phyllau nofio, cartrefi preswyl/canolfannau dydd, depos a gweithdai, adeiladau mynwentydd, meysydd parcio oddi ar y stryd, cerbydau, peiriannau mecanyddol, darnau a gosodiadau ac offer arall.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Asedau cymunedol y mae'r Cyngor yn bwriadu dal ei afael ynddynt am yr hir dymor, nad oes iddynt unrhyw oes ddefnyddiol benodadwy a gallai hynny, yn ogystal, gyfyngu ar sut y gellir eu gwaredu. Asedau nad oes fawr o obaith eu gwerthu neu eu defnyddio at ddibenion eraill e.e. parciau a mannau agored, meysydd hamdden, mannau chwarae a thir mynwentydd.

Mae prisiadau asedau'r Cyngor yn seiliedig ar ganllawiau gan RICS Red Book Global. O ganlyniad, llai o sicrwydd - a graddau uwch o fod yn ofalus - dylid ei atodi i'n prisiad yn wahanol i'r arfer. Mae symudiadau sylweddol wedi bod mewn costau adeiladu yn ystod y flwyddyn, sydd wedi cael effaith ar werth cario asedau. Mae ymarfer ailbrizio ychwanegol wedi cael ei gwblhau ar brisiadau asedau presennol i sicrhau nad yw'r Cyfrifon yn cael eu cam-ddatgan yn sylweddol ar 31 Mawrth 2025. Cwblhawyd yr ymarfer ar asedau ac anheddau Costau Adnewyddu Dibrisiedig y Cyngor gan ddefnyddio ffynonellau data Gwasanaeth Gwybodaeth Cost Adeilad a'r Gofrestrfa Tir.

Symudiadau 2024/25

	Anheddau'r Cyngor a Garejys	Tir ac Adeiladau Eraill	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	Asedau Dros Ben	Asedau Cymunedol	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd	Asedau Hawl i Ddefnyddio	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad								
Ar 1 Ebrill 2024	328,625	512,115	32,217	3,489	5,529	44,705	11,773	938,453
Ychwanegiadau a Caffaeliadau	25,410	5,073	4,985	0	312	49,846	6,488	92,114
Cynnydd Ailbrizio / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbrizio	2,676	26,186	0	(69)	0	0	362	29,155
Cynnydd Ailbrizio / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(24,362)	3,075	0	(201)	0	0	0	(21,488)
Asedau Datgydnabod	(23)	0	(2,374)	(12)	0	0	0	(2,409)
Aildosbarthiadau	0	(4,782)	0	281	0	0	4,577	76
Symudiadau eraill yn y gost neu brisiad	0	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2025	332,326	541,667	34,828	3,488	5,841	94,551	23,200	1,035,901
Dibrisiad a Lleihad mewn Gwerth Cronedig								
Ar 1 Ebrill 2024	(19)	(12,576)	(13,951)	(162)	(5)	0	(6,273)	(32,986)
Tâl dibrisiant	(6,406)	(16,552)	(5,204)	(44)	(5)	0	(1,380)	(29,591)
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbrizio	1	16,016	0	21	0	0	217	16,255
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	6,389	1,917	0	65	0	0	0	8,371
Amhariadau ddileu i'r Gronfa Ailbrizio	0	4,308	0	0	0	0	10	4,318
Namau a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbrizio	(65)	(4,130)	0	0	0	0	(419)	(4,614)
Gwrthdroi Namau a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg	6,247	1,378	0	0	0	0	6	7,631
Amhariadau ysgrifennu allan i Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	17,936	1,527	0	0	0	0	0	19,463
Namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(24,183)	(943)	0	0	0	0	0	(25,126)
Asedau wedi'i dad-gydnabod	0	0	2,373	12	0	0	0	2,385
Asedau hailddosbarthu (i) / o Dal i'w Gwerthu	0	255		(21)	0	0	(234)	0
Ar 31 Mawrth 2025	(100)	(8,800)	(16,782)	(129)	(10)	0	(8,073)	(33,894)
Y Fantolen ar 31 Mawrth 2025	332,226	532,867	18,046	3,359	5,831	94,551	15,127	1,002,007
Y Fantolen ar 1 Ebrill 2024	328,606	499,539	18,266	3,327	5,524	44,705	5,500	905,467

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Symudiadau 2023/24

	Anheddau'r Cyngor a Garejys	Tir ac Adeiladau Eraill	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	Asedau Dros Ben	Asedau Cymunedol	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad							
Ar 1 Ebrill 2023	301,302	488,371	35,672	5,482	5,408	16,160	852,395
Ychwanegiadau a Caffaeliadau	22,226	7,696	4,830	4	121	22,054	56,931
Cynnydd Ailbrisi / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbrisi	6,671	21,684	0	10	0	0	28,365
Cynnydd Ailbrisi / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(7,797)	6,333	0	(1)	0	0	(1,465)
Asedau Datgydnabod	(55)	0	(510)	(998)	0	0	(1,563)
Ailddosbarthiadau	0	(12,051)	0	(1,008)	0	12,851	(208)
Symudiadau eraill yn y gost neu brisiad	6,278	82	0	0	0	(6,360)	0
Ar 31 Mawrth 2024	328,625	512,115	39,992	3,489	5,529	44,705	934,455
Dibrisiad a Lleihad mewn Gwerth Cronedig							
Ar 1 Ebrill 2023	(19)	(16,771)	(15,460)	(1,163)	0	0	(33,413)
Tâl dibrisiant	(4,980)	(16,245)	(5,274)	(44)	(5)	0	(26,548)
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbrisi	20	13,910	0	78	0	0	14,008
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	4,961	1,624	0	0	0	0	6,585
Amhariadau ddileu i'r Gronfa Ailbrisi	14	2,306	0	(17)	0	0	2,303
Namau a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbrisi	(14)	(4,297)	0	(4)	0	0	(4,315)
Gwrthdroi Namau a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg	21,151	6,298	0	17	0	0	27,466
Amhariadau ysgrifennu allan i Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	4,672	2,912	0	0	0	0	7,584
Namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(25,824)	(2,313)	0	(12)	0	0	(28,149)
Asedau wedi'i dad-gydnabod	0	0	510	983	0	0	1,493
Asedau hailddosbarthu (i) / o Dal i'w Gwerthu	0	0	0	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	(19)	(12,576)	(20,224)	(162)	(5)	0	(32,986)
Y Fantolen ar 31 Mawrth 2024	328,606	499,539	19,768	3,327	5,524	44,705	901,469
Y Fantolen ar 1 Ebrill 2023	301,283	471,600	20,212	4,319	5,408	16,160	818,982
Natur Deiliad Asedau							
Perchen	328,606	499,539	18,266	3,327	5,524	44,705	899,967
Prydles Ariannol	0	0	1,502	0	0	0	1,502
Ar 31 Mawrth 2024	328,606	499,539	19,768	3,327	5,524	44,705	901,469

Mae asedau isadeiledd yn asedau diymwad, gwariant a ellir ei adennill drwy barhau i ddefnyddio'r ased a grëwyd, h.y. nid oes modd ei werthu neu ei ddefnyddio at ddibenion eraill. Mae'r rhain yn cynnwys priffyrdd, llwybrau troed, pontydd, cyfleusterau dŵr a draenio ac amddiffynfeydd arfordirol.

Mae'r Cod yn dynodi pan mae cydran o ased isadeiledd yn cael ei disodli, bod swm cario (h.y. gwerth llyfr net) yr hen gydran yn cael ei ddadgydnabod er mwyn osgoi cyfrif ddwywaith a bod y gydran newydd yn cael ei hadlewyrchu yn swm cario'r ased isadeiledd. Oherwydd anawsterau ymarferol wrth gymhwyso cyfrifo cydrannau ar gyfer adnabod a dadgydnabod cydrannau newydd asedau isadeiledd, yn bennaf oherwydd cyfyngiadau data, nid yw'r Cyngor wedi gallu cydymffurfio â'r gofyniad i asesu gwerth llyfr net y gydran a amnewidiwyd a bydd wedi trin swm y gydran a amnewidiwyd fel sero. Y rheswm dros hyn yw bod y cyfansoddiad sydd wedi'i newid yn cael ei ystyried i fod wedi'i ddarparu yn llwyr ar y pwynt y mae'n cael ei newid.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Cyhoeddodd CIPFA ddiweddariad i'r Cod ym mis Tachwedd 2022 sy'n cynnwys rhyddhad dros dro fel nad yw'n ofynnol i awdurdodau lleol adrodd ar y gwerth llyfr gros a'r dibrisiant cronedig ar gyfer asedau isadeiledd. Yn unol â'r Rhyddhad Dros Dro a gynigir gan y Diweddariad i'r Cod ar asedau isadeiledd, nid yw'r nodyn hwn yn cynnwys datgelu cost gros a dibrisiant cronedig ar gyfer asedau isadeiledd oherwydd bod arferion adrodd hanesyddol a diffygion gwybodaeth canlyniadol yn golygu na fyddai hyn yn cynrychioli'r sefyllfa asedau yn gywir i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol.

Asedau Isadeiledd

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Ar 1 Ebrill	156,361	156,994
Ychwanegiadau	6,049	6,251
Dibrisiant	(7,040)	(6,884)
Ar 31 Mawrth	155,370	156,361

Mae'r Cyngor wedi pennu, yn unol â Rheoliad 24L Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) (Diwygio) 2003 bod y swm cario i gael ei ddad-gydnabod ar gyfer asedau isadeiledd pan mae gwariant disodli yn ddim.

Mesuriad Gwerth Teg o Asedau Dros Ben

Mae manylion asedau dros ben y Cyngor a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1) £000	Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2) £000	Mewnbynnau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3) £000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2024/25 Asedau Dros Ben	0	0	3,359	3,359
2023/24 Asedau Dros Ben	0	684	2,642	3,326

Mae trosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg wedi digwydd yn ystod y flwyddyn i wybodaeth gymharol nad yw ar gael eleni ar gyfer asedau tebyg mewn marchnadoedd tebyg.

Wrth amcangyfrif gwerth teg asedau dros ben y Cyngor, mae defnydd uchaf a gorau'r eiddo wedi'i gymryd i ystyriaeth.

Mae gofyn i'r Cyngor ddatgelu sut mae'r defnydd uchaf a gorau yn wahanol i'r defnydd presennol. Yn unol â'u triniaeth fel asedau dros ben, mae nifer o'r asedau hyn yn wag ar hyn o bryd; yn yr achosion hyn nid yw'r defnydd presennol yn ddefnydd uchaf a gorau.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy.

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg asedau dros ben yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd -

(i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

(ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

9. EIDDO BUDDSODDI AC YSTÂD AMAETHYDDOL

	2024/25 £000	2023/24 £000
Cost neu Brisiad		
Ar 1 Ebrill	29,628	29,163
Ailddosbarthiadau	(76)	0
Ychwanegiadau	432	217
Mae cynnydd Ailbriso/(Gostyngiad) i Gwarged/Diffyg	699	686
Addasiadau Eraill	(607)	(438)
Ar 31 Mawrth	30,076	29,628
Dibrisiant a Lleihad mewn Gwerth		
Ar 1 Ebrill	288	71
Ailddosbarthiadau	0	0
Gwrthdrychiad namau a gydnabyddir yn y Gwarged /	0	0
Nam / Dibrisiant	432	217
Ar 31 Mawrth	720	288
Y Fantolen ar 31 Mawrth	29,356	29,340

Mesuriad Gwerth Teg ar gyfer Eiddo Buddsoddi

Mae manylion eiddo buddsoddi'r Cyngor a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1) £000	Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2) £000	Mewnbynnau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3) £000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2024/25				
Ystadau Masnachol a Diwydiannol	0	0	15,332	15,332
Ystâd Amaethyddol - Ffermydd	0	11,623	0	11,623
Ystâd Amaethyddol - Tir Pori	0	0	2,401	2,401
	0	11,623	17,733	29,356
2023/24				
Ystadau Masnachol a Diwydiannol	0	0	14,784	14,784
Ystâd Amaethyddol - Ffermydd	0	12,211	0	12,211
Ystâd Amaethyddol - Tir Pori	0	0	2,345	2,345
	0	12,211	17,129	29,340

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Ni chafwyd unrhyw drosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg yn ystod y flwyddyn ac ni fu unrhyw newid yn y technegau prisio a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer eiddo buddsoddi.

Wrth amcangyfrif gwerth teg eiddo buddsoddi'r Cyngor, defnydd uchaf a gorau'r eiddo yw eu defnydd presennol.

Mesurir gwerth teg eiddo buddsoddi'r Cyngor yn flynyddol ar bob dyddiad adrodd. Yn 2024/25 prisiwyd ffermydd a thyddynnod y Cyngor gan brisiwr allanol, a phrisiwyd y gweddill gan briswyr mewnol y Cyngor.

Caiff yr holl brisiadau eu gwneud yn unol â'r fethodoleg a'r seiliau amcangyfrif a osodir yn safonau proffesiynol y Sefydliad Brenhinol Syrfewyr Siartredig. Mae tîm prisio'r Cyngor yn gweithio'n agos â swyddogion ariannol ar holl faterion prisio.

Technegau Prisio a ddefnyddir i bennu Gwerth Teg Lefel 2 a 3 ar gyfer Eiddo Buddsoddi

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 2

Prisiwyd ffermydd a thyddynnod y Cyngor gan brisiwr annibynnol allanol yn unol â gofynion Gwerth Teg SAARh 13, gan ddefnyddio dull y farchnad ar gyfer asedau tebyg ond gan adlewyrchu amgylchiadau penodol pob ased e.e. gwag neu â thenantiaeth bresennol. Ystyriwyd bod yr hierarchaeth prisio Lefel 2 yn briodol a rhoddwyd manylion y cymaryddion marchnad fel rhan o'r adroddiad prisio. Roedd y technegau prisio hefyd yn ystyried y defnydd uchaf a gorau gan adlewyrchu'r hyn sy'n ffisegol bosibl neu'n cael ei ganiatáu gan y gyfraith.

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 3

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg tir pori a thir moel yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd -

(i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

(ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol dan yr amgylchiadau a lle'r oedd data digonol ar gael, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy. Roedd y technegau prisio tir pori a thir moel yn adlewyrchu mewnbwn Lefel 3 oherwydd diffyg data'r farchnad a oedd ar gael i brisiwr y Cyngor.

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg ystadau masnachol a diwydiannol yw'r dull incwm (ar gyfer asedau) a dull y farchnad (ar gyfer tir gwag). Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd -

(i) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

(ii) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

Fodd bynnag, y prif ddull a ddefnyddiwyd i brisio unedau masnachol a diwydiannol oedd gwybodaeth a data presennol y Cyngor ei hun a oedd yn adlewyrchu ffactorau megis twf rhent, lefelau deiliadaeth, lefelau dyledion drwg a chostau rhwymedigaethau trwsio a chynnal a chadw. Gan hynny, hierarchaeth prisio unedau masnachol a diwydiannol y Cyngor yw Lefel 3 gan fod y dull prisio'n defnyddio mewnbynnau anweladwy a gwneir hynny ar yr un sail wrth brisio'r ased ag a ddefnyddir gan gyfranogwyr y farchnad.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

10. ASEDAU A GÂNT EU DAL I'W GWERTHU

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Eiddo, Peiriannau ac Offer £000	Eiddo Buddsoddi £000	Cyfanswm £000
Ar 1 Ebrill 2024	0	438	75	513
Ychwanegiadau	0	0	0	0
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	0	0	0
Asedau newydd eu dad-ddosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	0	0	0
Ailddosbarthiadau Net	0	0	0	0
Namau	0	0	0	0
Enillion Adbriso	0	0	0	0
Colledion Adbriso	0	0	0	0
Adbrisiadau net	0	0	0	0
Asedau a werthwyd	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2025	0	438	75	513

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Eiddo, Peiriannau ac Offer £000	Eiddo Buddsoddi £000	Cyfanswm £000
Ar 1 Ebrill 2023	0	231	75	306
Ychwanegiadau	0	0	0	0
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	300	0	300
Asedau newydd eu dad-ddosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	(93)	0	(93)
Ailddosbarthiadau Net	0	207	0	207
Namau	0	0	0	0
Enillion Adbriso	0	0	0	0
Colledion Adbriso	0	0	0	0
Adbrisiadau net	0	0	0	0
Asedau a werthwyd	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2024	0	438	75	513

Mesuriad Gwerth Teg Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu

Mae manylion asedau'r awdurdod sy'n cael eu dal i'w gwerthu a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1) £000	Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2) £000	Mewnbynnau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3) £000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2024/25 Asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu	0	0	513	513
2023/24 Asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu	0	0	513	513

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Ni chafwyd unrhyw drosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg yn ystod y flwyddyn ac ni fu unrhyw newid yn y technegau prisio a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Wrth amcangyfrif gwerth teg asedau'r Cyngor sy'n cael eu dal i'w gwerthu, mae defnydd uchaf a gorau'r eiddo wedi'i gymryd i ystyriaeth.

Mae gofyn i'r Cyngor ddatgelu sut mae'r defnydd uchaf a gorau yn wahanol i'r defnydd presennol. Mae nifer o asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu yn wag ar hyn o bryd ac yn aros i gael eu gwaredu; yn yr achosion hyn nid y defnydd presennol yw'r defnydd uchaf a gorau.

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 3

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd -

(i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

(ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy.

11. BUDDSODDIADAU TYMOR HIR -

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£000	£000
Cartrefi Gogledd Ddwyrain Cymru (NEW Homes)	3,664	3,659
	3,664	3,659

12. DYLEDWYR HIRDYMROR

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£000	£000
Benthyciadau adnewyddu a gwella	1,485	1,599
Benthyciadau prynwyr tro cyntaf	100	100
Dyddodion Tai fforddiadwy	49	49
Gwaith strydoedd preifat	52	51
Benthyciad i NEW Homes	10,754	10,003
	12,440	11,802

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

13. DYLEDWYR BYRDYMOR

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£000	£000
Rhentî Tai	2,056	2,208
Treth y Cyngor	6,358	5,668
Grantiau	58,031	28,676
Gordaliadau budd-dal	1,169	1,499
Trethiant	9,511	7,837
Trethi Annomestig	2,726	4,813
Benthyca	137	131
Taliadau ymlaen llaw	4,931	5,370
Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (NWEAB)	6,250	7,340
Arall	16,131	14,352
GIG	5,341	3,362
	112,641	81,256
Lwfans ar gyfer colledion amhariad a Cholledion Credyd Disgwyliedig	(3,327)	(3,481)
	109,314	77,775

Dadansoddiad o oed dyledion Treth y Cyngor:

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£000	£000
0-1 oed	3,507	3,048
1-2 oed	1,350	1,200
2-3 oed	644	599
3-4 oed	345	435
4-5 oed	252	206
5+ oed	260	180
	6,358	5,668

14. BUDDSODDIADAU BYRDYMOR

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£000	£000
Buddsoddiadau (3 mis - 365 diwrnod)	0	5,000
Llog a Gronnwyd	0	83
	0	5,083

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

15. ARIAN PAROD A SYMIAU CYFWERTH AG ARIAN PAROD

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£000	£000
Arian parod	710	1,118
Arian parod - Cyfrifon Galw	16,195	33,643
Dyled arian parod	(1,926)	(3,662)
	<u>14,979</u>	<u>31,099</u>

16. BENTHYCIADAU I'W HAD-DALU AR GAIS NEU O FEWN 12 MIS

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£000	£000
Llog cronedig ar fenthycia hirdymor allanol	3,141	6,085
Benthyciad Aeddfedu	2,436	4,240
Blwydd-daliadau / Rhandaliadau Cyfartal Prif ad-daliadau benthyciad	5,680	3,213
Benthyciadau Effeithlonrwydd Ynni (gan Salix Finance Ltd)	544	495
Tymor Byr benthycia allanol	42,000	30,000
Llog cronedig ar fenthyciadau allanol yn y tymor byr	198	171
	<u>53,999</u>	<u>44,204</u>

17. CREDYDWYR

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£000	£000
Byrdymor		
Rhenti a dderbynnir ymlaen llaw	495	486
Treth y Cyngor a dderbynnir ymlaen llaw a chyfrifon mewn credyd	1,643	1,662
Blaendal	263	440
Taliadau ymlaen llaw	4,411	4,476
Cysylltiedig â chyflogeion	8,518	8,098
Arall	37,604	33,636
	<u>52,934</u>	<u>48,798</u>
Hirdymor		
Blaendal	350	416
Taliadau ymlaen llaw	770	620
Arall	0	149
	<u>1,120</u>	<u>1,185</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

18. INCWM GRANT

Credydodd y Cyngor y grantiau a'r cyfraniadau canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

	2024/25 £000	2023/24 £000
Credydwyd i Drethiant ac Incwm Grant Amhenodol		
Grant Cynnal Refeniw	202,163	201,154
Cyllid ychwanegol i gefnogi pwysau refeniw	2,109	0
Cyfanswm Grantiau Llywodraeth heb eu Neilltuo	204,272	201,154
Llywodraeth Cymru:		
Lwfans Atgyweiriadau Mawr	6,406	4,980
Grant Cyfalaf Cyffredinol	4,125	4,134
Y Gronfa Tai â Gofal	4,122	1,529
Grant Gwella Ysgolion	1,742	401
Cronfa Teithio Llesol	1,327	1,118
Optimeiddio ôl-osod	6,472	1,632
Anghenion Dysgu Ychwanegol	1,010	1,002
Grant Ffocws Cymunedol	1,771	284
Y Gronfa Gyfalaf Integreiddio ac Ail-gydbwyso	8,166	2,217
Rhaglen Gyfalaf ar gyfer Llety Dros Dro	3,639	1,077
Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy	9,064	0
Grantiau Eraill Llywodraeth Cymru*	5,819	2,930
Cyngor Celfyddydau Cymru	7,474	16,214
Cyfraniad Theatr Clwyd	3,547	0
Adran Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon	1,572	0
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau eraill	199	1,435
Cyfanswm Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau	66,455	38,953
	270,727	240,107

*Mae 2023/24 yn cynnwys Grant Cynnig Gofal Plant (£0.453 miliwn) wedi'i ddatgan ar wahân yn 2023/24.

Gredydwyd i'r Gwasanaethau

Llywodraeth Cymru		
Grant Cymorth Tai	8,462	7,829
Ôl 16	5,479	5,366
Grant Gwella Addysg*	0	5,700
Grant Plant a Chymunedau	6,952	6,177
Cymorth ar gyfer pwysau cyflogau ychwanegol a chostau pensiwn SCAPE	5,632	0
Tocynnau Teithio Rhatach	2,027	1,400
Y Gronfa Integreiddio Ranbarthol	7,449	6,580
Grant Addysg AL	25,374	15,263
Gweithlu Gwasanaethau Cymdeithasol a Chynaliadwyedd	1,951	1,954
Rhaglen Gyfalaf ar gyfer Llety Dros Dro - lawndal	0	2,313
Grant Rhwydwaith Bysiau (yn disodli'r Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau/Cronfa Bontio ar gyfer Bysi	1,315	1,271
Cynllun Ymateb Wcraîn	770	1,458
Arall	7,281	9,925
Adran Gwaith a Phensiynau	25,851	26,454
Y Gronfa Ffyniant Gyffredin	3,178	1,112
Grantiau a Chyfraniadau Eraill**	4,539	5,399
	106,260	98,201

*wedi'i gynnwys gyda Grant Addysg yr ALI ar gyfer 2024/25

**Mae 2023/24 yn cynnwys Cyfraniadau GWE (£0.948 miliwn) wedi'i ddatgan ar wahân yn 2023/24

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Grantiau a Chyfraniadau a Dderbyniwyd Ymlaen Llaw

Mae'r Cyngor wedi derbyn nifer o grantiau a chyfraniadau nad ydynt eto wedi'u cydnabod fel incwm, gan eu bod ag amodau ynghlwm wrthynt. Bydd angen dychwelyd yr arian i'r rhoddwr grant os nad yw'r gofynion yn cael eu bodloni. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2025 £000	31 Mawrth 2024 £000
Byrdymor		
Grantiau Refeniw	1,239	1,609
Grantiau Cyfalaf - NWEAB	3,847	2,990
 Cyfraniadau Cyfalaf	303	310
Cyfraniadau Refeniw	215	188
	<u>5,604</u>	<u>5,097</u>
 Hirdymor		
Grantiau Refeniw	126	0
Grantiau Cyfalaf - NWEAB	1,349	3,625
 Cyfraniadau Refeniw	138	305
Cyfraniadau Cyfalaf	121	193
	<u>1,734</u>	<u>4,123</u>

19. DARPARIAETHAU

Y symiau a nodir fel darpariaethau yw'r amcangyfrifon gorau o wariant sy'n angenrheidiol i setlo'r rhwymedigaethau cyfredol.

	31 Mawrth 2025 £000	Ychwanegiadau £000	Gwariant a dynnir £000	Gwahardd Disgownt £000	31 Mawrth 2024 £000
Rhwymedigaethau cyfredol					
(A) Ôl-ofal hen safleoedd tirlenwi	32	(25)	0	0	58
(B) Buddion Terfynu Gweithwyr	118	118	0	0	0
	<u>150</u>	<u>93</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>58</u>
 Rhwymedigaethau Anghyfredol					
(A) Ôl-ofal hen safleoedd tirlenwi	1,096	7	(40)	23	1,106
	<u>1,096</u>	<u>7</u>	<u>(40)</u>	<u>23</u>	<u>1,106</u>

- (A) Mae ôl-ofal o hen safleoedd tirlenwi'n darparu ar gyfer costau ôl-ofal amgylcheddol ar gyfer hen safleoedd gwaredu gwastraff yn Standard a Brookhill, Bwcle, wedi ei rannu dros ddyled gyfredol a dyled anghyfredol. Mae'r costau arfaethedig wedi eu hymgorffori mewn gweithredoedd perfformiad gyda Chyfoeth Naturiol Cymru (Asiantaeth yr Amgylchedd gynt). Mae'r gweithredoedd yn ffurfio sail rhwymedigaeth gyfreithiol y Cyngor i ariannu'r ôl-ofal am 60 mlynedd o ddyddiad cau'r safle tirlenwi. Mae'r ddarpariaeth yn cael ei diwygio trwy fynegeo blynyddol yn unol â'r Mynegai Prisiau Manwerthu, ac yn cael ei hadolygu ar gyfer digonolrwydd. Mae'r ddarpariaeth yn cyfateb i'r rhwymedigaeth gyfreithiol a gynhwysir yn y gweithredoedd perfformiad.
- (B) Roedd y Cyngor yn ddigon ymrwymedig gyda rhai cynigion ar ddyddiad y fantolen i warantu creu darpariaeth yn 2024/25 ar gyfer buddion terfynu gweithwyr a fyddai'n gadael eu swyddi yn y Cyngor yn 2025/26.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Absenoldebau Cronedig

Darpariaeth ychwanegol ar y fantolen yw'r ddarpariaeth ar gyfer absenoldebau cronedig. Mae absenoldebau digolledol cronedig byrdymor yn cyfeirio at fuddiannau y mae gweithwyr yn eu derbyn fel rhan o'u contract cyflogaeth, hawliad sy'n cronni wrth iddynt ddarparu gwasanaethau i'r Cyngor. Y budd mwyaf arwyddocaol dan y pennawd hwn yw hawl i wyliau blynyddol y mae cyflogeion yn cronni wrth iddynt weithio. Mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol i gost darparu gwyliau a buddion tebyg gael eu cydnabod pan fydd gweithwyr yn cyrraedd cam yn eu gwasanaeth sy'n cynyddu eu hawl i absenoldebau digolledol i'r dyfodol. O ganlyniad, mae'n ofynnol i'r Cyngor gronni ar gyfer gwyliau blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd erbyn 31 Mawrth bob blwyddyn. Mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi rheoliadau sy'n mynnu bod awdurdodau lleol i ariannu hawl i wyliau blynyddol a budd-daliadau eraill pan fyddant yn cael eu defnyddio, yn hytrach na phan maent yn cael eu hennill gan weithwyr. Caiff symiau eu trosglwyddo i'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig nes caiff y buddiannau eu defnyddio.

20. BENTHYCIADAU TYMOR HIR

Dadansoddiad	Cyfraddau Llog		31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	Lleiafswm %	Uchafswm %	£000	£000
Yn ol math o Fenthyciad (Cyfradd Sefydlog)				
Salix Finance (Effeithlonrwydd Ynni)	2.05	2.05	1,786	2,118
Llywodraeth (PWLb)	1.16	9.50	288,586	271,571
Sefydliadau ariannol eraill	4.48	4.58	18,950	18,950
Llywodraeth Cymru		Di-log	1,810	1,725
			311,132	294,364
Yn ol cyfnod aeddfedu				
Rhwng 1 a 2 flynedd			9,307	6,445
Rhwng 2 a 5 mlynedd			31,055	22,030
Rhwng 5 a 10 mlynedd			68,169	44,750
Mwy na 10 mlynedd			202,601	221,139
			311,132	294,364

21. CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO

Mae'r Cyngor yn cadw nifer o gronfeydd wrth gefn ar y Fantolen. Mae rhai yn cael eu dal am resymau statudol, mae angen rhai i gydymffurfio ag arfer cyfrifeg priodol ac mae eraill wedi'u sefydlu yn wirfoddol i glustnodi adnoddau ar gyfer cynlluniau gwario yn y dyfodol. Mae'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio wedi'u nodi yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn ac yn Nodyn 7.

Mae arian wrth gefn wedi'i glustnodi yn cynnwys y canlynol:-

- Balansau gwasanaeth - yn cynrychioli adrannau gwasanaeth sy'n dwyn cyllid heb ei wario ymlaen i'w ddefnyddio yn y flwyddyn ariannol nesaf a mathau perthnasol penodol eraill o incwm / tanwariant o natur unwaith yn unig sy'n ymestyn dros fwy nag un flwyddyn i bwrpas penodol.
- Balansau ysgolion – mae'r swm hwn yn cynrychioli'r balans net o dan ddirprwyaeth cyllidebau i ysgolion a oedd yn parhau i fod heb eu gwario neu a oedd wedi gorwario erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.
- Yswiriant Wrth Gefn – yswiriant wrth gefn amrywiol gan gynnwys Cronfa Yswiriant Fewnol y Cyngor i fodloni costau hunan yswiriant islaw lefelau dros ben polisi unigol.
- Hawliadau Cyflogaeth – i ariannu costau amcangyfrifedig cyflogwyr yn erbyn y Cyngor.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Ymyrraeth Ysgolion - Arian wrth gefn gan ysgolion i gefnogi ysgolion yn dilyn arolygon Estyn a hefyd i gywiro unrhyw wallau ac anghysondebau mewn fformiwla cyllid.
- Disodli Hwb TGC Ysgolion - mae ysgolion yn rhoi arian o'r neilltu ar gyfer disodli offer TGCh yn 2026/27 fel rhan o delerau ac amodau grant TGCh HwB Llywodraeth Cymru.
- Prydau Ysgol am Ddim - arian wrth gefn i leihau'r risg i gyllideb Prydau Ysgol am Ddim yn y dyfodol gyda chynnydd mewn cymhwysedd a newidiadau i'r sector cynradd gan gyflwyno darpariaeth gynhwysol.
- Hyfforddeion Sir y Fflint – cronfa wrth gefn i ariannu rhaglen Hyfforddeion Sir y Fflint.
- Costau Gweithlu - cronfeydd wrth gefn cronedig i gyllido costau gweithlu unwaith yn unig pellach.
- Buddsoddi mewn Newid Sefydliadol - arian wrth gefn wedi'i gronni i ariannu costau ailfodelu gwasanaethau a phrosiectau 'Buddsoddi i Arbed'
- Ffioedd Dylunio – cronfa wrth gefn a grëwyd i liniaru colled incwm o'r Rhaglen Gyfalaf
- Diffyg Incwm Rhent – cronfa wrth gefn wedi'i chreu i liniaru'r incwm a gollir o rentu eiddo diwydiannol.
- Etholiadau'r Sir – arian wrth gefn i ariannu costau etholiadau'r dyfodol.
- Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid – i alluogi bod y Strategaeth Gwasanaethau Cwsmeriaid yn cael ei chyflwyno. Bydd hyn yn cynnwys gwelliannau i'r Canolfannau sy'n Cysylltu, gwella cyfleusterau hunan-wasanaethu a buddsoddi mewn meddalwedd newydd.
- Gweinyddwyr TGCh - i ddarparu cymorth ariannol yn y dyfodol i ddisodli gweinyddwyr o fewn ysgolion. Mae'r fenter yn cynnwys ymestyn bywyd defnydd y gweinyddwyr presennol.
- HwB Seilwaith TG - i gefnogi seilwaith TGCh Ysgolion.
- Ymchwiliad COVID-19 - cronfa wrth gefn i ariannu staff sydd ynghlwm â'r Ymholiad COVID-19, mae'n ofyniad cyfreithiol i'r Cyngor ymateb i unrhyw geisiadau mewn perthynas â'r Ymchwiliad hwn yn brydlon.
- Newid Sefydliadol/ADM - cefnogi costau gosod cychwynnol a chefnogaeth dechnegol ariannol ar gyfer arian at raid unrhyw faterion ariannol sy'n codi o ganlyniad i weithredu dulliau darparu gwasanaeth gwahanol.
- Cynllun Datblygu Lleol – cyllid i dalu costau sy'n gysylltiedig â chadarnhau ac yna gweithredu'r Cynllun Datblygu Lleol - ar ôl ei fabwysiadu
- Ffermydd Solar - i ariannu gwaith cynnal a chadw parhaus Ffermydd Solar - a'n galluogi i ail-fuddsoddi mewn Cynlluniau Effeithlonrwydd Ynni.
- Ffioedd goruchwyllo – mae'r gronfa wrth gefn hon yn cael ei defnyddio ar gyfer gwaith y Tîm Rheoli Datblygiadau mewn gwaith goruchwyllo datblygiadau tai, mewn cysylltiad â mabwysiadu ffyrdd a/neu waith cysylltiedig arall a ystyrir yn hanfodol.
- Incwm Ffi Weinyddol Cartrefi Cynnes - cronfa er mwyn cefnogi a rhoi adnoddau i'r galw am wasanaethau'r Tîm Ynni Cartrefi Cynnes yn eu gwaith yn cyflwyno gwelliannau arbed ynni i'r rhai sy'n dioddef tlodi tanwydd.
- Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru - cyfran CSFf o gronfeydd wrth gefn cydbwyllogor Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a gedwir gan Gyngor Sir Gwynedd.
- Gwaredu Gwastraff – defnyddir y gronfa hon yn bennaf i ariannu cyfraniad Cyngor Sir y Fflint i Bartneriaeth Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru.
- Cynnal a chadw yn ystod y gaeaf - arian wrth gefn wedi'i drefnu os digwydd cyfnodau maith o dywydd difrifol dros y gaeaf.
- Meysydd Parcio - rhannu incwm Meysydd Parcio a neilltuwyd ar gyfer gwaith/gwelliannau yng nghanol tref yr Wyddgrug yn unol â chytundeb Cyngor Tref Yr Wyddgrug.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Cronfa Mantais Gymunedol – Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru – Cyfraniadau gan Bartneriaeth Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru a Wheelabrator Technologies Inc i ariannu prosiectau sydd o fudd i'r amgylchedd yn ardal Sir y Fflint. Dros dro, mae'n cael ei ddefnyddio fel 'Cronfa Adferiad Gymunedol' i helpu cymunedau lleol yn ardal Glannau Dyfrdwy oherwydd effeithiau pandemig Covid-19.
- Tywydd Difrifol - arian wrth gefn wedi'i sefydlu os digwydd tywydd difrifol fel llifogydd a difrod gwynt gan stormydd.
- Cynllun 20mya - i dalu am y costau sy'n gysylltiedig â chyflwyno'r terfynau cyflymder 20mya ar draws y Sir.
- Ton 4 Plas Derwen - disodli'r offer gafodd ei gaffael drwy'r cyllid ton a bodloni unrhyw safonau digidol newydd yn unol â thelerau ac amodau cyllid grant HwB.
- Grantiau a Chyfraniadau – grantiau a chyfraniadau amrywiol gan ddarparwyr allanol y dylid eu gwario yn unol â chyfyngiadau defnyddio.

Mae'r symudiadau rhwng y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd wedi'u crynhoi yn y tabl isod:-

	Balans ar 31 Mawrth 2023 £000	Trosglwyddiada u Allan 2023/24 £000	Trosglwyddiada i Mewn 2023/24 £000	Balans ar 31 Mawrth 2024 £000	Trosglwyddiada Allan 2024/25 £000	Trosglwyddiada i Mewn 2024/25 £000	Balans ar 31 Mawrth 2025 £000
Balansau gwasanaeth	6,184	(3,745)	887	3,326	(1,271)	234	2,289
Balansau ysgolion	6,717	(8,326)	4,945	3,336	(8,330)	4,395	(599)
Yswiriant Wrth Gefn	2,201	(722)	903	2,382	(1,252)	1,304	2,434
Hawiadau Cyflogaeth	110	0	0	110	(18)	0	92
Ymyrraeth Ysgolion	706	(877)	222	51	(428)	417	40
Disodli Hwb TGC Ysgolion	526	0	263	789	0	263	1,052
Prydau Ysgol am Ddim	30	(30)	0	0	0	0	0
Hyfforddeion Sir y Fflint	563	(241)	0	322	(249)	0	73
Costau Gweithlu	843	0	0	843	(388)	0	455
Buddsoddi mewn Newid Sefydliadol	1,351	(379)	0	972	(90)	0	882
Ffioedd Dylunio	250	(11)	0	239	(88)	0	151
Diffyg Incwm Rhent	106	0	25	131	0	0	131
Etholiadau'r Sir	75	(3)	303	375	0	0	375
Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid	22	(15)	0	7	0	0	7
Gweinyddwyr TGCh	170	(170)	0	0	0	0	0
HwB Seilwaith TG	313	(173)	0	140	(56)	0	84
Ymchwiliad COVID-19	142	0	0	142	(101)	0	41
Newid Sefydliadol/ADM	874	(756)	483	601	(315)	1,587	1,873
Cynllun Datblygu Lleol	115	(115)	0	0	0	0	0
Ffermydd Solar	63	(51)	169	181	0	122	303
Ffioedd goruchwyllo	49	0	0	49	(49)	0	0
Incwm Ffi Weinyddol Cartrefi Cynnes	316	(21)	0	295	0	78	373
NWEAB	331	0	360	691	0	326	1,017
Gwaredu Gwastraff	49	(53)	4	0	0	0	0
Cynnal a chadw yn ystod y gaeaf	250	(250)	0	0	0	0	0
Meysydd Parcio	88	0	0	88	(88)	16	16
Cronfa Mantais Gymunedol – Prosiect	683	0	230	913	(236)	290	967
Tywydd Difrifol	250	0	0	250	(250)	0	0
Cynllun 20mya	111	(111)	0	0	0	0	0
Ton 4 Plas Derwen	4	0	2	6	0	2	8
Grantiau a Chyfraniadau	7,066	(3,621)	3,323	6,768	(4,652)	3,730	5,846
	30,558	(19,670)	12,119	23,007	(17,861)	12,764	17,910

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

22. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

Mae'r balansau ar gyfer cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio fel a ganlyn -

Cronfa Adbrisio Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Adbrisio Wrth Gefn yn cynnwys enillion y Cyngor a ddeilliodd o'r cynnydd yng ngwerth ei eiddo, peiriannau ac offer. Caiff y balans ei leihau pan gaiff asedau ag enillion cronol eu -

- hadbrisio i lawr neu eu gwanhau gan golli'r enillion,
- defnyddio i ddarparu gwasanaethau gan golli'r enillion drwy ddibrisio, neu
- gwerthu gan wireddu'r enillion.

Mae'r gronfa wrth gefn adbrisio yn cofnodi enillion adbrisio nas gwiredwyd ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y gronfa. Mae'r gronfa'n cael ei chyfateb gan asedau anghyfredol o fewn y Fantolen - nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion cyllido.

	2024/25		2023/24	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		231,312		200,081
Adbrisio asedau yn uwch	53,742		49,906	
Adbrisio asedau yn is a cholledion nam ddim yn cael eu talu o'r Gweddill/Diffyg Darpariaeth Gwasanaethau	(8,628)		(9,546)	
Gwarged neu (ddiffyg) ar adbrisio asedau nad ydynt yn gyfredol nas postiwyd at y gwarged/ diffyg ar ddarparu gwasanaethau		45,114		40,360
Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	(9,515)		(8,865)	
Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a waredwyd	0		(15)	
Addasiad*	0		(249)	
Swm a ddiddymwyd yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf		(9,515)		(9,129)
Balans ar 31 Mawrth		266,911		231,312

*Nid yw cywiriadau i addasiadau â llaw a wnaed yng nghyfrifon 2022/23 er mwyn cyfateb gyda chofrestr asedau

Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol yn darparu mecanwaith cydbwysu rhwng y gwahanol gyfraddau y mae enillion a cholledion (fel premiymau ar dalu dyledion yn gynnar) yn cael eu cydnabod dan y Cod ac yn ofyniad statudol ar gyfer cronfa'r Cyngor. Unwaith eto, mae'r gronfa'n cael ei chyfateb gan fenthyciadau a buddsoddiadau yn y Fantolen, ac nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion cyllido.

	2024/25		2023/24	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		(4,292)		(4,652)
Cyfan y premiymau a gafwyd yn y blynyddoedd ariannol blaenorol i'w codi ar y balans Cronfa'r Cyngor yn unol â'r gofynion statudol	359		360	
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol		359		360
Balans ar 31 Mawrth		(3,933)		(4,292)

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Y Gronfa Bensiynau

Mae'r Gronfa Bensiynau Wrth Gefn yn gyfrif addasiadau sy'n cynnwys y gwahaniaeth amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer buddiannau ar ôl cyflogaeth ac ar gyfer ariannu buddion yn unol â'r darpariaethau statudol.

Mae'r Cyngor yn rhoi cyfrif am fuddiannau ôl gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – mae'r buddiannau'n cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth. Mae'r dyledion sy'n cael eu cydnabod yn y cyfrifon yn cael eu diweddarau i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillon buddsoddi ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau.

Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i ariannu buddiannau a enillwyd wrth i'r Cyngor wneud cyfraniad y cyflogwr i'r gronfa bensiwn neu dalu unrhyw bensiwn y mae'n gyfrifol amdano yn uniongyrchol. Felly, mae balans debyd y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn dangos diffyg yn y manteision a enillwyd gan weithwyr y gorffennol a'r presennol a'r adnoddau y mae'r Cyngor wedi'u neilltuo i'w diwallu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau bod arian wedi'i neilltuo erbyn amser talu'r buddion.

	2024/25 £000	2023/24 £000
Balans Ar 1 Ebrill	(28,711)	(77,723)
Enillion ar asedau'r cynllun	(38,666)	37,577
Enillion a (Cholledion) Actiwaraid	122,144	20,286
Taliadau net i warged / diffyg ar ddarparu gwasanaethau	(21,648)	(23,829)
Cyfraniadau cyflogwyr sy'n daladwy i'r cynllun	22,693	25,957
Cyfran Cyngor Sir y Fflint o ail-fesuriadau ased budd-dal pensiwn net diffiniedig yn ymwneud â NWEAB	(8)	(5)
Addasiad terfyniad asedau	(80,990)	(10,974)
Balans ar 31 Mawrth	(25,186)	(28,711)

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn cynnwys y gwahaniaethau fyddai'n codi fel arall ar falans Cronfa'r Cyngor sy'n deillio o absenoldebau a enillwyd, ond na chymerwyd yn ystod y flwyddyn, e.e. hawl gwyliu blynyddol a gariwyd drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol bod yr effaith ar falans Cronfa'r Cyngor wedi'i niwtralu gan drosglwyddiadau i neu o'r cyfrif.

	2024/25 £000 £000	2023/24 £000 £000
Balans Ar 1 Ebrill	(4,151)	(6,722)
Setlo neu ganslo'r croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	4,151	6,722
Symiau cronedig ar ddiwedd y flwyddyn bresennol	<u>(5,872)</u>	<u>(4,151)</u>
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(1,721)	2,571
Balans ar 31 Mawrth	<u>(5,872)</u>	<u>(4,151)</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Cyfrif Addasiadau Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amser sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau cyfrifo ar gyfer defnyddio asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan ddarpariaethau statudol. Mae cost caffael, adeiladu neu wella'n cael eu debydu o'r cyfrif gan fod dibrisiad, colledion lleihad gwerth ac amorteiddiadau'n cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda phostiadau cysoni o'r Gronfa Adbrisio Wrth Gefn i drosi ffigyrau gwerth teg i sail cost hanesyddol). Mae'r cyfrif yn cael ei gredydu gyda'r symiau a neilltuwyd gan y Cyngor ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella.

Mae'r cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar eiddo buddsoddi ac enillion adbrisio cronedig ar eiddo, peiriannau ac offer cyn 1 Ebrill 2007, y dyddiad y crëwyd y Gronfa Adbrisio ar gyfer enillion o'r fath.

Mae Nodyn 7 yn darparu manylion ffynhonnell yr holl drafodion sy'n rhan o'r cyfrif, ac eithrio'r rhai sy'n cynnwys y Gronfa Adbrisio wrth gefn.

	2024/25		2023/24	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		516,775		465,567
Gwrthdroad eitemau mewn perthynas â gwariant cyfalaf sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
- Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	(46,051)		(18,313)	
- Colledion adbrisio ar Eiddo, Peiriannau ac Offer	(2,162)		(3,315)	
- Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi a ddebydwyd neu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	699		686	
- REFCUS	(6,106)		(6,407)	
- Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal	103		103	
- Symiau o asedau nad ydynt yn gyfredol a ddilëwyd ar waredu neu werthu fel rhan o'r enillion / colled ar waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(630)		(509)	
	(54,147)		(27,756)	
Addasu symiau a adawyd allan o'r Gronfa Adbrisio Wrth Gefn	9,515		9,129	
Swm net a adawyd allan o gost asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn		(44,632)		(18,626)
Ariannu Cyfalaf a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn:				
- Defnyddio'r gronfa derbyniadau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf	1,837		5,672	
- Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr sydd wedi cael eu cymhwyso i ariannu cyfalaf	71,031		44,038	
- Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf a godir yn erbyn Cronfa'r Cyngor a'r CRT	9,298		6,385	
- Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r CRT	9,053		13,840	
- Defnyddio'r gronfa derbynebau cyfalaf i ad-dalu dyled	208		200	
Addasiadau dyledwyr tymor hir - Ad-daliadau Benthyciad	(322)		(301)	
		91,105		69,834
Balans ar 31 Mawrth		563,248		516,775

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

23. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

Mae'r llifoedd arian parod net yn sgil gweithgareddau gweithredol yn cynnwys yr elfennau llog canlynol:

	2024/25 £000	2023/24 £000
Llog a gafwyd	2,572	2,721
Llog a dalwyd	(18,415)	(10,757)

24. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

	2024/25 £000	2023/24 £000
Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(92,522)	(63,401)
Prynu buddsoddiadau tymor byr a thymor hir.	0	(5,000)
Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	(862)	0
Elw o werthiant eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol.	1,686	1,466
Elw o fuddsoddiadau tymor byr a thymor hir	5,000	5,000
Derbynebaw eraill o weithgareddau buddsoddi	70,645	41,430
Llifoedd arian net o Weithgareddau Gweithredol	(16,053)	(20,505)

25. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

	2024/25 £000	2023/24 £000
Derbynebaw arian parod o fenthycha tymor byr a thymor hir	68,159	42,111
Taliadau i leihau'r ddyled sy'n weddill mewn perthynas â phrydlesau ariannol	6,321	(621)
Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	(38,678)	(17,002)
Llif arian net o weithgarwch ariannu	35,802	24,488

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

26. TÂL SWYDDOGION

Uwch Dâl Cyflogeion

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwiliad (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) yn gofyn am ddatgeliad (mewn bandiau o £5,000) o nifer y cyflogeion y mae eu taliadau - pob symiau a delir neu a dderbynnir gan y gweithiwr cyflogedig, gan gynnwys taliadau ar derfynu cyflogaeth, lwfansau treul sy'n daladwy i dreth, a'r arian gwerth y budd-daliadau - yn fwy na £60,000 (gan gynnwys gweithwyr rhan amser neu swyddog a gaiff ei gyflogi dros dro. Tâl wedi'i grosio). Nid yw'r gwerthoedd band yn cynnwys cyfraniadau pensiwn cyflogwyr. Mae colofnau ar gyfer ysgolion yn cynnwys yr holl ysgolion a gynhelir gan gynnwys Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Sefydledig.

Band Taliadau Cydnabyddiaeth	2024/25		2023/24	
	Dim ysgolion	Ysgolion	Dim ysgolion	Ysgolion
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer
£60,000 - £64,999	16	62	16	41
£65,000 - £69,999	19	32	17	32
£70,000 - £74,999	3	29	0	32
£75,000 - £79,999	2	21	3	13
£80,000 - £84,999	2	12	2	15
£85,000 - £89,999	0	8	0	1
£90,000 - £94,999	0	3	0	5
£95,000 - £99,999	0	2	0	1
£100,000 - £104,999	0	2	0	6
£105,000 - £109,999	0	3	0	2
£110,000 - £114,999	0	3	0	1
£115,000 - £119,999	0	1	0	1
£120,000 - £124,999	0	1	0	0
£125,000 - £129,999	0	0	0	0
£130,000 - £134,999	0	0	0	1
£135,000 - £139,999	0	1	0	0
	42	180	38	151

Mae rhai swyddi a lenwir yn cael eu talu yn unol â thelerau ac amodau Soulbury a gytunwyd yn genedlaethol. Gall Cyrff Llywodraethu ddefnyddio eu doethineb wrth osod cyflogau Penaethiaid o fewn terfynau Tâl ac Amodau Athrawon Ysgol 2015.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) hefyd yn mynnu datgelu'r manylion tâl unigol ar gyfer cyflogeion hŷn drwy'r post lle mae'r cyflog rhwng £60,000 a £150,000 ac enw lle mae'r cyflog yn fwy na £150,000. At ddiben y datganiad, mae uwch weithwyr yn cynrychioli'r Prif Weithredwr a Phrif Swyddogion (gan gynnwys Rheolwyr Corfforaethol a Swyddogion Statudol).

Mae cyflogau tîm y Prif Weithredwr a'r Prif Swyddog wedi'u gosod gan y Cyngor llawn yn unol â Datganiad ar Bolisïau Tâl y Cyngor (ar gael ar wefan y Cyngor). Nid yw cyfraddau tâl wedi amrywio o gwbl yn ystod y flwyddyn oni bai am gynnydd chwyddiant ar gyfer gweithredu cyflogau blyneddol a gytunwyd yn genedlaethol i gynrychioli'r cynnydd mewn cost byw. Ni dderbyniodd y Prif Swyddogion unrhyw fonysau, lwfansau treuliau trethadwy, taliadau iawndal na buddion trethadwy eraill.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Teitl Swydd	2024/25			2023/24		
	Nodyn	Taliadau Cydnabyddiaeth	Cyfraniad Pensiwn y Cyflogwr	Taliadau Cydnabyddiaeth	Cyfraniad Pensiwn y Cyflogwr	
		£	£	£	£	
Prif Weithredwr	1	147,925	28,254	144,317	29,874	
Prif Swyddog Llywodraethu	1 & 2	108,642	20,751	114,111	23,621	
Prif Swyddog Addysg ac Ieuencid		108,642	20,751	105,992	21,940	
Prif Swyddog Gwasanaethau Cymdeithasol	3	92,710	17,708	80,844	16,735	
Cyn Brif Swyddog Gwasanaethau Cymdeithasol	4	35,331	6,748	105,992	21,940	
Prif Swyddog, Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi		108,642	20,751	105,992	21,940	
Prif Swyddog Gwasanaethau Stryd a Thrafnidiaeth		108,642	20,751	101,318	20,973	
Prif Swyddog Tai a Chymunedau		103,851	19,836	97,812	20,247	
Rheolwr Cyllid Corfforaethol (Swyddog Adran 151)		82,865	15,827	80,844	16,735	
Rheolwr Corfforaethol - Pobl a Datblygu Sefydliadol		82,865	15,827	80,844	16,735	
Rheolwr Corfforaethol - Rhaglen Gyfalaf ac Asedau		80,780	15,429	76,827	15,903	
		1,060,895	202,633	1,094,893	226,643	

Nodyn 1 : Nid yw cydnabyddiaeth ariannol yn cynnwys unrhyw symiau a ddaw i law ar gyfer Rolau Swyddog Canlyniadau a Dirprwy Swyddog Canlyniadau mewn etholiadau (costau ar gyfer etholiadau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol a refferenda wedi'i ad-dalu gan Lywodraeth berthnasol yn seiliedig ar fformiwla talu gosodedig cenedlae

Nodyn 2: 2034/24 tâl yn cynnwys symiau a dderbyniwyd ar gyfer rol Clerc Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (£8,119),

trefniant dan gcontract gwasanaeth sydd wedi bod yn ei le ers sawl blwyddyn (costau wedi'u had-dalu).

Nodyn 3 : Dyddiad dechrau cyflogaeth 1 Gorffennaf 2024. Mae'r gydnabyddiaeth ariannol cyn 1 Gorffennaf 2024 yn ymwneud â'r rôl flaenorol.

Nodyn 4 : Dyddiad gorffen cyflogaeth 31 Gorffennaf 2024.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) hefyd yn mynnu bod y gymhareb tâl cydnabyddiaeth rhwng y Prif Weithredwr ac enillydd cyflog cyfwerth â llawn amser canolrifol yn cael eu datgelu (£27,711); ar gyfer 2024/25 roedd hwn yn 1:5.34 (ar gyfer 2023/24 roedd hefyd yn 1:5.84).

Pecynnau Gadael

Mae'n ofynnol i'r Cyngor ddatgelu (mewn bandiau £20,000 hyd at £100,000 a £50,000 bandiau wedi hynny) nifer y pecynnau gadael a gytunwyd a chost y pecynnau i'r Cyngor yn y flwyddyn ariannol. Mae costau gadael yr oedd y Cyngor wedi ymrwymo iddynt ar 31 Mawrth 2025, ond talwyd ar ôl y dyddiad hwn, hefyd wedi eu cynnwys yn y datgeliad. Mae gwybodaeth wedi'i chynnwys ar gyfer bob ysgol a gynhelir gan gynnwys Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Sefydledig.

Mae'r cyfansymiau a ddatgelir yn cynnwys taliadau a roddwyd i'r unigolyn ac unrhyw daliadau gan y Cyngor i'r gronfa pensiwn pan fydd gweithiwr yn ymddeol yn gynnar heb ostyngiad actiwaraid mewn pensiwn yn unol â Pholisi lawndal Yn Ôl Disgresiwn y Cyngor.

Band Cost Pecyn Gadael	Colli swydd Gorfodol		Ffyrdd Eraill o Adael y Cytunwyd Arnynt		Cyfanswm Pecynnau Gadael yn ôl Band		Cyfanswm Pecynnau Gadael ym Mhob Band	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer	£	£
£0 - £20,000	14	17	2	0	16	17	138,216	160,554
£20,001 - £40,000	4	18	0	0	4	18	114,076	517,077
£40,001 - £60,000	5	4	0	0	5	4	230,900	195,918
£60,001 - £80,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£80,001 - £100,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£100,001 - £150,000	2	0	0	0	2	0	244,895	0
	25	39	2	0	27	39	728,087	873,549

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

27. LWFANSAU AELODAU

Roedd y Cyngor wedi talu'r lwfansau a chostau canlynol i Aelodau yn ystod y flwyddyn:

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Cyflogau	1,856	1,805
Treuliau Aelodau	20	32
	<u>1,876</u>	<u>1,837</u>

28. PARTIÖN CYSYLLTIEDIG

Mae'r Cyngor yn gorfod datgelu trafodion materol gyda phartiön cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar y Cyngor, neu i'w rheoli neu eu dylanwadu gan y Cyngor. Mae datgelu'r trafodion hyn yn caniatáu darllenwyr i asesu'r graddau y gallai'r Cyngor fod wedi'i gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu efallai â'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i ymdrin yn rhydd â'r Cyngor.

Cymru a'r Llywodraeth Ganolog

Mae gan Lywodraeth Cymru ddylanwad sylweddol drwy ddeddfwriaeth a chyllid grant - mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r Cyngor yn gweithredu ynddo, yn darparu'r mwyafrif o'i gyllid ar ffurf grantiau, ac yn rhagnodi telerau sawl trafodyn sydd gan y Cyngor â phartiön eraill fel biliau treth y cyngor a budd-daliadau tai. Mae grantiau a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ac adrannau llywodraeth eraill wedi'u nodi yn y dadansoddiad pynciol yn Nodyn 6 a 18.

Aelodau:

Mae gan Aelodau'r Cyngor reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol y Cyngor.

Mae cyfanswm y lwfansau a dalwyd i Aelodau wedi'u dangos yn Nodyn 27. Mae'r Cyngor yn penodi aelodau i rai cyrff elusennol a gwirfoddol allanol neu mae Aelodau wedi datgan cysylltiad â sefydliadau, cyrff cyhoeddus ac awdurdodau. Mae cyfanswm y trafodion gyda chyrff dan y pennawd hwn fel a ganlyn:

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Taliadau	2,811	1,603
Derbynebaw	4	0
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	9	260
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	3,547	0

Mae trafodion sy'n fwy na £0.100 miliwn i'w gweld isod:

Nifer yr Aelodau sy'n datgan buddiant			Talwyd		Derbyniadau		Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor		Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	
2024/25	2023/24	Llog	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
			£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
1	1	Uned Ddiogelwch Cam-Drin Domestig	568	410	0	0	0	34	0	0
0	1	Chanolfan Cyngor ar Bopeth	0	475	0	0	0	128	0	0
1	1	Thrafnidiaeth Gymunedol Y Gororau	202	205	2	0	0	0	0	0
4	2	Theatr Clwyd	1,954	455	0	(3)	0	97	3,547	0

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae Aelodau wedi datgan cysylltiad neu berthynas mewn cwmnïau neu fusnesau a allai fod wedi ymwneud â'r Cyngor. Mae cyfanswm y taliadau a wnaed i gwmnïau dan y pennawd hwn fel a ganlyn:

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Taliadau	131	153
Derbynebaw	11	9
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	0	35
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	1	0

Mae trafodion sy'n fwy na £0.100 miliwn i'w gweld isod:

Nifer yr Aelodau sy'n datgan buddiant			Llog		Talwyd		Derbyniadau		Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor		Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	
2024/25	2023/24				2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
					£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
1	1	Cwmni dylunio ac argraffu			128	123	9	9	0	35	1	0

Mae cysylltiadau personol pob Aelod yn cael eu cofnodi yn y Gofrestr Gyhoeddus o Gysylltiadau Aelodau, yn unol â'r gyfraith a Chod Ymddygiad y Cyngor. Mae'r gofrestr ar gael ar wefan y Cyngor.

Swyddogion

Gellir gweld Tâl Uwch Swyddogion yn Nodyn 26. Mae Uwch Swyddogion wedi datgan yn ôl y galw a lle bo'n briodol, gysylltiad neu berthynas mewn cwmni, corff gwirfoddol, elusenol, neu gyhoeddus sy'n derbyn taliadau gan y Cyngor. Mae'r pedwar datganiad sydd angen eu cynnwys wedi'u cynnwys yn 'Aelodau' uchod, 'Trosglwyddo Asedau Cymunedol' isod ac 'Is-gwmnïau' isod. Mae cyfanswm y trafodion ar gyfer y datganiadau sy'n weddill gyda chyrrff o'r fath fel a ganlyn:

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Taliadau	20	0
Derbynebaw	48	0
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	13	0
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	6	0

Mae'r holl ddatganiadau gan Uwch Swyddogion yn cael eu cefnogi gan gofnodion yn y gofrestr buddiannau ar gyfer Uwch Swyddogion sy'n galluogi'r Cyngor i gymryd camau priodol i reoli'r buddiannau.

Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT)

Mae gan nifer o Aelodau ac Uwch Swyddogion diddordeb mewn grwpiau cymunedol lleol sy'n cyfrannu yng nghynllun CAT y Cyngor. Mae'r cynllun yn cynnwys trosglwyddo prydles (ar werth enwol) asedau penodol y Cyngor, i sefydliadau gyda phwrpas cymunedol sy'n bwriadu defnyddio'r asedau er budd y gymuned leol. Mae'r asedau wedi aros ar fantolen y Cyngor a gyda gwerth net ar bapur cyfun o £14.035 miliwn (£14.146 miliwn yn 2023/24).

Mewn rhai amgylchiadau mae'r Cyngor wedi, neu'n bwriadu, cyhoeddi grantiau cyfalaf ar gyfer unrhyw waith cyfalaf angenrheidiol. Y trafodion gyda'r grwpiau hyn yw:

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Grantiau a ddyfarnwyd	360	498
Taliadau	163	153
Derbynebaw	24	0
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	7	4
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	7	1

Mae trafodion sy'n fwy na £0.100 miliwn i'w gweld isod:

Nifer yr Uwch		Llog	Grantiau a dalwyd		Taliadau eraill		Yn ddyledus gan y Cyngor	
2024/25	2023/24		2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
			£000	£000	£000	£000	£000	£000
1	1	Yn briod â chyfarwyddwr Cambrian Aquatics	200	117	72	91	5	4

Is-gwmnïau

Mae gan y Cyngor dri is-gwmni dan berchnogaeth, NEW Homes, Arlwy a Glanhau Newydd Cyf a Llyfrgelloedd (Newydd) a Hamdden Sir y Fflint Cyf (Gwella). Mae'r rhain yn gwmnïau cyfyngedig gan gyfranddaliadau ac wedi'u cynnwys yn ffin cyfrifo grŵp y Cyngor. Mae gan NEW Homes gyfleuster benthyca â'r Cyngor, ac ar 31 Mawrth 2025 cyfanswm hwn oedd £13.903 miliwn (£13.250 miliwn ar 31 Mawrth 2024).

Trafodion eraill gydag is-gwmnïau yw -

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Cymhorthdal wedi'i dalu	3,282	377
Taliadau eraill	10,395	8,656
Derbynebaw	1,272	480
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	1,155	127
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	2,017	230

Mae trafodion sy'n fwy na £0.100 miliwn i'w gweld isod:

Nifer yr Uwch		Llog	Cymhorthdal wedi'i dalu		Taliadau eraill		Derbynebaw		Yn ddyledus gan y Cyngor		Yn ddyledus i'r y Cyngor	
2024/25	2023/24		2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
			£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
1	0	Cyfarwyddwr Gwella	2,894	0	89	0	753	0	695	0	1,659	0
1	0	Cyfarwyddwr Newydd	388	377	9,977	8,649	153	166	460	127	139	27

Cronfa Bensiynau Clwyd

Y Cyngor yw'r awdurdod gweinyddu ar gyfer Cronfa Bensiwn Clwyd. Mae manylion y trafodion gyda Chronfa Bensiwn Clwyd i'w cael yng nghyfrifon Cronfa Bensiwn Clwyd sydd ar gael yn www.clwydpensionfund.org.uk.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, Awdurdod Tân Gogledd Cymru a Chynghorau Tref / Cymuned

Mae Comisiynwyr yr Heddlu a Throsedd ac Awdurdodau Tân ac Achub yn pennu eu ffioedd eu hunain i drethdalwyr y cyngor sydd wedyn yn cael eu cynnwys yn y bil treth y cyngor – mae'r taliadau hyn yn cael eu hadnabod fel y praesept. Cyfanswm y praeseptau a dalwyd i Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru oedd £23.105 miliwn (£21.922 miliwn yn 2023/24).

Cyfanswm yr ardollau a dalwyd i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru oedd £10.906 miliwn (£9.936 miliwn yn 2023/24).

Cyfanswm praeseptau yn cynnwys praeseptau mynwentydd wedi'u talu i 34 o gynghorau cymuned/tref oedd £3.617 miliwn (£3.430 miliwn yn 2023/24).

Trafodion eraill gyda'r cyrff hyn yw:

	Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru		Awdurdod Tân Gogledd Cymru		Cynghorau Cymuned	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Taliadau	26	263	73	21	81	74
Derbynebaw	352	265	8	7	512	414
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	0	0	0	0	1	0
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	39	79	0	26	111	90

Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Betsi Cadwaladr (gweithgareddau gofal iechyd cysylltiedig)

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Taliadau	2,085	1,239
Derbynebaw	8,854	9,809
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	1,336	1,511
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	6,830	4,658

Cydbwyllgor Addysg Cymru

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Taliadau	254	165
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	147	465

Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Taliadau	159	156
Derbynebaw	733	590
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	309	11

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

29. DEDDF GWASANAETHAU IECHYD CENEDLAETHOL (CYMRU) 2006

Mae gan y Cyngor gytundeb gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, yn unol ag Adran 33 Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006, er mwyn darparu gwasanaeth cyfarpar cymunedol integredig dan drefniant cronfa gyfun. Mae'r gwasanaeth yn cael ei ddarparu drwy staff Cyngor Sir y Fflint (fel partner lletyol) o Uned 3, Ystâd Ddiwydiannol Penarlâg, Penarlâg, Sir y Fflint.

	2024/25	2023/24
Partneriaeth	£000	£000
Gwariant Gros	1,145	1,195
Incwm Gros	(1,327)	(1,295)
(Gweddill) / diffyg ar gyfer y flwyddyn	<u>(182)</u>	<u>(100)</u>

Cyfraniad at y Gyllideb

Cyngor Sir y Fflint	333	327
---------------------	-----	-----

Mae Uned 3 yn ar brydles i Gyngor Sir y Fflint (50.25%) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (49.75%). Mae'r safle wedi'i gynnwys ym Mantolen Cyngor Sir y Fflint:-

	Gros £000	Net £000	%
Cyngor Sir y Fflint	756	702	50.25
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	748	696	49.75
	<u>1,504</u>	<u>1,398</u>	<u>100.00</u>

30. FFIOEDD ARCHWILIO

Darparwyd gwasanaethau archwilio allanol gan Archwilio Cymru.

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Ffioedd ar gyfer y cyfrifon	242	249
Ffioedd ar gyfer Gwaith Archwilio Perfformiad	117	115
Ffioedd ar gyfer grantiau	40	38
	<u>399</u>	<u>402</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

31. CYLLIDBAU CYFUN AR GYFER IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL

O dan reoliad 19 (1) Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015, cytunwyd ar drefniant cyllideb gyfun rhwng awdurdodau lleol Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr mewn perthynas â darparu llety cartrefi gofal i bobl hŷn ar gyfer 2024/25. Daeth y trefniant i rym ar 1 Ebrill 2019. Cyngor Sir Ddinbych yw'r awdurdod cynnal. Mae'r trafodion ar gyfer Cyngor Sir y Fflint yn unig wedi'u cynnwys yn llinell Gwasanaethau Cymdeithasol y datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae incwm a gwariant ar gyfer y trefniadau cyllideb gyfun hyn fel a ganlyn ac maent wedi'u cynnwys er gwybodaeth yn unig ac nid ydynt wedi'u cronni yng nghyfrifon pob partner.

	2024/25 £000	2023/24 £000
Cartrefi Gofal i Bobl Hyn		
Gwariant		
Costau'r Cartref Gofal*	136,047	124,041
	136,047	124,041
Cyllid		
Cyngor Sir Dinbych	(12,423)	(11,914)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy*	(18,090)	(15,301)
Cyngor Sir y Fflint	(14,980)	(13,578)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wreccsam	(16,470)	(14,957)
Cyngor Gwynedd	(13,084)	(12,044)
Cyngor Sir Ynys Môn	(7,126)	(7,214)
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	(53,874)	(49,033)
	(136,047)	(124,041)
(Gwarged) / Diffyg wedi'i drosglwyddo i'r Gronfa Wrth Gefn	0	0

*Mae cyllid cartrefi gofal 2023/24 Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy wedi'i ail-ddatgan i adlewyrchu gostyngiad i £2.881 miliwn o -£18.182 miliwn i -£15.301 miliwn; mae'r costau cartrefi gofal hefyd wedi'u hail-ddatgan i adlewyrchu'r gostyngiad hwn o £126.922 miliwn i £124.041 miliwn.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

32. GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae Cyngor Sir y Fflint yn un o wyth partner Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru, y partneriaid eraill yw Cyngorau Ynys Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Gwynedd, Wrecsam, Powys a Ceredigion. Mae Portffolio Strydwedd a Chludiant Cyngor Sir y Fflint yn ymgymryd â gwaith cefnffyrdd ar ran Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru ar gyfer Llywodraeth Cymru. Mae ad-daliadau am waith a wnaed dan y Cytundeb Asiantaeth Prifffyrdd yn dod i £3.774 miliwn (£4.115 miliwn yn 2023/24).

Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu cyllid i Gyngorau Cymru i ddarparu benthyciadau ailgylchu o dan y Cynllun Troi Tai yn Gartrefi er mwyn atgyweirio eiddo sydd wedi bod yn wag ers amser hir, gyda'r nod o gael defnydd ohonyn nhw unwaith eto. Cânt eu trin fel trefniadau asiantaeth yn Natganiad Cyfrifon y Cyngor. Rhoddwyd cyfran o'r arian am byth i'r Cyngor. Mae cyllid hefyd wedi'i ddarparu yn ymwneud â Gwella Tai a Benthyciad Eiddo Gwag ar gyfer gwaith gwneud eiddo preswyl yn saff, cynnes a/neu ddiogel, a'r arian i'w ddychwelyd rhwng 5 ac 10 mlynedd. Mae arian ychwanegol hefyd wedi'i dderbyn i gefnogi adfywio canol y dref yn Sir y Fflint. Dylid dychwelyd yr arian hwn ymhen 11 mlynedd.

	Benthyciadau a roddwyd		Ad-dalwyd	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
	£000	£000	£000	£000
Troi Tai yn Gartrefi - Cyfran 1af	140	0	225	0
Gwella Tai a Benthyciad Eiddo Gwag	520	654	224	62
Adfywio Canol y Dref	0	140	0	0

Mae'r Cyngor yn gweithredu fel asiant ar gyfer casglu ffioedd gwresogi gan denantiaid sy'n byw mewn adeiladau cymunedol sy'n eiddo i'r Cyngor. Mae'r Cyngor hefyd yn casglu yswiriant cynnwys tŷ ar gyfer eiddo tenantiaid os ydynt yn dymuno. Bu i'r Cyngor weithredu fel asiant ar ran cwmnïau sy'n casglu ffioedd dŵr a charthffosiaeth gan denantiaid sy'n byw mewn tai sy'n eiddo i'r Cyngor, daeth y trefniant i ben yn 2022/23.

Ffioedd	Casglwyd	Casglwyd
	2024/25	2023/24
	£000	£000
Dŵr a Charthffosiaeth	0	2
Yswiriant Cynnwys Aelwydydd	59	61
Gwresogi	206	270

Gweithredodd y Cyngor fel asiant ar ran rhanbarth Gogledd Cymru ar gyfer y grantiau canlynol. Dangosir hefyd gyfran pob grant sy'n ymwneud â Chyngor Sir y Fflint ac a gynhwyswyd yn natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Cyngor. Cafodd y Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau/Cronfa Bontio ar gyfer Bysiau ei ddisodli gan y Grant Rhwydwaith Bysiau yn 2024/25. Yn ogystal â'r £1.950 miliwn o gyllid a dderbyniwyd ar gyfer y Cynllun Brys ar gyfer y Sector Bysiau/Cronfa Bontio ar gyfer Bysiau yn 2023/24, cafodd £5.150 miliwn ei ddwyn ymlaen o 2022/23 fel derbynneb ymlaen llaw. Ar ddiwedd 2023/24, cafodd £0.367 miliwn ei gyfrifo fel swm a oedd yn ddyledus gan Lywodraeth Cymru, gyda £0.350 miliwn yn cael ei dderbyn yn 2024/25.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Teitl y grant	Disgrifiad	Arian a dderbyniwyd		Cyfran Cyngor Sir y Fflint		Tâl gweinyddu a dderbyniwyd	
		2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
		£000	£000	£000	£000	£000	£000
Grant Cefnogi Gwasanaethau Bysiau	Cymorth i wasanaethau bws a chludiant cymunedol.	6,102	6,102	647	558	48	48
Cynllun Argyfwng Bws/Cronfa Bontio ar gyfer Bysiau	I gefnogi gweithredwyr bysiau lleol i ymdopi â'r referniw a gollwyd yn sgil y pandemig COVID-19 ac effeithiau pellach prinder gyrwyr a chostau	350	1,950	17	1,271	0	100
Grant Rhwydwaith Bysiau	Cyllid i sicrhau bod Awdurdodau Lleol yn y Rhanbarth yn sicrhau Gwasanaethau Bysiau Lleol sy'n fforddiadwy ac yn parhau i fodloni anghenion lleol trwy osod contractau gwasanaeth ar gyfer gweithredu Gwasanaethau Lleol.	5,707	0	1,332	0	30	0

Mae'r Cyngor yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru ac adrannau eraill, wrth dderbyn a dosbarthu grantiau amrywiol. Crynhoir y rhain yn y tabl isod:

Teitl y grant	Disgrifiad	Arian a dderbyniwyd		Tâl gweinyddu a dderbyniwyd	
		2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
		£000	£000	£000	£000
Grant Gofal Plant	Cyllid i ddarparu gofal plant am ddim i rieni sy'n gweithio a gyda phlant 3-4 oed. Gweinyddwyd ar ran Sir y Fflint, Wrecsam a Sir Ddinbych. (Mae Sir y Fflint yn gyfrifol am weinyddu elfen Cefnogaeth Ychwanegol y cyllid ar gyfer 2024/25 yn unig).	283	3,491	352	352
Tanwydd Gaeaf	£200 o dâl i aelwydydd cymwys i ddarparu cefnogaeth tuag at dalu eu biliau tanwydd gaeaf ar y grid.	0	96	0	0
Cynllun Ymateb Wcráin - taliad cymorth brys o £200 a thaliad o £350/£500 i'r rhai sy'n rhoi llety a thaliad ychwanegol o £150 i ddiolch	Taliad o £200 fesul unigolyn o Wcráin sy'n cyrraedd. £350 (llai na 12 mis)/£500 (dros 12 mis) fesul unigolyn o Wcráin bob mis i'r rhai sy'n rhoi llety. £150 o daliad ychwanegol gan Lywodraeth Cymru pan fydd yr unigolyn o Wcráin wedi bod yn y DU am lai na 12 mis (cynnydd o £350 i £500)	150	164	0	0

Rhoddodd y Cyngor hefyd 40% (75% yn 2023/24) o ryddhad ardrethi annomestig i'r sectorau manwerthu, hamdden a lletygarwch. Ariannwyd y rhyddhad ardrethi hwn gan Lywodraeth Cymru ac ni effeithiwyd ar yr hyn a dderbyniodd y Cyngor o'r gronfa ardollau annomestig. Roedd y cyfanswm a dderbyniodd y Cyngor o'r gronfa ardrethi annomestig yn £56.364 miliwn (£50.840 miliwn yn 2023/24). £2.562 miliwn (£4.089 miliwn yn 2023/24) o hwnnw'n arian i ad-dalu'r Cyngor am y rhyddhad ardrethi hwn. Derbyniodd y Cyngor £0.014 miliwn (£0.013 miliwn yn 2023/24) hefyd gan Lywodraeth Cymru er mwyn gweinyddu'r rhyddhad hwn.

33. CRONFEYDD ERAILL A WEINYDDIR GAN Y CYNGOR

Mae portffolio'r Gwasanaethau Cymdeithasol – Adain Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion, yn cadw cyfrifon banc unigol ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth sy'n byw yn y gymuned nad ydynt yn gallu rheoli eu materion ariannol; mae aelodau unigol o'r tîm Dirprwyaeth yn cael eu cymeradwyo i weithredu fel penodai corfforaethol gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau ar gyfer pob defnyddiwr gwasanaeth. Y cyfanswm a ddelir gan y Cyngor ar 31 Mawrth 2025 oedd £6.634 miliwn, mewn 374 o gyfrifon ar wahân (£6.823 miliwn mewn 392 o gyfrifon yn 2023/24).

Mae'r Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer yr Adain Oedolion hefyd yn rheoli cyfrifon banc mewn perthynas ag Eiddo Byw â Chymorth lle mae defnyddwyr gwasanaeth yn byw. Defnyddir y cyfrifon banc i dderbyn budd-daliadau tai a chaiff unrhyw daliadau mewn perthynas â'r eiddo eu talu o'r cyfrif banc hwn h.y. rhent a chyfleustodau. Y cyfanswm yn y 51 o gyfrifon hyn ar 31 Mawrth 2025 oedd £0.649 miliwn (£0.598 miliwn mewn 47 o gyfrifon yn 2023/24).

34. DYLEDION DIGWYDDIADOL

Yn unol â darpariaethau Rhan 2A Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990, a Strategaeth Arolygu Tir Halogedig y Cyngor, bydd safleoedd o fewn y Sir yn cael eu hystyried a bydd cyflwr pob un yn cael ei asesu maes o law. Gall yr asesiadau ddod i'r casgliad bod y Cyngor yn gyfrifol am ymgymryd ag unrhyw waith adfer angenrheidiol neu gyfran o unrhyw waith.

Mae'r Cyngor yn cydnabod y bydd unrhyw daliadau a wneir yn y dyfodol gan Municipal Mutual Insurance (MMI) yn cael eu gwneud ar gyfradd ostyngedig o 75% ac mae wedi creu cronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi i ariannu'r rhan o'r 25% sy'n weddill y bydd angen i'r Cyngor ei ariannu mewn unrhyw hawliad a setlir yn y dyfodol. Mae rhagweld hawliadau yn y dyfodol yn ansicr oherwydd natur aneglur nifer o'r hawliadau y mae MMI yn parhau i'w derbyn. Mae'r ardoll yn destun adolygiad o leiaf unwaith bob 12 mis gan weinyddwr y cynllun.

Sir y Fflint yw'r corff deddfwriaethol sy'n olynu Cyngor Sir Clwyd mewn unrhyw achosion yn ymwneud â honiadau o gam-drin. Mae nifer o hawliadau yn parhau i ddod gan gyn-blant mewn gofal neu blant sy'n cael mynediad at wasanaethau ieuencid. Weithiau, ni all y Cyngor hawlio tâl gan yr yswirwyr a, bryd hynny, mae'n bosibl y bydd angen i'r Cyngor ariannu hawliadau llwyddiannus.

Mae nifer fach o gyn-weithwyr yn hawlio yn erbyn y Cyngor mewn Tribiwnlysoedd Cyflogaeth a bydd gwrandawliadau'n digwydd yn y flwyddyn ariannol nesaf. Yn seiliedig ar ganlyniadau'r achosion mae'n bosibl y bydd gofyn i'r Cyngor dalu pob un, rhai neu ddim o'r hawliadau.

Mae'r Cyngor wedi sefydlu amrywiaeth o fodolau darparu gwasanaeth amgen sydd wedi cynnwys trosglwyddo gweithwyr y Cyngor i'r darparwyr gwasanaeth newydd. Mae'r Cyngor wedi rhoi gwarantau pensiwn i Newydd, Gwella, Canolfan Hamdden Treffynnon ac Ymddiriedolaeth Theatr Clwyd. Mae'r gwarantau hyn yn golygu os na all y cyrff hyn ddiwallu eu rhwymedigaethau pensiwn rywbryd yn y dyfodol, y bydd y Cyngor yn cymryd cyfrifoldeb drostynt.

Mae nifer fach o denantiaid y Cyngor yn hawlio yn ei erbyn am gyflwr gwael eu tai. Yn seiliedig ar ganlyniadau'r achosion mae'n bosibl y bydd gofyn i'r Cyngor dalu pob un, rhai neu ddim o'r hawliadau.

Ar unrhyw adeg, bydd y Cyngor a'i yswirwyr yn ymateb i nifer o hawliadau yswiriant. Efallai y bydd yn rhaid i'r Cyngor dalu'r holl hawliadau hyn, rhai ohonynt neu ddim ohonynt. Mae gan y Cyngor gronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi o'r neilltu i ariannu'r costau hyn wrth iddynt ddod yn ddyledus i'w talu.

Mae'r Cyngor yn asesu canlyniad a goblygiadau tebygol Dyfarniad diweddar gan y Goruchaf Lys a allai gael effaith ariannol yn sgil y posibilrwydd o ddiwygiad i'r cyfrifiadau tâl gwyliau ar gyfer y rhai sydd â chontract i weithio yn ystod y tymor yn unig. Mae nifer o hawliadau byw ac o ganlyniad efallai bydd yn rhaid i'r Cyngor dalu'r hawliadau i gyd, rhywfaint ohonynt neu ddim o gwbl.

Ni wnaeth y Cyngor fodloni'r targed ailgylchu gwastraff gofynnol statudol yn 2021/22, 2022/23 nac yn 2023/24. Gall Llywodraeth Cymru felly gymryd camau i roi dirwy i'r Cyngor drwy gyflwyno dirwy torri rheol. Derbyniwyd cadarnhad gan Lywodraeth Cymru yn ystod 2024/25, bod y ddirwy ar gyfer 2021/22 wedi'i hepgor oherwydd yr ymdrechion a wnaed gan yr awdurdod i wneud newidiadau i'w wasanaethau er mwyn lleihau faint o wastraff gweddilliol y cartref a gasglwyd a chynyddu ailgylchu. Bydd y Gweinidog yn ystyried codi dirwyon posibl ar gyfer 2022/23 a 2023/24 yn seiliedig ar y cynnydd a wnaed yn erbyn gwelliannau gwasanaeth sydd wedi'u nodi o fewn cynllun a gytunwyd arno i gael effaith ar gyfradd ailgylchu'r Cyngor.

O fis Rhagfyr 2023, cyflwynodd Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016 newid mewn hawliau i denantiaid a chynyddu cyfrifoldebau diogelwch i landlordiaid. Mae goblygiadau ariannol posibl ynghlwm â hyn ar gyfer y CRT, fodd bynnag, ni all hyn gael ei amcangyfrif ar hyn o bryd. Mae'r Cyngor yn ceisio cyngor cyfreithiol i egluro ei gyfrifoldebau a'i gamau adferol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae'r Cyngor yn aelod o sefydliad llywodraeth leol sy'n cael ei erlyn gan Gyngor Thurrock am fuddsoddiadau sydd wedi methu. Mae'r camau cyfreithiol wedi cael eu cyflwyno yn erbyn 23 aelod o'r sefydliad, gan gynnwys y Cyngor, fel cynrychiolwyr o'r aelodaeth gyfan. Nid yw gwerth terfynol yr hawliad wedi'i gadarnhau eto gan fod Cyngor Thurrock yn ceisio ad-ennill o gyrrff buddsoddi yn y lle cyntaf. Mae gweithdrefnau wedi'u gohirio wrth aros am ganlyniad gweithdrefnau yn erbyn y prif gyrrff.

35. ASEDAU DIGWYDDIADOL

Mae Adran 106 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 yn caniatáu cytundebau cyfreithiol fel rhan o ganiatâd cynllunio sy'n ymrwymo'r datblygwr i wneud gwaith neu gyfraniadau mewn ffyrdd eraill tuag at amrywiaeth o isadeiledd neu wasanaethau. Mae cynllun tai fforddiadwy o'r enw 'Ecwiti a Rennir' yn ymrwymiad o'r fath; mae'r datblygwr yn gwneud nifer o'r eiddo ar gael i'w prynu gan y rheiny ar y gofrestr tai fforddiadwy am 70% o werth y farchnad. Mae'r 30% sy'n weddill yn cael ei drosglwyddo i'r Cyngor ar ffurf pridiant cyfreithiol yn erbyn yr eiddo. Ar unrhyw adeg yn y dyfodol gall perchennog y tŷ brynu cyfran 30% y Cyngor neu werthu'r eiddo. Dylid ceisio gwerthu'r eiddo yn y lle cyntaf i bobl ar y gofrestr tai fforddiadwy. Os nad yw'r eiddo wedi'i werthu o fewn cyfnod penodol, gellir ei werthu ar y farchnad agored. Mae'n debygol y bydd y Cyngor yn cael budd o'r cytundebau hyn yn y dyfodol ar ffurf derbyniadau cyfalaf, fodd bynnag, mae'n rhaid defnyddio'r dderbynneg ar gyfer darparu tai fforddiadwy.

36. DYFARNIADAU BEIRNIADOL A RHAGDYBIAETHAU

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Cyngor wedi gorfod gwneud penderfyniadau, amcangyfrifon a rhagdybiaethau ar gyfer eitemau penodol sy'n effeithio ar ei bolisiau ac wedi adrodd ar lefelau asedau, rhwymedigaethau, incwm a threuliau. Mae'r amcangyfrifon a'r rhagdybiaethau cysylltiedig wedi'u seilio ar brofiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill sy'n cael eu hystyried i fod yn rhesymol ac yn cael eu defnyddio i lywio'r sail ar gyfer dyfarniadau am werthoedd cario asedau a dyledion, lle nad yw'r rhain ar gael yn rhwydd o ffynonellau eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu'r rhain â sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r amcangyfrifon cyfrifeg sylweddol o fewn y Datganiad Cyfrifon yn ymwneud ag asedau anghyfredol a lleihad mewn gwerth asedau ariannol. Mae rhagdybiaethau a thybiaethau sylfaenol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd. Mae newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifeg o ganlyniad i'r asesiad o statws presennol a buddion a rhwymedigaethau a ddisgwylir yn y dyfodol gydag asedau a rhwymedigaethau wedi eu hadlewyrchu yn addasiadau o'r swm a gynhelir o ased neu rwymedigaeth, neu raddfa defnydd ased. Mae newidiadau i amcangyfrifon cyfrifeg yn cael eu cydnabod yn y cyfnod mae'r amcangyfrif yn cael ei adolygu os yw'r adolygiad yn effeithio ar y cyfnod yn unig, neu yng nghyfnod yr adolygiad a chyfnodau yn y dyfodol os yw'r adolygiad yn effeithio ar gyfnodau presennol a'r dyfodol.

Y dyfarniadau cyfrifeg beirniadol a nodwyd gan y Cyngor sy'n cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol yw -

- Lefelau Ariannu'r Llywodraeth yn y dyfodol a Lefelau Wrth Gefn - Mae lefel uchel o ansicrwydd ynglŷn â lefelau ariannu ar gyfer awdurdodau lleol yn y dyfodol, ac yn enwedig, derbyn refeniw penodol a grantiau cyfalaf. Mae'r Cyngor wedi neilltuo symiau mewn balansau gweithio a chronfeydd wrth gefn y mae'n credu sy'n briodol yn seiliedig ar amgylchiadau lleol, gan gynnwys ei gyllideb gyffredinol, risgiau, cadernid yr amcangyfrifon cyllideb, mentrau mawr ar y gweill, rhagdybiaethau cyllideb, arian wrth gefn a eraill wedi'u clustnodi ac enw da'r Cyngor o ran rheolaeth ariannol.
- Darpariaethau - Mae'n ofynnol i'r Cyngor fynegi barn wrth asesu a ddylai dyled bosibl gael ei chyfrif fel darpariaeth neu ddyled ddigwyddiadol. Mae'r Cyngor hefyd yn ymarfer yr hawl i gyfrifo lefel darpariaethau; maent yn cael eu mesur ar amcangyfrif gorau'r Cyngor o'r costau gofynnol i setlo'r rhwymedigaeth ar ddyddiad y Fantolen.
- Eiddo Buddsoddi - Mae'r Cyngor yn dosbarthu eiddo buddsoddi yn unol â gofynion y Cod Ymarfer, sef bod asedau'n cael eu dal ar gyfer incwm rhentu adbrisiant cyfalaf yn unig. Mae asesu eiddo fel hyn yn golygu rhoi dyfarniadau a allai gael eu dehongli mewn gwahanol ffyrdd.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Prisiadau Asedau – Mae'r Cyngor yn prisio ei Stoc Dai drwy amcangyfrif y 'Gwerth Defnydd Presennol – Tai Cymdeithasol'. Y fethodoleg brisio a gymhwyswyd yw'r Gwerth Meddiant Gwag Wedi'i Addasu (a elwir yn Ddull Goleufa). Ar hyn o bryd nid oes canllawiau yng Nghymru sy'n diffinio cydrannau'r fethodoleg hon yn benodol, mae rhai ohonynt yn dibynnu ar ddyfarniadau proffesiynol sy'n benodol i amgylchiadau lleol.

Mae'r dull yn prisio'r ased yn seiliedig ar werth teg (gwerth y farchnad) gan dybio 'meddiant gwag' yr ased sydd yna'n cael ei addasu i adlewyrchu defnydd o'r ased ar gyfer tai cymdeithasol gyda thenant cyfredol. Egwyddorion tanategol y dull hwn yw -

- Caiff ased cynrychioladol ei defnyddio fel arfer fel sail i brisio cyfres o asedau tebyg.
- Penderfynir ar Werth Teg yr ased (gwerth y farchnad) o dystiolaeth ynglŷn â gwerthiant eiddo cymharol. Mae hyn yn rhoi gwerth 'meddiant gwag'.
- Addasir gwerth y farchnad gan ffactor i adlewyrchu'r gwahaniaeth rhwng rhenti / arenillion y sector preifat a rhenti / arenillion y sector tai cymdeithasol. Y bwriad y tu ôl i hyn yw adlewyrchu'r llifoedd arian gwahaniaethol a fyddai'n digwydd rhwng y ddau fath o landlord o ystyried fod tenant eisoes yn yr eiddo a bod unrhyw werth datblygol yn cael ei anwybyddu wrth i barhad y defnydd presennol gael ei gymryd yn ganiataol.
- Cyfrif am drefniadau sy'n cynnwys prydles (prydlesi corfforedig) - yn ystod 2016/17, gwnaeth y Cyngor drefniant lle byddai cyflenwad a gwaith cynnal a chadw pob cerbyd, ynghyd â rheoli fflyd, yn cael eu gwneud gan Wasanaethau Fflyd Hanfodol (EFS). Mae'r Cyngor wedi adolygu'r canllaw cyfrifo addas, wedi ceisio cyngor proffesiynol, ac wedi dod i'r casgliad bod y trefniant hwn yn cynnwys prydlesi gweithredu corfforedig.
- Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT) - Mae'r cynllun yn cynnwys trosglwyddo prydles (ar werth enwol) asedau penodol y Cyngor, i sefydliadau gyda phwrpas cymunedol sy'n bwriadu defnyddio'r asedau er budd y gymuned leol. Mae cytundebau'r brydles wedi'u hystyried; er bod risg a gwobrau gweithredol yn trosglwyddo i'r grŵp cymunedol, mae'r Cyngor o'r farn bod risg a gwobrwyo perchnogaeth yn aros gyda'r Cyngor ac felly mae gwerth yr asedau wedi aros ar Fantolen y Cyngor.
- Prydlesi eiddo Theatr Clwyd a Hamdden a Llyfrgelloedd – yn cynnwys trosglwyddo prydles asedau Cyngor penodol i sefydliadau sy'n gyfrifol am reoli Theatr Clwyd a'r mwyafrif o ganolfannau hamdden a llyfrgelloedd a oedd yn cael eu gweithredu'n uniongyrchol yn flaenorol gan y Cyngor. Mae cytundebau'r brydles wedi'u hystyried; er bod risg a gwobrau gweithredol yn trosglwyddo i'r sefydliadau, mae'r Cyngor o'r farn bod risg a gwobrwyo perchnogaeth yn aros gyda'r Cyngor ac felly mae gwerth yr asedau wedi aros ar Fantolen y Cyngor. Mae dosbarthiad yr asedau hefyd wedi aros yn gyson ag ymdriniaeth y flwyddyn flaenorol. Cânt eu cydnabod fel Eiddo, Offer a Pheiriannau gweithredol, sy'n unol â'r dosbarthiad mwyaf addas i ddefnyddio'r asedau wrth eu cymharu â diffiniadau eraill asedau er enghraifft asedau dros ben ac asedau buddsoddiad.

Y prif ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif a nodwyd gan y Cyngor sy'n cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol yw -

- Rhwymedigaethau Buddiannau Ymddeol - mae'r Cyngor yn cydnabod ac yn datgelu ei rwymedigaeth buddiannau ymddeol yn unol â mesur a gofynion "Buddiannau Gweithwyr" SCRh 19. Mae amcangyfrif o'r ddyled bensiwn net er mwyn talu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau ac amcangyfrifon cymhleth sy'n ymwneud â chyfradd y gostyngiad a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau'n codi, newid mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marwoldeb a'r adenillion disgwylledig ar asedau'r gronfa bensiynau. Mae cwmni o actiwariaid yn ymwneud â hyn i ddarparu cyngor arbenigol i'r Cyngor ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w defnyddio. Gwelir manylion pellach sy'n asesu sensitifrwydd amcangyfrifon yn Nodyn 43.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Lleihad yng Ngwerth Asedau Ariannol - Mae'r Cyngor yn darparu ar gyfer amhariad ei symiau sy'n daladwy yn seiliedig ar oedran, math a pha mor adenilladwy yw pob dyled. Mae amcangyfrif rhesymol ar gyfer dyledion amheus a cholledion credyd disgwylidig wedi'u cwmparu o fewn cyfrifon y Cyngor ar ddyddiad y Fantolen, fodd bynnag yn y sefyllfa economaidd sydd ohoni nid oes sicrwydd y bydd lwfans o'r fath yn ddigonol.
- Eiddo, Peiriannau ac Offer - Mae asedau'n cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol ac yn adlewyrchu materion megis lefel y gwaith atgyweirio a chynnal a chadw a fydd yn cael eu gwneud mewn perthynas â mathau unigol o asedau, cost adnewyddu a chynnal a chadw tybiedig, amcangyfrif o oes ddefnyddiol heb ddarhod yr ased.
- Defnyddir technegau prisio i bennu gwerth teg asedau dros ben, asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu ac eiddo buddsoddi. Mae hyn yn cynnwys datblygu amcangyfrifon a thybiaethau sy'n cyd-fynd â sut y byddai cyfranogwyr y farchnad yn prisio asedau tebyg. Cyhyd ag sy'n bosibl, mae thybiaethau'n seiliedig ar ddata gweladwy. Os nad oes data gweladwy ar gael defnyddir y wybodaeth orau sydd ar gael. Gan hynny, gall gwerthoedd teg amcangyfrifol amrywio o brisiau gwirioneddol a fyddai'n cael eu cyflawni mewn trafodion hyd braich ar y dyddiad adrodd.

37. DARPARIAETH AR GYFER AD-DALU BENTHYCIADAU ALLANOL

Mae Adran 22 Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid a Chyfrifo Cyfalaf) (Cymru) (Diwygiad) 2008 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi isafswm darpariaeth refeniw o'r neilltu mewn perthynas ag ariannu gwariant cyfalaf a grëwyd y flwyddyn honno neu mewn unrhyw flwyddyn ariannol cyn y flwyddyn honno.

	2024/25 £000	2023/24 £000
Cronfa'r Cyngor	7,568	4,704
CRT	1,729	1,681
Neilltuwyd o'r Derbyniadau Cyfalaf	209	200
	9,506	6,585

38. YMRWYMIADAU CYFALAF YN Y DYFODOL

O 31 Mawrth 2025, mae'r Cyngor wedi ymrwmo i nifer o gontractau adeiladu neu wella Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar yn 2024/25 a'r dyfodol. Mae'r prif ymrwymadau, sy'n fwy na £1.000 miliwn, i'w gweld isod:

Manylion Y Contract	Swm y contract £000	Taliadau hyd 31 Mawrth 2025 £000	Balans yn Eithriadol £000
Cronfa'r Cyngor			
Canolfan Maes Gwern, yr Wyddgrug	4,389	3,890	499
Ysgol Gynradd Gymraeg Newydd, Y Fflint	13,352	9,014	4,338
Croes Atti 2, Cartref yr Henoed, Y Fflint	18,000	17,722	278
Aiddatblygu Theatr Clwyd	42,516	37,630	4,886
B5129 – Cynllun Lon Fysiau Shotton.	3,735	15	3,720
	81,992	68,271	13,721

Yn ogystal â'r ymrwymadau a restrwyd yn y tabl uchod, mae gan y Cyngor nod strategol o fodloni targed Llywodraeth Cymru i gael holl dai cymdeithasol i Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC). Mae cynlluniau gwaith SATC y Cyngor yn unol â'r Strategaeth Rheoli Asedau wedi cael eu tendro ac mae atodlenni prisio wedi cael eu cytuno gyda chontractwyr. Nid yw'r Cyngor o dan unrhyw ymrwymiad i adnewyddu unrhyw nifer o dai yn amodol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

39. GWARIANT A CHYLLIDO CYFALAF

Mae cyfanswm y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn wedi'i nodi yn y tabl isod (gan gynnwys gwerth yr asedau a gafaelwyd dan brydlesi ariannol), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Pan ariennir gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau i referniw gan fod asedau'n cael eu defnyddio gan y Cyngor, mae'r gwariant yn golygu bod cynnydd yn y gofyniad cyllido cyfalaf, mesuriad o'r gwariant cyfalaf a wnaed yn hanesyddol gan y Cyngor nad yw wedi'i ariannu eto. Roedd gofyniad cyllid cyfalaf y Cyngor ar 31 Mawrth 2025 yn £373.118 miliwn (£354.983 miliwn ar 31 Mawrth 2024).

	2024/25 £000	2023/24 £000
Buddsoddiad Cyfalaf		
Eiddo, peiriannau ac offer	92,390	63,184
Investment properties	433	217
REFCUS	6,967	6,407
Asedau Hawl i Ddefnyddio a gydnabuwyd ym mlwyddyn	5,774	0
	105,564	69,808
 Ffynonellau Cyllid		
Derbyniadau cyfalaf	(1,838)	(5,672)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	(71,030)	(44,038)
Cronfeydd Cyfalaf / Gwariant Cyfalaf o'r Cyfrif Refeniw	(9,053)	(13,840)
	(81,921)	(63,550)
 Cynnydd/(Ileihad) yn y gofyniad cyllido cyfalaf	23,643	6,258
Cynnydd mewn benthyca â chymorth	4,017	4,025
Cynnydd mewn benthyca arall (digymorth)	13,852	2,233
Asedau Hawl i Ddefnyddio a gafwyd	5,774	0
	23,643	6,258

40. PRYDLESU

Bu i'r Cyngor fabwysiadu SAARh 16 (Prydlesi) a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2024. Prif effaith gofynion SAARh 16 yw, ar gyfer trefniadau a gyfrifwyd amdanynt yn flaenorol fel prydlesi gweithredu (h.y. heb gydnabod y cerbydau, peiriannau, offer, eiddo a thir ar brydles fel ased, a rhenti yn y dyfodol fel atebolrwydd), mae ased hawl i ddefnyddio ac atebolrwydd prydles bellach wedi'u cynnwys ar y fantolen o 1 Ebrill 2024 ymlaen.

Mae'r Cyngor wedi dewis cymhwyso eithriadau i asedau gwerth isel (o dan £0.010 miliwn) ac i brydlesi tymor byr h.y. prydlesi presennol sy'n dod i ben ar neu cyn 31 Mawrth 2025, a phrydlesi newydd gyda hyd o lai na 12 mis.

Rhenti Prydlesai

Fel prydlesai, mae'r Cyngor wedi dosbarthu prydlesi yn flaenorol fel prydlesi gweithredu neu gyllid yn seiliedig ar ei asesiad ynghylch a wnaeth y brydles drosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a gwobrau sy'n berthnasol i berchnogaeth yr ased gwaelodol i'r Cyngor. O dan SAARh 16, mae'r Cyngor yn cydnabod asedau hawl i ddefnyddio ac atebolrwydd prydlesi ar gyfer y rhan fwyaf o brydlesi.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Prydlesi Eithriedig SAARh 16

Dosbarthiad Asedau	2024/25 £000
Tir	4
Adeiladau	29
Cerbydau, peiriannau ac offer	170
	<u>203</u>

Mae isafswm taliadau'r prydlesau sy'n ddyledus yn y dyfodol fel a ganlyn –

	Tir £000	Adeiladau £000	Cerbydau, Peiriannau ac Offer £000	Cyfanswm £000
Llai na blwyddyn	3	60	121	184
1 - 5 mlynedd	10	45	228	283
Mwy na 5 mlynedd*	16	31	263	310
	<u>29</u>	<u>136</u>	<u>612</u>	<u>777</u>

* Cyfrifir unrhyw gytundeb penagored hyd at 2035/36 yn unol ag oes cyfartalog cyffredinol y prydlesi hiraf

Prydlesi SAARh 16

Mae isafswm taliadau'r prydlesau'n cynnwys y symiau canlynol –

	31 Mawrth 2025 £000
Rhwymedigaethau prydles ariannol (gwerth net presennol yr isafswm taliadau prydles)	
Cyfredol	4,032
Anghyfredol	4,417
	<u>8,449</u>
Costau cyllid sy'n daladwy yn y blynyddoedd i ddc	2,487
	<u>10,936</u>

Bydd isafswm taliadau prydles a dyledion prydles ariannol yn daladwy dros y cyfnodau canlynol -

	Isafswm Taliadau Prydles 31 Mawrth 2025 £000	Rhwymedigaethau Prydles Ariannol 31 Mawrth 2025 £000
Dim mwy nag un flwyddyn	4,403	4,032
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum	2,800	2,206
Mwy na phum mlynedd	3,733	2,211
	<u>10,936</u>	<u>8,449</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Rhenti Prydleswr

Prydlesi Gweithredu

Mae'r Cyngor yn prydlesu eiddo dan brydlesi gweithredu. Yn 2024/25, cyfanswm y rhenti prydlesi a dderbyniwyd oedd £2.606 miliwn (£2.451 miliwn yn 2023/24).

Yr isafswm taliadau prydles sy'n dderbyniadwy dan brydlesi gweithredu yn y dyfodol yw:

	Tir	Adeiladau	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Prydlesau Gweithredu Prydleswr			
Dim mwy nag un flwyddyn	421	1,596	2,017
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum	1,671	6,062	7,733
Mwy na phum mlynedd*	23,636	10,199	33,835
	25,728	17,857	43,585

*Cyfrifir unrhyw gytundeb penagored hyd at 2036/37 yn unol ag oes cyfartalog cyffredinol y prydlesi hiraf

41. SAFONAU CYFRIFO SYDD WEDI'U CYFLWYNO OND HEB EU MABWYSIADU ETO

Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y DU 2025/26 wedi cyflwyno'r newidiadau, y diwygiadau a'r dehongliadau canlynol i'r safonau cyfredol. Mae'r newidiadau hyn yn orfodol ar gyfer cyfnodau cyfrifyddu'r Cyngor sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Ebrill 2025 neu gyfnodau diweddarach ac efallai y bydd angen gwneud newidiadau i bolisïau cyfrifo yng nghyfrifon y flwyddyn nesaf, ond mae'r Cyngor wedi dewis peidio â'u mabwysiadu'n gynnar.

- Diwygiadau i Safonau Cyfrifo Rhyngwladol 21 (Effeithiau Newidiadau i Gyfraddau Cyfnewid Tramor (Diffyg Cyfnewidiadwyedd) – a gyhoeddwyd ym mis Awst 2023. Mae'r diwygiadau i Safonau Cyfrifo Rhyngwladol 21 yn egluro sut y dylai endid asesu p'un a yw arian cyfredol yn gyfnewidiadwy a sut y dylai bennu ar gyfradd gyfnewid pan fo cyfnewidiadwyedd yn brin, yn ogystal â gofyn i ddatgelu gwybodaeth sy'n galluogi i ddefnyddwyr datganiadau ariannol ddeall effaith methu â chyfnewid arian cyfredol.
- SAARh 17 (Contractau Yswiriant) - a gyhoeddwyd ym mis Mai 2017. Mae SAARh 17 yn disodli SAARh 4 ac yn amlinellu'r egwyddorion ar gyfer cydnabod, mesur, cyflwyno a datgelu contractau yswiriant.
- Safonau Cyfrifo Rhyngwladol 16 (Eiddo, Peiriannau ac Offer) a Safonau Cyfrifo Rhyngwladol 38 (Asedau Anniriaethol) – mae'r newidiadau i fesur asedau nad ydynt yn ymwneud â buddsoddi o fewn Cod 2025/26 yn cynnwys addasiadau a dehongliadau o'r safonau hyn. Mae'r rhain yn cynnwys gosod tair proses ailbrisio ar gyfer eiddo, peiriannau ac offer gweithredol, sy'n gofyn am fynegeio ar gyfer asedau diriaethol nad ydynt yn ymwneud â buddsoddi (mae'r Cyngor ar hyn o bryd yn ymgymryd ag ymarfer mynegeio blynyddol) a gofyniad i brisio asedau anniriaethol gan ddefnyddio'r dull cost hanesyddol. Mae gan y rhain yr un effaith â gofyn am newid mewn polisi cyfrifeg oherwydd diwygiad i'r safonau, a fyddai fel arfer yn cael ei ddatgelu o dan Safonau Cyfrifo Rhyngwladol 8. Fodd bynnag, mae'r addasiadau hefyd yn cynnwys rhyddhad o ofynion Safonau Cyfrifo Rhyngwladol 8 yn dilyn newid yn y polisi cyfrifeg.

Ni ddisgwylir i'r newidiadau hyn gael effaith sylweddol ar ddatganiadau ariannol y Cyngor

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

42. OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae offerynnau ariannol sydd wedi'u cynnwys ar y Fantolen yn cynnwys y dyledion ariannol a'r asedau canlynol:

Mae Credydwy'r Byrdymor (nodyn 17) yn cynnwys £15.330 miliwn arall (£15.162 miliwn yn 2023/24) nad yw'n cwrdd â'r diffiniad angenrheidiol i'w gynnwys fel offeryn ariannol.

Mae Credydwy'r Byrdymor (nodyn 13) yn cynnwys £21.472 miliwn arall (£60.115 miliwn yn 2023/24) nad yw'n cwrdd â'r diffiniad angenrheidiol i'w gynnwys fel offeryn ariannol.

	Tymor Hir		Cyfredol	
	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau ariannol ar gost wedi'i amorteiddio				
Prif	311,132	294,363	50,659	37,948
Llog a Gronnwyd	0	0	3,339	6,256
Fenthyciadau	311,132	294,363	53,998	44,204
Dyled arian parod	0	0	1,926	3,662
Arian parod ac arian cyfwerth ag	0	0	1,926	3,662
Phrydlesau	4,417	1,474	4,032	654
Dyledion gohiriedig	4,417	1,474	4,032	654
Masnachu Derbyniadwy	614	565	37,604	33,636
O Fewn Credydwy'r	614	565	37,604	33,636
Cyfanswm Dyledion Ariannol	316,163	296,402	97,560	82,156
Asedau ariannol ar gost wedi'i amorteiddio				
Prif	3,664	3,659	0	5,000
Llog a Gronnwyd	0	0	0	83
Buddsoddiadau	3,664	3,659	0	5,083
Arian parod a chywerthoedd arian parod	0	0	16,810	34,518
Llog a Gronnwyd	0	0	95	243
Arian parod a chywerthoedd arian parod	0	0	16,905	34,761
Symiau Masnachu Derbyniadwy	49	49	21,471	17,659
Benthyciadau	12,391	11,753	0	0
O Fewn Dyledwy'r	12,440	11,802	21,471	17,659
Cyfanswm yr Asedau Ariannol	16,104	15,461	38,376	57,503

Yn y llinell arian a chyfwerth ag arian ar y fantolen mae asedau a dyledion ariannol yn cael eu gosod yn erbyn:-

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	Cyfanswm	Cyfanswm
	Net	Net
	£000	£000
Asedau ariannol-cyfrifon banc mewn credyd	16,905	34,761
Rhwymedigaethau ariannol - gorddrafft arian par	(1,926)	(3,662)
Adroddwyd sefyllfa net ar y Fantolen	14,979	31,099

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Benthyciadau Meddal Materol

Benthyciadau meddal yw'r rhai hynny a roddir ar gyfraddau is na'r farchnad i gefnogi blaenoriaethau gwasanaeth y Cyngor. Ystyrir bod y benthyciadau i NEW Homes i adeiladu cartrefi fforddiadwy i'w rhentu yn Sir y Fflint yn fenthyciadau meddal. Y symudiadau ym malansau benthyciadau meddal materol yn ystod y flwyddyn yw –

	2024/25	2023/24
	£000	£000
Swm dwyn ymlaen agoriadol	10,133	10,231
Benthyciadau newydd a wnaed yn y	861	0
Addasiad gwerth teg ar adnabyddiad	(5)	0
Llog wedi cronni	6	(1)
Symiau a ad-dalwyd	(208)	(200)
Symudiadau mewn symiau disgownt	103	103
	10,890	10,133

Cafodd benthyciadau meddal eu prisio drwy roi disgownt ar y taliadau cytundebol ar gyfradd amcangyfrifedig y farchnad ar gyfer benthyciad tebyg. Pennwyd cyfradd llog y farchnad gan ddefnyddio arweiniad Cymorth Gwladwriaethol y Comisiwn Ewropeaidd.

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas ag offerynnau ariannol fel a ganlyn -

	2024/25		2023/24	
	Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol	Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol
	Mesurir ar Gost Amorteiddiedig		Mesurir ar Gost Amorteiddiedig	
	£000	£000	£000	£000
Treuliau llog	(15,521)	0	(14,129)	0
Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg	(15,521)	0	(14,129)	0
Incwm llog	0	2,814	0	3,007
Llog ac incwm buddsoddiadau	0	2,814	0	3,007
Elw/(colled) net ar gyfer y flwyddyn	(15,521)	2,814	(14,129)	3,007

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Gwerth Teg Asedau a Dyledion ar Gost wedi'i Hamorteiddio

Mae asedau ariannol a phob ymrwymiad ariannol nad ydynt yn ddeilliannol yn cael eu cario ar y Fantolen ar gost wedi'i hamorteiddio. Mae eu gwerthoedd teg yn y tabl isod wedi'u hamcangyfrif drwy gyfrifo gwerth net presennol y ffrydiau arian parod cytundeb sy'n weddill fel yr oedd ar 31 Mawrth 2025, gan ddefnyddio'r dulliau a'r tybiaethau canlynol:

- Mae benthyciadau gan y Cyngor wedi'u prasio trwy roi gostyngiad ar gyfer y llif arian cytundebol dros oes gyfan yr offeryn ar y gyfradd farchnad briodol i fenthyciadau i awdurdodau lleol.
- Mae cyfraddau gostyngiad ar gyfer benthyciadau "Opsion Benthyciwr Opsion Benthycwr" (LOBO) wedi eu gostwng i adlewyrchu gwerth y dewisiadau creiddiol. Mae maint y gostyngiad wedi ei gyfrifo yn defnyddio meddalwedd perchnogol.
- Nid yw ad-daliad cynnar yn cael ei gydnabod ar gyfer unrhyw offeryn ariannol.
- Cymerir bod gwerth teg offerynnau byrdymor, yn cynnwys taladwyon masnachu a symiau i'w derbyn, tua'r un faint â'r swm cario o ystyried yr amgylchedd cyfraddau llog isel a sefydlog.

Cyfrifir y gwerthoedd teg fel a ganlyn, esbonnir yr hierarchaeth gwerth teg ym Mholisiau Cyfrifo'r Cyngor.

		31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2024	
	Lefel	Swm i'w	Gwerth	Swm i'w	Gwerth
	Gwerth	gario	Teg	gario	Teg
		£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau Ariannol					
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	2	296,702	269,623	279,025	270,705
LOBO	2	18,950	19,532	18,950	20,368
		315,652	289,155	297,975	291,073
Asedau ariannol					
Tystysgrifau Adneuon	2	0	0	0	0

Mae gwerth teg Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn is na'r swm a gariwyd oherwydd bod portffolio benthyciadau'r Cyngor yn cynnwys nifer o fenthyciadau sefydlog lle mae'r gyfradd llog sy'n daladwy yn is na'r cyfraddau sydd ar gael ar gyfer benthyciadau tebyg ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r ymrwymiad hwn i dalu llog isod na chyfraddau presennol y farchnad yn lleihau swm y byddai'n rhaid i'r Cyngor ei dalu petai'r benthyciwr yn gofyn, neu'n cytuno i ad-dalu'r benthyciad yn gynt. Mae'r gyferbyn yn wir am LOBOs, gyda'r cyfraddau llog yn uwch na'r cyfraddau Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a oedd ar gael ar ddyddiad y fantolen, gan arwain at werth teg uwch.

Mae'r Cyngor yn derbyn Benthyciadau gan y cynllun Salix Energy Efficiency a ddarperir gan Lywodraeth Cymru mewn partneriaeth â Salix Finance a'r Ymddiriedolaeth Garbon i ddarparu benthyciadau di-log a llog isel. Nid yw'r Cyngor yn cyfrif y benthyciadau hyn fel benthyciadau meddal oherwydd nid yw'r addasiad gwerth teg yn sylweddol. Defnyddiwyd y dull hwn hefyd ar gyfer benthyciadau eraill Llywodraeth Cymru.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Datgelu natur a maint y risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol

Mae'r Cyngor yn cydymffurfio â Chod Ymarfer Rheoli Trysorlysoedd CIPFA a Chod Darbodus ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol, y ddau wedi'u hadolygu yn Rhagfyr 2021.

Yn unol â Chod Rheoli Trysorlys, mae'r Cyngor yn cymeradwyo Strategaeth Rheoli Trysorlys cyn dechrau bob blwyddyn ariannol. Mae'r Strategaeth yn amlinellu'r paramedrau ar gyfer rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig ag offerynnau ariannol. Mae'r Cyngor hefyd yn cynhyrchu Ymarferion Rheoli Trysorlys sy'n manylu ar y trefniadau ymarferol i'w dilyn er mwyn rheoli'r risgiau hyn.

Mae'r Strategaeth Rheoli Trysorlys yn cynnwys Strategaeth Fuddsoddi yn unol â Chanllaw i Lywodraeth Leol ar Fuddsoddi, gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Canllaw yn amlygu y dylid rhoi blaenoriaeth i sicrwydd a hylifedd, yn hytrach na chynnyrch. Mae Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor a'i Ymarferion Rheoli Trysorlys yn gobeithio cyflawni cydbwysedd addas rhwng risg a dychwelyd a chost. Mae'r arferion yn cynnwys risgiau ariannol megis, risg credyd, risg hylifedd a risg marchnad.

Mae gweithgareddau'r Cyngor yn ei adael yn agored i amryw o risgiau ariannol -

- Risg credyd – y posibilrwydd y bydd eraill yn methu â thalu'r symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor.
- Risg hylifedd – y posibilrwydd na fydd gan y Cyngor arian ar gael i gyflawni ei ymrwymiad i wneud taliadau.
- Risg y farchnad - y posibilrwydd y gallai'r Cyngor wynebu colled ariannol o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc.

Mae rhaglen rheoli risg gyffredinol y Cyngor yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol ac mae'n ceisio lleihau unrhyw effaith bosib' ar yr adnoddau sydd ar gael i ariannu gwasanaethau. Mae rheoli risg yn cael ei wneud gan dîm trysorlys canolog, dan bolisiau a gymeradwyir gan Gyngor Sir y Fflint yn y Datganiad Polisi a Strategaeth. Mae Sir y Fflint yn darparu egwyddorion ysgrifenedig ar gyfer rheoli risg cyffredinol, yn ogystal â pholisiau ysgrifenedig ar feysydd penodol fel risg cyfraddau llog, risg credyd a buddsoddi arian dros ben.

Risg - Rhwymedigaethau

Mae'r Cyngor wedi codi cyllid tymor hir naill ai drwy fenthycia gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus neu'r farchnad drwy LOBO.

- PWLB – Mae'r ddyled hon ar gyfradd sefydlog, felly mae perygl cyfradd llog. Os bydd y cyfraddau'n disgyn yn y dyfodol, bydd y Cyngor yn talu mwy na chyfradd bresennol y farchnad, ond, ystyrir ei bod yn fwy o fudd cael sicrwydd cyllideb ar daliadau llog y dyfodol mewn amgylchedd cyfradd llog isel. Rheolir risg hylifedd drwy'r proffil aeddfedu dyled a dangosydd darbodus nad yw'n caniatáu mwy nag 20% o ddyled i gyrraedd aeddfedrwydd mewn unrhyw flwyddyn.
- LOBO - Mae gan bob LOBO gyfradd llog sefydlog rhwng 12 a 23 mis ac yna gyfradd sefydlog bellach ar gyfer y cyfnod y benthyciad. Fodd bynnag gall y benthyciwr alw'r benthyciad yn ôl ar ôl cyfnod penodol o amser. Defnyddir LOBO oherwydd bod ganddynt gyfradd llog is na Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a chaiff hyn ei gydbwyso yn erbyn y risgiau o ran cyfraddau'n codi a gorfod ad-dalu'r benthyciad, sy'n arwain at risg ail-ariannu ar adeg o gyfraddau llog uwch.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Risgiau - benthyciadau a symiau derbyniadwy

Buddsoddiadau hirdymor -

- Cyfeirir at fuddsoddiadau o fwy na 1 blwyddyn fel buddsoddiadau amhenodol oherwydd y risg ychwanegol o ran cyfraddau llog. Mae terfyn o £5 miliwn ar gyfer buddsoddiadau hirdymor a gweithdrefnau ychwanegol i'w hawdurdodi gan y Rheolwr Cyllid Corfforaethol.
- Mae adneuron gyda banciau a chymdeithasau adeiladu yn cynnwys rhywfaint o risg credyd ac mae hyn yn cael ei reoli yn defnyddio tri asiantaeth sgorio. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r meini prawf canlynol, ac mae buddsoddiadau yn cael eu gwneud yn amodol ar y cyfyngiadau ariannol a'r cyfyngiadau amser a ddangosir.

Sector	Terfyn amser	Terfyn cyd-barti	Terfyn sector
Llywodraeth y DU	50 mlynedd	Diderfyn	n/a
Awdurdodau lleol ac endidau eraill y llywodraeth	25 mlynedd	£4miliwn	Diderfyn
Buddsoddiadau sicredig*	25 mlynedd	£3miliwn	Diderfyn
Banciau (ansicredig)*	13 mis	£3miliwn	Diderfyn
Cymdeithasau adeiladu (ansicredig)*	13 mis	£3miliwn	Diderfyn
Darparwyr cofrestredig (ansicredig)*	5 mlynedd	£2miliwn	Diderfyn
Cronfeydd marchnad arian*	n/a	£4miliwn	Diderfyn
Cronfeydd cyfun strategol	n/a	£1miliwn	£5miliwn
Ymddiriedolaethau buddsoddi eiddo tirol	n/a	£1miliwn	£1miliwn
Buddsoddiadau eraill*	5 mlynedd	£2miliwn	£10miliwn

* Isafswm statws credyd: Bydd buddsoddiadau'r Trysorlys yn y sectorau sydd wedi'u marcio â seren yn cael eu gwneud dim ond gydag endidau nad yw eu statws credyd hirdymor isaf a gyhoeddwyd yn is nag A-. Os yw ar gael, defnyddir y statws credyd sy'n berthnasol i'r buddsoddiad penodol neu ddosbarth penodol o fuddsoddiad, fel arall defnyddir statws credyd y cyd-barti. Fodd bynnag, nid yw penderfyniadau buddsoddi fyth yn cael eu gwneud ar sail statws credyd yn unig, a bydd yr holl ffactorau perthnasol eraill gan gynnwys cyngor allanol yn cael eu hystyried.

Mae'r dadansoddiad isod yn dangos yr effaith ariannol mewn achos o gynydd neu ostyngiad o 1% mewn cyfraddau llog yn seiliedig ar fenthyciad net o 31 Mawrth 2025.

Effaith cynnydd o 1% yn y gyfradd £000			Effaith gostyngiad o 1% yn y gyfradd £000		
Blwyddyn 1 (0.021)	Blwyddyn 2 0.042	Blwyddyn 3 0.064	Blwyddyn 1 0.167	Blwyddyn 2 0.148	Blwyddyn 3 0.126

Symiau derbyniadwy eraill

Mae'n ofynnol i gwsmeriaid wneud trefniadau i dalu arian sy'n ddyledus i'r Cyngor, ar sail eu gallu i dalu. Gofynnir i gwsmeriaid lenwi ffurflen asesiad ariannol a chadarnhau'n ysgrifenedig y swm y cytunwyd arno a'r dyddiad y bydd y trefniant yn dechrau. Mae gofyn iddynt hefyd roi gwybod i swyddogion y Cyngor am amgylchiadau mewn perthynas â'u gallu i dalu y maent yn dymuno i'r swyddogion eu hystyried wrth wneud yr asesiad.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Benthyciadau i Is-gwmniau

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddarparu tai fforddiadwy newydd ar draws y sir i fynd i'r afael â'r prinder tai a nodwyd. Mae benthyciad wedi'i ganiatáu i NEW Homes i adeiladu tai fforddiadwy i'w gosod ar rent yn y Fflint ar gyfraddau llog is na'r farchnad. Bydd y benthyciad yn cael ei ad-dalu o renti. Mae NEW Homes yn eiddo llwyr i'r Cyngor ac mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros ei weithredoedd, gyda'r Cabinet yn gorfod cymeradwyo ei gynllun busnes bob blwyddyn. Mae'r holl asedau sy'n eiddo i NEW Homes yn cael eu darparu fel sicrwydd yn erbyn y benthyciad ac ar ddyddiad y fantolen roedd gwerth yr asedau'n fwy na'r benthyciad. Mae hyn oll yn lliniaru y erbyn y risg credyd posibl pe na bai NEW Homes yn cyflawni ei ddyletswydd i ad-dalu'r benthyciad.

43. PENSIYNAU

Pensiynau – Athrawon

Mae athrawon a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o Gynllun Pensiwn Athrawon; cynllun aml-gyflogwr â buddion diffiniedig sy'n darparu buddion penodol i athrawon ar eu hymddeoliad. At ddibenion cyfrifyddu caiff ei drin fel cynllun cyfraniadau diffiniedig gan nad yw'r Cyngor yn gallu nodi ei gyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau gyda digon o ddibynadwyedd. Nid yw'r Cynllun wedi'i gyllido ac mae'r Adran Addysg yn defnyddio cronfa ddybiannol i gyfrifo cyfradd gyfraniadau cyflogwyr.

Mae'r Cyngor yn cyfrannu at y cynllun drwy wneud cyfraniadau ar sail canran cyflogau pensiynadwy athrawon. Yn 2024/25 talodd y Cyngor £18.498 miliwn (£14.974 miliwn yn 2023/24), sy'n cynrychioli 28.68% (cyfartaledd) o dâl pensiynadwy athrawon (23.68% yn 2023/24). Amcangyfrifir y bydd cyfraniad 2025/26 yn £18.343 miliwn, sef 28.40% o dâl pensiynadwy athrawon.

Nid yw'r Cyngor yn atebol i'r cynllun dros unrhyw rwymedigaeth endidau arall dan y cynllun.

Yn ogystal, mae'r Cyngor yn gyfrifol am yr holl daliadau pensiwn sy'n ymwneud â'r buddiannau y mae wedi'u dyfarnu yn ôl disgrisiwn yn dilyn ymddeoliadau cynnar (h.y. ychwanegu blynyddoedd), ynghyd â'r cynnydd cysylltiedig, y tu allan i delerau'r cynllun athrawon. Maent yn cael eu cyfrifo ar sail buddiannau diffiniedig fel y manylir yn yr adran ganlynol.

Pensiynau – Gweithwyr Eraill

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Cyngor yn gwneud cyfraniadau at gost buddiannau ar ôl cyflogaeth. Mae swyddogion a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cronfa Bensiynau Clwyd, a weinyddir yn lleol gan Gyngor Sir y Fflint. Mae hwn yn gynllun â buddion diffiniedig a gaiff ei gyllido, sy'n golygu bod y Cyngor a gweithwyr yn talu cyfraniadau i mewn i gronfa, a gyfrifir ar lefel a fwriedir i gydbwysu dyledion pensiynau gydag asedau buddsoddi.

Mae trefniadau ar gyfer rhoi buddiannau â disgrisiwn ar ôl ymddeol wrth ymddeol yn gynnwys yn drefniant buddiannau diffiniedig na chaiff ei ariannu, lle caiff dyledion eu cydnabod pan gaiff y buddiannau eu rhoi. Nid oes unrhyw asedau wedi'u cynllunio i dalu'r rhwymedigaethau pensiwn hyn.

Mae Cronfa Bensiynau Clwyd yn cael ei gweithredu dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a chyfrifoldeb Panel Cronfa Bensiynau Clwyd yw trefniadau llywodraethu'r cynllun. Gosodir y polisi yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Bensiwn.

Prif risgiau'r cynllun i'r Cyngor yw'r tybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. codi arian ar raddfa fawr o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, llog bondiau a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun.

Mae gwybodaeth bellach am gyfrifon Cronfa Bensiwn Clwyd ar gael yn Adroddiad Blynyddol Cronfa Bensiynau Clwyd sydd ar gael yn mss.clwydpensionfund.org.uk.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Trafodion yn ymwneud â Buddiannau Ymddeol

Mae cost buddiannau ymddeol wedi'i chydabod yng nghost net gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu yn y pendraw fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae angen ei wneud yn erbyn Treth y Cyngor yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddiannau ymddeol ei wrthdroi yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trosglwyddiadau sydd wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Datganiad am Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2024/25 £000	2023/24 £000	2024/25 £000	2023/24 £000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
Dadansoddiad o Wariant Gwasanaethau -				
Costau cyfredol darparu gwasanaethau	19,572	19,652	0	0
Costau darparu gwasanaeth yn y gorffennol/(elw)	0	48	0	0
Cwtogiadau	307	129	0	0
Gwariant Gweithredu Arall				
Treuliau gweinyddu	916	882	0	0
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi				
Treuliau llog net	(1,019)	1,704	1,334	1,414
Llog ar derfyn asedau	538	0	0	0
Tâl net ar y gweddill/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau -	20,314	22,415	1,334	1,414
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall				
Ailfesur rhwymedigaeth y buddion diffiniedig net -				
Elw ar asedau'r cynllun	(38,666)	37,577	0	0
Elw a (cholled) actwaraidd - ennill neu golli profiad	(61)	(4,577)	2	(181)
Elw a (cholled) actwaraidd - rhagdybiaethau ariannol	118,543	13,127	1,768	137
Elw a (cholled) actwaraidd - rhagdybiaethau demograffig	1,793	11,283	99	497
Addasiad terfyniad asedau	(80,990)	(10,974)	0	0
Cyfran Cyngor Sir Y Fflint o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall sy'n ymwneud â NWEAB	(8)	(5)	0	0
Tâl net ar incwm a gwariant cynhwysfawr arall -	611	46,431	1,869	453
Tâl Net Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant -	20,925	68,846	3,203	1,867
Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn				
Gwrthdroi taliadau a wnaed ar y gweddill/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau ar gyfer buddion ymddeol yn unol ag IAS 19	(20,314)	(22,415)	(1,334)	(1,414)
Gwir swm a godwyd ar falans cronfa'r Cyngor ar gyfer pensiynau yn ystod y flwyddyn				
Cyfraniad cyflogwyr sy'n dyladwy i'r cynllun	19,695	22,989	2,990	2,963
Rhan Cyngor Sir y Fflint o ffioedd NWEAB yn erbyn balans Cronfa'r Cyngor o fewn blwyddyn	8	5	0	0
Debyd/(credyd) net i'r symudiad yn y datganiad o gronfeydd wrth gefn	(611)	579	1,656	1,549

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Asedau Pensiynau a Rhwymedigaethau mewn perthynas â Buddiannau Ymddeol cydnabyddedig yn y Fantolen

Mae'r swm sydd wedi'i gynnwys yn y Fantolen yn codi o rwymedigaeth y Cyngor mewn perthynas â'i gynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

	Gwerth y rhwymedigaethau presennol		Gwerth Teg asedau		Addasiad terfyniad asedau		Ymrwymiad net sy'n deillio o rwymedigaeth buddion diffiniedig	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	(746,090)	(837,377)	838,592	848,351	(92,502)	(10,974)	0	0
Trefniadau buddion dewisol	(25,186)	(28,711)	0	0	0	0	(25,186)	(28,711)
	(771,276)	(866,088)	838,592	848,351	(92,502)	(10,974)	(25,186)	(28,711)

Mae cyfanswm y rhwymedigaethau yn adlewyrchu'r ymrwymïadau tymor hir gwaelodol sydd gan y Cyngor mewn perthynas â buddiannau ymddeol sy'n ddyledus.

Cysoni gwerth presennol dyledion y cynllun:-

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
	£000	£000	£000	£000
1 Ebrill	837,377	825,989	28,711	30,713
Costau cyfredol darparu gwasanaethau	19,572	19,652	0	0
Costau llog	40,269	38,985	1,334	1,414
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	7,064	6,780	0	0
(Elw) a cholled actwaraidd - ennill neu golli profiad	61	4,577	(2)	181
(Elw) a cholled actwaraidd - rhagdybiaethau ariannol	(118,543)	(13,127)	(1,768)	(137)
(Elw) a cholled actwaraidd - rhagdybiaethau demograffig	(1,793)	(11,283)	(99)	(497)
Buddion a dalwyd	(38,224)	(34,373)	(2,990)	(2,963)
Costau darparu gwasanaethau yn y gorffennol	0	48	0	0
Cwtogiadau	307	129	0	0
31 Mawrth	746,090	837,377	25,186	28,711

Cysoniad o'r gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun:-

	2024/25	2023/24
	£000	£000
1 Ebrill	848,351	778,979
Incwm llog	41,288	37,281
Treuliau gweinyddu	(916)	(882)
Elw ar asedau'r cynllun	(38,666)	37,577
Cyfraniadau'r cyflogwr	19,695	22,989
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	7,064	6,780
Buddion a dalwyd	(38,224)	(34,373)
31 Mawrth	838,592	848,351

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys y categorïau canlynol:-

	2024/25		2023/24	
	£000	£000	£000	£000
Buddsoddiadau ecwiti:				
Byd-Eang dyfynedig*	128,934		117,921	
		128,934		117,921
Bondiau:				
Tramor Arall	110,778		85,683	
Buddsoddiadau a yrrir gan rywmedigaethau*	198,325		223,965	
		309,103		309,648
Eiddo:				
DU*	31,741		35,631	
Tramor	4,277		3,393	
		36,018		39,024
Arian Parod:				
Offerynnau Arian Parod	40,001		43,266	
		40,001		43,266
Arall:				
Cronfeydd Mantoli	0		41,569	
Ecwiti Preifat	128,975		124,708	
Isadeiledd	66,333		50,901	
Coed ac Amaeth	2,516		3,393	
Credyd Preifat	28,261		21,209	
Gronfa Twf Amrywiol	98,451		96,712	
		324,536		338,492
		838,592		848,351

* Dosbarth ased sydd â phris marchnad wedi'i ddyfynnu mewn marchnad weithredol.

Mae'r cynllun yn cadw ymrwymadau mewn amrywiaeth o offerynnau ariannol sydd yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol gan gynnwys risg credyd, risg cyd-barti, risg hylifedd, risg y farchnad a risg y gyfradd gyfnewid. Adolygir gweithdrefnau rheoli risg yn flynyddol ac maent yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol ac ar weithredu cyfyngiadau i leihau'r risgiau hyn. Mae'r polisi presennol yn ceisio gostwng y risg drwy arallgyfeirio buddsoddiadau ar draws dosbarthiadau ased, rhanbarthau buddsoddi a rheolwyr cronfeydd.

Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymadau

Mae dyledion wedi'u hasesu ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull credyd uned a ragamcanir, amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy mewn blynyddoedd i ddod yn dibynnu ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaeth, lefelau cyflog ac ati. Mae'r rhwymedigaethau wedi'u hasesu gan Mercer Human Resource Consulting, cwmni annibynnol o actiwariaid; ac mae amcangyfrifon ar gyfer y Cyngor Sir yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 31 Mawrth 2022. Mae'r tybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd gan yr actiwari fel a ganlyn –

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2024/25	2023/24	2024/25	2023/24
Rhagdybiaethau Marwolaeth				
Hirhoedledd pensiynwyr cyfredol 65 oed -				
Dynion	21.1bl	21.0bl	21.1bl	21.0bl
Merched	23.6bl	23.5bl	23.6bl	23.5bl
Hirhoedledd pensiynwyr 65 oed yn y dyfodol -				
Dynion	22.4bl	22.4bl	n/a	n/a
Merched	25.4bl	25.3bl	n/a	n/a
Cyfradd Chwyddiant (Mynegai Prisiau Defnyddwyr)	2.6%	2.7%	2.7%	2.7%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	3.9%	4.0%	n/a	n/a
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau	2.7%	2.8%	2.8%	2.8%
Cyfradd gostwng rhwymedigaethau'r cynllun	5.8%	4.9%	5.7%	4.9%

Mae amcangyfrif y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraid a nodir yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiadau sensitifrwyd isod wedi'u cyfrifo trwy newid rhagdybiaethau perthnasol, gan dybio bod yr holl newidynnau eraill yn aros yr un fath. Nid yw'r dull hwn o reidrydd yn realistig gan fod rhai rhagdybiaethau yn gysylltiedig; er enghraifft, os yw'r senario yn dangos chwyddiant uwch na'r disgwyl, efallai y byddai'n rhesymol disgwyl y byddai'r cynnyrch nominal ar fondiau corfforaethol hefyd yn uwch. Fodd bynnag, mae'r dadansoddiad yn ynysu un effaith o un arall.

	£000
Ymrwymiad net sy'n deillio o rwymedigaeth buddion diffiniedig (ac eithrio effaith terfyn asedau)	67,316
<u>Darlun o'r ddyled net - newidiadau yn y rhagdybiaethau actiwaraid/enillion ar fuddsoddiad</u>	
Hirhoedledd (cynnydd mewn 1 flwyddyn)	51,202
Cyfradd Chwyddiant (cynnydd o 0.25%)	40,674
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd o 0.25%)	72,601
Cyfradd gostwng (cynnydd o 0.5%)	117,949
Newid yn Enillion Buddsoddi 24/25 (cynnydd o 1%)	85,690
Newid yn Enillion Buddsoddi 24/25 (lleihad o 1%)	69,032

Effaith ar Lifoedd Arian

Mae'r rheoliadau sy'n llywodraethu'r cynllun yn gofyn am brisiad actiwaraid pob tair blynedd. Mae cyfraniadau ar gyfer pob cyflogwr wedi'u pennu gan ystyried eu hamgylchiadau unigol. Mae'r rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyfraniadau gael eu pennu gyda golwg ar dargedu diddyledrwydd y cynllun, ac mae'r darpariaethau manwl wedi'u nodi yn Natganiad Strategaeth Cyllido Cronfa Bensiwn Clwyd. Cafodd y prisiad diweddaraf ei wneud ar 31 Mawrth 2022, a dangosodd ddiffyg asedau yn erbyn rhwymedigaethau o £125.000 miliwn ar y dyddiad hwnnw; sy'n cyfateb i lefel ariannu o 105%. Mae cyflogwyr y cynllun yn talu cyfraniadau ychwanegol am gyfnod o 12 mlynedd.

Cyfanswm y cyfraniadau y disgwylir y cânt eu gwneud i Gynllun Pensiwn Lywodraeth Leol gan y Cyngor yn y flwyddyn at 31 Mawrth 2026 yw £18.965 miliwn.

Hyd y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar gyfer aelodau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yw 17 mlynedd, 2024/25 (17 mlynedd yn 2023/24).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Effaith Dyfarniad 'McCloud'

Daeth y datrysiad ar gyfer McCloud yn gyfraith o fis Hydref 2023. Un o nodweddion allweddol y datrysiad yw ymestyn y cynllun cyflog terfynol cynhaliol i bob aelod a oedd mewn cynllun sector cyhoeddus ar neu cyn 31 Mawrth 2012 ac sydd naill ai'n parhau i fod yn weithredol neu wedi gadael gwasanaeth ar ôl 1 Ebrill 2014. Mae amcangyfrif o effaith dyfarniad McCloud wedi ei gynnwys yng nghyfrifon y Cyngor ers 2018/19 yn unol â'r datrysiad. Nid yw'r Cyngor na'i actiwari yn rhagweld gwneud addasiad pellach o ran McCloud.

Achos Llys Virgin Media

Ym mis Mehefin, canfu'r Uchel Lys yn yr achos Virgin Media bod newidiadau i fuddion aelodau mewn contractau â chynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio rhwng 1996 a 2016 angen tystysgrif actiwari yn unol ag adran 37 Deddf Cynlluniau Pensiwn 1993, a bod newidiadau heb yr ardystiad hwn yn cael eu hystyried yn annilys. Mae'r gofyniad hwn yn gymwys i hawliau gwasanaeth y gorffennol a hawliau gwasanaeth y dyfodol, ac i newidiadau er niwed neu fudd aelodau'r cynllun. Cafodd y dyfarniad ei apelio ym mis Mehefin 2024, ond cafodd ei wrthod.

Ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, nid yw Adran Actiwari'r Llywodraeth yn credu bod unrhyw gadarnhad coll gan yr actiwari. O ganlyniad, nid ydynt yn disgwyl unrhyw newidiadau o ran atebolrwydd i godi yn dilyn y dyfarniad. Bydd Adran Actiwari'r Llywodraeth yn cadarnhau bod cadarnhad yr actiwari ar gael yn y man.

DATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

Mae Datganiad Incwm a Gwariant y CRT yn dangos y gost economaidd yn ystod y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o renti a grantiau'r llywodraeth. Mae cynghorau codi rhenti i dalu am wariant yn unol â'r fframwaith deddfwriaethol; gallai hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y cynnydd neu'r gostyngiad yn y flwyddyn, ar y sail y mae'r rhenti yn cael eu codi, yn Natganiad Symudiadau'r Cyfrif Refeniw Tai.

	2024/25		2023/24	
	£000	£000	£000	£000
Gwariant				
Atgyweirio a chynnal a chadw		21,085		13,797
Rheoli a goruchwyllo		5,527		5,375
Gwasanaethau Arbenigol		2,737		2,415
Rhenti, ardrethi, trethi a thaliadau eraill		296		314
Dibrisiant ac amhariad yng nghyswllt asedau nad ydynt yn rhai cyfredol		25,113		8,562
Costau rheoli dyledion		48		47
Cynnydd yn y ddarpariaeth ar gyfer drwgddyddion		401		194
		55,207		30,704
Incwm				
Rhenti anheddau (gros)	42,834		38,787	
Rhenti safleoedd heblaw anheddau (gros)	<u>321</u>		<u>336</u>	
		43,155		39,123
Taliadau am wasanaethau a chyfleusterau		483		530
Ad-dalu costau		454		398
Cyfraniad tuag at wariant		514		2,722
		44,606		42,773
Cost net gwasanaethau y CRT fel y mae wedi ei gynnwys yn natganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yr awdurdod cyfan		10,602		(12,069)
Gwariant Gweithredu Eraill				
Rhwyd (elw) / colled ar waredu asedau cyfredol		(47)		(116)
Gwaith gweinyddol. treuliau ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net		57		54
Ariannu a Buddsoddi Incwm a Gwariant				
Llog taladwy a thaliadau tebyg		5,414		5,121
Llog ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net		20		157
Symudiad mewn colledion credyd disgwylidig ar asedau ariannol		(236)		(20)
Trethiant Lleol ac (Incwm) Grant Amhenodol				
Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau sy'n Dderbyniadwy		(16,517)		(8,268)
Cyfanswm (gwarged)/diffyg ar Ddatganiad Incwm a Gwariant y CRT		(707)		(15,141)

CYFRIF REFENIW TAI - DATGANIAD YNGLŶN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN A NODIADAU I'R DATGANIAD INCWM A GWARIANT

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut mae'r arian dros ben / diffyg ar Ddatganiad Incwm a Gwariant y CRT ar gyfer y flwyddyn yn cysoni i'r arian dros ben / diffyg ar gyfer y flwyddyn ar y CRT statudol.

	Nodyn	2024/25 £000	2023/24 £000
	(o nodiadau craidd)		
Ar 1 Ebrill		7,302	6,477
Gwarged/(diffyg) ar ddatganiad incwm a gwariant y CRT		707	15,141
Cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr		707	15,141
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan reoliadau	7	(1,944)	(14,316)
Cynnydd/(gostyngiad) yn ystod y flwyddyn ar y CRT		(1,237)	825
Ar 31 Mawrth		6,065	7,302

1. DEDDFWRIAETH

Mae'r CRT, yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, yn adlewyrchu rhwymedigaeth statudol i roi cyfrif ar wahân am ddarpariaeth tai awdurdod lleol. Mae'n dangos yr elfennau mawr o wariant refeniw tai (cynnal a chadw, ad-daliadau rhent a gweinyddu) a chostau ariannu cyfalaf, a sut mae'r rhain yn cael eu bodloni drwy rent, cymhorthdal ac incwm arall.

2. STOC TAI

Y math a nifer o anheddau oedd:-

Math	31 Mawrth 2025 Nifer	31 Mawrth 2024 Nifer
Tai	4,116	4,113
Fflatiau	1,436	1,436
Maisonettes	10	10
Byngalos	1,805	1,805
	7,367	7,364

3. ÔL-DDYLEDION RHENT

Mae cyfanswm y rhenti yn cynnwys, yn ogystal â'r elfen rhent sylfaenol, y symiau sy'n ddyledus am filiau dŵr / carthffosiaeth, ffioedd gwresogi, yswiriant cartref, trwyddedau teledu cymunedol a TAW ar rai rhenti garejis. Ni ellir nodi'r elfennau rhent unigol hyn ar wahân i'r cyfanswm cyfan.

Dadansoddiad o ôl-ddyledion	31 Mawrth 2025 £000	31 Mawrth 2024 £000
Rhent		
Tenantiaid cyfredol	1,891	2,062
Cyn-denantiaid	93	201
	1,984	2,263

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

	2024/25 £000	2023/24 £000
Darpariaeth ar gyfer colledion oherwydd amhariadau (drwgddylet)		
Darpariaeth agoriadol	657	674
Dilewyd yn ystod y flwyddyn	(400)	(192)
Cynnydd yn y ddarpariaeth	163	175
	<u>420</u>	<u>657</u>

4. CYFRIFYDDU ASEDau NAD YDYNT YN ASEDau CYFREDOL

Gwariant Cyfalaf a Chyllido

Roedd gwariant cyfalaf y CRT fel a ganlyn:-

	2024/25 £000	2023/24 £000
Anheddau'r Cyngor	25,411	22,619
Asedau dan Adeiladu	695	748
Offer	95	163
Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf Trwy Statud	318	0
	<u>26,519</u>	<u>23,530</u>

Ariannwyd fel a ganlyn:-

	2024/25 £000	2023/24 £000
Cyfraniadau a Grantiau Cyfalaf	16,755	9,571
Cyfraniadau Refeniw	8,601	12,752
Benthycu	1,163	1,207
	<u>26,519</u>	<u>23,530</u>

Lwfans Atgyweiriadau Mawr

Cynhwysir yng nghyfanswm y cyfraniadau a'r grantiau cyfalaf y swm a ddyrannwyd ar gyfer atgyweiriadau mawr yn 2024/25, sef £6.406 miliwn (£4.980 miliwn yn 2023/24). Mae'r ffigwr yn y dyraniad MRA wedi'i gynnwys ar linell Trethu ac Incwm Grant Amhenodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cafodd y grant hwn gan Lywodraeth Cymru ei ddefnyddio'n llawn yn 2024/25 i ariannu gwariant cyfalaf cymwys.

Derbyniadau Cyfalaf

Gwireddwyd derbyniadau cyfalaf drwy werthu anheddau, gwerthu tir, gwerthu perchnogaeth a rennir:-

	2024/25 £000	2023/24 £000
Sales Perchnogaeth a Rennir	70	171
Gwerthu tir	0	0
	<u>70</u>	<u>171</u>

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

Dibrisiad

Darperir ar gyfer dibrisiant llinell syth ar bob ased ac iddo oes ddefnyddiol gyfyngedig, nad yw'n ased cyfredol yn y CRT, ac eithrio tir nad oes modd ei ddibrisio. Seilir ar brisiadau mantolen net agoriadol 2024/25 (rhestr brisio namyn dibrisiant cronrus) gan ragdybio nad oes dim gwerthoedd gweddilliol.

	2024/25 £000	2023/24 £000
Anheddau	6,389	4,961
Garejys	17	19
Tir ac Adeiladau Eraill	70	111
Peiriannau a chyfarpar	668	635
	<u>7,144</u>	<u>5,726</u>

Colledion Amhariad a Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf Trwy Statud

Cyfrifwyd cyfanswm addasiad amhariad CRT o £24.183 miliwn yn 2024/25 (£20.874 miliwn yn 2023/24). £0.318 miliwn chyfrifwyd unrhyw wariant refeniw a gyllidwyd gan gyfalaf o dan statud yn 2024/25 (£0 miliwn yn 2023/24).

5. CYFRAN CYFRIF REFENIW TAI O GYFRANIADAU I / WRTH GEFN PENSIYNAU

Mae cost buddiannau ymddeol wedi'i chydabod yng nghost net gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu yn y pendraw fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl sy'n ofynnol i'r CRT yn seiliedig ar gyfraniadau cyflogwyr yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddiannau ymddeol ei gwrthdroi yn y datganiad ynglŷn â'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn.

Mae'r trafodion CRT yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr a'r datganiad ynglŷn â'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:-

	2024/25 £000	2023/24 £000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth -		
Cost gwasanaeth cyfredol	1,110	1,126
Gwariant Gweithredol Arall -		
Costau gweinyddol	57	54
Cyllido a Buddsoddi, Incwm a Gwariant		
Gwariant llog net	(13)	157
Llog ar derfyn asedau	33	0
Cyfanswm Tâl CRT	<u>1,187</u>	<u>1,337</u>
Symudiadau yn y Datganiad Cronfeydd wrth gefn		
Dadwneud taliadau net ar ddarpariaeth gwasanaethau ar gyfer budd-daliadau ymddeol yn unol â IAS 19	(1,187)	(1,337)
Swm gwirioneddol a godwyd yn erbyn y CRT cydbwyso ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn:		
Cyfraniadau cyflogwyr sy'n daladwy i'r cynllun	1,352	1,408

DATGANIAD O BOLISIŌAU CYFRIFO

Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion ariannol y Gronfa ar gyfer y flwyddyn ariannol 2024/25 a'i sefyllfa ar 31 Mawrth 2025. Mae'n ofynnol i'r Cyngor baratoi Datganiad Cyfrifon Blynnyddol yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'i diwygiwyd) sy'n gofyn bod y cyfrifon yn cael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn yn cynnwys yn bennaf y Cod a gefnogir gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Y confensiwn cyfrifyddu sydd wedi'i fabwysiadu'n bennaf yn y Datganiad Cyfrifon yw cost hanesyddol wedi'i addasu drwy ailbrisiu categorïau penodol o asedau heb fod yn gyfredol ac offerynnau ariannol.

Croniadau Incwm a Gwariant

Caiff cyfrifon refeniw a chyfalaf y Cyngor eu paratoi ar sail croniadau. Caiff symiau eu cynnwys yn y cyfrifon terfynol i ddangos incwm a gwariant yn ystod y flwyddyn am nwyddau a dderbyniwyd a gwaith a wnaed, ond na chafwyd arian/nad ydynt wedi'u talu amdanynt erbyn 31 Mawrth 2025. Lle bo incwm a gwariant wedi'u cydnabod ond arian parod heb ei dderbyn neu ei dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol ar y Fantolen. Yn benodol, cofnodir cyflenwadau fel gwariant lle maent wedi'u defnyddio. Os oes bwlch rhwng dyddiad derbyn y cyflenwadau a'u defnyddio, cânt eu cario fel stocrestrau ar y Fantolen.

Costau Benthycu

Mae'r Cyngor wedi dewis mabwysiadu'r addasiad i'r Cod mewn perthynas ag IAS 23 sy'n caniatáu i gostau benthycu perthnasol i asedau cymwys fod yn dreuliau yn hytrach na'u cyfalafu. Felly caiff yr holl gostau benthycu eu cydnabod fel treuliau wrth iddynt ddigwydd.

Derbyniadau Cyfalaf

Mae Derbyniadau Cyfalaf yn codi o waredu asedau eiddo ac ad-dalu blaendaliadau, ac maent yn cael eu cyfrif amdanynt ar sail croniadau; caiff symiau nad ydynt yn fwy na £0.010 miliwn o unrhyw warediad eu trin fel incwm refeniw, yn unol â rheoliadau cyfalaf. Mae balans y derbyniadau nad ydynt wedi'u defnyddio at ddibenion ariannu cyfalaf wedi'i gynnwys yn y fantolen fel derbyniadau cyfalaf defnyddiadwy.

Arian Parod a Symiau Cyfwerth ag Arian Parod

Mae arian parod yn cael ei gynrychioli gan arian mewn llaw ac adneuon gyda sefydliadau ariannol sydd yn ad-daladwy heb gosb gyda rhybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae cywerthoedd arian parod yn fuddsoddiadau hylifol iawn sy'n aeddfedu mewn tri mis neu lai o'r dyddiad caffael ac yn trosi'n hawdd i symiau hysbys o arian parod gyda risg ansylweddol o newid mewn gwerth.

Yn y Fantolen a'r Datganiad Llif Arian, mae arian parod a chywerthoedd arian parod yn cael eu dangos fel symiau net o orddrafftiau banc sy'n cael eu talu pan ofynnir amdanynt ac maent yn rhan annatod o reoli arian y Cyngor.

Codi ar Refeniw ar gyfer Asedau nad ydynt yn Gyfredol

Codir y symiau canlynol ar y Portffolios Gwasanaeth, i gofnodi cost dal asedau sefydlog yn ystod y flwyddyn -

- Dibrisiad i'w briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol.
- Colledion ailbrisiu ac amhariad ar werth asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes unrhyw enillion cronedig yn y Gronfa Adbrisiu Wrth Gefn y gallir dileu colledion yn eu herbyn.
- amorteiddio asedau annirweddol i'w priodoli i'r gwasanaeth.

DATGANIAD O BOLISIÂU CYFRIFO

Nid yw'n ofynnol i'r Cyngor godi treth y cyngor i ariannu dibrisiad, ailbrisiad a cholledion amhariad neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae gofyn iddo roi cyfraniad ariannol o refeniw tuag at leihad yn ei ofyniad benthycy cyffredinol cyfwerth â swm a gyfrifir ar sail ddarbodus wedi'i bennu gan y Cyngor yn unol â'r canllawiau statudol. Felly caiff dibrisiant, ailbrisiad a cholledion amhariad eu disodli gan gyfraniad i falans y Gronfa Gyffredinol - MRP - ar ffurf trafodyn addasu yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf ar y Datganiad Symudiad Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Caiff MRP y Cyngor ei gyfrifo'n unol â Datganiad Polisi 2016/17 fel y'i cytunwyd gan y Cyngor yn Chwefror 2016, a'i ddiwygio ym mis Mehefin 2016, Chwefror 2017, Mawrth 2018 a Mawrth 2021, sy'n cael ei osod yn unol â Chanllaw Llywodraeth Cymru ar MRP. Mae polisi' Cyngor fel a ganlyn -

- Codi 2% o'r ddyled Cronfa'r Cyngor sy'n weddill, fel y'i pennwyd ar 31 Mawrth 2017, ar wariant cyfalaf cyn 1 Ebrill 2008 a gwariant cyfalaf wedi'i ariannu gan fenthycy â chymorth rhwng 1 Ebrill 2008 a 31 Mawrth 2016 gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal.
- Bydd gwariant cyfalaf ar neu ar ôl 1 Ebrill 2008 a ariennir gan fenthycy darbodus, gwariant cyfalaf ar neu ar ôl 1 Ebrill 2016 a ariennir gan fenthycy â chymorth, a'r holl wariant cyfalaf yn y dyfodol a ariennir gan ddyled yn cael ei ad-dalu drwy dâl blyneddol i Gronfa'r Cyngor yn seiliedig ar oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal.
- Codi 2% o ddyled y Cyfrif Refeniw Tai sy'n weddill, wedi'i osod ar 31 Mawrth 2021, ar wariant cyfalaf cyn y dyddiad hwn gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal, ac o 1 Ebrill 2021 ymlaen gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal dros nifer briodol o flynyddoedd, yn dibynnu ar y cyfnod o amser mae'r gwariant cyfalaf yn debygol o gynhyrchu buddion.
- Bydd derbyniadau cyfalaf a dderbynnir gan NEW Homes yn cael ei roi o'r neilltu i ad-dalu benthyciadau i NEW Homes sydd wedi'u dosbarthu'n wariant cyfalaf mewn statud.

Yn ogystal, gall y Cyngor dalu neu ddisodli'r benthyciadau'n gynt na'r hyn a drefnwyd yn wreiddiol, fel rhan o'i strategaeth rheoli dyledion, yn dibynnu ar amodau'r farchnad ar y pryd, risgiau a buddion ariannol. Mae dadansoddiad o'r MRP a godwyd am y flwyddyn wedi'i nodi yn Nodyn 37.

Buddion Gweithwyr

Buddion sy'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Buddion gweithwyr tymor byr yw'r rhai y disgwylir iddynt gael eu talu o fewn 12 mis o ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion fel tâl a chyflogau, gwyliau blyneddol â thâl ac absenoldeb salwch â thâl ar gyfer gweithwyr cyfredol, ac fe'u cydnabyddir fel costau am wasanaethau yn ystod y flwyddyn pan fydd gweithwyr yn darparu gwasanaeth i'r Cyngor. Gwneir cronriad ar gyfer cost hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o absenoldeb, e.e. amser hyblyg, amser mewn llaw) a enillir gan weithwyr ond nad ydynt wedi'u cymryd cyn diwedd y flwyddyn, y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf.

Caiff y cronriad ei godi ar Warged neu Ddiffyg yn Narpariaeth y Gwasanaethau, (ond yna caiff ei wrthdroi drwy'r Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn) fel bod buddiannau gwyliau'n cael eu codi ar refeniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau'n digwydd.

Buddion Terfynu Swydd

Mae Buddion Terfynu Swydd yn symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan y Cyngor i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol yn lle'r buddion hynny. Maent yn cael eu codi ar sail cronriadau pan nad oes modd i'r Cyngor bellach dynnu'r cynnig ar gyfer y buddiannau hynny neu pan fydd y Cyngor yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

DATGANIAD O BOLISIÂU CYFRIFO

Pan fydd buddion terfynu swydd yn cynnwys ychwanegu at bensiwn, mae darpariaethau statudol yn gofyn bod y swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn neu bensiwnwr yn y flwyddyn yn cael ei godi ar Gronfa'r Cyngor, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol. Yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn, mae angen dyraniadau i ac o'r Gronfa Bensiwnau Wrth Gefn i gael gwared ar ddebydau a chredydau tybiannol ar gyfer buddion pensiwn wrth ddod â swydd i ben, a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa bensiwnau a'r pensiwnwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond nad ydynt wedi'u talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddiannau ar ôl gyflogaeth

Mae gweithwyr y Cyngor yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân -

- Y Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan Bensiwnau Athrawon Capita ar ran yr Adran Addysg (DfE).
- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cronfa Bensiwn Clwyd (a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint).

Mae'r cynlluniau yn rhoi buddion diffiniedig i aelodau (cyfandaliadau ymddeol a phensiynau) a enillir wrth iddynt weithio i'r Cyngor.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau ar gyfer y cynllun athrawon yn golygu na ellir fel arfer pennu'r rhwymedigaeth am y buddion hyn yn benodol ar y cyngor. Felly, caiff y cynllun ei gyfrif fel pe bai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig ac nid oes unrhyw rhwymedigaeth am daliadau buddion y dyfodol wedi'i gydnabod yn y Fantolen. Codir y cyfraniadau cyflogwr sy'n daladwy ar bensiwnau athrawon yn y flwyddyn ar y llinell gwasanaeth portffolio Addysg ac Ieuencid.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Caiff Cynllun y Llywodraeth Leol ei gyfrif fel cynllun buddion wedi'u diffinio -

- Mae rhwymedigaethau'r gronfa bensiwn sydd i'w priodoli i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio dull gwiriad credyd cost actiwaraid amcanol - asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a fydd yn cael eu gwneud mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr ac ati, a rhagamcanion enillion gweithwyr presennol.
- Mae dyledion yn cael eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol yn defnyddio cyfradd ddisgownt sy'n seiliedig ar arenillion y farchnad ar y dyddiad adrodd ar fondiau corfforaethol ansawdd uchel.
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd a briodolir i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg, fel y'i pennir gan actiwari'r Gronfa.
- Mae'r newid yn y dyledion pensiwn net yn cael ei ddadansoddi'n naw cydran -
 - Cost gwasanaeth cyfredol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillir eleni - wedi'i ddyrannu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau roedd y gweithwyr yn gweithio iddynt.
 - Cost gwasanaeth y gorffennol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau sy'n codi o benderfyniadau'r flwyddyn gyfredol y mae eu heffeithiau'n ymwneud â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd blaenorol – wedi'i debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
 - Enillion neu golledion ar setliadau a chwtogiadau - canlyniad camau i ryddhau'r Cyngor rhag dyledion neu ddigwyddiadau sy'n gostwng gwasanaeth neu groniad buddion gweithwyr a ddisgwylir yn y dyfodol - wedi'u debydu neu eu credydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

DATGANIAD O BOLISIÂU CYFRIFO

- Llog net ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net – cost y llog net i'r Cyngor, y newid yn ystod y cyfnod sy'n codi o dreigl amser – a ddebydir i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cyfrifir hyn fel llog ar ddyledion pensiwn namyn y llog ar asedau. Caiff gwerth y dyledion ei gyfrifo drwy ddisgowntio'r taliadau buddiannau a ddisgwyllir yn y dyfodol ar gyfer y cyfnod rhwng y dyddiad talu disgwylidig a'r dyddiad y pennir eu gwerth. Y llog ar asedau yw'r llog ar asedau sy'n cael eu dal ar ddechrau'r cyfnod a'r llif arian sy'n digwydd yn ystod y cyfnod, a gyfrifir gan ddefnyddio'r gyfradd ostyngol ar ddechrau'r flwyddyn.
- Costau gweinyddu – nid yw costau rhedeg y gronfa a briodolir i'r Cyngor yn cynnwys costau rheoli buddsoddiadau – a ddebydir i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Adenillion ar asedau cynlluniau - ac eithrio symiau a gynhwyswyd mewn llog net ar y ddyled buddiannau diffiniedig net – codir ar y Gronfa Bensiynau.
- Enillion a cholledion actiwaraid – newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd nad ydyw digwyddiadau wedi cyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraid diwethaf neu oherwydd bod yr actiwariaid wedi diweddarau eu rhagdybiaethau - wedi'u codi i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn.
- Addasiad terfyniad asedau - gostwng unrhyw asedau pensiwn net i'r ased terfynol a gyfrifwyd os yw hyn yn llai na safle'r ased - a godir gan Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn. Caiff llog ar y gwarged dros y terfyn asedau hefyd ei gyfrif yn y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Cyngor.
- Cyfraniadau wedi'u talu i Gronfa Bensiwn Clwyd – arian parod wedi'i dalu fel cyfraniadau cyflogwr i'r gronfa bensiwn i setlo dyledion; ni chyfrifir am hyn fel traul.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn gofyn bod y swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn neu bensiwnwr yn y flwyddyn yn cael ei godi ar falans Cronfa'r Cyngor/CRT, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol.

Yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae angen dyraniadau i ac o'r Gronfa Bensiynau Wrth Gefn i ddileu'r debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion ymddeol pensiwn a'u disodli â debydau am yr arian a dalwyd i'r gronfa bensiynau a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Gronfa Bensiynau wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiol ar Gronfa'r Cyngor / CRT o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag fel buddion a enillir gan weithwyr.

Buddiannau â Disgresiwn

Mae gan y Cyngor hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeol yn ôl disgresiwn, mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Mae unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir iddynt godi o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff (gan gynnwys athrawon) yn cael eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad, ac yn cael ei gyfrif amdano drwy ddefnyddio'r un polisiâu ag sy'n gymwys i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Digwyddiadau Ar ôl y Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod rhoi gwybod a'r dyddiad yr awdurdodir cyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad -

- Y rhai hynny sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – mae'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- Y rhai hynny sy'n nodi amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd - nid yw'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith faterol, datgelir yn y nodiadau natur o ddigwyddiadau a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Mesur Gwerth Teg

Mae'r Cyngor yn mesur rhai o'i asedau nad ydynt yn ariannol megis asedau dros ben ac eiddo buddsoddi a rhai offerynnau ariannol am werth teg ar bob dyddiad adrodd. Gwerth teg yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn wrth werthu ased neu a fyddai'n cael ei dalu i drosglwyddo atebolrwydd mewn trafodyn trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. A chymryd bod -

- Trafodion yn digwydd yn y brif farchnad, neu'r farchnad fwyaf manteisiol.
- Prisiau'n cael eu gosod gan gyfranogwyr y farchnad sy'n gweithredu er eu lles economaidd gorau.
- Asedau nad ydynt yn ariannol yn cael eu defnyddio am eu defnydd uchaf a gorau i'r prynwr a'r gwerthwr.

Mae'r Cyngor yn defnyddio technegau prisio sy'n briodol o dan yr amgylchiadau ac y mae data digonol ar eu cyfer, gan gynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau gweladwy perthnasol a lleihau'r defnydd o fewnbynnau anweladwy.

Mae'r mewnbynnau i'r technegau prisio o ran asedau a rhwymedigaethau lle mae'r gwerth teg yn cael ei fesur neu ei ddatgan yn natganiadau ariannol y Cyngor yn cael eu categorio yn yr hierarchaeth gwerth teg, fel a ganlyn -

- Mewnbynnau Lefel 1 – dyfynbrisiau (heb eu haddasu) mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu rwymedigaethau sy'n union yr un fath y gall y Cyngor gael mynediad atynt ar y dyddiad mesur
- Mewnbynnau Lefel 2 – mewnbynnau heblaw am y dyfynbrisiau a gynhwysir yn Lefel 1 sy'n weladwy ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol
- Mewnbynnau Lefel 3 – mewnbynnau anweladwy ar gyfer yr ased neu'r ddyled

Offerynnau Ariannol

Offeryn ariannol yw contract sy'n creu ased ariannol i un endid a dyled ariannol neu offeryn ecwiti i endid arall. Nid yw trafodion digyfnewid, megis y rheiny sy'n ymwneud â threthi a grantiau llywodraeth, yn arwain ar yr angen am offerynnau ariannol.

Rhwymedigaethau Ariannol

Mae rhwymedigaeth ariannol yn golygu gorfodaeth i drosglwyddo buddiannau economaidd a reolir gan y Cyngor ac y gellir ei chynrychioli gan orfodaeth gytundebol i ddarparu arian parod neu asedau ariannol gydag endid arall sydd o bosibl yn anffafriol i'r Cyngor.

Mae rhwymedigaethau ariannol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen pan mae'r Cyngor yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol, ac maent yn cael eu mesur i gychwyn ar werth teg ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddio. Mae taliadau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ar gyfer y llog sy'n daladwy, yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi gan y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm sy'n ad-daladwy (ynghyd â llog cronedig) a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy yn y flwyddyn yn ôl y cytundeb benthg.

Mae'r enillion a cholledion ar adbrynu neu setlo benthyciadau yn gynnar yn cael eu credydu a'u debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn adbrynu/setliad. Fodd bynnag, lle mae adbrynu'n digwydd fel rhan o ailstrwythuro'r portffolio benthyciadau sy'n cynnwys addasu neu gyfnewid offerynnau sy'n bodoli eisoes, mae'r premiwm neu'r disgownt yn cael ei dynnu o, neu ei ychwanegu at gost wedi'i amorteiddio'r benthyciad newydd neu wedi'i addasu, ac mae'r effaith ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael ei ledaenu dros oes y benthyciad drwy addasu'r gyfradd log effeithiol.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Pan godir premiymau neu ddisgowntiau ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, mae rheoliadau yn caniatáu i'r effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor gael ei ledaenu dros y blynyddoedd i ddod. Mae gan y Cyngor bolisi o ledaenu'r enillion neu'r golled dros y tymor a oedd yn weddill ar y benthyciad yn erbyn y premiwm a oedd yn daladwy neu'r disgownt a oedd yn dderbyniadwy pan gafodd ei ad-dalu. Mae'r cysoniad o'r symiau a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gost net sy'n ofynnol yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor yn cael ei reoli gan drosglwyddiad i neu o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Asedau Ariannol

Ased ariannol yw hawl i fuddiannau economaidd yn y dyfodol a reolir gan y Cyngor a gynrychiolir gan arian neu offerynnau eraill neu rwymedigaeth dan gontract i dderbyn arian neu ased ariannol arall.

Mae asedau ariannol yn cael eu dosbarthu ar sail ymdriniaeth dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu model busnes y Cyngor ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae tri phrif ddosbarth o asedau ariannol sy'n cael eu mesur ar -

- gost wedi'i amorteiddio,
- gwerth teg drwy elw neu golled a
- gwerth teg drwy incwm cyffredinol arall.

Model busnes y Cyngor yw dal buddsoddiadau i gasglu llif arian contractiol. Caiff asedau ariannol felly eu dosbarthu fel costau wedi'u hamorteiddio. Caiff asedau ariannol felly eu dosbarthu fel costau wedi'u hamorteiddio.

Asedau Ariannol wedi'u Mesur ar Gost wedi'i Amorteiddio

Caiff asedau ariannol wedi'u mesur ar gost wedi'i amorteiddio eu cydnabod ar y Fantolen pan fydd y Cyngor yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol ac yn cael eu mesur i gychwyn ar werth teg. Byddant wedyn yn cael eu mesur ar eu cost wedi'i amorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am log derbyniadwy'n seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi gyda'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Mewn perthynas â'r rhan fwyaf o asedau ariannol sy'n cael eu dal gan y Cyngor, mae hyn yn golygu mai'r swm yn y Fantolen yw'r prif swm derbyniadwy sydd i'w dalu (ynghyd â llog cronedig) a llog wedi'i gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm derbyniadwy ar gyfer y flwyddyn a nodwyd yng nghytundeb y benthyciad.

Mae'r Cyngor wedi caniatáu benthyciadau i is-gwmni sy'n eiddo llwyr iddo, sef NEW Homes am gyfraddau is na'r farchnad (benthyciadau meddal). Pan gaiff benthyciadau meddal eu rhoi i is-gwmniau, caiff y gwahaniaeth ei gofnodi fel Buddsoddiad Hirdymor Ychwanegol ym Mantolen endid sengl y Cyngor am werth cyfredol y llog a fydd wedi'i flaenori dros oes yr offeryn, gan arwain at gost wedi'i amorteiddio is na'r prif swm sydd i'w dalu. Caiff llog ei gredydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfradd llog uwch na'r gyfradd sy'n dderbyniadwy gan NEW Homes, gyda'r gwahaniaeth yn cynyddu cost wedi'i amorteiddio'r benthyciad ym Mantolen endid sengl y Cyngor. Mae darpariaethau statudol yn gofyn mai effaith benthyciadau meddal ar Falans Cronfa'r Cyngor yw'r llog derbyniadwy ar gyfer y flwyddyn ariannol. Caiff cysoniad symiau wedi'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (ar y gyfradd llog effeithiol uwch) i'r gyfradd llog cytundebol derbyniadwy angenrheidiol yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor ei reoli drwy drosglwyddiad drwy'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd wrth Gefn.

Mae unrhyw enillion neu golledion sy'n codi o ddatgydnabod yr ased yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae asedau ariannol wedi'u dal ar gost wedi'i amorteiddio'n cael eu dangos net o golled lwfans sy'n adlewyrchu'r tebygolrwydd ystadegol na fydd y benthyciwr neu'r dyledwr yn gallu diwallu eu hymrwymiaidau cytundebol i'r Cyngor.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Caiff Colledion Amhariad eu cyfrifo i adlewyrchu'r disgwyliad na fydd llifoedd arian parod y dyfodol o bosibl yn digwydd oherwydd diffygdlu ar ran y benthyciwr. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r model colledion credyd disgwylidig ar ei holl asedau ariannol sy'n cael eu dal ar gost wedi'i amorteiddio. Mae'r model colledion credyd disgwylidig hefyd yn berthnasol i dderbyniadau prydles. Mae gan asedau ariannol y Cyngor nodweddion risg cyffredin. Mae'r asesiad ar y cyd o'r colledion credyd disgwylidig ar gyfer y portffolio asedau ariannol yn seiliedig ar fatrics sy'n defnyddio data diffygdlu hanesyddol ar gyfer y portffolio, wedi'i addasu gyda gwybodaeth leol berthnasol i addasu'r cyfraddau colledion ac unrhyw wybodaeth ychwanegol ar gyfer dosbarthiadau penodol o asedau ariannol lle gallai'r risg credyd gynyddu. Cyfrifir y lwfans colledion fel cynnyrch cronus y matrics hwn.

Grantiau Llywodraeth a Chyfraniadau

Pa un a ydynt yn cael eu talu fel ernes, mewn rhandaliadau neu fel ôl-ddyledion, cydnabyddir grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti a rhoddion yn ddyledus i'r Cyngor pan mae sicrwydd rhesymol -

- Y bydd y Cyngor yn cydymffurfio â'r amodau sydd ynghlwm â'r taliadau, ac
- Y derbynir y grantiau neu'r cyfraniadau.

Ni chaiff symiau sy'n cael eu cydnabod yn ddyledus i'r Cyngor eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd nes bydd yr amodau sydd ynghlwm â'r grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni. Amodau yw rhagnodiadau sy'n mynnu bod manteision economaidd neu botensial gwasanaeth sy'n cael eu gwireddu o ganlyniad i'r grant neu'r cyfraniad yn cael eu defnyddio gan y derbynnydd fel y rhagnodwyd, neu rhaid eu dychwelyd i'r trosglwyddwr.

Mae arian sy'n cael ei roi fel grantiau a chyfraniadau lle nad yw'r amodau perthnasol wedi'u bodloni'r cael eu cario yn y Fantolen fel credydwr (Derbyn Grantiau Ymlaen Llaw).

Pan fo'r amodau wedi'u bodloni, mae'r grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell gwasanaeth berthnasol (grantiau refeniw a chyfraniadau y gellir eu priodoli), neu Drethiant ac Incwm Grant nad ydyw'n Benodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle credydir grantiau cyfalaf i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Lle nad yw grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei glustnodi i Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso. Lle bydd wedi'i gymhwyso, caiff ei glustnodi i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Trosglwyddir symiau yng Nghronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith y byddant wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

Asedau Treftadaeth

Asedau treftadaeth yw'r asedau hynny y mae'r Cyngor yn bwriadu eu cadw mewn ymddiriedolaeth ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol oherwydd eu cysylltiadau diwylliannol, amgylcheddol neu hanesyddol. Mae asedau treftadaeth y Cyngor yn cynnwys adeiladau hanesyddol, casgliadau archifau (sy'n cael eu cadw gan Archifau Gogledd Ddwyrain Cymru) a chasgliadau amgueddfeydd.

Adeiladau Hanesyddol

Mae adeiladau hanesyddol y Cyngor wedi'u lleoli yn bennaf ym Mharc Treftadaeth Dyffryn Maes Glas. Mae adeiladau hanesyddol yn cael eu dosbarthu fel rhai gweithredol neu anweithredol.

Gweithredol

Os yw adeilad, yn ogystal â chael ei ddal oherwydd ei nodweddion treftadaeth, yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgareddau eraill neu i ddarparu gwasanaethau eraill yna mae'n cael ei brisio yn yr un modd ag adeiladau eraill o'r math hwnnw ac yn cael ei gyfrif yn ased gweithredol.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Anweithredol

Os yw adeilad yn cael ei ddal oherwydd ei nodweddion treftadaeth yn unig; yna mae'n cael ei brisio yn unol â FRS 30 (Asedau Treftadaeth). Rhoddwyd ystyriaeth i ddosbarthiad a gwerth yr asedau hyn ar sail eu defnydd presennol ac unrhyw ddefnydd arall posibl. Nid yw'r rhan fwyaf o'r rhain yn gofyn am werth marchnad ac o ystyried eu natur ni ellir rhoi gwerth o'r fath arnynt ar sail costau adnewyddu; oherwydd hynny, lle cedwir cofnodion, ystyrir bod eu prisio ar sail cost hanesyddol yn briodol. Wrth gyfrifo'r asedau hyn, cydnabyddir y caffaelwyd y rhan fwyaf ohonynt cyn dyddiad bodolaeth yr awdurdod gweinyddol cyfredol (h.y. cyn ad-drefnu Llywodraeth Leol yn 1996) a bod hynny felly'n atal casglu gwybodaeth gywir ynghylch costau hanesyddol at ddibenion cyfrifo.

Casgliadau -

Archifau'r Sir

Mae'r archifau, sy'n amrywio o un darn o bapur i filoedd o ddogfennau, yn cael eu cadw dan amrywiaeth o dermau, y rhai mwyaf cyffredin yw adnau (benthyciad tymor hir), rhodd neu bryniant.

Mae'r rhan fwyaf o archifau yn cael eu cadw ar adnau. Nid oes ymgais wedi'i gwneud i bennu gwerth arian parod neu yswiriant y dreftadaeth hanesyddol a diwylliannol unigryw, er mewn achosion lle prynwyd archifau, mae'n bosibl bod cofnod o'u gwerth ar adeg eu gwerthu'n bodoli. Byddai prisio holl asedau yn cymryd cryn dipyn o amser, adnoddau ac arian, ac ni fyddai unrhyw werth marchnad a roddir ar yr asedau hyn yn adlewyrchiad cywir o werth yr asedau i dreftadaeth y Sir, h.y. pe baent yn cael eu colli ni fyddai'n bosibl cael rhai yn eu lle na'u hailgreu/ailgodi. Am y rheswm hwn felly, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y Fantolen.

Mae nifer fechan o eitemau yn arteffactau yn hytrach na deunydd dogfennol sy'n ffurfio mwyafrif helaeth y daliadau, ac fel y cyfryw yn eithriadau. Mae'r Cyngor yn ystyried ei bod yn briodol yswirio'r arteffactau er nad yw'n berchen arnynt; eu gwerth yswirio hanesyddol yw £174,415 ac nid ystyrir bod hyn yn faterol i ddibenion adrodd/datgelu.

Amgueddfa'r Sir

Mae casgliad amgueddfa'r Sir yn cynnwys oddeutu 6,800 o eitemau neu grwpiau o eitemau. O'r rhain mae oddeutu 260 yn cael eu harddangos yn Amgueddfa'r Wyddgrug, 200 yn Amgueddfa Bwcle a grŵp o oddeutu 580 o eitemau ar fenthyg i Ymddiriedolaeth Dyffryn Maes Glas. Mae'r gweddill mewn storfa oddi ar y safle. Rhoddion yw mwyafrif helaeth yr eitemau yn y casgliad. Nid yw'n bosib prisio'r rhan fwyaf o'r casgliad oherwydd natur amrywiol ac unigryw'r eitemau. Nid yw dulliau prisio confensiynol yn ddigon dibynadwy a byddai cost prisio'r eitemau hyn yn anghymesur o ran y manteision a fyddai i'w cael yn sgil hynny. Fel gyda chasgliad Archifau'r Sir, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y Fantolen. Rheolir casgliadau'r amgueddfeydd gan Gwella dan gytundeb asiantaeth er eu bod yn parhau i fod o dan berchnogaeth y Cyngor.

Asedau Anniriaethol

Asedau anniriaethol yw asedau nad ydynt yn ariannol a heb sylwedd ffisegol. Mae gwariant ar asedau anniriaethol yn cael ei gyfalafu dim ond lle disgwylir y bydd buddiannau economaidd y dyfodol yn llifo i'r Cyngor, neu lle bydd potensial gwasanaeth yn cael ei ddarparu i'r Cyngor, a lle gellir mesur cost yr ased yn ddibynadwy.

Gall gwariant datblygu, neu drwyddedau meddalwedd a brynwyd, fodloni'r diffiniad o ased anniriaethol pan fydd mynediad at fuddion economaidd yn y dyfodol yn cael ei reoli gan y Cyngor, naill ai drwy ddalfa neu warchodaeth gyfreithiol; mae lefel gwariant de minimis o £0.020 miliwn na fydd gofynion cyfrifyddu cyfalaf yn cael ei chymhwyso oddi tani wedi'i sefydlu.

Caiff asedau anniriaethol eu cario ar gost wedi'i hamorteiddio. Mae swm dibrisiedig ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros ei oes ddefnyddiol i linellau gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae amorteiddio yn cychwyn yn y flwyddyn lawn gyntaf yn dilyn caffael/ychwanegiad.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Yr oes ddefnyddiol a ddefnyddir yn gyffredin ar gyfer amorteiddio yw -

	Blynyddoedd
Trwyddedau Meddalwedd	5
Gwariant datblygu	7

Os yw gwariant ar asedau anniriaethol yn gymwys fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i gostau amorteiddio gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor, a gan hynny maent yn cael eu tynnu'n ôl o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u rhoi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Taliadau Llog

Mae llog allanol sy'n daladwy yn cael ei godi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ynghyd ag amorteiddiad yr enillion a'r colledion ar ail-brynu neu setliad cynnar benthyciadau a dducwyd ymlaen yn y Fantolen.

Stocrestrau

Mae stocrestrau wedi'u cynnwys yn y fantolen ar lefel isaf y gost neu'r gwerth net gwiredadwy. Mae cost pob stocrestr yn cael ei mesur mewn ffordd wahanol; y mesuriadau a ddefnyddir mewn perthynas â phrif stocrestrau'r Cyngor yw -

- Depo Alltami (Tiroedd a chynnal a chadw cerbydau a halen craig) Cyfartaledd pwysau
- Depo Alltami (tanwydd fflyd) Cyntaf i mewn, cyntaf allan

Mae'r holl stoc arall yn cael ei fesur yn seiliedig ar eu cost.

Buddsoddiadau

Dangosir y buddsoddiadau yn y fantolen yn ôl gwerth teg (gwerth y farchnad) ar gyfer pob dosbarth o offeryn ariannol.

Mae adneuo a buddsoddiadau tymor byr yn cael eu cynnwys efo arian parod a chywerthoedd arian parod, yn hytrach na buddsoddiadau tymor byr, os ydynt yn aeddfedu o fewn 3 mis o ddyddiad eu caffael, dan IAS 7.

Eiddo Buddsoddiad

Eiddo buddsoddiad yw'r rhai hynny a ddefnyddir ar gyfer ennill rhent a/neu adbrisiant cyfalaf yn unig. Nid yw'n cwrdd â'r diffiniad os defnyddir yr eiddo mewn unrhyw ffordd i hwyluso darpariaeth gwasanaethau neu gynhyrchu nwyddau neu os yw wedi'i ddal i'w werthu.

Caiff eiddo buddsoddiad ei fesur i ddechrau yn ôl y gost ac yn ôl gwerth teg ar ôl hynny, sef y pris a fyddai wedi cael ei dderbyn i werthu ased o'r fath mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. Fel ased heb fod yn ariannol mae eiddo buddsoddiad yn cael ei fesur ar y defnydd uchaf a gorau.

Ni chaiff eiddo eu dibrisio ond fe'u hail-brisir yn flynyddol yn ôl amgylchiadau'r farchnad ar ddiwedd y flwyddyn. Mae enillion neu golledion yn cael eu postio i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r un driniaeth yn berthnasol i enillion a cholledion ar waredu.

Fodd bynnag, nid yw'r trefniadau statudol yn caniatáu i enillion a cholledion ailbrisio a gwaredu gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor. Felly caiff enillion a cholledion eu gwrthdroi allan o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiad Mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u postio i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf (ac ar gyfer unrhyw dderbyniadau gwerthiant dros £0.010miliwn, i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn).

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Mae rhent a dderbynnir mewn perthynas ag eiddo buddsoddiad yn cael ei gredydu i'r llinell Incwm Ariannu a Buddsoddi ac yn arwain at gynnydd ym Malans Cronfa'r Cyngor.

Cyd-bwyllgorau

Mae'r Cyngor yn cydnabod ar y Fantolen yr asedau y mae'n eu rheoli a'r rhwymedigaethau sy'n dod o weithgaredd unrhyw wasanaeth a ddarperir ar y cyd â phartïon eraill. Mae'n adlewyrchu ei wariant a chyfran yr incwm y mae'n ei ennill o hynny yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Prydlesau

Prydlesau Ariannol

Er mwyn i brydles fod yn brydles ariannol, mae'n rhaid i'r Cyngor gario bron y cyfan o'r risgiau a'r gwobrau a ddaw yn sgil perchnogaeth. Ceir pum sefyllfa y gall, yn unigol neu gyda'i gilydd, arwain at brydles ariannol. Sef -

- y brydles yn trosglwyddo perchnogaeth yr ased yn i'r prydlesi cyn diwedd cyfnod y brydles
- y prydlesai yn cael cynnig prynu'r ased am bris y disgwylir iddo fod yn is na'r gwerth teg er mwyn sicrhau y byddai'r cynnig yn cael ei dderbyn
- mae cyfnod y brydles ar gyfer y rhan fwyaf o oes economaidd yr ased
- gwerth presennol yr isafswm taliadau prydles yn cyfateb i o leiaf bron y cyfan o werth teg yr ased ar brydles (mae'r Cyngor wedi penderfynu bod 'bron y cyfan' yn cyfateb i 90%, yn ôl cyngor eu hymgynghorwyr prydles annibynnol), ac
- ased a brydlesir yn ased o natur arbenigol a dim ond y prydlesai sy'n gallu ei ddefnyddio heb wneud addasiadau mawr.

Lle bo bron y cyfan o risgiau a gwobrau perchnogaeth ased ar brydles yn cael eu cario gan y Cyngor, caiff yr ased ei gofnodi fel eiddo, peiriant neu offer a chydabyddir y ddyled gyfatebol.

Mae'r gwerth y mae'r ddau yn cael eu cydnabod yn is na gwerth teg yr ased neu werth presennol yr isafswm taliadau prydles, wedi'u gostwng yn defnyddio cyfradd llog sy'n berthnasol i'r les. Mae'r gyfradd llog perthnasol yn cynhyrchu cyfradd llog gyfnodol gyson ar y ddyled sy'n weddill.

Mae'r eiddo, y peiriannau neu'r offer a gafaelwyd dan brydlesau cyllid yn cael eu dibrisio dros oes yr ased yn unol â'r polisi cyfrifo dibrisiant. Mae'r ased a'r ddyled yn cael eu cydnabod ar ddechrau'r brydles, ac yn cael eu dad-gydnabod pan fydd y ddyled yn cael ei rhyddhau, canslo neu ddibennu.

Mae'r rhent blynyddol yn cael ei rannu rhwng ad-dalu'r ddyled a chostau ariannol. Mae costau ariannol blynyddol yn cael eu cyfrifo yn defnyddio'r gyfradd llog sy'n berthnasol i'r ddyled sy'n weddill.

Prydlesau Gweithredu

Mae prydlesau nad ydynt yn bodloni diffiniad prydlesau ariannol yn cael eu cyfrif fel prydlesau gweithredu. Mae rhenti prydlesau gweithredu yn cael eu codi ar gyfrifon referniw, ar sail croniadau, ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles.

Mar prydlesau eiddo yn cael eu dosbarthu a'u cyfrifo fel prydlesau tir ac adeiladau unigol.

DATGANIAD O BOLISIÂU CYFRIFO

Asedau Hawl i Ddefnyddio

Bu i'r Cyngor fabwysiadu SAARh 16 (Prydlesi) a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2024. Prif effaith gofynion SAARh 16 yw, ar gyfer trefniadau a gyfrifwyd amdanynt yn flaenorol fel prydlesi gweithredu (h.y. heb gydnabod y cerbydau, peiriannau, offer, eiddo a thir ar brydles fel ased, a rhenti yn y dyfodol fel atebolrwydd), mae ased hawl i ddefnyddio ac atebolrwydd prydles bellach wedi'u cynnwys ar y fantolen o 1 Ebrill 2024 ymlaen. Mae'r Cyngor wedi dewis cymhwyso eithriadau cydnabod i asedau gwerth isel (o dan £0.010 miliwn pan yn newydd) ac i brydlesi tymor byr h.y. prydlesi presennol sy'n dod i ben ar neu cyn 31 Mawrth 2025, a phrydlesi newydd gyda hyd o lai na 12 mis. Mae contract yn, neu'n cynnwys prydles, os yw'r contract yn cyfleu'r hawl i reoli'r defnydd o ased a nodwyd am gyfnod o amser yn gyfnewid am ystyriaeth.

Mae'r atebolrwydd prydles yn cael ei fesur yn ôl gwerth presennol taliadau'r brydles, wedi'i ostwng ar y gyfradd sy'n berthnasol i'r brydles, neu os na ellir penderfynu ar hynny'n hawdd, ar gyfradd fenthycy gynyddrannol (Cyfradd blwydd-dal y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus) y brydles sy'n benodol i dymor a dyddiad dechrau'r brydles. Mae taliadau prydles yn cynnwys: taliadau penodedig; taliadau prydles amrywiol sy'n ddibynnol ar fynegai neu gyfradd, sy'n cael ei fesur i ddechrau yn defnyddio'r mynegai neu'r gyfradd ar y dechrau; y pris ymarfer o dan y cynnig prynu os yw'r Cyngor yn rhesymol sicr o ymarfer; cosbau am derfynu'n gynnar os yw tymor y brydles yn adlewyrchu bod y Cyngor yn ymarfer dewis torri; a thaliadau mewn cyfnod adnewyddu dewisol os yw'r Cyngor yn rhesymol sicr o ymarfer dewis estyniad neu beidio ag ymarfer dewis torri.

Mae'r atebolrwydd prydles yn cael ei fesur wedyn ar gost amorteiddio yn defnyddio'r dull cyfradd llog effeithiol. Mae'n cael ei ailfesur, gydag addasiad sy'n cyfateb i'r ased hawl i ddefnyddio, pan mae newid mewn taliadau prydles y dyfodol o ganlyniad i adolygiad rhent, newid mewn mynegai neu gyfradd fel chwyddiant, neu newid yn asesiad y Cyngor o p'un a yw'n rhesymol sicr o ymarfer dewis prynu, estyniad neu dorri.

Addasiadau Cyfnodau Blaenorol, Newidiadau mewn Polisiâu Cyfrifo ac Amcangyfrifon a Gwallau

Gall addasiadau cyfnodau blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisiâu cyfrifo neu i gywiro gwall materol. Caiff newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifo eu cyfrif yn y dyfodol, h.y. yn y blynyddoedd presennol a'r dyfodol y mae'r newid yn effeithio arnynt ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Ni wneir newidiadau i bolisiâu cyfrifo oni bai bod angen drwy arferion cyfrifo cywir neu pan fo'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Cyngor. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud yn ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi'i ddefnyddio bob amser.

Caiff gwallau materol yn ffigurau'r cyfnod blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

Eiddo, Peiriannau ac Offer

Caiff asedau sydd â sylwedd ffisegol ac y'u cedwir i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwyli'r iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol eu dosbarthu fel Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Cydnabyddiaeth

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer, a dybir sy'n gwella gwerth ased, ei gyfalafu ar sail cronïadau, cyn belled â'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial y gwasanaeth yn y dyfodol sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Cyngor ac y gellir mesur cost yr eitem mewn modd dibynadwy. Caiff asedau o'r fath eu hadbrizio yn ystod y flwyddyn a'u gwerth yn cael ei leihau neu ei ailbrizio fel y bo'n briodol i sicrhau eu bod yn cael eu cynnal dan y gwerth cario cywir.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Caiff gwariant sy'n cynnal potensial ased i ddarparu buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol ond nad yw'n ychwanegu ato (h.y. trwsio a chynnal a chadw) ei gyfalafu yn y lle cyntaf, ond wedi hynny gan nam ar y swm cyfatebol. Mae lefel gwariant de minimis o £0.020 miliwn (ni fydd gofynion cyfrifo cyfalaf yn berthnasol i symiau is) wedi'i phennu.

Mesuriad

Caiff asedau eu mesur yn ôl cost i ddechrau, gan gynnwys -

- Pris prynu
- Unrhyw gost a briodolir i ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr angenrheidiol er mwyn iddi allu gweithredu yn y modd y mae'r rheolwyr yn ei fwriadu.
- Amcangyfrif cychwynnol costau datgymalu a symud yr eitem ac adfer y safle y mae wedi'i leoli arno.

Yna caiff asedau eu cario yn y Fantolen yn defnyddio'r seiliau mesur canlynol -

- Anheddau'r Cyngor - gwerth teg, a bennir gan ddefnyddio gwerth defnydd presennol ar gyfer tai cymdeithasol (gwerth defnydd presennol - Tai Cymdeithasol).
- Asedau Isadeiledd - cost hanesyddol dibrisiedig.
- Cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer - cost hanesyddol heb fod yn ddibrisiedig.
- Pob ased gweithredu arall – gwerth teg, a bennir fel y swm a delir am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol).
- Asedau cymunedol - cost hanesyddol ac nid cost dibrisiedig.
- Asedau dros ben - mae'r mesuriad gwerth teg presennol y seiliedig ar werth teg, a amcangyfrifir yn ôl y defnydd uchaf a gorau o safbwynt cyfranogwr y farchnad.
- Asedau sy'n cael eu hadeiladu - cost hanesyddol.
- Asedau Hawl i Ddefnyddio – ei fesur am gost neu ei ailbrizio i'r gost gyfredol os oes risg sylweddol o newidiadau ar sail cost

Pan nad oes tystiolaeth o'r farchnad o werth presennol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir costau amnewid dibrisiedig fel amcangyfrif o werth presennol.

Pan fo gan asedau nad ydynt yn eiddo oes ddefnyddiol fer neu werth isel (neu'r ddau), defnyddir sail cost hanesyddol dibrisiedig yn lle gwerth ar gyfer gwerth cyfredol.

Ailbrizio

Mae asedau a gynhwysir yn y Fantolen ar werth presennol yn cael eu hailbrizio'n rheolaidd (o leiaf bob pum mlynedd) i sicrhau nad yw eu swm cario'n sylweddol wahanol i'w gwerth presennol ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r Cyngor yn bodloni'r gofyniad hwn trwy ailbrizio cyfran o gyfanswm y portffolio asedau ar 1 Ebrill bob blwyddyn; yn ystod 2024/25 cafodd tua 22% o'r asedau gweithredol heb fod yn anheddau eu hailbrizio. Caiff prisiau eu cynnal yn unol â Phrisiad Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS) – Safonau Byd-eang 2017: atodiad cenedlaethol y DU. Cynhelir prisiau gan briswyr RICS mewnol y Cyngor lle bynnag y bo'n bosibl, ond mewn rhai achosion defnyddir prisywyr allanol.

Y fethodoleg brizio a ddefnyddir ar gyfer Stoc Tai'r Cyfrif Refeniw Tai yw Dull Goleufa, techneg gwerth meddiant gwag wedi'i addasu sy'n seiliedig ar werth yr eiddo gan dybio meddiant gwag, gyda ffactor addasu i adlewyrchu meddiant parhaus gan denant. Mae'r fethodoleg hon - a ddefnyddir gan y rhan fwyaf o awdurdodau lleol yng Nghymru - yn debygol o gynhyrchu prisiau cyson ar gyfer eiddo Cyfrif Refeniw Tai tebyg mewn gwahanol awdurdodau lleol. Mae gwerth presennol anheddau'r Cyngor yn cael ei fesur yn defnyddio gwerth defnydd presennol - tai cymdeithasol, fel y diffinnir gan Safonau Prisio RICS, sef y swm a amcangyfrifwyd ar gyfer cyfnewid eiddo (ar ddyddiad y prisio) rhwng prynwr parod a gwerthwr parod mewn trafodyn hyd braich.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Mae cynnydd mewn prisiadau'n cael ei gyfateb gan gredydau i'r Gronfa Adbrisio i gydnabod enillion heb eu gwireddu. Fel eithriad, gallai enillion gael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fyddant yn codi o wrthdroi colled a godwyd yn flaenorol ar wasanaeth.

Pan nodir lleihad o ran gwerth, caiff ei gyfrif amdano fel a ganlyn -

- pan fo balans enillion ailbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, caiff gwerth cario'r ased ei ostwng yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- pan nad oes balans yn y Gronfa Ailbrisio neu pan fo balans annigonol, caiff swm cario'r ased ei ostwng yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn yn cynnwys enillion ailbrisio a gydnabuwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad ei gweithredu'n ffurfiol. Mae enillion sy'n deillio o gyfnod cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cynnwys yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Amhariad

Caiff asedau eu hadolygu am amhariad, neu leihad mewn gwerth, ar ddiwedd pob cyfnod adrodd er mwyn sicrhau nad ydynt yn cael eu cario ar werth uwch na'u swm adferadwy. Mae enghreifftiau o amhariad yn cynnwys gostyngiad sylweddol mewn gwerth asedau penodol a thystiolaeth o ddifrod corfforol (e.e. difrod tân).

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd y gallai fod lleihad mewn gwerth. Pan fo arwyddion yn bodoli a phan amcangyfrifir bod unrhyw wahaniaethau posibl yn faterol, caiff swm y swm y gellir ei adennill ar gyfer yr ased ei amcangyfrif, a phan fo hyn yn llai na swm cario'r ased, caiff colled lleihad mewn gwerth ei chydabod ar gyfer y diffyg. Pan gaiff colledion lleihad gwerth eu nodi, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn -

- pan fo balans enillion ailbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ostwng yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- pan nad oes balans yn y Gronfa Ailbrisio neu pan fo balans annigonol, caiff swm cario'r ased ei ostwng yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan gaiff lleihad mewn gwerth ei wrthdroi o ganlyniad, caiff y gwrthdroi ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer y dibrisiant a fyddai wedi'i godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant ar yr holl asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer gydag oes ddefnyddiol gyfyngedig. Gwneir eithriad ar gyfer asedau nad oes ganddynt oes ddefnyddiol benodol y gellir ei bennu ac asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio eto (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu). Mae dibrisiant ar asedau newydd yn cael ei godi o'r flwyddyn lawn gyntaf yn dilyn ychwanegu'r ased. Yn achos asedau a gafwyd dan brydlesi ariannol gwneir y ddarpariaeth o'r flwyddyn yr ychwanegwyd yr ased.

Cyfrifir dibrisiant ar sail llinell syth, gan dybio dim gwerthoedd gweddilliol ar gyfer yr holl eiddo, peiriannau ac offer. Yr oes ddefnyddiol fwyaf cyffredin yw -

Blynyddoedd

Adeiladau	50
Gosodiadau, ffitiadau a gwasanathau	20-25
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	3-10
Asedau Isadeiledd	40

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Caiff Tai Cyngor eu dibrisio yn ôl swm sy'n cyfateb i'r Lwfans Atgyweiriadau Mawr.

Caiff asedau sy'n cael eu cyfalafu dan brydlesau ariannol eu dibrisio dros fywyd penodol yr ased naill ai yn unol â'r contract sydd yn ei le neu, yn absenoldeb y wybodaeth hon, gan ymgynghorwyr prydles annibynnol y Cyngor yn eu hadolygiad o'r brydles.

Ni chaiff asedau sy'n cael eu hadeiladu eu dibrisio nes bydd yr ased yn cael ei ddefnyddio.

Cydrannu

Pan fo gan ased Eiddo, Peiriant neu Offer gydrannau mawr sydd â chost sylweddol o ran cyfanswm cost yr eitem ac sydd ag oes ddefnyddiol amcangyfrifedig wahanol iawn i oes ddefnyddiol y prif ased, caiff y cydrannau eu dibrisio ar wahân.

Mae lefel de minimis materiolaeth o £2.500 miliwn ar gyfer gwerth asedau wedi'i bennu. Dan y lefel hon ni fydd eitemau unigol o eiddo, peiriannau ac offer yn cael eu hystyried fesul cydran; bydd cydrannau arwyddocaol yn cael eu hystyried fel cydrannau y mae eu gwerth cyfredol yn 20% neu fwy o gyfanswm gwerth cyfredol yr ased.

Caiff enillion adbriso eu dibrisio hefyd, gyda swm sydd gyfwerth â'r gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth presennol a godir ar asedau a'r dibrisiad a fyddai wedi'i godi ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Dad-gydnabod Eiddo, Peiriannau ac Offer

Caiff Eiddo, Peiriant neu Offer ei ddad-gydnabod drwy waredu neu pan na ddisgwylir unrhyw fudd economaidd yn y dyfodol neu botensial gwasanaeth o'u defnyddio.

Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cario ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy werthiant yn hytrach na thrwy ei ddefnyddio'n barhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased a gaiff ei Ddal i'w Werthu unwaith y bodlonir y meini prawf canlynol -

- Mae'n rhaid i'r ased fod ar gael i'w werthu ar unwaith yn ei gyflwr presennol yn amodol ar delerau sy'n arferol ac yn gyffredin i werthu ased o'r fath.
- Mae'n rhaid i'r gwerthiant fod yn debygol iawn; mae'n rhaid i'r lefel briodol o reolwyr fod yn ymrwymedig i gynllun i werthu'r ased ac mae'n rhaid cael rhaglen weithredol i ganfod prynwr a chwblhau'r cynllun.
- Mae'n rhaid i'r ased (neu grŵp gwaredu) gael ei farchnata i'w werthu am bris sy'n rhesymol o ran ei werth teg cyfredol.

Dylid disgwyl i'r gwerthiant fod yn gymwys i'w gydnabod fel gwerthiant wedi'i gwblhau o fewn blwyddyn i ddyddiad y dosbarthiad ac fe ddylai'r cam gweithredu sydd ei angen i gwblhau'r cynllun nodi ei fod yn annhebygol y bydd newidiadau sylweddol i'r cynllun yn cael eu gwneud neu y bydd y cynllun yn cael ei dynnu'n ôl.

Caiff yr ased ei ailbriso ar unwaith cyn eil ailddosbarthu ac yna caiff ei gario ar y swm isaf a gwerth teg namyn costau gwerthu. Pan fo lleihad dilynol i werth teg namyn costau gwerthu, caiff y golled ei phostio i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cydnabyddir enillion mewn gwerth teg dim ond hyd swm unrhyw golledion a gydnabuwyd yn flaenorol yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau. Ni chaiff dibrisiant ei godi ar Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu.

Os nad yw asedau bellach yn bodloni'r meini prawf i gael eu dosbarthu'n Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu, cânt eu hailddosbarthu'n asedau anghyfredol a'u priso ar swm isaf eu swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu fel asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu (wedi addasu ar gyfer dibrisiant, amorteiddiad neu ailbrisiad a fyddent wedi'u cydnabod pe na bai'r asedau wedi'u dosbarthu fel rhai sy'n cael eu dal i'w gwerthu) a'u swm adferadwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Nid yw asedau sydd i gael gadael neu eu sgrapio'n cael eu hail-ddosbarthu'n Asedau Sy'n Cael eu Dal i'w Gwerthu.

Wrth waredu neu ddatgomisiynu ased, caiff swm cario'r ased ar y Fantolen (p'un a yw'n Eiddo, Peiriannau, Offer neu'n Asedau sy'n Cael eu Dal i'w Gwerthu) ei glustnodi i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r colledion wrth ei waredu. Caiff derbyniadau o warediadau eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu golledion wrth waredu (h.y. wedi'i rwydo i ffwrdd yn erbyn gwerth cario'r ased ar adeg ei waredu). Caiff enillion ailbrisio a gronnir ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Caiff symiau a dderbynnir ar gyfer gwarediad mwy na of £0.010 miliwn eu dosbarthu fel derbyniadau cyfalaf. Mae angen credydu balans derbynebaw i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn, ac yna dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir ei ddefnyddio, neu ei neilltuo i leihau angen sylfaenol y Cyngor i fenthycu (y Nawdd Cyfalaf Gofynnol). Gefn.

Nid yw gwerth y gwarediadau yn cael ei osod yn erbyn treth y cyngor na rhenti, gan y darperir yn llawn ar gyfer cost asedau anghyfredol o dan drefniadau cyllido cyfalaf ar wahân. Caiff symiau eu hadfeddu i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Darpariaethau, Dyledion Wrth Gefn ac Asedau Wrth Gefn

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i'r Cyngor sydd, fwy na thebyg, angen setliad trwy drosglwyddo buddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth, a phan ellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth honno.

Codir tâl am ddarpariaethau fel gwariant ar linell y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn y daw'r Cyngor yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, a chânt eu mesur ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad mantolen y gwariant y mae angen ei wneud er mwyn setlo'r rhwymedigaeth, gan roi ystyriaeth i risgiau ac ansicrwydd perthnasol.

Pan wneir taliadau maes o law, fe'u codir ar y ddarpariaeth sy'n cael ei chario yn y Fantolen. Caiff setliadau a amcangyfrifwyd eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol a, lle nad yw'n debygol iawn y bydd angen trosglwyddo manteision economaidd (neu lle gwneir setliad is na'r disgwyl), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i gredydu'n ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Pan fo disgwyl i beth, neu'r cyfan, o'r taliad sydd ei angen i setlo darpariaeth gael ei adfer gan barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), ni fydd hyn yn cael ei gydnabod fel incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol oni bai ei bod fwy neu lai'n sicr y derbynnir ad-daliad os yw'r Cyngor yn setlo'r rhwymedigaeth.

Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn codi pan fo rhywbeth yn digwydd sy'n rhoi dyletswydd bosibl ar y Cyngor. Mae digwyddiad o'r fath yn rhywbeth ansicr na ellir ei gadarnhau tan iddo ddigwydd/beidio digwydd ac ni fydd o fewn rheolaeth lwyr y Cyngor.

Mae rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau pan fyddai darpariaeth wedi'i wneud fel arall, ond naill ai nid yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Nid yw ymrwymadau digwyddiadol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen ond yn hytrach yn cael eu datgelu mewn nodyn ar y cyfrifon.

DATGANIAD O BOLISIAU CYFRIFO

Asedau Digwyddiadol

Mae asedau digwyddiadol yn codi pan fo rhywbeth yn digwydd sy'n rhoi ased bosibl ar y Cyngor. Mae ased o'r fath yn rhywbeth ansicr na ellir ei gadarnhau tan i rywbeth ddigwydd/beidio digwydd ac ni fydd o fewn rheolaeth lwyr y Cyngor.

Nid yw asedau digwyddiadol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen ond yn hytrach yn cael eu datgelu mewn nodyn ar y cyfrifon pan mae'n debygol y bydd mewnllif o fanteision economaidd neu botensial gwasanaeth.

Ysgolion

Caiff holl ysgolion a gynhelir y Cyngor eu hystyried yn endidau a reolir gan y Cyngor. Yn unol â gofynion y cod mae'r Cyngor yn cynnwys ei ysgolion a gynhelir yn ei ddatganiadau ariannol endidau unigol. Mae hyn yn cynnwys incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llif arian yr ysgolion.

Asedau Anghyfredol - Ysgolion

Mae asedau anghyfredol ysgolion cymunedol yn eiddo i'r Cyngor ac yn cael eu cynnwys ar y Fantolen.

Mae adeiladau Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Gwirfoddol a Reolir yn perthyn i gyrff crefyddol ac felly nid ydynt yn cael eu cydnabod ar y Fantolen. Mae unrhyw dir a/neu gaeau chwarae sy'n perthyn i'r Cyngor mewn ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr / ysgolion gwirfoddol a reolir yn cael eu cynnwys ar y Fantolen. Mae unig Ysgol Sefydledig y Cyngor yn perthyn i lywodraethwyr yr ysgol a gan hynny mae wedi'i chynnwys ar y Fantolen.

Is-gwmnïau

Mae'r Cyngor yn berchen yn llwyr ar dri chwmni gweithredol, Cartrefi Gogledd Ddwyrain Cymru, Newydd a Gwella.

Gan mai'r Cyngor sy'n rheoli'r endidau hyn mae'r Cod yn gofyn bod eu cyfrifon yn cael eu cydgrynhoi yng nghyfrifon Grŵp y Cyngor. Yng nghyfrifon endid unigol y Cyngor, cofnodir buddiannau mewn is-gwmnïau yn ôl y gost.

Cronfeydd Wrth Gefn

Cronfeydd wrth gefn yw'r symiau a neilltuir yn y cyfrifon i'w defnyddio at ddibenion nad ydynt yn dod o fewn y diffiniad o ddarpariaethau. Maent naill ai'n arian parod wedi'i neilltuo i dalu am wariant annisgwyl yn y tymor byr, adnoddau i helpu i reoli llif arian neu adnoddau cronedig na chawsant eu gwario na'u clustnodi ar ddiwedd y cyfnod cyfrifo. Mae trosglwyddiadau i'r ac o'r cronfeydd wrth gefn wedi'u nodi fel dyraniadau yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

REFCUS

Codir am wariant a wnaed yn ystod y flwyddyn y gellir ei wneud yn gyfalaf o dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n arwain at greu asedau anghyfredol fel gwariant i gyfrif referniw'r gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn.

Pan fo'r Cyngor wedi penderfynu bodloni costau'r gwariant hwn o adnoddau cyfalaf presennol neu drwy fenthycia, bydd trosglwyddiad yn y Datganiad Symudiadau Mewn Cronfeydd Wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol / CRT i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf wedyn yn gwrthdroi'r symiau a godir fel nad oes unrhyw effaith ar lefel treth y cyngor na rhenti.

Enghreifftiau o wariant REFCUS yw grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, grantiau i fusnesau a chynlluniau gwella eiddo preifat.

Treth Ar Werth (TAW)

Caiff TAW taladwy ei gynnwys fel gwariant dim ond i'r graddau nad oes modd ei adfer gan Adran Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Caiff TAW derbyniadwy ei eithrio o incwm.

CYFRIFON GRŴP

Mae'r Cod yn gofyn bod awdurdod lleol a chanddo gysylltiadau materol mewn is-gwmnïau, cyfranogion a mentrau ar y cyd yn paratoi Cyfrifon Grŵp yn ychwanegol at ei gyfrifon endid unigol.

Endid yw is-gwmni, yn cynnwys endid anghorfforedig, megis partneriaeth sydd yn cael ei rheoli gan endid arall (y Cyngor), sy'n cael ei alw'n rhiant.

At ddibenion Cyfrifon Grŵp, mae'r Cyngor wedi cydgrynhoi cyfrifon tri is-gwmni sy'n eiddo'n llwyr i'r Cyngor:

- NEW Homes,
- NEWydd a
- Gwella

Mae trefniadau cydweithio eraill y Cyngor wedi cael eu hadolygu yn erbyn gofynion y Cod a phennwyd nad oes angen cynnwys unrhyw un o'r trefniadau hyn yn y Cyfrifon Grŵp.

Mae'r Cyfrifon Grŵp yn cynnwys:

- Datganiad Grŵp ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn
- Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Grŵp
- Mantolen Grŵp
- Datganiad Llif Arian Grŵp

NEW Homes

Sefydlwyd NEW Homes ar 3 Ebrill 2014 i fod yn berchen ar, gosod a rheoli eiddo gyda'r nod o gynyddu nifer a safon y tai fforddiadwy ar draws y sir, gan ddarparu gwasanaeth proffesiynol i landlordiaid a thenantiaid.

Mae NEW Homes yn gwmni cyfyngedig drwy gyfranddaliadau, sy'n eiddo'n gyfan gwbl i'r Cyngor (1 am £1 par-werth), a sefydlwyd o dan adran 95 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003. Mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros NEW Homes fel y cyfranddaliwr sengl, yn cymeradwyo:

- cyhoeddi cyfalaf cyfrannau
- dosbarthu gwarged masnachu
- cynllun busnes blynyddol
- unrhyw asedau a waredwyd
- unrhyw fenthg yn erbyn asedau
- penodi cyfarwyddwyr ar y bwrdd

Mae gwybodaeth bellach am NEW Homes ar gael ar y wefan www.northeastwaleshomes.co.uk

Mae NEW Homes ar hyn o bryd yn berchen ar, ac yn rheoli, 187 o unedau ar draws Sir y Fflint. Mae'r rhain yn gyfuniad o gynlluniau newydd wedi'u cyflwyno drwy Raglen Tai ac Adfywio Strategol y Cyngor (SHARP) ac eiddo a gaffaelwyd gan ddatblygwyr trwy gytundebau Adran 106. Mae 68 eiddo wedi eu rhoi gan ddatblygwyr preifat o dan gytundebau adran 106 i ddarparu tai fforddiadwy. Mae'r cytundebau hyn rhwng datblygwyr ac awdurdodau cynllunio lleol yn cael eu trefnu fel rhan o amod caniatâd cynllunio ac maent yn galluogi awdurdodau lleol i drefnu cyfraniad tuag at ystod o isadeiledd a gwasanaethau, gan gynnwys tai fforddiadwy. Cyfanswm gwerth yr eiddo hyn ar Fantolen NEW Homes yw £13.675 miliwn. Mae'r 119 eiddo sy'n weddill yn cael eu prynu (26 eiddo) a chartrefi fforddiadwy adeilad newydd (93 eiddo) i'w rhentu yn Sir y Fflint. Cyfanswm gwerth yr eiddo hyn ar Fantolen NEW Homes yw £21.555 miliwn.

CYFRIFON GRŴP

Mae'r Cyngor a NEW Homes yn creu cytundeb hawliau enwebu ar gyfer pob eiddo, sy'n rhoi hawl i'r Cyngor ddewis pob tenant a defnyddio hyn i roi cartref i bobl sydd ar gofrestr tai fforddiadwy Sir y Fflint.

Mae Cynllun Busnes NEW Homes yn cynnig ehangu'r cwmni dros y ddwy flynedd nesaf. Bydd hyn yn cynyddu nifer yr eiddo sy'n cael eu rheoli gan NEW Homes i 247 yn 2027/28.

NEWydd

Cwmni masnach Awdurdod Lleol yw Arlwy a Glanhau Newydd Cyf wedi'i ymgorffori ar 28 Chwefror 2017 fel cwmni sy'n gyfyngedig i gyfranddaliadau â'r Cyngor yn berchen ar yr holl gyfranddaliadau, 100 ar £1 gwerth par. Crëwyd y gwasanaeth arlwy a glanhau â'r nod i fod yn fwy atebol i alw'r farchnad ac i fod yn rhydd i ddenu cwsmeriaid newydd y tu hwnt i'r Cyngor.

Mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros Arlwy a Glanhau NEWydd Cyf fel y cyfranddaliwr sengl, yn cymeradwyo:

- unrhyw amcanion a phenderfyniadau strategol
- unrhyw drosglwyddo neu drosglwyddo cyfranddaliadau yn y Cwmni
- cadw neu ddosbarthu unrhyw waged ariannol
- dosbarthiadau gan y Cwmni o unrhyw gyfranddaliadau yng nghyfalaf y Cwmni, a'r hawl a/neu gyfyngiadau i unrhyw gyfranddaliadau
- unrhyw fenthgy yn erbyn asedau

Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth am Arlwy a Glanhau NEWydd Cyf ar eu gwefan www.newydd.wales.

Gwella

Mae Llyfrgelloedd a Hamdden Sir y Fflint Cyf yn Gwmni Masnachu Awdurdod Lleol, sy'n masnachu o dan yr enw Gwella. Mae Gwella yn rheoli gwasanaethau hamdden a chwaraeon, llyfrgelloedd, amgueddfeydd a threftadaeth a chwarae yn Sir y Fflint. Cafodd y cwmni ei ymgorffori ar 2 Hydref 2024 fel cwmni sy'n gyfyngedig gan gyfranddaliadau gyda'r Cyngor yn berchen ar yr holl gyfranddaliadau, 1 am £1 par-werth. Dechreuodd ddarpariaeth weithredol ar 1 Tachwedd 2024.

Mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros Gwella fel y cyfranddaliwr sengl, yn cynnwys cymeradwyo

- unrhyw amcanion a phenderfyniadau strategol
- unrhyw drosglwyddo neu drosglwyddo cyfranddaliadau yn y Cwmni
- cadw neu ddosbarthu unrhyw waged ariannol
- dosbarthiadau gan y Cwmni o unrhyw gyfranddaliadau yng nghyfalaf y Cwmni, a'r hawl a/neu gyfyngiadau i unrhyw gyfranddaliadau
- cynllun busnes blynyddol
- unrhyw fenthgy yn erbyn asedau
- penodi cyfarwyddwyr ar y bwrdd

Mae rhagor o wybodaeth am Gwella ar gael ar eu gwefan www.gwella.wales.

HOLDCO CSFf Cyf

Cafodd HOLDCO CSFf Cyf ei sefydlu fel cwmni dal ar gyfer rhai o gwmnïau'r Cyngor. Cafodd ei ymgorffori ar 3 Hydref 2024 fel cwmni sy'n gyfyngedig gan gyfranddaliadau gyda'r Cyngor yn berchen ar yr holl gyfranddaliadau, 1 am £1 par-werth. Y bwriad yw y bydd HOLDCO CSFf Cyf yn dod yn gwmni dal i Arlwy a Glanhau Newydd Cyfyngedig a Llyfrgelloedd a Hamdden Sir y Fflint Cyfyngedig, a gafodd eu sefydlu ac sy'n eiddo i'r Cyngor.

CYFRIFON GRŴP

Bydd HOLDCO CSFf Cyf yn –

- penderfynu ar Faterion a Gadwyd cwmnïau'r Cyngor (Cwmnïau Masnachu Awdurdod Lleol) (y materion hynny sy'n gofyn am gymeradwyaeth ysgrifenedig y Cyngor ymlaen llaw)
- darparu neu oruchwylio rheolaeth contractau y trefniadau cytundebol sydd gan y Cyngor gyda'r Cwmnïau Masnachu Awdurdod Lleol eraill
- nodi cyfleoedd ar gyfer arbedion cost, effeithlonrwydd a rhannu arferion da gan a rhwng Cwmnïau Masnachu Awdurdod Lleol y Cyngor

Er nad yn Gwmni Masnachu Awdurdod Lleol gweithredol, mae HOLDCO CSFf Cyf yn gallu darparu neu oruchwylio gwasanaethau eraill y mae'r Cyngor yn gofyn iddo wneud. Felly, mae cyfle i HOLDCO CSFf Cyf oruchwylio mwy o Gwmnïau Masnachu Awdurdod Lleol yn y dyfodol a/neu wneud mwy i'r Cyngor. Nid oes unrhyw drafodion/cyfrifon i HOLDCO CSFf Cyf eu cydgrynhoi.

Rheoli Risg

Mae'r berthynas rhwng y Cyngor a'i is-gwmnïau yn cynnwys cynlluniau busnes sy'n cael eu datblygu gan yr is-gwmnïau sy'n cael eu cymeradwyo gan Gabinet y Cyngor. Mae hyn yn galluogi i'r Cabinet ddeall yr amgylchedd risg eang y mae'r is-gwmnïau'n gweithredu ynddo, ystyried risgiau penodol y mae'r is-gwmnïau yn eu hwynebu ac asesu'r ffordd y mae is-gwmnïau'n rheoli ac yn lliniaru'r risgiau hynny. Mae hyn yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor bod risgiau'n cael eu rheoli a'u lliniaru'n briodol a bod amlygiad y Cyngor ei hun i risg yn cael ei leihau.

Mae'r pwyllgor trosolwg a chraffu priodol yn craffu ar berfformiad NEW Homes, Newydd ac Gwella. Mae'r is-gwmnïau yn destun archwiliad gan dîm archwilio mewnol y Cyngor sydd hefyd yn helpu i roi sicrwydd bod risg yn cael ei rheoli a bod tystiolaeth o fecanweithiau rheoli a'u bod yn gweithredu'n effeithiol.

Polisiâu Cyfrifo

Mae'r polisiâu cyfrifo ar gyfer y Grŵp yn dilyn y rhai a fabwysiadwyd gan Gyngor Sir y Fflint yn y cyfriflenni endid unigol, fel sy'n cael ei nodi ar dudalennau 74 hyd at 89. Lle mae polisiâu cyfrifo'r is-gwmnïau yn wahanol, mae'r cydgrynhoi wedi'i addasu er mwyn unioni unrhyw wahaniaethau mewn ymdriniaeth gyfrifo.

DATGANIAD GRŴP YNGLŶN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Eraill Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor £000	Mae is- gwmni yn cadw'r £000	Grŵp Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn £000
Ar 31 Mawrth 2024	38,277	34,748	73,025	710,979	784,007	15,733	799,740
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	43,818	707	44,525	47,594	92,119	13,153	105,272
Addasiadau rhwng cyfrifon grŵp a Chyfrifon awdurdod	(14,830)	0	(14,830)	0	(14,830)	(11,237)	(26,067)
Cynnydd/(lleihad) net cyn trosglwyddiadau	28,988	707	29,695	47,594	77,289	1,916	79,205
Addasiadau rhwng cyfrifyddu a sail o dan y rheoliadau ariannu	(34,162)	(2,480)	(36,642)	36,642	0	0	0
Cynnydd /(gostyngiad) yn y flwyddyn	(5,174)	(1,773)	(6,947)	84,236	77,289	1,916	79,205
Ar 31 Mawrth 2025	33,103	32,975	66,078	795,215	861,296	17,649	878,945

	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Eraill Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Cyngor £000	Mae is- gwmni yn cadw'r £000	Grŵp Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn £000
Ar 31 Mawrth 2023	49,720	40,766	90,486	576,599	667,088	11,005	678,093
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr*	22,734	15,141	37,875	87,243	125,118	7,333	132,451
Addasiadau rhwng cyfrifon grŵp a Chyfrifon awdurdod*	(8,199)	0	(8,199)	0	(8,199)	(2,605)	(10,804)
Cynnydd/(lleihad) net cyn trosglwyddiadau*	14,535	15,141	29,676	87,243	116,919	4,728	121,647
Addasiadau rhwng cyfrifyddu a sail o dan y rheoliadau ariannu	(25,978)	(21,159)	(47,137)	47,137	0	0	0
Cynnydd /(gostyngiad) yn y flwyddyn*	(11,443)	(6,018)	(17,461)	134,380	116,919	4,728	121,647
Ar 31 Mawrth 2024*	38,277	34,748	73,025	710,979	784,007	15,733	799,740

*Aildatganwyd cronfeydd wrth gefn is-gwmni i addasu ar gyfer alinio polisi cyfrifeg yn ymwneud â dibrisiad Asedau Anghyfredol NEW Homes.

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR GRŴP

	2024/25		2023/24			
	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	1,667	(73)	1,594	1,676	(89)	1,587
Addysg ac Ieuenctid	179,719	(42,976)	136,743	161,391	(37,360)	124,031
Llywodraethu	16,421	(2,530)	13,891	14,764	(2,109)	12,655
Tai a Chymunedau*	46,963	(38,711)	8,252	46,329	(38,576)	7,753
Pobl ac Adnoddau	4,964	(508)	4,456	5,162	(574)	4,588
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	16,099	(8,041)	8,058	13,781	(6,364)	7,417
Gwasanaethau Cymdeithasol	150,404	(36,476)	113,928	136,773	(34,179)	102,594
Strydlun a Thrafnidiaeth	90,029	(38,333)	51,696	77,956	(28,156)	49,800
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	7,099	(6,099)	1,000	5,468	(816)	4,652
Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	28,328	(7,665)	20,663	30,086	(5,368)	24,718
CRT	54,889	(44,563)	10,326	30,704	(42,758)	(12,054)
Cost Gwasanaethau*	596,582	(225,975)	370,607	524,090	(196,349)	327,741
Gwariant Gweithredol Arall			37,819			35,629
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi			11,599			11,946
Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol			(450,364)			(404,374)
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau*			(30,339)			(29,058)
Treuliau treth is-gwmni			240			52
Grŵp (Gwarged) / Diffyg*			(30,099)			(29,006)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbrisio asedau anghyfredol			(47,241)			(43,540)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbrisio asedau ariannol ar gael i'w gwerthu			0			0
Treth sy'n ymwneud ag incwm			489			795
(Enillion) neu golledion actiwaraid ar asedau a rhwymedigaethau			(2,250)			(46,990)
Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr*			(79,101)			(118,741)

*Aiddatganwyd 2023/24 i addasu ar gyfer aliniad polisi cyfrifyddu sy'n ymwneud â dibrisiant Asedau Anghyfredol NEW Homes (£0.262 miliwn)

MANTOLEN GRŴP

		31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2024	
	Nodyn	£000	£000	£000	£000
ASEDAU ANGHYFREDOL					
Eiddo, Peiriannau ac Offer					
Anheddau'r Cyngor		332,226		328,606	
Tir ac Adeiladau Eraill*		567,084		531,047	
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer		18,126		19,907	
Asedau dros ben		3,359		3,327	
Asedau Isadeiledd		155,370		156,361	
Asedau Cymunedol		5,831		5,524	
Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd		94,551		44,705	
Asedau Hawl i Ddefnyddio		15,127		0	
Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer	1	1,191,674		1,089,477	
Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol		29,356		29,340	
Dyledwyr Hirdymor		2,319		2,313	
CYFANSWM ASEDAU ANGHYFREDOL*		1,223,349		1,121,130	
ASEDAU CYFREDOL					
Rhestrau Eiddo		1,177		990	
Dyledwyr Byrdymor (darpariaeth lleihad mewn gwerth net)		107,301		77,390	
Buddsoddiadau Byrdymor		0		5,083	
Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod		14,670		32,636	
Asedau i'w Gwerthu		513		513	
CYFANSWM ASEDAU CYFREDOL		123,661		116,612	
DYLEDION CYFREDOL					
Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis		(53,999)		(44,204)	
Credydwyr Byrdymor		(48,790)		(48,461)	
Darpariaeth ar gyfer absenoldebau cronedig		(5,872)		(4,151)	
Dyledion gohiriedig		(4,032)		(654)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw		(5,604)		(5,097)	
Darpariaethau		(150)		(58)	
CYFANSWM DYLEDION CYFREDOL		(118,447)		(102,625)	
DYLEDION ANGHYFREDOL					
Credydwyr Hirdymor		(1,120)		(1,185)	
Benthycia Hirdymor		(311,132)		(294,364)	
Dyledion gohiriedig		(4,417)		(1,474)	
Darpariaethau		(1,096)		(1,106)	
Dyledion Hirdymor Eraill		(25,186)		(28,711)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw		(1,734)		(4,123)	
Atebolrwydd Treth Gohiriedig		(4,932)		(4,412)	
CYFANSWM DYLEDION ANGHYFREDOL		(349,617)		(335,375)	
ASEDAU NET*		878,946		799,742	

MANTOLEN GRŴP

Nodyn	31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2024	
	£000	£000	£000	£000
CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO				
Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf	14,976		15,013	
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	11,936		12,435	
Cronfa'r Cyngor	15,194		15,271	
Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi	3,937		2,981	
Elw a Cholled Wrth Gefn	17,910		23,007	
CRT	6,064		7,301	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO		70,017		76,008
CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO				
Y Gronfa Adbrisio Wrth Gefn*	280,623		244,064	
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	563,248		516,775	
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	(3,933)		(4,292)	
Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn	(25,186)		(28,711)	
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	49		49	
Cyfrif absenoldebau cronedig	(5,872)		(4,151)	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO*		808,929		723,734
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN*		878,946		799,742

*Alddatganwyd 2023/24 i addasu ar gyfer aliniad polisi cyfrifyddu sy'n ymwneud â dibrisiant Asedau Anghyfredol NEW Homes (£2.806 miliwn)

DATGANIAD LLIF ARIAN GRŴP

	2024/25		2023/24	
	£000	£000	£000	£000
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau	30,737		29,644	
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol	14,402		12,649	
Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu ddiffyg net ar gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	<u>(82,218)</u>		<u>(42,798)</u>	
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu		(37,079)		(505)
Llif arian parod net o weithgareddau buddsoddi	(17,276)		(20,513)	
Llif arian parod net o weithgareddau ariannu	<u>36,455</u>		<u>24,288</u>	
		19,179		3,775
(Cynnydd) / Gostyngiad net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod		<u>(17,900)</u>		<u>3,270</u>
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd		32,637		29,367
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod		14,737		32,637

NODIADAU YNGLŶN Â'R CYFRIFON GRŴP

1. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

	Cyngor Sir y Fflint £000	NEW Homes £000	NEWydd £000	Gwella £000	Grŵp £000
Llyfrwerth Net 31 Mawrth 2025					
Anheddau cyngor	332,226	0	0	0	332,226
Tir ac adeiladau eraill	532,867	34,217	0	0	567,084
Cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar	18,046	0	80	0	18,126
Asedau dros ben	3,359	0	0	0	3,359
Asedau isadeiledd	155,370	0	0	0	155,370
Asedau cymunedol	5,831	0	0	0	5,831
Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeilac	94,551	0	0	0	94,551
Asedau Hawl i Ddefnyddio	15,127	0	0	0	15,127
	1,157,377	34,217	80	0	1,191,674

	Cyngor Sir y Fflint £000	NEW Homes* £000	NEWydd £000	Gwella £000	Grŵp £000
Llyfrwerth Net 31 Mawrth 2024					
Anheddau cyngor	328,606	0	0	0	328,606
Tir ac adeiladau eraill	499,539	31,508	0	0	531,047
Cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar	19,768	0	139	0	19,907
Asedau dros ben	3,327	0	0	0	3,327
Asedau isadeiledd	156,361	0	0	0	156,361
Asedau cymunedol	5,524	0	0	0	5,524
Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeilac	44,705	0	0	0	44,705
	1,057,830	31,508	139	0	1,089,477

*Ailddatganwyd cronfeydd wrth gefn is-gwmni i addasu ar gyfer alinio polisi cyfrifeg yn ymwneud â dibrisiad Asedau Anghyfredol NEW Homes (£2.806miliwn)

**ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y
FFLINT**

I'w fewnosod yn dilyn archwiliad ariannol gan archwilwyr allanol.

**ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y
FFLINT**

I'w fewnosod yn dilyn archwiliad ariannol gan archwilwyr allanol.

**ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y
FFLINT**

I'w fewnosod yn dilyn archwiliad ariannol gan archwilywyr allanol.

**ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y
FFLINT**

I'w fewnosod yn dilyn archwiliad ariannol gan archwilywyr allanol.

2024/25

Cyngor Sir y Fflint
Ein Dull o Weithredu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
Dogfen Amgaeedig 1

Beth yw pwrpas y ddogfen hon?

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu ein dull o asesu trefniadau llywodraethu'r Cyngor a chwblhau'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Mae'r ddogfen hon 'Ein Dull o Weithredu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol' (Dogfen Amgaeedig un) yn esbonio:

- Beth yw Llywodraethu
- Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Sut mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi
- Prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol
- Cyfraniadau at Fframwaith Llywodraethu Effeithiol
- Sut ydym wedi monitro a gwerthuso effeithiolrwydd ein trefniadau llywodraethu

Mae manylion canlyniadau ein hasesiad i nodi meysydd arfer orau a meysydd i'w gwella ymhellach i'w gweld yn nogfen Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2024/25 – Rhan 2

Beth yw Llywodraethu?

“Mae llywodraethu yn ganolbwynt i wasanaethau cyhoeddus. Mae’n sail i’r ffordd y caiff adnoddau eu rheoli, y ffordd y caiff penderfyniadau eu gwneud, y ffordd y caiff gwasanaethau eu darparu a’r effaith y maent yn eu cael, nawr ac yn y dyfodol. Mae hefyd yn hydreiddio i’r ffordd y mae sefydliadau yn cael eu harwain a sut maent yn rhyngweithio gyda’r cyhoedd. Mae angen i lywodraethu fod yn gadarn ond mae’n rhaid iddo hefyd fod yn gymesur. Mae sefydliadau a lywodraethir yn dda yn ddeinamig ac yn cymryd risgiau sy’n cael eu rheoli’n dda; nid ydynt yn farwaidd nac yn fiwrocrataidd.”¹

Mae’r fframwaith llywodraethu yn cynnwys diwylliant, gwerthoedd, systemau a phrosesau sy’n sail i’r ffordd y caiff sefydliad ei gyfarwyddo a’i reoli. Mae’r fframwaith yn dod â chyfres sylfaenol o ofynion deddfwriaethol, egwyddorion arfer da a phrosesau rheoli at ei gilydd.

Mae Cyngor Sir y Fflint yn cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn yn ei lle. Mae’r Cyngor wedi datblygu Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol sy’n diffinio’r egwyddorion sy’n sail i lywodraethu’r sefydliad. Mae’r Cod Lleol yn ffurfio rhan o Gyfansoddiad y Cyngor a gellir ei weld ar wefan y Cyngor. Mae crynodeb o’r egwyddorion sy’n sail iddo i’w gweld yn ddiweddarach yn y ddogfen hon.

Mae ein fframwaith llywodraethu yn cefnogi ein nod fel corff cyhoeddus modern, sydd â’r **athroniaeth** o weithredu fel busnes cymdeithasol sydd:

- Yn ddarbodus, modern, effeithlon ac effeithiol;
- Wedi’i lunio, ei drefnu a’i weithredu i ddiwallu anghenion cymunedau a’r cwsmer
- Yn gweithio gyda’n partneriaid i gyrraedd y safonau gwasanaeth cyhoeddus uchaf posibl er lles Sir y Fflint fel sir

I wireddu’r dyheadau hyn, rydym wedi gosod y **safonau** canlynol:-

- Cyflawni rhagoriaeth mewn llywodraethu corfforaethol ac enw da
- Cyflawni rhagoriaeth mewn perfformiad yn erbyn ein targedau ein hunain ac yn erbyn targedau sefydliadau eraill tebyg i ni sy’n perfformio ar lefel uchel
- Bod yn fodern ac yn hyblyg, gan addasu’n gyson i ddarparu gwasanaeth a chymorth o’r safon uchaf i’r cyhoedd, cwsmeriaid a chleientiaid
- Defnyddio ei bedwar adnodd – arian, asedau, pobl a gwybodaeth, yn strategol, effeithiol ac effeithlon
- Croesawu a gweithredu systemau a phrosesau busnes darbodus, effeithiol, effeithlon a llai biwrocrataidd

¹Swyddfa Archwilio Cymru: “Papur Trafod: Yr heriau llywodraethu sy’n cael eu creu gan wasanaethau a ddarperir yn anuniongyrchol ac a ariennir gan y cyhoedd yng Nghymru” 2017

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

I gyrraedd y safonau hyn bydd ein **hymddygiad** yn:-

- Dangos arweinyddiaeth strategol yn y sefydliad ac yn ein partneriaethau
- Herio, adolygu, newid a moderneiddio'r ffordd yr ydym yn gwneud pethau yn barhaus
- Bod mor ddarbodus ag sy'n bosibl a chadw biwrocratiaeth i'r lefel isaf bosibl
- Manteisio i'r eithaf ar dechnoleg newydd
- Manteisio i'r eithaf ar drefniadau gweithio hyblyg

Rydym yn ymroddedig i'r **egwyddorion** canlynol:-

- Bod yn gyflogwr modern, teg a gofalgwr
- Bod yn deg, cyfiawn a chynhwysol yn ein polisïau a'n hymarferion
- Bod yn gydwybodol wrth gynllunio a rheoli ein gweithgareddau a gwneud penderfyniadau mewn modd cynaliadwy

Rydym yn ymrwymo i werthoedd ac egwyddorion penodol wrth weithio gyda'i bartneriaid a phartneriaethau allweddol. Mae'r rhain yn cynnwys partneriaethau strategol megis y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a'r trydydd sector, gan gynnwys cytuno ar set o egwyddorion Ariannu'r Sector Gwirfoddol.

Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2018 yn mynnu ein bod yn paratoi datganiad ar reolaeth fewnol. Fel sawl awdurdod yng Nghymru, cyfeirir ato fel y 'Datganiad Llywodraethu Blynyddol'. Dogfen gyhoeddus yw hon sydd yn adrodd am y graddau rydym ni fel Cyngor yn cydymffurfio â'n cod llywodraethu ein hunain.

Yn y ddogfen hon byddwn ni, y Cyngor yn:

- Cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn mewn lle
- Crynhoi elfennau allweddol y fframwaith llywodraethu a rolau'r rhai sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu
- Disgrifio sut rydym wedi monitro a gwerthuso effeithlonrwydd ein trefniadau llywodraethu yn y flwyddyn, ac unrhyw newid sydd wedi'i gynllunio yn y cyfnod i ddod
- Rhoi manylion ar sut rydym wedi ymateb i unrhyw fater a nodwyd yn natganiad llywodraethu'r llynedd
- Adrodd ar unrhyw fater llywodraethu a nodwyd o'r adolygiad hwn ac ymrwymo i fynd i'r afael â nhw; ac
- Wrth gyfeirio at y Cyngor, mae hyn yn cynnwys ei berthynas grŵp ag endidau eraill megis New Homes, Newydd a Gwella

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adrodd ar y fframwaith llywodraethu sydd wedi bod ar waith yng Nghyngor Sir y Fflint yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25 ac mae wedi'i ddiweddarau gyda chymeradwyaeth Datganiad Cyfrifon Blynyddol.

Sut mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi?

Cafodd adolygiad cychwynnol ein fframwaith llywodraethu ei gynnal gan y Gweithgor Llywodraethu Corfforaethol. Fe wnaeth y grŵp hwn baratoi holiaduron ar gyfer pob Prif Swyddog corfforaethol a hefyd rhai swyddogaethau llywodraethu penodol fel cyllid, adnoddau dynol a chyfreithiol. Roedd ein dull yn seiliedig ar y saith egwyddor sy'n dilyn y brif ran o'r ddogfen hon, a chawsant eu hasesu i nodi unrhyw faes ar gyfer gwelliant. Cynhaliwyd gweithdy herio ar gyfer aelodau'r Cabinet, y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio er mwyn mynd drwy sgorau cychwynnol y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a llenwodd aelodau'r Cabinet a Chadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu ac aelodau o'r Pwyllgor Safonau holiadur a oedd yn crynhoi themâu o'r gweithdy.

Mae gwaith paratoi a chynnwys y trefniadau llywodraethu eleni wedi eu hystyried gan y swyddogion statudol, gyda chefnogaeth i roi sicrwydd gan Archwilio Mewnol, y Cabinet, y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac Archwilio Cymru. Rydym yn cydnabod nad yw ein fframwaith llywodraethu'n gallu dileu pob risg o fethu cyflawni'r targedau yn ein polisïau, nodau ac amcanion ac felly gall ddarparu sicrwydd cymesur ac nid sicrwydd llwyr o effeithiolrwydd.

Wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, rydym wedi:

- Adolygu trefniadau llywodraethu presennol y Cyngor yn erbyn y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol
- Diweddarau'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol lle bo hynny'n angenrheidiol, i adlewyrchu newidiadau yn nhrefniadau llywodraethu'r Cyngor a gofynion newydd CIPFA / Solace 2016 – Nodiadau Cyfarwyddyd ar gyfer Awdurdodau Cymru
- Asesu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor ac amlygu unrhyw newid a gynlluniwyd yn y cyfnod sydd i ddod
- Ystyriwyd y canfyddiadau yn yr Hunanasesiad Corfforaethol

Mae Tîm y Prif Swyddogion, dan arweiniad y Prif Weithredwr; hefyd wedi ystyried y materion llywodraethu a'r egwyddorion sy'n wynebu'r Cyngor. Ceir tystiolaeth o'r rhain yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol (Rhan 2) o dudalen 123 o'r ddogfen. Mae egwyddorion a gafodd eu hasesu fel bod angen gwelliant pellach wedi'u manylu rhag dudalen 137.

Mae ein Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor ar effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethu, fframwaith rheoli risg ac amgylchedd rheoli mewnol. Fel rhan o'r rôl hon mae'r Pwyllgor yn adolygu a chymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Gofynnwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio hefyd i ystyried a rhoi sylwadau am y cynnydd a wnaed ar y Datganiad Llywodraethu Blynyddol diwethaf ac unrhyw fater pellach i'w hystyried. Roeddent yn fodlon â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn gyffredinol.

Mae'r pum cadeirydd Trosolwg a Chraffu hefyd wedi ystyried a gwneud sylwadau ar y materion o fewn cylch gwaith eu pwyllgorau priodol yn ogystal ag aelodau Cabinet. Ar y cyfan, roeddynt yn fodlon ac yn cytuno â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Beth yw prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol?

Rydym yn bwriadu cyflawni safon lywodraethu dda drwy gadw at saith egwyddor CIPFA/Solace 2016 – Nodiadau Canllaw i Awdurdodau Cymru, sy'n ffurfio sail y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol. Y saith egwyddor allweddol yw:

Egwyddor A	Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
Egwyddor B	Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
Egwyddor C	Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
Egwyddor D	Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
Egwyddor E	Datblygu gallu ein sefydliad, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion oddi mewn iddo
Egwyddor F	Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
Egwyddor G	Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

Er bod y Cod yn cyfeirio at 'endid', er mwyn sicrhau eglurdeb rydym ni wedi defnyddio 'ein sefydliad' yn lle.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cyfraniadau at Fframwaith Llywodraethu effeithiol

Y Cyngor	- Cymeradwyo Cynllun y Cyngor - Cefnogi'r Cyfansoddiad
Y Cabinet	- Prif gorff gwneud penderfyniadau'r Cyngor - Yn cynnwys Arweinydd y Cyngor ac aelodau Cabinet sy'n gyfrifol am bortffolios penodol
Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	Helpu i godi proffil rheolaeth fewnol, rheoli risg a materion adrodd ariannol o fewn y Cyngor, yn ogystal â rhoi fforwm i drafod y materion a godwyd gan archwilyr mewnol ac allanol
Pwyllgor Safonau	- Mae'r Pwyllgor Safonau'n hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad gan aelodau etholedig a chyfetholedig, ac yn monitro gweithrediad Cod Ymddygiad yr Aelodau - Mae Pwyllgor y Cyfansoddiad a Gwasanaethau Democrataidd yn ystyried ac yn cynnig newidiadau i'r Cyfansoddiad a'r Cod Llywodraethu Corfforaethol
Portffolio	- Monitro arbedion effeithlonrwydd, amlygu risg a chymau lliniaru - Ystyried cadernid cynllunio rhag argyfwng a rhagweld ac ystyried darparu adnoddau ar gyfer darpariaeth a gynlluniwyd
Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu	- Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a pherfformiad y Cyngor, y Cabinet a Phwyllgorau - Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a pherfformiad cyrff cyhoeddus eraill gan gynnwys partneriaethau - Cynorthwyo'r Cyngor a'r Cabinet i ddatblygu'r fframwaith Cyllideb a Pholisi drwy ddadansoddiad manwl o faterion polisi - Sefydlu Grŵp Cyswllt Cadeiryddion/Is-Gadeiryddion
Tîm y Prif Swyddogion a Rheolwyr Gwasanaeth	- Gosod safonau llywodraethu - Arwain a chymhwyso safonau llywodraethu ar draws portffolios - Cynnal hunanasesiad blynyddol
Archwilio Mewnol	- Darparu barn annibynnol a gwrthrychol flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaeth fewnol, rheoli risg a threfniadau llywodraethu - Ymchwilio i dwyll ac anghysondebau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Sut ydym wedi monitro a gwerthuso effeithiolrwydd ein trefniadau llywodraethu?

Yn flynyddol, rydym yn adolygu effeithiolrwydd ein fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system reoli fewnol. Manylir ar elfennau allweddol sicrwydd sy'n sail i'r adolygiad llywodraethu hwn isod:

Tîm y Prif Swyddogion	Swyddog Monitro	Swyddog Adran 151	Llywodraethu Gwybodaeth	Archwilio Mewnol
- Trosolwg corfforaethol a chynllunio strategol - Asesiad Llywodraethu Corfforaethol Blynyddol - Gweithredu a monitro protocolau rheoleiddio a phrotocolau llywodraethu eraill	- Sicrwydd cyfreithiol a rheoleiddiol - Monitro gweithrediad y Cyfansoddiad - Ymchwiliadau'r Ombwdsmon - Uwch-Berchennog Risg Gwybodaeth	Gweinyddu materion ariannol y Cyngor yn briodol	- Mae'r Swyddog Monitro wedi'i ddynodi fel Uwch-berchennog Risg Gwybodaeth y Cyngor - Y Rheolwr Llywodraethu Gwybodaeth yw ein Swyddog Diogelu Data - Cydymffurfiaeth Gwybodaeth gan gynnwys polisïau, gweithdrefnau a systemau cysylltiedig (Diogelu Data, Rhyddid Gwybodaeth) - Diogelwch Gwybodaeth, Safonau Gwybodaeth a Rheoli Cofnodion	- Adroddiad barn blynyddol ar ddigonolrwydd trefniadau rheoli mewnol, rheoli risg a threfniadau llywodraethu - Cynllun Archwilio Mewnol ac olrhain adroddiadau / perfformiad gan y Pwyllgor Archwilio - Darparu cyngor ac ymgynghoriaeth
Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu	Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	Rheoli Risg	Archwilio Allanol / Archwiliadau	Gwrth-dwyll
- Adolygu a herio polisi - Trosolwg a chraffu pynciau - Monitro Perfformiad a Risg Corfforaethol a Phortffolios	- Hunanasesu'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio - Adolygu effeithiolrwydd archwilio mewnol ac allanol - Ystyried digonolrwydd y trefniadau rheoli mewnol, rheoli risg a llywodraethu	- Polisi a Strategaeth Rheoli Risg - Monitro ac adrodd ar Risgiau Strategol bob chwarter i'r Cabinet, y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	- Archwilio Datganiadau Ariannol - Adolygiadau thematig a chenedlaethol - Archwiliadau allanol eraill	- Trefniadau gwrth-dwyll a llygredigaeth a rhannu pryderon - Codau Ymddygiad i Swyddogion ac Aelodau - Rheolau Gweithdrefnau Ariannol a Chontractau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol Cyngor Sir y Fflint

Dogfennau Allweddol Cyhoeddus: Adolygiad Blynyddol / Cynhyrchu

- Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Adroddiad Cyllid Alldro Blynyddol
- Adroddiad Perfformiad Blynyddol
- Datganiad Llywodraethu Gwybodaeth Blynyddol
- Y Strategaeth Gyfalaf a'r Cynllun Rheoli Asedau
- Cod Llywodraethu Corfforaethol
- Cod Ymarfer Moesegol ar gyfer Caffael
- Rheolau'r Weithdrefn Gontractau
- Strategaeth Ddigidol
- Archwiliad Cyflog Cyfartal (Adroddiadau Cyflogau yn ôl Rhyw)
- Rheolau Gweithdrefn Ariannol
- Cynllun y Cyngor
- Strategaeth Ariannol Tymor Canolig
- Cynllun Lwfansau Aelodau
- Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Chraffu
- Strategaeth Pobl
- Cynlluniau Busnes Portffolio
- Cynllun Lles y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
- Datganiad Cyfrifon
- Cynllun Cydraddoldeb Strategol
- Y Gofrestr Risgiau Gorfforaethol
- Strategaeth Rheoli'r Trysorlys
- Adroddiad Archwilio Cymru
- Datganiad Polisi Tâl

Dogfennau Allweddol: Adolygiad Ad-hoc / Cynhyrchu

- Cynllun Gwaith Gwrth-dwyll
- Cynlluniau Parhad Busnes
- Egwyddorion Cyfathrebiadau
- Y Cyfansoddiad
- Strategaeth Ddigidol
- Polisi Diogelu Data
- Polisiâu Cydraddoldeb ac Amrywiaeth
- Polisiâu Cyflogaeth
- Polisiâu Iechyd a Diogelwch
- Protocol Archwilio Mewnol/Allanol
- Polisiâu TG
- Cod Ymddygiad Aelodau
- Cod Ymddygiad Swyddogion
- Strategaeth Gaffael
- Y Fframwaith Rheoli Risg
- Polisi Cyfryngau Cymdeithasol
- Safonau'r Gymraeg
- Polisi Rhannu Pryderon

Prosesau sy'n Cyfrannu at Fonitro Rheoleiddiol

- Gwerthuso a Goruchwyllo
- Rheoli Presenoldeb
- Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
- Adroddiadau Monitro'r Gyllideb
- Sylwadau, Cwynion a Chanmoliaethau
- Llywodraethu Corfforaethol
- Iechyd a Diogelwch Corfforaethol
- Fframwaith Llywodraethu (Cynllun) y Cyngor
- Cyfarfodydd y Cyngor
- Ymgysylltu ac Ymgynghori
- Archwilio Allanol
- Gwefan Cyngor Sir y Fflint
- Adroddiadau Arolygiaeth
- Ymsefydlu (Corfforaethol a Gwasanaethau)
- Archwilio Mewnol
- Swydd-ddisgrifiadau a Manylion am yr Unigolyn
- Pecynnau Gwaith Rheolwyr
- Hyfforddiant i Aelodau
- Swyddog Monitro
- Hunanasesiadau Partneriaethau
- Rheoli Perfformiad
- Rheoli Risg
- Fframwaith Craffu
- Newyddlen Eich Cyngor Chi

2024/25

Cyngor Sir y Fflint
Datganiad Llywodraethu Blynyddol
Dogfen Amgaeedig 2

Beth yw pwrpas y ddogfen hon?

Mae'r ddogfen hon yn manylu ar ein hasesiad yn erbyn trefniadau Llywodraethu Corfforaethol y Cyngor ac mae'n sôn am feysydd o arferion gorau a meysydd sydd angen gwelliant pellach. Mae'r ddogfen yn egluro:

- Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?
- Cymharu Effeithiolrwydd trefniadau Llywodraethu'r Cyngor
- Prif egwyddorion y trefniadau Llywodraethu Corfforaethol a'n datganiad:
 - Egwyddor A – Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
 - Egwyddor B – Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
 - Egwyddor C – Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
 - Egwyddor D – Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
 - Egwyddor E – Datblygu capasiti ein sefydliadau, gan gynnwys gallu'r arweinwyr a'r unigolion oddi mewn iddo
 - Egwyddor F – Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
 - Egwyddor G – Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol
- Sut yr ydym wedi mynd i'r afael â materion llywodraethu a strategol Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2023/24
- Beth yw'r materion llywodraethu a nodwyd yn ystod 2024/25
- Beth yw'r materion strategol a nodwyd yn ystod 2024/25
- Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2018 yn mynnu ein bod yn paratoi datganiad ar reolaeth fewnol. Fel sawl awdurdod yng Nghymru, cyfeirir ato fel y 'Datganiad Llywodraethu Blynyddol'. Dogfen gyhoeddus yw hon sy'n nodi i ba raddau rydym ni fel Cyngor yn cydymffurfio â'n cod llywodraethu ein hunain.

Yn y ddogfen hon byddwn ni, y Cyngor yn:

- Cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn mewn lle;
- Crynhoi elfennau allweddol y trefniadau llywodraethu a rolau'r rhai sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu;
- Disgrifio sut rydym wedi monitro a gwerthuso effeithlonrwydd ein trefniadau llywodraethu yn y flwyddyn, ac unrhyw newidiadau sydd wedi'u cynllunio yn y cyfnod i ddod;
- Rhoi manylion ar sut rydym wedi ymateb i unrhyw fater(ion) a nodwyd yn natganiad llywodraethu'r llynedd;
- Adrodd ar unrhyw fater llywodraethu a nodwyd o'r adolygiad hwn ac ymrwymo i fynd i'r afael â nhw; ac
- Wrth gyfeirio at y Cyngor, mae hyn yn cynnwys ei berthynas grŵp ag endidau eraill megis New Homes, Newydd a Gwella

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adrodd ar y trefniadau llywodraethu sydd wedi bod ar waith yng Nghyngor Sir y Fflint yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25 ac mae wedi'i ddiweddarau hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon.

Sicrwydd Annibynnol

Crynodeb Archwilio Blynyddol Archwilio Cymru

Mae'r Crynodeb Archwilio Blynyddol yn nodi'r gwaith archwilio a rheoleiddio sydd wedi'i wneud gan Archwilio Cymru mewn perthynas â Chyngor Sir y Fflint ers yr adroddiad blynyddol diwethaf a bydd yn cael ei gyhoeddi ym mis Mehefin 2025. Ar y cyfan, daeth Archwilydd Cyffredinol Cymru i gasgliad cadarnhaol. Rhoddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn ddiamwys, gwir a theg ar ddatganiadau ariannol y Cyngor ar 28 Tachwedd 2024, cyn y dyddiad cau y cytunwyd arno gyda Llywodraeth Cymru, sef 30 Tachwedd 2024. Mae'r adroddiad yn cadarnhau:

- Y paratowyd Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad Naratif y Cyngor yn unol â Chod Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth a'r canllawiau perthnasol. Roeddent hefyd yn cyd-fynd â'r datganiadau ariannol a'n gwybodaeth ynglŷn â'r Cyngor
- Cyflwynodd yr Archwilydd Cyffredinol dystysgrif yn cadarnhau bod archwiliad cyfrifon 2023-24 wedi'i gwblhau.

Barn Flynyddol Archwilio Mewnol

Ar gyfer y flwyddyn sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2025, ar sail gwaith y mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol a'r Archwilwyr Allanol wedi'i wneud, fy marn i yw bod gan Gyngor Sir y Fflint, ar y cyfan, fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol ddigonol ac effeithiol.

Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Mae'r Pwyllgorau Llywodraethu ac Archwilio yn elfen allweddol o drefniadau llywodraethu awdurdod. Maent yn darparu ffocws lefel uchel ac annibynnol ar ddigonolrwydd trefniadau llywodraethu, risg a rheoli'r Cyngor. Yn unol ag arferion gorau Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth mae'r Cyngor yn dwyn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i gyfrif o ran y gwaith mae'n ei wneud. I gefnogi hyn cyflwynodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ei Adroddiad Blynyddol i'r Cyngor ym mis Ionawr 2025, lle cadarnhaodd y Pwyllgor ei fod wedi ymgymryd â'i ddyletswyddau yn unol â'r cylch gorchwyl, wedi asesu eu heffeithiolrwydd ar wahân fel Pwyllgor ac wedi sefydlu cynllun gweithredu i gefnogi'r Pwyllgor, yr aelodau newydd a gwelliant parhaus.

Datganiad y Prif Swyddog Cyllid ynghylch Cydymffurfiaeth â'r Cod Rheolaeth Ariannol

Mae Cod Rheolaeth Ariannol Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) (Cod RhA CIPFA) yn nodi'r egwyddorion a ddylai arwain awdurdodau wrth reoli eu cyllid. Cafodd ei lunio er mwyn cefnogi arferion da o ran rheolaeth ariannol a chynorthwyo awdurdodau lleol i arddangos eu cynaliadwyedd ariannol. Mae Cod RhA CIPFA yn nodi'r safonau penodol y dylai awdurdodau geisio eu cyflawni ar y lleiaf.

Mae'r Cod wedi'i seilio ar gyfres o egwyddorion yn cynnwys Datganiad Egwyddorion o Reolaeth Ariannol Dda CIPFA. Yr egwyddorion yma yw'r meincnodau er mwyn i'r awdurdodau fesur effeithiolrwydd eu rheolaeth ariannol a chynaliadwyedd er mwyn i awdurdodau allu:

- cadw rheolaeth ariannol ar gyllid awdurdod lleol yn y tymor byr, tymor canolig a'r tymor hir;
- rheoli gwydnwch ariannol er mwyn gallu bodloni galw na ellir ei ragweld ar wasanaethau; a
- chadw rheolaeth ariannol ar unrhyw ddatblygiadau syfrdanol ac annisgwyl yn eu sefyllfaoedd ariannol.

Mae egwyddorion penodol yn y cod yn cynnwys elfennau o Arweinyddiaeth Sefydliadol, Atebolrwydd, Tryloywder, Safonau Proffesiynol, Sicrwydd a Chynaliadwyedd.

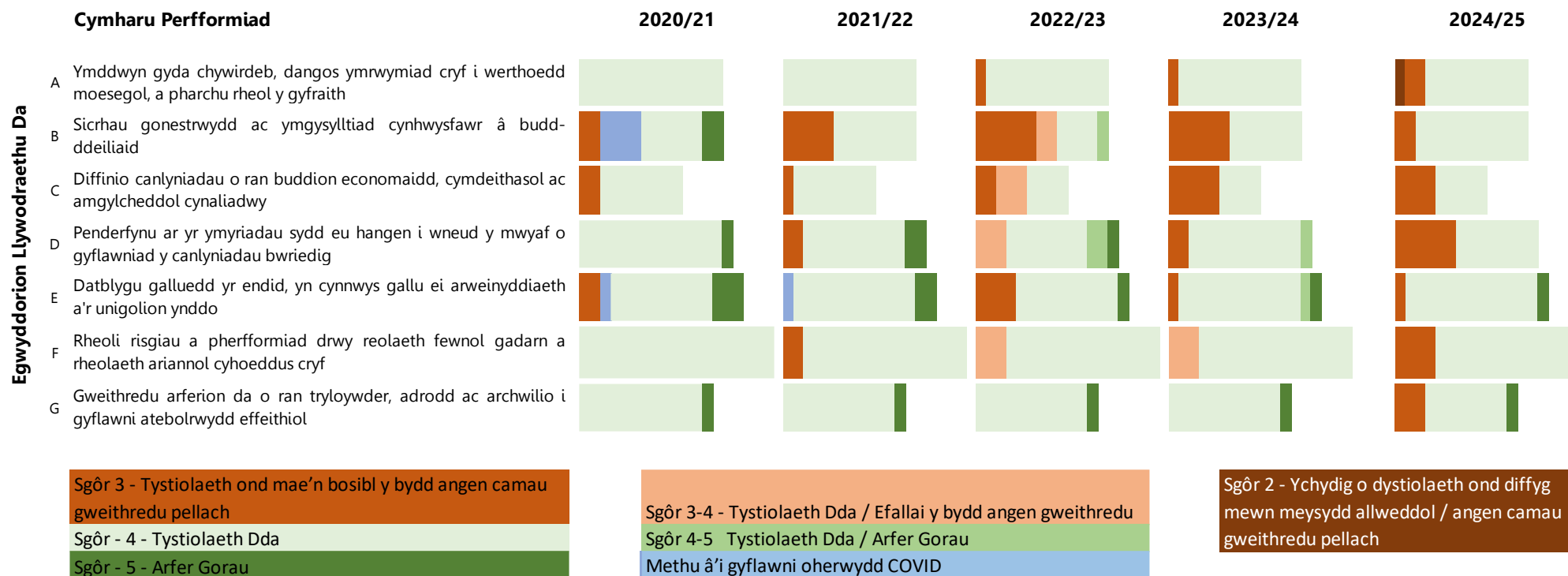
Mae'n rhaid i bob awdurdod lleol ddangos ei fod yn bodloni gofynion y Cod. Fel Swyddog Adran 151 mae arnaf Gyfrifoldeb Statudol (gyda chefnogaeth Tîm y Prif Swyddogion ac Aelodau Etholedig) i sicrhau cydymffurfiaeth â Chod Rheolaeth Ariannol CIPFA.

Yn rhan o'r adolygiad blynyddol o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, rwyf wedi adolygu ein hasesiad blaenorol o gydymffurfiaeth Sir y Fflint â'r Cod RhA CIPFA, a gallaf gadarnhau bod Sir y Fflint yn parhau i gydymffurfio â'r Cod yn y mwyafrif o feysydd.

Serch hynny, mae'r asesiad yn cydnabod y bydd y meysydd canlynol angen adolygiad a gwelliant parhaus oherwydd yr heriau ariannol parhaus ar bob awdurdod lleol:

- Mae absenoldeb unrhyw setliad cyllidebol dangosol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer 2026/27 a thu hwnt yn cyflwyno heriau ac ansicrwydd sylweddol a rhaid cael dull darbodus wrth flaenoriaethu ein gofynion cynllunio'r gyllideb ar frys.
- Yn rhan o'r uchod, mae angen diweddarau'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig a chychwyn ystyried yn gynnar opsiynau ar gyfer sicrhau cyllideb gynaliadwy, yn cynnwys datblygu unrhyw gyfleoedd a nodwyd yn y Rhaglen Drawsnewid Strategol.
- Sicrhau cydymffurfiaeth gyda'r broses ar gyfer rhagor o ymgysylltu â gwasanaethau o ran cymeradwyo a chyfrannu at ddatganiadau dull ar gyfer pwysau a lleihau costau.
- Adolygu a datblygu dull ymgynghori ar y gyllideb yn rhan o Ymgysylltu â Budd-ddeiliaid yn y dyfodol.

Cymharu Effeithiolrwydd Trefniadau Llywodraethu'r Cyngor

Ni fydd cam gweithredu ar wahân ar gyfer y rhai a gafodd sgôr o 3-4 os yw'r mater eisoes wedi'i gwmpasu gan gamau gweithredu i fynd i'r afael â'r rhai a gafodd sgôr o 3.

Meysydd o Arfer Orau (Sgôr o 5):

- (E52) Cydnabod manteision partneriaethau a chydweithio lle gellir cyflawni gwerth ychwanegol
- (G92) Croesawu her cyfoedion, adolygiadau ac archwiliadau gan gyrff rheoleiddiol a gweithredu argymhellion

Angen Camau Gweithredu Pellach (Sgôr o 2 a 3):

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

- (A1, A2, A10) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r Sefydliad. Sicrhau bod aelodau'n arwain i sefydlu gwerthoedd penodol ar gyfer y sefydliad a'i staff ac yn gallu cyflawni eu cyfrifoldebau yn unol â gofynion deddfwriaethol a rheoleiddiol.
- (B23, B26) Annog, casglu a gwerthuso safbwyntiau a phrofiadau dinasyddion, defnyddwyr gwasanaeth a sefydliadau ac ystyried buddion treth dalwyr a defnyddwyr gwasanaeth y dyfodol.
- (C28, C31, C32, C33) Cyflawni canlyniadau diffiniedig mewn ffordd **gynaliadwy** yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael a thrwy ystyried a chydbwysio effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol ein polisïau, cynlluniau a'n penderfyniadau wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â darpariaeth gwasanaeth. Mae gan gamau gweithredu pellach sy'n ofynnol yn Egwyddor C, gysylltiad â'r camau gweithredu a nodir o fewn Egwyddor B.
- (D40, D43, D44, D45, D46, D47) Ystyried a monitro risgiau sy'n wynebu pob partner tra'n cydweithio gan gynnwys risgiau a rennir. Sicrhau bod capasiti'n bodoli i gynhyrchu'r wybodaeth ofynnol i adolygu ansawdd y gwasanaeth yn rheolaidd. Sicrhau bod y broses gyllidebu'n holl-gynhwysol, gan roi ystyriaeth i gostau llawn gweithrediadau dros y tymor canolig ac yn hirdymor.
- (E61) Gwellu'r defnydd o adnoddau drwy ddefnyddio technegau priodol fel meincnodi a dewisiadau eraill er mwyn penderfynu sut caiff adnoddau'r awdurdod eu dyrannu er mwyn cyflawni canlyniadau yn effeithiol ac effeithlon.
- (F69, F70, F80, F81) Gweithredu trefniadau rheoli perfformiad, rheoli data a rheoli risg cadarn ac integredig a sicrhau eu bod yn gweithio'n effeithiol. Alinio'r Strategaeth Rheoli Gwybodaeth a Data, Fframwaith Rheoli Risg ar reolaeth fewnol gyda chyflawni amcanion y Cyngor.
- (G83, G84, G89) Gweithredu arferion da o ran tryloywder ac arferion da o ran adrodd

Y Prif Themâu a nodwyd ar gyfer Gwella yn 2024/25

Mae'r Cyngor yn wynebu hyd yn oed mwy o heriau fel sefydliad, yn sgil y lefel isel o gyllid a dderbynnir a'r heriau cynyddol a wynebai mewn perthynas â gwydnwch y gweithlu. Mae'r farchnad recriwtio yn un cystadleuol ac nid yw'r Cyngor bellach yn gallu cystadlu, sy'n golygu llawer o swyddi gwag a cholli staff allweddol. Mae hyn, ochr yn ochr â phoblogaeth gynyddol sy'n heneiddio a'r galw am wasanaethau, yn her o ran a oes modd cynnig yr un lefel o wasanaeth yn ogystal â sut fedrwn ni wella gwasanaethau.

Gan roi hyn mewn cyd-destun, yn ystod 2024/25 adolygodd y Gweithgor Llywodraethu sefyllfa'r Cyngor yn erbyn y 7 Egwyddor Llywodraethu Da a'r 94 o Is-Egwyddorion. Ym mis Mawrth 2025 cynhaliwyd gweithdy i aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol, a'r Cabinet er mwyn iddynt adolygu sgôr y Datganiad Llywodraethu Blynnyddol mewn perthynas â'r Egwyddorion Llywodraethu Da.

Ymhellach i hynny, darparwyd Holiadur Llywodraethu Blynnyddol i'r Cabinet a Chadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu a'r Pwyllgor Safonau, er mwyn gweld a yw'r aelodau yn cytuno â'r themâu sydd wedi'u nodi fel meysydd i'w gwella.

Y saith thema a nodwyd ar gyfer gwella yw;

- **Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith a gwella cyfleoedd hyfforddi**
 - Arwain diwylliant lle bo gweithredu er lles y cyhoedd yn weladwy ac yn cael ei arddangos yn gyson. Dealltwriaeth o rolau a chyfrifoldebau.
 - Mae gwerthoedd yn cael eu cyflawni'n unol â Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus (Egwyddorion Nolan)
 - Prosesau gwneud penderfyniadau a herio gwell drwy hyfforddiant penodol, mae sesiynau wedi'u hwyluso ar gael i Aelodau ac Uwch Swyddogion
- **Ymgorffori'r defnydd o Asesiadau o Effaith Integredig ac ymgysylltu â dinasyddion**
 - Y Cyngor yn asesu effaith ei benderfyniadau a'i bolisiau ar grwpiau cydraddoldeb, yr amgylchedd, yr economi ac ar feysydd eraill o ddiddordeb cyn i unrhyw bolisi neu strategaeth newid.
 - Annog, casglu a gwerthuso safbwyntiau a phrofiadau dinasyddion, defnyddwyr gwasanaeth a sefydliadau o wahanol gefndiroedd gan gynnwys anghenion y dyfodol
 - Rheoli disgwyliadau'n effeithiol o ran penderfynu ar flaenoriaethau a gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael
- **Cynaliadwyedd yr Adnoddau a Gwydnwch y Gweithlu**
 - Rheoli disgwyliadau gwasanaeth yn effeithiol gyda'r adnoddau sydd ar gael gyda'r holl fudd-ddeiliaid
 - Datblygu, recriwtio a chadw capasiti'r gweithlu yn dilyn adolygiad o'r model cyflogau.
 - Cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg o fewn y gweithlu a'r Aelodau
 - Ymgorffori moeseg a gwerthoedd o fewn y diwylliant sefydliadol a'r diwylliant gwaith.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

- **Ymgorffori Rheoli Risg ar draws Bartneriaethau.**
 - Ystyried a monitro risgiau sy'n wynebu pob partner wrth gydweithio gan gynnwys risgiau a rennir
- **Datblygu diwylliant data a pherfformiad ar draws y Cyngor**
 - Defnyddio gwybodaeth data a pherfformiad i reoli ac adolygu (a gwella) ansawdd gwasanaeth a darparu sicrwydd ansawdd
 - Annog her a thrafodaeth adeiladol ar bolisiâu ac amcanion cyn, yn ystod ac ar ôl gwneud penderfyniadau gan wella perfformiad yr awdurdod.
- **Adolygu adroddiadau Pwyllgor**
 - Sicrhau eu bod mewn arddull sy'n ddealladwy, hawdd cael mynediad atynt a'u cwestiynu gan aelodau'r cyhoedd a budd-ddeiliaid eraill.
 - Darparu digon o wybodaeth i fodloni gofynion tryloywder a gwella craffu cyhoeddus ond heb fod yn rhy drwm ac yn hawdd i ddefnyddwyr eu deall
 - Gwneud penderfyniadau'n seiliedig ar ddadansoddiad a chynghor clir a gwrthrychol, gan dynnu sylw at y goblygiadau a'r risgiau.
- **Cynllunio ariannol tymor canolig a hirdymor**
 - Ystyried safbwynt hir dymor o ran gwneud penderfyniadau, gan ystyried risg a gweithredu'n dryloyw pan fo gwrthdaro posibl rhwng canlyniadau a fwriedir gan yr awdurdod a ffactorau byrdymor megis y cylch gwleidyddol neu gyfyngiadau ariannol.
 - Paratoi cyllidebau'n unol ag amcanion a strategaethau sefydliadol a'r cynllun ariannol tymor canolig.
 - Sicrhau bod y strategaeth ariannol tymor canolig yn integreiddio a chydbwysu gyda blaenoriaethau gwasanaeth, fforddiadwyedd a chyfyngiadau eraill o ran adnoddau.
 - Sicrhau bod rheolaeth ariannol yr awdurdod yn cefnogi cyflawniad canlyniadau hirdymor a pherfformiad ariannol a gweithredol byrdymor.

Canlyniad yr holiaduron a gwblhawyd gan yr Aelodau:

Roedd yr Aelodau yn cytuno gyda'r saith thema a nodwyd ar gyfer gwelliant, gan ddatgan;

- Bydd gwneud gwelliannau dan y themâu hyn yn arwain at benderfyniadau gwell ac yn siapia gwelliannau i wasanaethau
- Mae datblygu a chadw capasiti'r gweithlu yn hanfodol i ddarparu gwasanaethau
- Bydd cynyddu nifer yr Asesiadau o Effaith Integredig sy'n cael eu cwblhau ac ymgysylltu â dinasyddion yn sicrhau bod Cyngor Sir y Fflint yn asesu effaith unrhyw benderfyniad a wneir
- Cytunodd pob aelod bod y Gymraeg yn hollbwysig a bod angen cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn y gweithlu
- Bydd ymgorffori Rheolaeth Risg ar draws y Partneriaethau'n galluogi'r Cyngor i nodi risgiau a chyfleoedd yn y dyfodol.
- Bydd datblygu diwylliant data a pherfformiad ar draws y Cyngor yn galluogi adolygu (a gwella) ansawdd gwasanaeth
- Bydd diwygio adroddiadau Pwyllgor yn sicrhau bod y cyd-destun yn cael ei ddarparu ond ei fod yn hawdd i bawb ei ddeall
- Nodwyd cynllunio ariannol tymor canolig a hirdymor fel agwedd allweddol ar gyfer gwella gwasanaethau ac asesu risg.

Prif Egwyddorion y Trefniadau Llywodraethu Corfforaethol

Rydym yn bwriadu cyflawni safon lywodraethu dda drwy gadw at saith egwyddor CIPFA/Solace 2016 – Nodiadau Canllaw i Awdurdodau Cymru, sy'n ffurfio sail y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol. Yn y rhan ganlynol, rydym wedi diffinio sut y byddwn yn cyflawni'r safon yn erbyn y saith prif egwyddor, sef:

Egwyddor A	Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
Egwyddor B	Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
Egwyddor C	Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
Egwyddor D	Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
Egwyddor E	Datblygu gallu yr endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion oddi mewn iddo
Egwyddor F	Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
Egwyddor G	Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor A – Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Ymddwyn gyda chywirdeb	- Mae ymddygiad a disgwyliadau Swyddogion ac Aelodau wedi'u nodi yng Nghod Ymddygiad y Cyngor, y Cyfansoddiad, a chyfres o bolisiau a gweithdrefnau - Mae Codau Ymddygiad ar gyfer Aelodau a Swyddogion yn nodi gofynion yn ymwneud â datgan cysylltiad yn ffurfiol ar ddechrau cyfarfodydd, rhoddion, lletygarwch, ac ati. - Rydym yn cymryd twyll o ddifri. Mae polisiau allweddol ar waith er mwyn atal, lleihau a rheoli digwyddiadau o'r fath. - Cydymffurfiaeth â pholisiau a phrotocolau e.e. Rheolau'r Weithdrefn Gontractau - Proffil uwch o Archwilio Mewnol
Dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol	- Mae cyfres o gymwyseddau arwain yn cael eu rhoi ym mhob Portffolio a'u harwain gan bob Prif Swyddog - Mae ein polisi recriwtio, hyfforddi a chymwyseddau yn seiliedig ar brosesau gwerthuso'n sail i ymddygiadau personol gyda gwerthoedd moesegol - Mae polisiau a gweithdrefnau cadarn ar waith, yn amodol ar gymeradwyaeth ffurfiol cyn eu mabwysiadu gan bwyllgorau ffurfiol - Mae pob contract a darparwr gwasanaeth allanol, yn cynnwys partneriaethau yn ymgysylltu trwy broses gaffael gadarn ac yn dilyn rheoliadau Rheolau'r Weithdrefn Gontractau - Cymhwyso'r model gweithredu corfforaethol; gweithio'n fewnol i hyrwyddo safonau uchel o berfformiad proffesiynol ac ymddygiad moesegol i gyflawni blaenoriaethau ac amcanion sefydliadol
Parchu rheol y gyfraith	- Rydym yn sicrhau bod ein Haelodau a Swyddogion yn cyflawni gofynion deddfwriaethol a rheoliadol - Rydym yn sicrhau y manteisir ar bwerau llawn y Cyngor drwy her reolaidd a dilyn datblygiadau deddfwriaeth newydd i gyflawni blaenoriaethau corfforaethol sydd â fframwaith Gwrth-Dwyll a Llygredigaeth Effeithiol - Ein Swyddog Monitro sy'n gyfrifol am sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio â'r gyfraith ac yn osgoi camweinyddu. Mae ein Cyfansoddiad a'n Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn hyrwyddo safonau ymddygiad uchel a gaiff eu monitro gan y Pwyllgor Safonau.

Meysydd o Dystiolaeth Dda 2024/25 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella ymhellach, 2024/25 (Sgôr o 2 a 3)
Mae gwneud penderfyniadau ar sail tystiolaeth ac is-egwyddorion dan Egwyddor A wrth wraidd y ffurf safonol o adrodd i'r Cyngor, y Cabinet a'r pwyllgorau	(A1) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r sefydliad (A2) Sicrhau bod aelodau'n arwain wrth sefydlu gwerthoedd penodol ar gyfer y sefydliad a'i staff a'u bod yn cael eu rhannu a'u deall. Dylai'r rhain ategu at Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus (Egwyddorion Nolan) (A10) Creu amodau i sicrhau bod swyddogion statudol, deiliaid swyddi allweddol eraill ac aelodau'n gallu cyflawni eu cyfrifoldebau yn unol â'r gofynion deddfwriaethol a rheoleiddiol.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor B – Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Bod yn Agored	- Wedi ymrwymo i fod â diwylliant agored, a ddangosir drwy wefan, polisiau a gweithdrefnau hygyrch a chyfarfodydd amgylchedd agored. - Penderfynir ar yr ymyriadau / dulliau gweithredu mwyaf addas ac effeithiol drwy ddefnyddio ymgynghoriad ac ymgysylltiad ffurfiol ac anffurfiol. Egwyddorion ymgynghori - Modelau ymgysylltu ffurfiol ac anffurfiol gyda gweithwyr a chymunedau e.e. gweithdai model cyflawni amgen i Aelodau - Fforwm y Sir (Cynghorau Tref a Chymuned) - Ymgysylltu cadarnhaol gydag Undebau Llafur yn ffurfiol ac anffurfiol
Ymgysylltu'n drylwyr â budd-ddeiliaid sefydliadol	- Rydym yn ymgysylltu'n effeithiol gyda budd-ddeiliaid i sicrhau canlyniadau llwyddiannus a chynaliadwy drwy: - Gymhwyso a darparu strategaethau cyfathrebu effeithiol i gefnogi'r ddarpariaeth - Targedu gohebiaeth a defnydd effeithiol o Gyfryngau Cymdeithasol (cyfyngedig ar hyn o bryd) - Ymgysylltu'n effeithiol â budd-ddeiliaid ar faterion strategol - Holiaduron adborth dan arweiniad gwasanaeth a digwyddiadau - Mae'r Cyngor yn defnyddio adnoddau'n effeithiol ac yn cyflawni canlyniadau drwy bartneriaethau anffurfiol a ffurfiol: - Amrediad helaeth o bartneriaethau i gefnogi darpariaeth blaenoriaethau strategol y Cyngor, yn cynnwys y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus - Trefniadau partneriaeth agored a chynhyrchiol wedi'u cefnogi gan drefniadau llywodraethu effeithiol - Mae ymddiriedaeth a pherthnasau da'n arwain at ganlyniadau arfaethedig e.e. trosglwyddiadau asedau cymunedol
Ymgysylltu'n effeithiol â budd-ddeiliaid, gan gynnwys dinasyddion a defnyddwyr gwasanaethau unigol	- Mae cyflawni'r canlyniadau arfaethedig yn cael ei gefnogi gan ystod o ganllawiau ystyrlon ar ymgysylltiad ymgynghori a thechnegau adborth gyda dinasyddion unigol, defnyddwyr gwasanaeth a budd-ddeiliaid eraill - Mae gennym strwythurau yn eu lle i annog cyfranogiad cyhoeddus wedi'i lywodraethu drwy'r Polisiau Cyfathrebu a Chyfryngau Cymdeithasol. Mae'r rhain yn cynnwys yr elfennau canlynol: E-newyddlenni, gwefan y Cyngor, Fforymau Tenantiaid, Grwpiau Defnyddwyr Gwasanaeth, Cylchoedd Ansawdd, Defnydd o Ffeithluniau, Arolygon (er enghraifft Arolygon Tenantiaid a Phreswylwyr)

Meysydd o Dystiolaeth Dda 2024/25 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella Ymhellach, 2024/25 (Sgôr o 3)
- Partneriaethau ffurfiol ac anffurfiol o lefelau strategol (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus) i bartneriaethau gweithredol (Cronfa Waddol Gymunedol/ Partneriaeth Ranbarthol y Lluoedd Arfog) - Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir y Fflint a Wrecsam a Phartneriaeth Ymchwil a Dealltwriaeth Gogledd Cymru yn parhau i weithio'n dda - Perthynas reoli dda gyda phartneriaid allanol - Mae cyfleoedd i drafod yn sicrhau bod y Cyngor yn derbyn barn a safbwyntiau amrywiol, sy'n cael eu hystyried wrth wneud penderfyniadau ac yn ychwanegu gwerth go iawn.	(B23) Annog, casglu a gwerthuso safbwyntiau a phrofiadau dinasyddion, defnyddwyr gwasanaeth a sefydliadau o wahanol gefndiroedd gan gynnwys anghenion y dyfodol (B26) Ystyried buddion trethdalwyr a defnyddwyr gwasanaethau'r dyfodol

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor C – Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Diffinio canlyniadau	- Mae gennym weledigaeth glir yn disgrifio pwrpas a chanlyniadau arfaethedig y sefydliad, a gyflawnir drwy: - Gysylltu'r weledigaeth a bwriad gyda'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig - Ystyriaeth o Gynllunio Gwasanaeth yn cynnwys cynaliadwyedd darpariaeth gwasanaeth - Caiff rheoli risg ei ddefnyddio'n gyson ar bob lefel gan sicrhau defnydd cyson o'r broses risg a thermoleg - Mae datblygu Cynllun Lles y Sir a darparu blaenoriaethau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn sicrhau bod gwasanaethau cyhoeddus yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i ychwanegu gwerth - Mae'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn cynnwys argymhellion o welliannau neu faes o flaenoriaeth gwaith ar gyfer y flwyddyn ganlynol
Buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy	- Tra'n penderfynu ar ddarpariaeth gwasanaeth yn y dyfodol, rydym yn cymryd golwg tymor hwy ac yn cydbwyso effeithiau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol ynghyd â budd y cyhoedd yn ehangach. Cefnogir hyn drwy: - Gynllunio busnes a chyllidebu hir dymor gan ddefnyddio model rhagamcanu effeithiol - Dull aml-ddisgyblaeth i ddatblygu polisi gan ddarparu canlyniadau diffiniedig a sicrhau mynediad teg at wasanaethau - Mae'r strategaeth gaffael yn diffinio disgwyliadau o amgylch buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol sy'n llywio manylebau, tendrau a chontractau gwasanaeth - Cynlluniau cyfathrebu ar gyfer ymgysylltiad cyhoeddus a chymunedol

Meysydd o Dystiolaeth Dda 2024/25 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella Ymhellach, 2024/25 (Sgôr o 3)
- Gweithdai/sesiynau briffio i aelodau - Yn ogystal â'r broses reoli gyllidebol arferol, cynhaliwyd gwaith monitro sylweddol i reoli'r gwariant / cyllid ychwanegol a dderbyniwyd / ail-ddyrannwyd i leddfu'r pwysau cyllidebol – digwyddiadau / cyfarfodydd corfforaethol gyda phortffolios ynglŷn â phwysau cyllidebol - Mae Cynllun Lles y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ar gyfer 2023-2028 yn canolbwyntio ar wella lles lleol yn yr ardal a chefnogi cyflawniad Saith Nod Lles Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.	(C28) Nodi'r effaith a fwriedir ar gyfer, neu newidiadau ar gyfer, budd-ddeiliaid gan gynnwys dinasyddion unigol a defnyddwyr gwasanaeth. Gallai fod ar unwaith neu dros gyfnod o flwyddyn neu fwy. (C31) Rheoli disgwyliadau'n effeithiol o ran penderfynu ar flaenoriaethau a gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael (C32) Ystyried a chydbwyso effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol polisiau, cynlluniau a phenderfyniadau wrth wneud penderfyniadau am ddarpariaeth gwasanaethau (C33) Ystyried safbwynt hir dymor o ran gwneud penderfyniadau, gan ystyried risg a gweithredu'n dryloyw pan fo gwrthdaro posibl rhwng canlyniadau a fwriedir gan yr awdurdod a ffactorau byrdymor megis y cylch gwleidyddol neu gyfyngiadau ariannol.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor D – Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Pennu ymyraethau	- Ymgysylltu'n llawn gydag Aelodau ar sail hirdymor, e.e. Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (SATC), Cynllun y Cyngor, Cynllunio Busnes a strategaethau gweithlu allweddol eraill e.e. digidol a chaffael - Mae'r SATC a phroses gosod y gyllideb yn rhoi cyfle i'r cyhoedd, budd-ddeiliaid i ymgysylltu a bod yn rhan o ystyried opsiynau. - Ymgysylltiad gweithredol wrth wneud penderfyniadau allweddol i ddatblygu syniadau cychwynnol, opsiynau a chanlyniadau a risgiau posibl e.e. Rhaglen ADM, Gateways - Gwerthusiadau opsiwn clir, yn cynnwys defnyddio modelau rhagamcanu, er mwyn sicrhau y cyflawnir y gwerth gorau - Monitro'r gyllideb yn rheolaidd ar gyfer pob Portffolio - Defnyddio Asesiadau o Effaith Integredig
Cynllunio ymyraethau	- Rydym wedi sefydlu a gweithredu cylchedau cynllunio a rheoli cadarn yn ymwneud ag ymateb ac adferiad drwy'r Tîm Ymateb i Reoli Argyfwng - Monitro cynllunio busnes, effeithlonrwydd a dibynadwyedd rheolaidd, yn cynnwys adborth - Caiff perfformiad gwasanaeth ei fesur drwy sefydlu cyfres o ddangosyddion lleol, sydd yn cael eu monitro, eu hadrodd a'u defnyddio'n rheolaidd ar gyfer monitro adferiad
Cyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl	- Caiff y gofynion am adnoddau eu nodi drwy'r broses cynllunio busnes, yn cynnwys unrhyw ddiffyg a ragwelir yn y gofynion hynny. - Mae ymgysylltu rheolaidd a pherchenogaeth o'r broses gyllido yn digwydd drwy Dîm y Prif Swyddog ac mewn ymgynghoriad ag Aelodau trwy weithdai a'r broses graffu - Caiff gwerthoedd cymdeithasol eu cyflawni drwy gomisiynu gwasanaethau yn effeithiol a chydymffurfio â gweithdrefnau'r Cyngor - Digwyddiadau ymgynghori ac ymgysylltu, yn benodol yn ymwneud â phenderfyniadau parhaus ar faterion cyflawni gwasanaeth neu i newidiadau yn yr amgylchedd allanol a osodir yng nghyd-destun SATC ar gyfer preswylwyr a gweithwyr

Meysydd o Dystiolaeth Dda 2024/25 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella Ymhellach, 2024/25 (Sgôr o 3)
(D48) Defnyddio data hanesyddol i lywio'r SATC ac edrych ymlaen o ran beth fydd y dirwedd yn y dyfodol i wasanaethau a defnyddio dull sy'n seiliedig ar risg wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â phroses gosod y gyllideb	(D40) Ystyried a monitro risgiau sy'n wynebu pob partner wrth gydweithio gan gynnwys risgiau a rennir (D43) Sicrhau bod capasiti'n bodoli i gynhyrchu'r wybodaeth ofynnol i adolygu ansawdd y gwasanaeth yn rheolaidd. (D44) Paratoi cyllidebau'n unol ag amcanion a strategaethau sefydliadol a'r cynllun ariannol tymor canolig. (D45) Hysbysu cynllunio adnoddau tymor canolig a hirdymor drwy lunio rhagamcanion realistig o wariant refeniw a chyfalaf gyda'r nod o ddatblygu strategaeth gyllid sy'n gynaliadwy (D46) Sicrhau bod y strategaeth ariannol tymor canolig yn integreiddio a chydbwysu gyda blaenoriaethau gwasanaeth, fforddiadwyedd a chyfyngiadau eraill o ran adnoddau. (D47) Sicrhau bod y broses gyllidebu'n holl-gynhwysol, gan roi ystyriaeth i gostau llawn gweithrediadau dros y tymor canolig ac yn hirdymor.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor E – Datblygu capasiti ein sefydliadau, gan gynnwys gallu'r arweinwyr a'r unigolion oddi mewn iddo

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Datblygu capasiti ein sefydliad	- Rydym yn adolygu ein gweithrediadau, perfformiad a defnydd o asedau yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu heffeithiolrwydd parhaus drwy adolygiadau cyflawni gwasanaethau, perfformiad a rheoli risg a datblygu a monitro Byrddau Rhaglen. - Rydym yn adolygu digonolrwydd a phriodoldeb adnoddau a ddyrannir drwy dechnegau megis meincodi yn fewnol yn erbyn perfformiadau blaenorol a chefnogi heriau mewnol, ac yn allanol fel arfer er mwyn adnabod cyfleoedd gwelliant. - Buddion cydweithio a gwaith partneriaeth yn rhanbarthol ac yn lleol i sicrhau y cyflawnir gwerth ychwanegol drwy gysylltu blaenoriaethau gwasanaethau a sefydliadau o ran gwaith partneriaeth - Datblygu a chynnal cynllun y gweithle i wella dyraniad strategol adnoddau a gweithlu a chynllunio ar gyfer olyniaeth yn y dyfodol
Datblygu gallu arweinwyr ein sefydliad ac unigolion eraill	- Mae arweinyddiaeth ar y cyd effeithiol sydd yn ein galluogi i ymateb yn llwyddiannus i ofynion a risgiau allanol sy'n newid yn cael ei gefnogi gan amrywiaeth o raglenni datblygu rheolwyr ac arweinwyr, sy'n cael eu cynnal mewn partneriaeth gyda Choleg Cambria - Mae gan Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr rolau arwain gwahanol sydd wedi'u diffinio'n glir - Cefnogir gofynion unigol a sefydliadol drwy: - Gyflwyniadau sefydlu corfforaethol i weithwyr newydd yn y Cyngor a chyfarfodydd sefydlu gwasanaeth penodol i weithwyr mewn swyddi newydd - Cyfleoedd dysgu a datblygu parhaus ar gyfer gweithwyr - Mae amrywiaeth gynhwysfawr o gyfleoedd dysgu a datblygu ar gael - Adborth a dysgu a rennir i'r sefydliadau drwy adroddiadau a sesiynau rhyngweithiol fel yr 'Academi' ar gyfer Uwch Arweinwyr - Cefnogi a chynnal lles corfforol a meddyliol y gweithlu, drwy ein Gwasanaeth Iechyd Galwedigaethol mewnol Care First (Rhaglen Cymorth i Weithwyr) ac amrywiaeth o hyfforddiant a sesiynau ymwybyddiaeth mewnol i gefnogi materion sy'n ymwneud ag iechyd meddyliol, ariannol a chorfforol.

Meysydd o Arfer Orau 2024/25 (Sgôr o 5)
(E52) Cydnabod manteision partneriaethau a chydweithio lle gellir cyflawni gwerth ychwanegol
Meysydd o Dystiolaeth Dda, 2024/25 (Sgôr o 4)
- Gwaith partneriaeth a chydweithio - lleol, rhanbarthol a chenedlaethol - Mae cyflwyniadau sefydlu penodol i wasanaeth yn parhau i ddigwydd - Cyflawnwyd Arolwg Ymgysylltu â Gweithwyr, a oedd yn cynnwys cwestiynau iechyd a lles, gydag ymatebion yn dynodi y croesawir ymyraethau fel rhywbeth cadarnhaol. Y Strategaeth Les yn cael ei drafftio ar hyn o bryd - Tudalen ddynodedig iechyd a lles gweithwyr ar Infonet sy'n darparu dolenni i Gynlluniau Gweithredu Lles MIND, ein Rhaglen Cymorth i Weithwyr (ar gael 24/7 365 diwrnod y flwyddyn)
Meysydd i'w Gwella Ymhellach 2024/25 (Sgôr o 3)
(E61) Sicrhau bod strwythurau yn eu lle i annog y cyhoedd i gymryd rhan

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor F – Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Rheoli risg	Mae gan y Cyngor fframwaith rheoli risg clir a chryno. Mae yna nifer o gofrestri risg sydd yn cael eu hadrodd yn rheolaidd sydd yn amlinellu'r risgiau y mae'r Cyngor a'i feysydd gwasanaeth yn eu hwynebu. Mae'r rhain yn cynnwys sgoriau risg presennol a sgoriau targed y risg wedi'u cefnogi gan sylwadau lliniaru
Rheoli perfformiad	- Mae Aelodau ac uwch reolwyr yn derbyn adroddiadau rheolaidd ar berfformiad y gwasanaeth yn erbyn dangosyddion perfformiad allweddol a cherrig milltir amcanion adferiad - Caiff yr aelodau wybodaeth glir a rheolaidd am y sefyllfa a'r goblygiadau ariannol, gan gynnwys yr effeithiau ar yr amgylchedd ac ar adnoddau
Rheolaeth fewnol gadarn	- Mae Archwilio Mewnol, drwy'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, yn rhoi barn flynyddol annibynnol a gwrthrychol i'r Cyngor, ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaeth fewnol, rheolaeth risg, trefniadau llywodraethu a pholisïau cysylltiedig y Cyngor. - Rydym yn ymrwmo i fynd i'r afael â thwyll fel y nodir yn y Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth, Cynllun Ymateb i Dwyll a'r Polisi Rhannu Pryderon
Rheoli data	- Mae gennym gyfeiriad strategol effeithiol, cyngor a chmau monitro gwybodaeth gyda pholisïau a gweithdrefnau clir ar ddata personol, ac rydym yn darparu hyfforddiant rheolaidd i sicrhau cydymffurfiaid â'r rhain. - Mae gennym BroTOCOLau Rhannu Gwybodaeth priodol ar waith o ran yr holl wybodaeth a rennir gyda chyrrff eraill. - Mae ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir ar gyfer gwneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn cael eu cefnogi trwy ganllawiau gan amrywiaeth o gyrff proffesiynol. - Mae Archwilio Mewnol yn adolygu ac yn archwilio ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir wrth wneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn rheolaidd
Rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf	- Mae ein trefniadau rheolaeth ariannol yn cefnogi cyflawniad tymor hir o ganlyniadau a pherfformiad ariannol tymor byr drwy ddarparu'r SATC - Gosod Darpariaeth Isafswm Refeniw i ad-dalu dyledion - Cafodd integreiddio'r holl reolaeth ariannol ei adolygu fel rhan o'r prosiect moderneiddio cyllid

Meysydd o Dystiolaeth Dda 2024/25 (Sgôr o 4)	Meysydd i'w Gwella Ymhellach 2024/25 (Sgôr o 3)
- Cynnal adrodd a monitro perfformiad a risg yn gyson - Adolygwyd a diweddarwyd y Fframwaith Rheoli Risg - Swyddogaeth graffu neu oruchwylio effeithiol mewn lle sy'n darparu her adeiladol ac yn trafod ynghylch polisïau ac amcanion cyn, yn ystod ac ar ôl i benderfyniadau gael eu gwneud.	(F69) Gwneud penderfyniadau'n seiliedig ar gyngor a dadansoddiad gwrthrychol clir a pherthnasol gan amlygu'r goblygiadau a'r risgiau'n ymwneud â sefyllfa a rhagolygon ariannol, cymdeithasol ac amgylcheddol y sefydliad. (F70) Sicrhau bod swyddogaethau craffu neu drosolwg effeithiol ar waith sy'n annog her a thrafodaeth adeiladol ar bolisïau ac amcanion cyn, yn ystod ac ar ôl gwneud penderfyniadau gan wella perfformiad yr awdurdod a pherfformiad unrhyw sefydliad y mae'n gyfrifol amdanynt

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

	• (F80) Adolygu ac archwilio ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir wrth wneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn rheolaidd • (F81) Sicrhau bod rheolaeth ariannol yr awdurdod yn cefnogi cyflawniad canlyniadau hirdymor a pherfformiad ariannol a gweithredol byrdymor.
--	---

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor G – Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud / cyflawni hyn
Gweithredu arferion da o ran tryloywder	- Rydym wedi gwella cynllun a chyflwyniad ein hadroddiadau'n ddiweddar, er mwyn gwella cyflwyniad y wybodaeth allweddol i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau a monitro hyn yn rheolaidd. - Mae'r Cyngor yn ymwybodol o'r angen i roi'r hynny o wybodaeth sy'n angenrheidiol i sicrhau tryloywder - Cynhaliwyd adolygiad o brotocolau rhannu gwybodaeth a mabwysiadwyd egwyddorion newydd
Gweithredu arferion da wrth adrodd	- Rydym yn adrodd o leiaf bob blwyddyn ar gyflawniad a chynnydd ein canlyniadau arfaethedig a sefyllfa ariannol. Caiff hyn ei gyflwyno drwy'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn asesu perfformiad yn erbyn Cynllun y Cyngor - Cynnydd yn erbyn y Cynllun Lles - Datganiad Cyfrifon Blynyddol - Cyhoeddir ein Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn dilyn herio cadarn a llym er mwyn asesu a dangos llywodraethu da
Sicrwydd ac atebolrwydd effeithiol	- Drwy ddulliau sicrwydd cadarn, gallwn ddangos atebolrwydd effeithiol. Mae'r dulliau hyn yn cynnwys: - Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiadau annibynnol i roi barn sicrwydd flynyddol ar reolaeth, rheoli risg a threfniadau llywodraethu'r Cyngor. I ganiatáu hyn, mae gan Archwilio Mewnol fynediad uniongyrchol at y Prif Swyddog ac Aelodau o'r Cyngor. - Mae pob cam y cytunir arno o adolygiadau Archwilio Mewnol yn cael eu monitro'n rheolaidd drwy adroddiadau misol i'r Prif Swyddogion, a phob Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. - Caiff opsiynau sicrwydd 'cyfyngedig/coch' eu hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn llawn, a chaiff cynnydd ei fonitro'n agos - Heriau cyfoedion ac archwiliadau gan gyrrff rheoleiddio ac adolygiadau cydymffurfriad allanol. Defnyddir deilliannau'r archwiliadau yma i lywio a gwella darpariaeth gwasanaeth - Drwy drefniadau comisiynu a monitro effeithiol a chydymffurfriad â gweithdrefnau'r Cyngor, rydym yn cael sicrwydd ar risgiau sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau drwy drydydd parti ac unrhyw risgiau trosiannol. - Mae adroddiadau'n cael eu cyflwyno i'r Cabinet ac adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am adborth allanol gan waith rheoleiddiol ac adolygiadau cymheiriaid, ynghyd ag ymatebion y Cyngor

Meysydd o Arfer Orau 2024/25 (Sgôr o 5)	Meysydd i'w Gwella Ymhellach, 2024/25 (Sgôr o 3)
(G92) Croesawu her cyfoedion, adolygiadau ac archwiliadau gan gyrrff rheoleiddiol a gweithredu argymhellion	(G83) Ysgrifennu a rhannu adroddiadau ar gyfer y cyhoedd a budd-ddeiliaid eraill mewn arddull sy'n ddealladwy ac yn addas ar gyfer y gynulleidfa darged a sicrhau ei bod yn hawdd cael mynediad atynt a'u cwestiynu. (G84) Sicrhau cydbwysedd rhwng darparu digon o wybodaeth i fodloni gofynion tryloywder a gwella craffu cyhoeddus ond heb fod yn rhy drwm ac yn hawdd i ddefnyddwyr eu deall (G89) Sicrhau bod gwybodaeth am berfformiad sy'n cyd-fynd â'r datganiadau ariannol yn cael ei baratoi yn gyson a phrydlon a bod y datganiadau'n caniatáu cymharu gyda sefydliadau tebyg eraill.

Sut ydym ni wedi mynd i'r afael â materion llywodraethu a strategol Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2023/24?

Roedd Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2023/24 yn cynnwys 15 mater llywodraethu a 29 mater strategol. O'r meysydd yma:

- Cafodd tri mater Llywodraethu Mewnol eu cau a'u manylu yn y tabl isod;
- Mae deuddeg mater Llywodraethu Mewnol yn parhau ar agor ac wedi'u cynnwys yng nghamau gweithredu 2023/24;
- Mae pymtheg o risgiau yn aros fel risg strategol coch ac fe'u dangosir yn y Materion Strategol 2023/24
- Mae wyth risg wedi gwella ers hynny
- Mae chwe risg wedi cau

Y diweddaraf am gynnydd Materion Llywodraethu Sylweddol a nodwyd yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2023/24

Wrth adolygu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 15 mater llywodraethu yn ystod 2023/24. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r risg ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod:

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
(A1) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r sefydliad	Cynllun gweithredu i wella Dealltwriaeth yr Aelodau o'u rôl. Gweithdy ar gyfer Aelodau a darparu hyfforddiant a chyfleoedd dysgu perthnasol	Agored	Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'n wirfoddol cofrestr o fuddiannau ar gyfer uwch swyddogion er mwyn bod yn fwy agored. Mae'r Cyngor yn parhau i ddarparu hyfforddiant a chyfleoedd dysgu perthnasol ar gyfer Aelodau er mwyn sicrhau eu bod yn gwbl ymwybodol ac yn deall eu rôl.	Oren
(B17, B18, B21, B23, B24, B25) Yn flaenorol, mae amgylchiadau wedi amharu ar allu'r Cyngor i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny.	Datblygwyd cynllun gweithredu i wneud gwelliannau o ran Ymgynghori ac Ymgysylltu gyda thrigolion Sir y Fflint.	Wedi cau ac eithrio B23	Yn dilyn adolygiad gwasanaeth ddiwedd 2022, penodwyd Rheolwr Gwasanaethau Cwsmeriaid a Chyfathrebu newydd yn 2023. Mae'n flaenoriaeth i ddatblygu Strategaeth Ymgynghori ac Ymgysylltu ar gyfer y Cyngor. Bwriad y strategaeth yw datblygu dull clir a chyson ar gyfer ymgynghori ac ymgysylltu ar draws yr holl wasanaethau, a fydd yn helpu i rannu barn cwsmeriaid yn well. Bydd y strategaeth yn gweithredu fel	Oren

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
			pecyn gwaith i gynorthwyo gwasanaethau i ymgynghori ac ymgysylltu gyda chymunedau yn llwyddiannus. Mae gwaith wedi dechrau i wella sut mae'r Cyngor yn ymgynghori ac ymgysylltu'n fwy effeithiol e.e., trwy ddefnydd gwell o'r cyfryngau cymdeithasol a chanolbwynt ymgynghori ac ymgysylltu newydd.	
(C29, C32) Cyflawni canlyniadau diffiniedig mewn ffordd gynaliadwy yn defnyddio'r adnoddau sydd ar gael a thrwy ystyried a chydwyso effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol ein polisiau, cynlluniau a'n penderfyniadau wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â darpariaeth gwasanaeth.	- Adolygu'r model cyflogau - Mae Asesiadau o Effaith Integredig yn cael eu defnyddio'n gyson ar draws y portffolios - Adolygu'r heriau wrth reoli swyddi gweigion	Wedi cau ac eithrio C32	Yn sgil pwysau cyllidebol presennol a rheoli swyddi gwag, sy'n effeithio ar gynaliadwyedd (Pum Ffordd o Weithio, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015) mae gwaith yn parhau o ran adolygu'r model cyflogau. Mae gweithdai wedi cael eu cynnal gydag Aelodau i adolygu dewisiadau model cyflogau a'r costau ynghlwm. Rhaid i Asesiadau o Effaith Integredig gael eu hymgorffori ymhellach o fewn y Cyngor. Mae datblygiad cynlluniau busnes Portffolio o fewn y System Rheoli Perfformiad yn symud ymlaen a bydd yn cynorthwyo gyda chysylltu polisiau, risgiau a chynlluniau.	Oren
(E51, E53, E57, E61) Gwellar defnydd o adnoddau drwy ddefnyddio technegau priodol fel meincnodi a dewisiadau eraill er mwyn penderfynu sut caiff adnoddau'r awdurdod eu dyrannu er mwyn cyflawni canlyniadau yn effeithiol ac effeithlon.	- Datblygu'r defnydd o APSE - Sgwrs datblygiad gyrfa i fod yn rhan o werthusiadau - Adolygiad o Ddatblygiad Aelodau	Wedi cau ac eithrio E61	Hyfforddiant diweddar wedi'i ddarparu gan APSE i amlygu'r ystod o feincnodi sydd ar gael a chymorth parhaus wedi'i ddarparu i feysydd gwasanaeth allweddol. Meincnodi newydd bellach ar gael i gefnogi Newid Hinsawdd gydag APSE gyda'r Cyngor yn cyfnewid y cyfle hwn. Sgwrs datblygiad gyrfa i fod yn rhan o werthusiadau blynyddol. Mae adolygiad o anghenion hyfforddi a Datblygiad Aelodau wedi'i gwblhau, gyda Phwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd a'r Cyfansoddiad yn goruchwyllo'r broses. Mae adroddiad hyfforddi a datblygu yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor bob chwarter o leiaf. Bydd rhaglen derfynol yn nodi sesiynau / testunau a fydd yn 'orfodol', a bydd y Pwyllgor yn monitro darpariaeth a phresenoldeb y rhain (a'r holl sesiynau a gynhwysir o fewn y rhaglen).	Gwyrdd

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol	Y Diweddaraf am Gynnydd	Cynnydd COG
			Mae hyfforddiant penodol ar gyfer Aelodau'r Pwyllgorau Craffu wedi'i ddarparu, yn ogystal â sesiynau ar Sgiliau Cadeirio sydd wedi cael eu cynnig i'r holl Aelodau, yn ogystal â thargeddu Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau. (E51, E53, E57 wedi cau ac E61 - yn parhau yn agored yn 2023/24)	
(F66, F73) Cynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r fframwaith rheoli risg a'r gofrestr risgiau yn ystod 22/23 gan dynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn adeiladu ar y fframwaith a phrosesau rheoli risg wrth symud ymlaen.	- Parhau i ymgorffori'r fframwaith rheoli risg - Mae datblygiad a gweithrediad InPhase yn parhau - Cyflwyno'r modiwl hyfforddiant rheoli risg ar-lein	Ar gau	Diwygiwyd y Fframwaith Rheoli Risg ac fe'i gymeradwywyd gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Ionawr 2024, ac mae wedi'i rannu â swyddogion ac ar gael ar wefan ac Infonet y Cyngor. Mae swyddogion yn adolygu eu risgiau yn fisol gyda'r holl risgiau bellach yn cael eu trosglwyddo a'u rheoli o fewn y system rheoli perfformiad a risg. Mae modiwl e-ddysgu Rheoli Risg yn y camau terfynol, a chaiff ei gyflwyno yn Awst 2024.	Oren

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Y diweddaraf am gynnydd Materion Strategol Sylweddol a nodwyd yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2023/24

Fe wnaeth adolygiad effeithlonrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor nodi 29 mater strategol (risgiau coch) yn ystod 2023/24. Mae 15 risg yn parhau i fod yn risgiau strategol coch, mae wyth risg wedi gwella ers hynny a chwe risg wedi cau. Darperir y rhesymau pam fod chwe risg wedi cau a pham fod wyth risg wedi gwella, isod:

Materion strategol yn 2023/24 sydd wedi cau	Y Diweddaraf am Gynnydd	Sgôr cyfredol
CC01 – Diffyg cydymffurfio â safonau'r Gymraeg	Wedi cau o fis Ebrill 2024 gan fod y Ganolfan Gyswllt wedi'i staffio'n llawn gyda 30% yn siaradwyr Cymraeg.	WEDI CAU
CF14 – Effaith colli rhenti parhaus ar y Cyfrif Refeniw Tai, yn sgil sefyllfa ariannol y tenantiaid.	Wedi cau o fis Ebrill 2024 gan fod y risg yn deillio o'r ymateb i Covid ac nid yw bellach yn risg sylweddol i'r CRT gan fod ôl-ddyledion rhent wedi sefydlogi, ac yn disgyn yn gyson dros gyfnod o 12 mis.	WEDI CAU
HA06 – Effaith ar y ffrwd incwm yn sgil oedi/peidio ag adennill gordaliadau budd-dal tai	Cafodd y risg ei uno â CF14 yn ystod y flwyddyn ariannol 2023/24 gan gau ym mis Ebrill 2024.	WEDI CAU
SS29 – Mae capasiti annigonol yn y gweithlu gofal cymdeithasol (gwaith cymdeithasol a therapi galwedigaethol) yn risg i enw da'r Cyngor a'i allu i gyflawni ei swyddogaethau statudol a hanfodol gyda pharch a gofal	Risg wedi cau ym mis Medi 2023 ar gyfer y gwasanaeth cyfan, fodd bynnag mae risg agored yn parhau ar gyfer gweithlu cymwys a staff profiadol y Gwasanaethau Plant.	WEDI CAU
HR24 - Newidiadau i arferion a chyfrifiadau tâl gwyliau yng ngoleuni Dyfarniad y Goruchaf Lys yn achos Harper Trust a Brazel	Risg wedi cau ym mis Mai 2024 gan fod newidiadau i gyfrifiadau a chynnydd mewn darpariaeth gwyliau blynyddol y Cyngor yn golygu bod y Cyngor yn cydymffurfio'n gyfreithiol.	WEDI CAU
CPA17 - Effaith llwyth gwaith a materion AD ar weithwyr	Wedi cau ym mis Rhagfyr 2023 yn dilyn adolygiad cofrestr risg gan bortffolio'r Rhaglen Gyfalaf ac Asedau, ac mae'r risg wedi uno gyda RCPA01 i ddod yn un risg.	WEDI CAU
CPA12 - Methiant i sicrhau cytundeb newydd gydag Aura / Newydd a all arwain at oblygiadau gwasanaeth ariannol, cyfreithiol ac i enw da. Cod newydd o 2023/24 - RCPA12. Disgrifiad newydd o 2023/24 - Trefniadau cytundebol sydd angen eu hadolygu a chytuno ar Fodelau Cyflawni Amgen	Risg wedi cau ym mis Mehefin 2024 gan ei fod yn ystyried yr holl Fodelau Cyflawni Amgen. Bydd pob Model Cyflawni Amgen yn risg unigol o fewn y gofrestr risg.	WEDI CAU

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion strategol coch yn 2023/24 sydd wedi gwella	Y Diweddaraf am Gynnydd	Sgôr cyfredol
EY06 – Cyllid annigonol i ddarparu'r eiddo archifau newydd Cod newydd o 2023/24 - REY06	Mae'r risg hwn yn lleihau gan fod cynnig cyllid grant wedi cael ei dderbyn gan Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol er mwyn cynorthwyo gyda chostau adeiladu archif newydd ar gyfer Archifau Gogledd Ddwyrain Cymru ar safle Theatr Clwyd, wedi'i gefnogi gan gyllid cyfalaf cyfatebol gan Gynghorau Sir y Fflint a Sir Ddinbych. Rhaid i'r ddau Gabinet gymeradwyo derbyn y cyllid grant yn ffurfiol.	4
PE12 – Goblygiadau Clefyd Coed Ynn ar gyllid ac enw da'r Cyngor oherwydd maint y broblem a'r gallu i wneud coed ar neu wrth ymyl priffyrdd a thir amwynder y Cyngor yn ddiogel, sy'n peri perygl i fywyd neu eiddo	Mae gwaith y gaeaf wedi ei gwblhau, bellach yn aros ar gyfer cyfnod arolwg yr haf.	6
PE33 - Atal oedi mewn datblygiadau trwy leihau effaith Ffosffadau Cod newydd o 2023/24 - RPE33	Nid oes unrhyw oedi yn digwydd gan fod Cyfoeth Naturiol Cymru a Dŵr Cymru bellach wedi cyhoeddi eu hadolygiad ar y cyd o drwyddedau ar gyfer Gwaith Trin Dŵr Gwastraff, lle mae gan y tri Safle Gwaith Trin Dŵr Gwastraff a effeithir yn Sir y Fflint drwydded ddilys a lle o fewn cyfyngiad y drwydded i drin mwy o ffosffadau.	2
PE34 - Methiant i ddiweddarau Strategaeth Rheoli Risg Llifogydd y Cyngor i liniaru'r risg llifogydd i gymunedau diamddiffyn Cod newydd o 2023/24 - RPE34	Mae strategaeth fframwaith wedi ei lunio gan weithio gydag ymgynghorwyr y Cyngor. Cynhaliwyd cyfarfod gyda'r ymgynghorwyr ar ddiwedd Ebrill i adolygu'r drafft, nodi bylchau a'r wybodaeth angenrheidiol, a chynllunio ymgysylltiad yn fewnol o fewn y Cyngor a gyda budd-ddeiliaid allweddol.	3
PE42 - Cynnydd araf y Cynllun Datblygu Strategol yn methu gosod cyd-destun ar gyfer Cynllun Datblygu Lleol 2 Cod newydd o 2023/24 - RPE42.	Nid yw'r Cyngor yn rheoli cynnydd y Cynllun Datblygu Strategol, gan fod hyn gyda'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol, sydd wedi penodi cydlynnydd prosiect yn ddiweddar. Mae Rheolwr y Strategaeth Gynllunio yn arwain ar lunio adroddiad cyd-destun cefndirol ar gyfer y Cynllun Datblygu Strategol, gan amlygu sefyllfaoedd y Cynlluniau Datblygu Lleol yng Ngogledd Cymru, targedau twf cyflogaeth a thai cronrus a pholisïau i ddatblygu cyfres gyffredin o themâu ar gyfer y Cynllun Datblygu Strategol. Hefyd yn llunio fframwaith amlinellol ar gyfer strwythur o sut allai'r Cynllun Datblygu Strategol edrych.	4
SS09 - Nifer annigonol o welyau preswyl a nyrsio i fodloni'r galw yn sgil natur fregus ac ansefydlogrwydd hirdymor y sector cartref gofal a heriau o ran recriwtio staff Cod newydd o 2023/24 - RSS09	Rydym yn parhau i'w gweld yn anodd caffael digon o gapasiti yn allanol i allu bodloni anghenion preswyl. Fodd bynnag, rydym wedi sefydlogi'r farchnad. Bydd datblygiad Croes Atti 2 yn cynyddu ein capasiti mewnol, ac fe wnaeth y cartref sector annibynnol a gaewyd yn flaenorol, ail-agor yn lonawr, gan ddarparu capasiti ar gyfer nyrsio EMI ac o bosibl, gofal preswyl.	9
SS10 - Capasiti annigonol i ddarparu'r lefelau o ofal i gleientiaid yn eu cartrefi ac yn y gymuned yn sgil heriau recriwtio gweithwyr gofal uniongyrchol ac ansefydlogrwydd y farchnad ofal. Cod newydd o 2023/24 - RSS10.	Mae'r mewnflwch gofal cartref yn parhau'n uchel gydag unigolion yn gorfod aros am ofal mewn rhai achosion. Rydym wedi bod yn llwyddiannus yn prynu contract oriau bloc yn Nhreffynnon, ac yn edrych ar feysydd eraill lle mae gofal yn anodd ei gaffael; mae mynegiannau o ddiddordeb ar gyfer contractau oriau bloc yn mynd allan i'r Fframwaith. Mae datblygiad parhaus Meicro-ofal yn helpu i liniaru'r sefyllfa; mae 7 gofawyr-meicro ychwanegol wedi'u sefydlu yn ystod y flwyddyn ariannol hon, gan gynyddu'r nifer o Ofalwyr-meicro i 38. Rydym wedi comisiynu'n uniongyrchol gyda 3 darparwr Meicro-Ofal eleni ar gyfer gwasanaethau gofal personol, a 4 ar gyfer gwasanaethau lles, ac rydym yn chwilio i ddatblygu mwy o gomisiynu uniongyrchol.	9

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion strategol coch yn 2023/24 sydd wedi gwella	Y Diweddaraaf am Gynnydd	Sgôr cyfredol
HR09 - Gall y model tâl a'r costau cysylltiedig gynyddu/gostwng yn dibynnu ar pa bryd a) y cyrhaeddir cytundeb a b) phryd fydd y model tâl newydd yn cael ei weithredu yn sgil newidiadau mewn strwythur a/neu gyfrifiad pennau. Cod newydd o 2023/24 - RHR09	Mae nifer o fodelau tâl wedi cael eu datblygu a'u costio (ac eithrio swyddi gwag). Mae gwaith yn mynd rhagddo i ddilysu swyddi gwag gwirioneddol (gyda chyllideb) rhwng AD a Chyllid. Mae'r Cabinet/Cyngor wedi hysbysu nad oes cyllideb wedi'i nodi ar gyfer y ffrwd waith hon.	9

Beth yw'r materion Llywodraethu a nodwyd yn ystod 2024/25?

Wrth adolygu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 23 mater llywodraethu mewnol yn ystod 2024/25. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r mater ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod. Mae'r meysydd gwelliant newydd a nodwyd yn ystod 2024/25 wedi'u hamlygu'n **goch**:

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor ar gyfer 2024/25	Camau Lliniaru
(A1) Sicrhau bod aelodau a swyddogion yn ymddwyn yn briodol ac yn arwain diwylliant ble mae gweithredu er budd y cyhoedd yn amlwg ac yn cael ei arddangos yn gyson, gan amddiffyn enw da'r sefydliad (A2) Sicrhau bod aelodau'n arwain wrth sefydlu gwerthoedd penodol ar gyfer y sefydliad a'i staff a'u bod yn cael eu rhannu a'u deall. Dylai'r rhain ategu at Saith Egwyddor Bywyd Cyhoeddus (Egwyddorion Nolan) (A10) Creu amodau i sicrhau bod swyddogion statudol, deiliaid swyddi allweddol eraill ac aelodau'n gallu cyflawni eu cyfrifoldebau yn unol â'r gofynion deddfwriaethol a rheoleiddiol.	- Parhau i amlygu rôl a chyfrifoldebau Aelodau - Gweithdy ar gyfer Aelodau (pan fo angen) - Parhau i ddarparu hyfforddiant a chyfleoedd dysgu perthnasol Dyluniwyd y sesiynau sy'n cael eu cynnal gan CLLLC ddechrau mis Mehefin i gynorthwyo i wella dealltwriaeth o rolau swyddogion a Chynghorwyr. Bwriad y sesiynau yw archwilio a gwella perthnasoedd rhwng swyddogion a Chynghorwyr.
(B23) Annog, casglu a gwerthuso safbwyntiau a phrofiadau dinasyddion, defnyddwyr gwasanaeth a sefydliadau o wahanol gefndiroedd gan gynnwys anghenion y dyfodol (B26) Ystyried buddion trethdalwyr a defnyddwyr gwasanaethau'r dyfodol	- Datblygu canolbwynt ymgynghori ac ymgysylltu - Creu Strategaeth Cwsmeriaid ac Ymgysylltu a Chyfranogiad y Cyhoedd - Datblygu llwyfannau cyfryngau cymdeithasol (Mae Facebook eisoes wedi ei ddatblygu) - Defnyddio cwynion ac adborth i wella gwasanaethau'r Cyngor
(C28) Nodi'r effaith a fwriedir ar gyfer, neu newidiadau ar gyfer, budd-ddeiliaid gan gynnwys dinasyddion unigol neu ddefnyddwyr gwasanaeth. Gallai fod ar unwaith neu dros gyfnod o flwyddyn neu fwy. (C31) Rheoli disgwyliadau'n effeithiol o ran penderfynu ar flaenoriaethau a gwneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael (C32) Ystyried a chydbwyso effaith economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol gyfunol polisïau, cynlluniau a phenderfyniadau wrth wneud penderfyniadau am ddarpariaeth gwasanaethau (C33) Ystyried safbwynt hir dymor o ran gwneud penderfyniadau, gan ystyried risg a gweithredu'n dryloyw pan fo gwrthdaro posibl rhwng canlyniadau a fwriedir gan yr awdurdod a ffactorau byrdymor megis y cylch gwleidyddol neu gyfyngiadau ariannol.	- Adolygu'r model cyflogau - Defnyddio Asesiadau o Effaith Integredig yn gyson ar draws y portffolios - Adolygu'r heriau wrth reoli swyddi gweigion - Datblygu Nodyn Canllaw ar gyfer Cynigion - angen rhagor o wybodaeth gan Swyddogion ac effaith hyn ar y Swyddogion. - Hyfforddiant i Aelodau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor ar gyfer 2024/25	Camau Lliniaru
(D40) Ystyried a monitro risgiau sy'n wynebu pob partner wrth gydweithio gan gynnwys risgiau a rennir (D43) Sicrhau bod capasiti'n bodoli i gynhyrchu'r wybodaeth ofynnol i adolygu ansawdd y gwasanaeth yn rheolaidd. (D44) Paratoi cyllidebau'n unol ag amcanion a strategaethau sefydliadol a'r cynllun ariannol tymor canolig. (D45) Hysbysu cynllunio adnoddau tymor canolig a hirdymor drwy lunio rhagamcanion realistig o wariant refeniw a chyfalaf gyda'r nod o ddatblygu strategaeth gyllid sy'n gynaliadwy (D46) Sicrhau bod y strategaeth ariannol tymor canolig yn integreiddio a chydbwyso gyda blaenoriaethau gwasanaeth, fforddiadwyedd a chyfyngiadau eraill o ran adnoddau. (D47) Sicrhau bod y broses gyllidebu'n holl-gynhwysol, gan roi ystyriaeth i gostau llawn gweithrediadau dros y tymor canolig ac yn hirdymor.	(D37) Gweithredu'r argymhellion a nodir o fewn Archwilio Cymru o ran y Defnydd o wybodaeth Perfformiad: Safbwyntiau a Chanlyniadau Defnyddwyr Gwasanaeth. Adolygiad canol cyfnod Cynllun y Cyngor (2023-28) i sicrhau ystyriaeth o safbwynt defnyddwyr gwasanaeth (D40) Wrth weithio gyda phartneriaid ac yn gydweithredol, bod risgiau (a chyfleoedd hefyd) yn cael eu harchwilio yn gyson. - D43, Fel rhan o adolygiad Strategaeth Rheoli Gwybodaeth a Data, archwilio sut y gellir defnyddio data / cyflwyno data fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau a monitro perfformiad. - D44, D45, D46, D47) bydd Cynllun diwygiedig y Cyngor yn cefnogi nodi'r adnoddau sydd eu hangen o fewn y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig gyda'r nod o ragamcanu gofynion cyllid ymhellach a sut y gall gwybodaeth am berfformiad gefnogi hyn.
(E61) Sicrhau bod strwythurau yn eu lle i annog y cyhoedd i gymryd rhan (F69) Gwneud penderfyniadau'n seiliedig ar gyngor a dadansoddiad gwrthrychol clir a pherthnasol gan amlygu'r goblygiadau a'r risgiau'n ymwneud â sefyllfa a rhagolygon ariannol, cymdeithasol ac amgylcheddol y sefydliad. (F70) Sicrhau bod swyddogaethau craffu neu drosolwg effeithiol ar waith sy'n annog her a thrafodaeth adeiladol ar bolisiau ac amcanion cyn, yn ystod ac ar ôl gwneud penderfyniadau gan wella perfformiad yr awdurdod a pherfformiad unrhyw sefydliad y mae'n gyfrifol amdanynt (F80) Adolygu ac archwilio ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir wrth wneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn rheolaidd (F81) Sicrhau bod rheolaeth ariannol yr awdurdod yn cefnogi cyflawniad canlyniadau hirdymor a pherfformiad ariannol a gweithredol byrdymor.	- Mae'r camau lliniaru ar gyfer materion llywodraethu mewnol ar gyfer E51 yr un fath ar gyfer B17, B18, B21, B23, B24, B25, B26 - Parhau i ymgorffori'r Fframwaith Rheoli Risg - Cyflawni adolygiad blynyddol o'r fframwaith rheoli risg - Datblygu ymhellach ar adrodd risgiau o fewn y system rheoli perfformiad a risg - Adroddiadau i'w cyflwyno i'r Pwyllgorau o'r Hydref 2024 - Cyflwyno'r modiwl e-ddysgu hyfforddiant rheoli risg ar-lein Awst 2024 ac i'r aelodau ym mis Gorffennaf 2025 - Gweithredu'r Fframwaith Rheoli Perfformiad - Adolygu arddull adroddiadau i aelodau
(G83) Ysgrifennu a rhannu adroddiadau ar gyfer y cyhoedd a budd-ddeiliaid eraill mewn arddull sy'n ddealladwy ac yn addas ar gyfer y gynulleidfa darged a sicrhau ei bod yn hawdd cael mynediad atynt a'u cwestiynu. (G84) Sicrhau cydbwysedd rhwng darparu digon o wybodaeth i fodloni gofynion tryloywder a gwella craffu cyhoeddus ond heb fod yn rhy drwm ac yn hawdd i ddefnyddwyr eu deall	(G83, G84) Adolygu arddull adroddiadau i aelodau (G89) Mae Cyllid Corfforaethol yn archwilio sut y gellir gwella dangosyddion perfformiad, yn enwedig o ran meincnodi.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor ar gyfer 2024/25	Camau Lliniaru
(G89) Sicrhau bod gwybodaeth am berfformiad sy'n cyd-fynd â'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi yn gyson a phrydlon a bod y datganiadau'n caniatáu cymharu gyda sefydliadau tebyg eraill.	
Archwiliad Sicrwydd Coch / Cyfyngedig - Rheoli Asedau Cymunedol a Hamdden	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a chaiff ei rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Ionawr 2025
Archwiliad Sicrwydd Coch / Cyfyngedig - Rheoli Plâu	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a chaiff ei rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2025
Archwiliad Sicrwydd Coch / Cyfyngedig - Gwariant Asiantaeth Oddi ar y Matrics	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a chaiff ei rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2025
Archwiliad Sicrwydd Coch / Cyfyngedig - Gostyngiadau Costau Cyllidebol	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a chaiff ei rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2025

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Beth yw'r materion Strategol a nodwyd yn ystod 2024/25?

Wrth adolygu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i 14 mater strategol (Risgiau Corfforaethol) ar gyfer 2024/25. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r materion wedi'i ddarparu isod:

Materion Strategol ar gyfer 2024/25	Camau Lliniaru	Sgôr cyfredol ¹	Sgôr Darged
RCF01 - Cronfeydd wrth gefn Bydd diffyg arian wrth gefn yn effeithio ar wydnwch ariannol y Cyngor	- Monitro ac adrodd ar sefyllfa ariannol y sefydliad yn rheolaidd - Ymgysylltu parhaus gyda Chymdeithas Trysoryddion Cymru a CLLLC ac uwchgyfeirio materion allweddol - Sicrhau bod lefelau digonol o gronfeydd wrth gefn yn cael eu cynnal ar draws y Cyngor - Adolygiad parhaus o gronfeydd wrth gefn sydd wedi'u clustnodi	16	4
RCF08 - Twyll ac Atal Efallai y bydd y Cyngor yn destun twyll o ffactorau mewnol ac allanol	- Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth, Polisi Rhannu Pryderon a'r Cynllun Ymateb i Dwyll. - Mae rheolyddion allweddol yn bodoli o fewn y systemau ariannol allweddol - Cyfranogi yn y Fenter Dwyll Genedlaethol	6	6
RCF09 - Buddsoddiad Cyfalaf y Cyfrif Refeniw Tai Mae diffyg cyllid digonol i fodloni targedau Safon Ansawdd Tai Cymru 2.0	- Mae'r maes gwasanaeth a chyllid yn gweithio i asesu effaith ariannol a dewisiadau lliniaru, adrodd y canfyddiadau i'r Uwch Dîm Rheoli, y Bwrdd Rhaglen a Thîm y Prif Swyddogion. - Llwybrau Ynni Targed ar gyfer yr holl stoc i'w cwblhau	15	10
RCF18 - Strategaeth Ariannol Tymor Canolig Cynnydd yn y galw am wasanaeth, chwyddiant uchel a Setliadau Gostyngedig Llywodraeth Leol, Llywodraeth Cymru yn y dyfodol yn gallu effeithio ar sefydlogrwydd y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.	- Monitro'r effaith ariannol yn rheolaidd ar draws y sefydliad - Trefniadau cynllunio ariannol cadarn ac amserol dros y tymor canolig - Cyfraniad parhaus i'r drafodaeth genedlaethol ar fformiwla gyllid sy'n decach. - Ymgysylltu parhaus gyda Chymdeithas Trysoryddion Cymru a CLLLC a rhannu materion allweddol - Sicrhau bod lefelau digonol o gronfeydd wrth gefn yn cael eu cynnal ar draws y Cyngor	20	9
REY01- Hyfywedd Ariannol Ysgolion Nid yw ysgolion yn ariannol hyfyw oherwydd cyllid sylfaenol annigonol	- Rheoli'r gostyngiad mewn diffyg cyllidebol ysgolion yn fwy effeithlon - Cyfarfodydd herio a chefnogi gyda Phennaeth/Rheolwr Busnes yr ysgol a sesiynau monitro'r gyllideb rheolaidd gydag ysgolion i sicrhau eu bod yn cadw at y protocol diffygion trwyddedig, gyda diffyg cydymffurfiaeth yn arwain at weithdrefnau ffurfiol o dan brotocol Diffyg Trwyddedig Ysgolion.	20	15

¹ Mae sgôr darged ar gyfer rhai risgiau strategol yn statws COG coch yn sgil natur y risg ei hun

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2024/25	Camau Lliniaru	Sgôr cyfredol ¹	Sgôr Darged
	- Cyfarfodydd Grŵp Monitro Perfformiad Ariannol i adolygu perfformiad a chytuno ar gynllun gweithredu gyda chamau gweithredu penodol a therfynau amser i fynd i'r afael â'r materion a nodwyd. - Trefnu / cymeradwyo adolygiad o Fformiwla Gyllid Disgyblion Ysgol drwy Fforwm Cyllidebau Ysgolion i sicrhau y dyrennir y cyllidebau sylfaenol yn y modd gorau posibl. - Mecanweithiau cymeradwyo'r awdurdod lleol ar gyfer recriwtio staff mewn ysgolion sydd â diffyg ariannol		
RGV01 - Colli TG / Seiberddiogelwch. Achos difrifol o golli data corfforaethol a systemau oherwydd digwyddiad diogelwch / amgylcheddol / technegol	- Adolygu a phrofi'r Cynllun Adfer Trychineb TG yn rheolaidd. - Adolygiad llawn o bolisiâu diogelwch TG - Cofrestru gyda CymruSOC	20	12
RHC09 – Adnoddau i gwrdd â Rhwymedigaethau Digartrefedd Nid yw'r Cyngor yn gallu cwrdd â'i oblygiadau digartrefedd statudol oherwydd prinder staff, pwysau cyllidebol a diffyg llety	- Cyflawni gwaith ailstrwythuro'r Gwasanaeth Tai ac Atal (fel y cefnogwyd gan y Cabinet ym mis Hydref 2024) i gynyddu capasiti o fewn y gwasanaeth. - Gweithredu ystod o ddewisiadau amgen ar gyfer gwestai a llety gwely a brecwast fel llety i'r digartref (fel y cefnogwyd gan y Cabinet ym mis Hydref 2024) - Adolygiad ariannol misol o'r cyllidebau er mwyn monitro gwariant presennol a rhagamcan o bwysau yn y flwyddyn ac yn y dyfodol - Monitro defnydd llety brys gyda'r bwriad o hysbysu'r gweithlu, gweithgareddau symud ymlaen a chynllunio llety pobl ddigartref yn fisol. - Rhagamcanu a Chynllunio'r Gyllideb: Gweithredu dulliau rhagweld sy'n fwy cadarn i ragweld y galw am lety a dyrannu'r adnoddau gofynnol ymlaen llaw - Partneriaethau â Darparwyr Tai: Archwilio partneriaethau strategol gyda darparwyr tai'r sector preifat i ehangu'r gofodau gwely sydd ar gael fel llety dros dro. - Adolygu ac addasu contractau: Trafod contractau llety sy'n fwy hyblyg gyda darparwyr gwasanaeth i reoli'r newid mewn galw, gan sicrhau y rheolir y costau	20	12
RHR29 - Recriwtio a Chadw Diffyg gallu i ddenu a chadw gweithwyr gwerthfawr	- Darparu templed cynllunio'r gweithlu i'w ddefnyddio ar draws y sefydliad - Gweithredu model cyflogau newydd sy'n gynaliadwy ac yn cydymffurfio. - Cynnal tâl cystadleuol a gwobrwy, a thelerau ac amodau cyflogaeth. - Hyrwyddo Rhaglen Cymorth Gweithwyr y Cyngor i gynyddu defnydd.	9	2
RHR30 - Costau'n ymwneud â Chyflogaeth Costau cynyddol yn gysylltiedig ag adnoddau dros dro / ychwanegol ar gyfer y gweithlu o ganlyniad i swyddi gwag, absenoldeb salwch ac ati (er enghraifft, goramser, oriau ychwanegol, costau asiantaeth)	- Gweithredu model cyflog newydd sy'n gynaliadwy ac yn cydymffurfio. - Cynnal tâl cystadleuol a gwobrwy, a thelerau ac amodau cyflogaeth.	12	6

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2024/25	Camau Lliniaru	Sgôr cyfredol ¹	Sgôr Darged
RPE11 - Nod Carbon Sero Net Fforddiadwyedd cyflawni nod carbon sero net y Cyngor. Diffyg gallu i ymrwymo neu ddenu adnoddau digonol i gydlynu'r rhaglen a chyflawni prosiectau, gan arwain at gyfleoedd na wneir y mwyaf ohonynt, camau gweithredu heb eu cyflawni a buddion heb eu gwireddu.	• Ceisio canfod cyllid allanol gan ddefnyddio'r strategaeth newid hinsawdd a chynllun gweithredu fel naratif • Cyflwyno ceisiadau cyllid allanol cryf a chydlynol, gan gydweithio ar draws y rhanbarth a rhwng yr adrannau o fewn y Cyngor • Ceisio cyflwyno mewnbyn cynnar i'r Cyllidebau ar gyfer reffeniw a chyfalaf ar gyfer y flwyddyn ariannol ganlynol a chynnal deialog parhaus o ran cynlluniau ariannol tymor canolig i hirdymor i sicrhau ymrwymiad tuag at gyllido nodau carbon. • O ran penderfyniadau a blaenoriaethu ar draws y Cyngor, cyflwyno hyfforddiant llythrennedd carbon i rai sy'n gwneud penderfyniadau allweddol ar draws y Cyngor gan alluogi swyddogion i ystyried effeithiau carbon yn y camau cynnar wrth ddatblygu prosiectau er mwyn sicrhau digon o ddarpariaeth mewn cynigion cyllid mewnol ac allanol. • Bydd gweithredu costau cyfnod oes mewn achosion busnes yn nodi costau hirdymor a buddion y cynlluniau.	6	2
RPE46 - Effaith Newid Hinsawdd Diffyg gallu'r Cyngor i nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig ag effaith newid hinsawdd, gan achosi risg i wydnwch gwasanaethau'r Cyngor a'i gymunedau a'r gallu i addasu i newid hinsawdd	• Mae'r Cyngor wedi cyflawni nifer o bethau er mwyn lliniaru'r hinsawdd, ond mae effaith newid hinsawdd yn dod i'r amlwg heddiw, a bydd yn cynyddu dros amser. Bydd asesiad risg hinsawdd ac addasu a chynllun gweithredu'n cael eu cwblhau, gan gynnwys nifer o fudd-ddeiliaid, er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn wydn i'r newid.	3	3
RSS54 - Cynaliadwyedd Darpariaeth Gofal Digonolrwydd lleoliadau / sefydlogrwydd y farchnad yn arwain at ddarpariaeth gofal annigonol ac nad yw'n fforddiadwy	• Parhau i lloïo Llywodraeth Cymru i wella setliad ariannol Sir y Fflint, i gefnogi sefydlogrwydd y farchnad a digonolrwydd lleoliadau ar gyfer gofal cymdeithasol i oedolion. • Defnyddio teclyn meincnodi ffioedd gofal CareCubed i weithio gyda darparwyr gofal i ddeall eu costau a risgiau o safbwynt cynaliadwyedd parhaus. • Agor 12 o welyau ailalluogi newydd yng Nghartref Gofal Preswyl Tŷ Croes Atti. • Mae'r Tîm Cefnogi Aml-asiantaeth yn gweithio gyda theuluoedd pobl ifanc ar ymyl gofal i atal chwalfa mewn lleoliad/ teuluoedd a lleihau'r angen am leoliadau brys heb eu cofrestru. • Archwilio'r posibilrwydd o leoli ystafelloedd dosbarth symudol ar safleoedd ysgolion arbenigol i gynyddu'r capasiti ar gyfer lleoliadau addysgol, gan leihau'r angen am leoliadau y tu allan i'r Sir. • Dechrau gwaith gadael gofal drwy banel aml-asiantaeth. • Gwneud y gorau o'r opsiynau tai lleol. • Mynd i'r afael â chamfanteisio drwy'r grŵp Strategaethol a Gweithredol MET (Ar Goll, Camfanteisio, Masnachu) • Datblygu polisïau a dulliau i ddenu gofalwyr maeth newydd ac ymestyn y math o leoliadau a gynigir.	12	4

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2024/25	Camau Lliniaru	Sgôr cyfredol ¹	Sgôr Darged
	Gweithio gyda darparwyr lleol i ail-lunio'r farchnad breswyl		
RST07 - Cynnydd mewn Gwastraff Gweddilliol Diffyg gallu i gyflawni targedau ailgylchu cenedlaethol	- Lleihau amllder casgliadau gwastraff gweddilliol ymyl palmant o bob pythefnos (90 litr yr wythnos) i bob tair wythnos (60 litr yr wythnos). - Cyflwyno polisi gwastraff gweladwy yn y canolfannau ailgylchu gwastraff y cartref i leihau nifer yr eitemau y gellir eu hailgylchu sy'n cael eu cyflwyno i'r ffrwd gwastraff gweddilliol	12	2
RST78 - Cyflwr Rhwydwaith Priffyrdd Er y ceir arolygon rheolaidd a nodi diffygion, mae cyflwr y rhwydwaith wedi gwaethygu, ac mae'r amser a gymerir i drwsio diffygion yn aml yn rhagori ar y polisi presennol neu unrhyw derfynau amser derbyniol. Mae'r oedi'n arwain at nifer helaeth o hawliadau trydydd parti yn dilyn digwyddiadau ar y rhwydwaith, a thalu symiau ariannol sylweddol. Mae prosesau rheoli asedau yn eu lle i nodi a rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig â diogelwch y cyhoedd. Fodd bynnag, mae'r gyfradd ar gyfer trwsio a'r amser a gymerir i atgyweirio diffygion a nodwyd yn aml y tu hwnt i'r terfynau amser derbyniol, gan gynyddu'r risg y bydd damweiniau ac anafiadau.	- Cynhaliaeth Ragweithiol - Gweithredu strategaeth ragweithiol i nodi ac atgyweirio diffygion cyn iddynt ddatblygu'n beryglon sylweddol. - Rheoli Hawliadau'n Well - Gwella'r broses o reoli hawliadau i amddiffyn yn erbyn hawliadau anghyfiawn a lleihau dyledion ariannol - Tynnu sylw at ddiffygion mewn hawliadau amddiffynnol a nodi tueddiadau. - Dyrannu adnoddau - Dyrannu adnoddau'n effeithiol i sicrhau bod y gwaith atgyweirio'n brydlon ac effeithlon, gan flaenoriaethu ardaloedd risg uchel - Cyfathrebu Cyhoeddus - Gwella cyfathrebu gyda'r cyhoedd o ran ymdrechion cynnal a chadw parhaus a mesurau diogelwch	12	4

Ardystiad

Mae'r adolygiad yn rhoi sicrwydd cyffredinol dda bod trefniadau Cyngor Sir y Fflint yn parhau i fod yn addas i'r diben yn unol â gofynion fframwaith llywodraethu ar gyfer awdurdodau lleol yng Nghymru.

Mae cyfleoedd i gynnal a datblygu trefniadau llywodraethu'r Cyngor wedi'u nodi drwy'r adolygiad hwn. Rydym yn addo ein hymrwymiad i fynd i'r afael â'r materion hyn dros y flwyddyn sydd i ddod a byddwn yn monitro eu gweithredu a'u gweithrediad fel rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Llofnodwyd ar ran Cyngor Sir y Fflint

Neal Cockerton – Prif Weithredwr

Y Cyng. Dave Hughes - Arweinydd y Cyngor